

Moravské zemské muzeum
VÝROČNÍ ZPRÁVA
2023

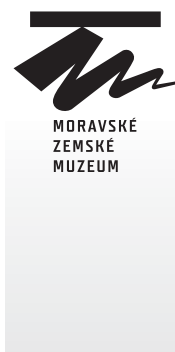
Moravské zemské muzeum

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2023

Moravské zemské muzeum
Zelný trh 6, 659 37 Brno
IČ: 00094862
Tel: +420 533 435 220
Fax: +420 533 435 313
ID datové schránky: bfi2vz4
E-mail: mzm@mzm.cz
www.mzm.cz

Způsob zřízení zpracovatele: Státní příspěvková organizace
Název zřizovatele: Ministerstvo kultury

6	Úvodní slovo
11	Z historie muzea
.....	
13	Generální ředitelství
19	Oddělení investic
.....	
23	Úsek náměstka generálního ředitele pro odbornou činnost
24	Oddělení vědy a výzkumu OVV
26	Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví (CITeM)
28	Metodické centrum muzejní pedagogiky (MCMP)
30	Ediční oddělení
32	Knihovna a Archiv MZM
.....	
35	Historické muzeum
36	Ústav Anthropos
42	Centrum kulturní antropologie
44	Oddělení pro historii biologických věd
46	Historické oddělení
52	Centrum humanistických studií
53	Archeologický ústav
56	Centrum slovanské archeologie
58	Etnografický ústav
62	Numismatické oddělení
.....	
65	Přírodovědné muzeum
66	Mineralogicko-petrografické oddělení
68	Geologicko-paleontologické oddělení
72	Entomologické oddělení
74	Zoologické oddělení
76	Botanické oddělení

Objekty Moravského zemského muzea

Biskupský dvůr
Dietrichsteinský palác

Památník Leoše Janáčka
Pavilon Anthropos

81	Uměnovědné muzeum
82	Oddělení dějin divadla
85	Oddělení dějin hudby
87	Oddělení dějin literatury
90	Oddělení dějin kultury antitotalitního zaměření (ODKAZ)
.....	
93	Úsek náměstkyně generálního ředitele pro vnější záležitosti
94	Oddělení komunikace a marketingu
101	Výstavní oddělení
102	Dětské muzeum
.....	
105	Úsek ekonomicko-provozního náměstka generálního ředitele
106	Ekonomické oddělení a Pracoviště evidence majetku
106	Finanční zpráva Moravského zemského muzea za rok 2023
122	Oddělení provoz
122	Oddělení ostrahy
122	Oddělení informatiky
123	Bezpečnostní technik
138	Organizační struktura Moravského zemského muzea v roce 2023
140	Průběžná zpráva o plnění cílů IP DKRVO za rok 2023
152	Závěrečná zpráva o plnění cílů IP DKRVO za léta 2019–2023
202	Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023

Úvodní slovo

Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D.
generální ředitel Moravského zemského muzea

Milé dámy, pánové,
přátelé Moravského zemského muzea,

opět se můžeme ohlédnout za dalším rokem, plným očekávání, nesplněných i splněných přání a cílů, ale rovněž naplněným radostí z nových výstav, přednášek, výzkumů i dalších akcí, kterými můžeme přiblížit naši práci a její výsledky široké veřejnosti.

Ze stěžejních výstav roku zmiňme výstavu „Když Brnem táhli mamuti – galerie Zdeňka Buriana“ otevřenou pro veřejnost od 20. června 2023, kterou do konce roku shlédlo 16 398 návštěvníků. Mimoto se naše jedinečné paleontologické rekonstrukce díla Zdeňka Buriana podívali též na výstavu v japonských muzeích – v Hyogo Prefectural Museum of Art Kobe City a v Ueno Royal Museum Tokyo. Zmínit je rovněž třeba reprízu pražské výstavy Pražská

Pallas a moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě, kterou hostil Dietrichsteinský palác mezi 28. březnem a 3. září 2023. Velmi povedená je rovněž výstava v Památníku Bible kralické v Kralicích, zpřístupněná veřejnosti v rámci tradičního Dne tiskařů, tj. 16. září 2023. Nová střednědobá expozice s názvem Umění knihtisku a bratrská tiskárna v Kralicích představuje tematicky vybrané sbírkové fondy a současně představuje „upoutávku“ na definitivní, nově koncipovanou expozici, která bude realizována v závislosti na dokončení rekonstrukce objektu v nadcházejících letech. Zájem veřejnosti přilákala také výstava „A již Marie Terezie... Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918)“, otevřená mezi 17. květnem a 10. září 2023. Z výstav zahájených na podzim je třeba vydvihnout unikátní výstavu „Světy ukryté v kameni“, prezentující rozmanité formy křemenných hmot a je doprovázena efektními makrofotografiemi detaily leštěných achátů od Jiřího Šury. Nad rámec své výstavní činnosti připravilo muzeum výstavu „Kulturní mosty v Evropě – Česká a moravská šlechta po roce 1945“, otevřenou od v Dietrichsteinském paláci od 30. listopadu 2023. Významným prezentačním počinem byla realizace výstavy „Nejstarší šperky a ozdoby těla“ v prostorách Národního muzea v Praze. Navzdory všem vnějším potížím tak Moravské zemské muzeum a jeho pracovníci i v roce 2023 úspěšně splnili svěřené úkoly, což do svědčuje například v prezentační oblasti opětovný nárůst naší návštěvnosti, která v uplynulém roce činila více než 123 tis. návštěvníků. Další statisíce zájemců o naši práci navštívilo naše webové stránky, resp. jednotlivé sociální sítě.

Ani v letošním roce nebyla přerušena tradice mezinárodního Mendelova (založená v roce 2015), který ve středu 8. března 2023 spolu s naším Mendelianem spolupředala společnost KeyGene v nizozemském Wageningenu, která se zabývá technologickými inovacemi ve šlechtění rostlin. Laureátem Mendelovy pamětní medaile v roce 2023 se stal rostlinný genetik Peter van Dijck právě ze společnosti KeyGene. Ani v roce 2023 nebyly přerušeny práce

na důležitém projektu Národního památníku v bývalé věznici v Uherském Hradišti. V roce 2023 se Moravské zemské muzeum podílelo na dopracování výsledné architektonické studie a projektové dokumentace pro přípravu celkové rekonstrukce věznice. Vzniklo současně také detašované pracoviště, jež zajišťuje aktuální prezentační aktivity muzea ve věznici a podílí se již aktivně na přípravě architektonické studie interiéru a expozic Památníku, které proběhnou v roce 2024. V roce 2023 vznikl koncepční materiál, jak pracovat s prostorem, a materiál věnovaný cílovým skupinám důležitým pro budoucí muzeum.

Z hlediska dlouhodobého rozvoje muzea pokračovalo v roce 2023 i několik strategických aktivit, jako například přípravy na klíčové výběrové řízení na generálního dodavatele stavby nových centrálních laboratoří a depotních prostor v areálu Moravského zemského muzea v Rebešovicích. K 31. prosinci 2023 bylo dokončeno rovněž restaurování hudebních nástrojů ze 17., 18. a 19. století, které budou využity pro jednu ze tří připravovaných nových expozic Starého zámku v Jevišovicích. Byla tak zakončena evropská část projektu IROP MZM – zámek Jevišovice – vybudování expozice, na kterou v roce 2024 již naváže pouze poslední realizační část z národních prostředků. Naši odborní pracovníci s nemalými úspěchy řešili v průběhu roku 2023 i další projekty. V průběhu roku započalo řešení jednoho nového projektu GAČR a tří projektů NAKI, které kolegové úspěšně obhájili v roce 2022. Skvělou zprávou bylo taktéž schválení projektu Interreg AT-CZ: Geo-Time Travel – cesta časem historii Země na rakousko-moravském pomezí, jehož se účastní geologicko-paleontologické oddělení našeho Přírodovědného muzea. Projekt představí jedinečné bohatství důkazů o společné geologické historii rakousko-moravského pohraničí po dobu 380 milionů let. Významného úspěchu se podařilo dosáhnout časopisu Anthropologie, který byl zařazen do prestižní databáze Web Of Science a stal se tak jedním ze tří českých impaktovaných časopisů, zabývajících se archeologií a antropologií. Rok 2023

byl rovněž posledním rokem plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (Moravské zemské muzeum) na léta 2019–2023, kterou výzkumná organizace ukončila další významné období své činnosti, a to velmi uspokojivým celkovým hodnocením „B“. Vznikala rovněž vědecká koncepce na léta 2024–2028, která bude definitivně schválena v roce 2024.

Skutečnost, že jakkoliv máme v názvu slovo „zemské“, jsou naše aktivity namnoze nejenom národní, ale často i nadnárodní nám svými výzkumy připomněli například entomologové, kteří v roce 2023 rozšiřovali zejména sbírku brouků a ploščic o recentní materiály ze Středomoří, Kamerunu a Peru. Jednoznačně nejvýznamnější sbírkovým počinem bylo započítí víceleté akvizice předmětů převážně historických loutek ze soukromé sbírky prof. Milana Knížaka (zde se sluší poděkovat za mimořádnou podporu našemu zřizovateli, bez jehož pomoci by toto významné rozšíření našeho fondu nebylo možné). Metodické pracoviště CITeM se v roce 2023 zapojilo ve spolupráci s naším zřizovatelem Ministerstvem kultury a rovněž s Ministerstvem vnitra do přípravy dalšího klíčového projektu NPO Správa muzejních sbírek. I když tedy rámec naší činnosti zůstával velmi složitý, ať již díky stále komplikovanější mezinárodně-politické situaci či domácím ekonomickému kontextu, tak i v uplynulém roce se nám dařilo naplňovat široké portfolio aktiv a toto také odprezentovat veřejnosti.

Závěrem tak opět mohu vyjádřit hluboké poděkování Vám všem, že jste stále s námi, a podporujete naše muzeum a doufám. Věřím, že naši aktuální činnost budete i nadále shledávat zajímavou a napomáhat nám v našich aktivitách.

S úctou

*Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D.
generální ředitel*

Události roku 2023

Objekty Moravského zemského muzea

Zámek Budišov
Památník Bible králické

Zámek Moravec
Starý zámek v Jevišovicích

...z historie muzea

- 29. července 1817** – císař František I. schválil záměr založit v Brně muzeum a povolil, aby neslo jeho jméno. Františkovo muzeum spravovala Moravskoslezská společnost pro zvelebení hospodářství, přírodoznanství a vlastivědy, zkráceně *Hospodářská společnost*
- 24. března 1818** – moravskoslezský guvernér hrabě Antonín Bedřich Mitrovský oznámil veřejnosti vyhláškou založení muzea
- 1820** – zpřístupněny veřejnosti první sbírkové celky v Biskupském dvoře
- 1892** – v rámci *Hospodářské společnosti* vznikla muzejní sekce, která převzala řízení muzea
- 1900** – muzeum převzala Moravská muzejní společnost a sbírky se staly vlastnictvím markrabství Moravského; začal se používat název Moravské zemské muzeum
- 1921** – muzeum převzala do správy přímo země Moravskoslezská a správou sbírek byli pověřeni odborníci (ředitelem se stal dr. Jaroslav Helfert)
- 1939–1945** – za německé okupace dohlížel na činnost muzea německý komisař
- 1945–1948** – Moravské zemské muzeum pod správou země Moravskoslezské
- 1949–1960** – Moravské muzeum (změna názvu) je řízeno Ministerstvem školství a kultury
- 1961–1962** – Moravské muzeum pod správou Národního výboru města Brna
- 1963–1990** – Moravské muzeum je spravováno Jihomoravským krajským národním výborem
- 1991–dosud** – Moravské zemské muzeum (návrat k původnímu názvu) příspěvkovou organizací Ministerstva kultury
- Od 1. ledna 2010** – Moravské zemské muzeum výzkumnou organizací Ministerstva kultury
- 2014** – významná změna organizační struktury muzea, vznik Historického muzea, Přírodovědného muzea a Uměnovědného muzea zajišťujících odbornou činnost v rámci Moravského zemského muzea

Generální ředitelství

ORGANIZAČNÍ ZMĚNY, PERSONALIA

Od 1. 1. 2023 ředitel Přírodovědného muzea Mgr. Vladimír Hrazdil.

Od 1. 1. 2023 vedoucí Botanického oddělení RNDr. Svatava Kubešová.

V roce 2023 k 28. 2. ukončil pracovní poměr Ivan Jánošík, který působil jako vedoucí Oddělení ostražky a bezpečnostní ředitel MZM. Do pozice vedoucího Oddělení ostražky byl jmenován Jaroslav Výstrk a do pozice bezpečnostního ředitele byl jmenován PhDr. Zdeněk Drahoš.

K 31. 5. 2023 ukončil pracovní poměr Jaroslav Novotný, který působil jako vedoucí Oddělení provozu. Vedením Oddělení provozu byla od 1. 6. 2023 pověřena Ing. Angela Kozáková.

S účinností od 1. 6. 2023 byla jmenována PhDr. Petra Mertová, Ph.D., do funkce vedoucí Etnografického ústavu Historického muzea MZM.

PRÁVNÍ ZÁLEŽITOSTI

Hlavní náplní právní služby byl v roce 2023 výkon běžné standardní právní agendy organizace, zahrnující zejména přípravu a revizi smluv, dohod a jiných dokumentů, řešení pracovněprávních záležitostí a zpracovávání pracovněprávních dokumentů, tvorbu interních předpisů organizace včetně jejich zpřehlednění a uvádění do souladu s požadavky platných právních předpisů v kontextu průběžně probíhajících legislativních změn. Vedle práce na písemných materiálech spočívala právní služba i v konzultacích postupů jednotlivých odborných útvarů organizace a jejich pracovníků, v zastupování organizace v soudních sporech, jakož i při jednáních s obchodními partnery v rámci předšmluvní přípravy či v rámci jednání o smírném či mimosoudním vyřízení sporných záležitostí.

Soudní spory, kterých bylo MZM účastno, se bez výjimky týkaly vymáhání pohledávek, které vznikly MZM jako pronajímateli nebytových prostor za nájemci, kteří neplnili závazky vyplývající z nájemních smluv.

V roce 2023 byly zpracovány interní předpisy týkající se ochrany oznamovatelů dle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, ve znění pozdějších předpisů, jako předpokladu pro zavedení účinného systému této ochrany.

Ve druhé polovině roku 2023 pak byly do interních předpisů MZM implementovány změny vyplývající z novely zákona 262/2006 Sb., zákoník práce, provedené zákonem č. 281/2023 Sb.

VDANÉ INTERNÍ PŘEDPISY

Moravské zemské muzeum vydalo v roce 2023 tyto Příkazy generálního ředitele:

- 06/2023 Příkaz GŘ 6/2023 Provoz výstavních objektů MZM během vánočních svátků 2023
 - 05/2023 Příkaz GŘ 5/2023 Uzavření ročního rozpočtového roku 2023
 - 04/2023 Příkaz GŘ 4/2023 Otevírací doba výstavních objektů Moravského zemského muzea
 - 03/2023 Příkaz GŘ 3/2023 Inventarizace majetku a závazků
 - 02/2023 Příkaz GŘ 2/2023 Plán čerpání dovolené v průběhu roku 2023
 - 01/2023 Příkaz GŘ 1/2023 Poskytování cestovních náhrad
- + Dodatek č. 1, č. 2

Moravské zemské muzeum vydalo v roce 2023 tyto Směrnice generálního ředitele:

- 10/2023 Směrnice GŘ 10/2023 k Provádění digitalizaci v MZM
 - 09/2023 Směrnice GŘ 9/2023 Manuál interního auditu
 - 08/2023 Směrnice GŘ 8/2023 Statut interního auditu
 - 07/2023 Směrnice GŘ 7/2023 Způsob vedení evidence stavu, pohybu, účtování a odpisování majetku v MZM
 - 06/2023 Směrnice GŘ 6/2023 Výkon práce na dálku („Home Office“) v MZM
 - 05/2023 Směrnice GŘ 5/2023 Ochrana duševního vlastnictví a nakládání s výsledky výzkumu a vývoje
 - 04/2023 Směrnice GŘ 4/2023 Plán genderové rovnosti MZM
 - 03/2023 Směrnice GŘ 3/2023 Kariérní řád MZM
 - 02/2023 Směrnice GŘ 2/2023 Ochrana oznamovatelů
 - 01/2023 Směrnice GŘ 1/2023 BOZP – základní směrnice
- BOZP-A – Přehled základních hygienických a bezpečnostních požadavků na administrativní pracoviště
- BOZP-B – Vyhrazená technická zařízení
- BOZP-C – Školení BOZP

- BOZP-D – Doklady o školení BOZP-zaměstnanci, vedoucí zaměstnanci
- BOZP-E – Traumatologický plán
- BOZP-F – Dohoda o provádění opatření, Dohoda o koordinaci provádění opatření
- BOZP-G – Seznámení s obsluhou
- BOZP-H – Práce s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- BOZP-I – Nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi
- BOZP-J – Používání elektrických spotřebičů
- BOZP-K – Bezpečnostní předpis pro používání služebních vozidel, školení řidičů referentských vozidel
- BOZP-L – Provoz, údržba a kontrola paletových vozíků
- BOZP-M – Provozní bezpečnostní předpis pro křovinořezy a vyžinače trávy
- BOZP-N – Zajištění BOZP při provozu ručních motorových řetězových pil
- BOZP-O – Tlakové lahve
- BOZP-P – Interní příkazy BOZP
- BOZP-Q – Dopravně provozní řád

▶ **POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM V ROCE 2023**

Počet podaných žádostí o informace: 2 (č. j. 565, 2398/2023/MZM)

Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0

Opis podstatných částí každého rozsudku soudu: 0
 Výsledky řízení o sankcích za nedodržování tohoto zákona bez uvádění osobních údajů: 0

Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona: 0

▶ **KONTROLNÍ ČINNOST**

Vnitřní kontrola

INTERNÍ AUDIT

V Moravském zemském muzeu byl v oblasti vnitřní kontroly ukončen jeden interní audit týkající se roku 2023 vypracovaný na základě Plánu činnosti interního auditu na rok 2023 a Střednědobého

plánu činnosti interního auditu na roky 2021–2023 a jeden interní audit byl v roce 2023 započat.

Jednalo se o tyto audity:

- audit č. 01/2023 s názvem Výkon interního auditu zaměřeného na oblast pojistných smluv v MZM,
- audit č. 02/2023 s názvem Výkon interního auditu zaměřeného na oblast veřejných zakázek v MZM.

Součástí auditů je i prověření vnitřního kontrolního systému a doporučení ke zkvalitnění řídicích systémů v oblastech, na které byl audit směřován.

V rámci provedeného interního auditu č. 01/2023 nebyly zjištěny závažné nedostatky, interní audit č. 02/2023 bude ukončen v roce 2024.

ZPRÁVA O PLNĚNÍ INTERNÍHO PROTIKORUPČNÍHO PROGRAMU MZM

Jako každoročně i za rok 2023 předkládáme zprávu o plnění interního protikorupčního programu (dále jen IPP) Moravského zemského muzea (dále jen „MZM“), která je zpracována na základě Příkazu ministra kultury číslo 11/2016 Rezortní interní protikorupční program MKČR a následných aktualizací.

IPP MZM byl vypracován jako soubor postupů a opatření k řízení korupčních rizik, které jsou zaměstnanci MZM v rozhodovacím procesu povinni dodržovat. Jeho cílem je omezit co nejvíce podmínky pro vznik korupčního jednání v MZM a ochránit majetek státu.

A. Stav implementace protikorupčních nástrojů a plán jejich nápravných opatření

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem interního protikorupčního programu je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení.

1.1. Propagace protikorupčního postoje vedoucími pracovníky

Každý vedoucí zaměstnanec je povinen, v rámci svých základních povinností, prosazovat a uplatňovat protikorupční postoj.

- Protikorupčním postojem se rozumí:
- vlastní bezúhonnost,

- příkladné plnění povinností,
- nezakrývání zneužívání veřejných prostředků a nenadržování pachatelům trestných činů,
- dodržování obecně závazných právních předpisů a interních předpisů,
- zdůrazňování loajality zaměstnance veřejného sektoru k majetku státu,
- aktivní propagace jednání odmítajícího korupci,
- vyvozování adekvátních opatření vůči zaměstnancům, kteří se prokazatelně dopustili korupčního nebo jiného protiprávního jednání, nebo se podíleli na vytváření korupčního prostředí.

Problematika interního protikorupčního programu je minimálně jednou ročně projednávána na poradách vedení.

Vedoucí zaměstnanci důsledně provádějí řídicí kontrolu, a tím vytvářejí podmínky minimalizující možné korupční jednání.

Dle směrnice generálního ředitele č. 9/2014 – Pracovní řád – jsou všichni zaměstnanci Moravského zemského muzea mimo jiné povinni:

- zdržet se jednání, které by mohlo být ve střetu zájmů zaměstnavatele se zájmy osobními,
- zachovávat mlčenlivost o informacích, které se dozvěděli v souvislosti s plněním pracovních povinností citlivé povahy, zejména o osobních a citlivých údajích a platových poměrech,
- v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat výhody či dary.

Součástí pracovní smlouvy každého zaměstnance jsou obdobně psány i následující povinnosti zaměstnance:

- pracovat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených a dodržovat zásady spolupráce s ostatními zaměstnanci;
- plně využívat pracovní doby a výrobních prostředků k vykonávání pracovních úkolů, plnit tyto úkoly kvalitně, hospodárně a včas;
- dodržovat právní a ostatní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, včetně vnitřních předpisů zaměstnavatele;
- řádně hospodařit s prostředky svěřenými mu zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před neefektivním využíváním, poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele; je povinen upozornit svého nadřízeného na škodu

hrozící zdraví nebo majetku a zakročit k odvrácení škody, je-li toho neodkladně třeba a nebrání-li v tom zaměstnanci důležitá okolnost;

- zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu zaměstnání a které v zájmu zaměstnavatele nelze sdělovat jiným osobám.

1.2. Etický kodex

Na internetových stránkách MZM je publikován Profesní etický kodex ICOM pro muzea, kde je mimo jiné podrobněji stanoven konflikt zájmů (zákaz přijímání dáreků, pozorností, půjček nebo jiných osobních výhod, zákaz obchodování s přírodním či kulturním dědictvím; oblast řešící vztahy s obchodníky a oblast řešící konflikt se soukromými sbírkami).

Problematika konfliktu zájmů je dále podrobněji řešena u povinností zaměstnanců uvedených v pracovní smlouvě a dále v pracovním řádu, který je platný pro všechny zaměstnance a se kterým jsou seznámeni (viz bod výše 1.1.).

V roce 2022 vydalo dále MZM Etický kodex výzkumného pracovníka v rámci směrnice č. 9/2022 – Metodika naplňování cílů výzkumu a vývoje MZM. Účelem výše zmíněných etických kodexů a pracovního řádu je, aby všichni zaměstnanci vědomě a aktivně dodržovali etické zásady při plnění svých pracovních úkolů.

Etický kodex výzkumného pracovníka a pracovní řád jsou dostupné všem zaměstnancům na intranetu. Profesní etický kodex ICOM pro muzea je dostupný všem na stránkách <https://www.mzm.cz/vyrocni-zpravy> v sekci dokumenty ICOM.

1.3. Vzdělávání zaměstnanců

Všichni zaměstnanci jsou při přijímání proškoleni v oblasti svých povinností, které zahrnují i protikorupční jednání.

Minimálně jednou ročně je protikorupční jednání projednáváno na poradách vedení. Vyhodnocení interního protikorupčního programu za rok 2023 bylo projednáno na poradě vedení dne 13. 12. 2023.

1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci

Při podezření na korupci (interně i externě) je možné kontaktovat přímo generálního ředitele MZM, Policii ČR, Protikorupční linku Ministerstva financí ČR či jiné k tomu určené orgány státní správy.

V roce 2023 byl vytvořen Systém pro oznámení podezření na korupci v MZM, který umožňuje anonymní či neanonymní oznámení podezření na korupci zaměstnanci či třetími stranami. Systém zahrnuje oznámení podezření na korupci (mailem a na adresu sídla společnosti) a dále zahrnuje posouzení a prověření podaných oznámení podezření na korupci. Tento systém je v připomínkovém řízení spolu s vnitřním oznamovacím systémem.

1.5. Ochrana oznamovatelů

V roce 2023 byla vydána směrnice generálního ředitele MZM č. 02/2023 s účinností od 1. 8. 2023.

Tato směrnice upravuje postavení, oprávnění a povinnosti oznamovatele při podávání oznámení o možném protiprávním jednání; příslušnost, postavení, oprávnění a povinnosti osoby určené v MZM k přijímání a vyřizování oznámení; práva a povinnosti osoby, proti které oznámení směřuje a povinnosti osob zúčastněných při prošetřování a vyřizování oznámení.

Vnitřní oznamovací systém je v připomínkovém řízení.

Ochrana oznamovatelů je v MZM nastavena dostatečně a v souladu se zákonem č. 171/2003 Sb., o ochraně oznamovatelů.

2. Transparentnost

2.1. Zveřejňování informací o veřejných prostředcích

Výroční zprávy MZM jsou zveřejněny na internetových stránkách organizace <http://www.mzm.cz/vyrocní-zpravy> a obsahují informace o rozpočtu.

Informace vztahující se k výběru dodavatelů, včetně veřejných zakázek vyhlášených MZM, jsou transparentně zveřejňovány v souladu s příslušnými právními a prováděcími předpisy a jsou dohledatelné na profilu zadavatele.

Pro zadávání veřejných zakázek je v MZM vydána směrnice generálního ředitele č. 1/2020, která je dostupná všem zaměstnancům na intranetu.

Informace o poradních orgánech jsou zveřejňovány na internetových stránkách MZM <http://www.mzm.cz/poradni-organy> a aktualizovány k 1. 1. a 1. 7.

Seznam uzavřených smluv je zveřejňován na intranetu MZM a jsou v celém znění k nahlédnutí pro určené zaměstnanci (s výjimkou pracovně-právních smluv).

Smlouvy, jejichž celková finanční výše přesahuje padesát tisíc korun českých bez daně z přidané hodnoty, jsou dále zveřejňovány v Registru smluv Ministerstva vnitra České republiky.

Každý zaměstnanec má pod heslem přístup do Intranetu MZM, najde zde příkazy a směrnice generálního ředitele v plném znění, seznam zaměstnanců, kteří přišli a kteří odešli, seznam jednotlivých oddělení včetně záležitostí, které zajišťují.

2.2. Zveřejňování informací o systému rozhodování

Na stránkách <http://www.mzm.cz/prehled-oddeleni> je zveřejněna organizační struktura. Jednotlivá oddělení v organizační struktuře lze dále rozkliknout a jsou zde uvedeny informace o konkrétním oddělení, včetně vedoucího oddělení a jména dalších zaměstnanců. U jednotlivých vedoucích oddělení jsou zde postupně doplňovány i profesní životopisy.

Organizační struktura je též přílohou směrnice generálního ředitele č. 1/2021 – Organizační řád.

Za účelem řádného zabezpečení hospodaření s veřejnými prostředky a zajištění finanční kontroly byla vydána směrnice generálního ředitele č. 7/2022 – Zajištění finanční kontroly v Moravském zemském muzeu.

Směrnice jsou přístupné všem zaměstnancům v rámci Intranetu a o jejich vydání jsou zaměstnanci vždy informováni e-mailem a vedoucími pracovníky.

Pro zaměstnance je dále k dispozici telefonní seznam v programu Microsoft Excel každoročně aktualizovaný, který je řazen buď abecedně, nebo dle oddělení. U každého zaměstnance u uvedeno jméno, příjmení, titul, telefon, mobil, email, číslo oddělení, název oddělení, funkce a lokace pracoviště (město, budova, patro). Tento seznam je veden interně. U každého oddělení je uveden vedoucí oddělení a je zde přehledně patrný vztah podřízenosti a nadřízenosti.

2.3. Sjednocení umístění protikorupčních informací na internetových stránkách organizace

Po dokončení připomínkového řízení k systému oznámení podezření na korupci a připomínkového řízení k vnitřnímu oznamovacímu systému budou tyto systémy zveřejněny na stránkách Moravského zemského muzea www.mzm.cz.

3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

3.1. Hodnocení korupčních rizik

Korupční rizika jsou definována na úrovni jednotlivých úseků a samostatných oddělení. Korupční rizika jsou hodnocena jako málo pravděpodobná. Jejich dopad je hodnocen jako malý a míra rizika se pohybuje v rozmezí běžného a hlavního rizika. V roce 2023 nebyla kritická míra rizika v MZM identifikována.

3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci

Kontrolní mechanismy jsou v MZM pravidelně testovány. V roce 2023 nebyla odhalena kritická míra rizika.

4. Postupy při podezření na korupci

4.1. Postupy při prošetřování podezření na korupci

Tyto postupy jsou v připomínkovém řízení.

4.2. Následná opatření

V roce 2022 ani v roce 2023 nebyla podána žádná oznámení o podezření na korupci.

B. Systém a rozsah školení

Viz bod výše (1.3.)

C. Mapa/katalog rizik

Viz bod výše (3.1. a 3.2.).

D. Počet identifikovatelných podezření na korupci a výsledky jejich prověření

V období roku 2023 nebylo v Moravském zemském muzeu identifikováno žádné podezření na korupci.

Vzhledem ke skutečnosti, že nebylo v předcházejícím období (rok 2022) identifikováno žádné podezření na korupci, nebylo nutné žádné podezření prověřovat.

E. Vyhodnocení účinnosti celého protikorupčního programu

Hodnocení účinnosti interního protikorupčního programu MZM je založeno na celkovém posouzení plánovaného a dosaženého stavu přijatých opatření a nástrojů protikorupční politiky. Na základě tohoto posouzení lze považovat interní protikorupční program MZM za účinný. V rámci jeho zdokonalení budou v dalších letech provedeny další kroky. V roce 2024 bude rozpracována nová směrnice k internímu protikorupčnímu programu, která bude vydána do roku 2025.

Oddělení investic

V oddělení investic byla řešena tato témata:

Biskupský dvůr – fasáda u Uličky Václava Havla

Získaná dotace na projekt havarijní opravy fasády a střechy objektu byla z důvodu podání výpovědi muzea projektantovi s ohledem na jeho neplnění vyplývající ze smlouvy, vrácena, o finanční prostředky na PD bude opětovně požádáno v roce 2024.

Dietrichsteinský palác – fasáda objektu směrem k Uliče Václava Havla

V rámci přiznané dotace od zřizovatele na rekonstrukci střešního pláště a terasy došlo k finanční úspoře, na základě které byl původní záměr rozšířen o opravu fasády navazující k terase expozičního paláce ze strany od Petrova. Předmětné práce byly provedeny a dotace ukončena.

Hudcova 76

Byla přiznána dotace na pořízení úložných systémů pro depozitář hudebního oddělení.

Kapucínské náměstí 2/4 – rekonstrukce stropních konstrukcí

Dotace na rekonstrukci stropních konstrukcí byla ukončena bez provedení předmětných stavebních prací s tím, že bude v roce 2024 požádáno o novou dotaci, která bude řešit objekt komplexně – statika, vybudování nového výtahu, rekonstrukci ing. sítí, oprava fasády s výměnou výplní otvorů včetně změny účelu užití objektu na provozní budovu MZM.

Kapucínské náměstí 8 – střecha

Z přiznané dotace od zřizovatele na rekonstrukci střešního pláště objektu včetně repase zastřešení světlíku, byly předmětné práce realizovány a dotace ukončena.

Kralice – oprava ohradní kamenné zdi a vstupů do sklepních prostor tvrze

Realizace byla přeložena do roku 2024 pro opakovaný nezájem ze strany uchazečů v rámci VŘ.

Palác Šlechtičen – rekonstrukce výtahu

Z provozních prostředků muzea byl dodán nový výtah včetně technologie zdvihu a stavebních úprav výtahové šachty.

Byla přiznána dotace na rekonstrukci osvětlovacích těles v provozních místnostech objektu.

Pavilon Anthropos – přístavba objektu

Na základě architektonické studie Přístavby byl vy-soutěžen projektant, PD bude sloužit jako podklad pro žádost o dotaci z ESIF na stavbu.

Ing. Michaela Kaděrová, vedoucí Oddělení investic

Rebešovice – realizace stavby I. etapy centrálního depozitáře

Bylo vypsáno VŘ na zhotovitele stavby.

Rebešovice – střecha

Z přiznané dotace od zřizovatele na rekonstrukci střešního pláště objektu depozitáře Ústavu Anthropos byly předmětné práce realizovány a dotace ukončena.

Rybárna – střecha

Dotací akce od zřizovatele na rekonstrukci havarijního stavu střechy objektu včetně rekonstrukce KLM nebyla realizována, protože vybraný zhotovitel před podpisem smlouvy odstoupil. Záměr byl přeložen do roku 2024.

Uherské Hradiště – Expozice totality

Byla přiznána dotace na vyhotovení PD expozice.

Zámek Jevišovice – projekt z IROP na restaurování hudebních nástrojů a vybudování tří nových expozic
Finanční plnění z IROP bylo naplněno, současně byla schválena změna termínu končení celé dotační akce k 15. 11. 2024 a navýšení dotace o 4,5 mil ze zdrojů zřizovatele.

Zámek Jevišovice – rekonstrukce střechy nad kaplí

Ve vazbě na dotaci od zřizovatele na opravu střešního krytiny nad kaplí proběhla jednání s NPÚ nad rozsahem a způsobem samotné realizace stavebních prací a došlo ke změně záměru, tento byl nově předložen ke schválení včetně opatření proti zabránění devastace krovu netopýry a realizace dotace byla přeložena do roku 2024.

Zámek Moravec – projekt z IROP na instalaci nových expozic a rekonstrukci zámku

Dotace byla vrácena, protože se nepřihlásil žádný uchazeč v rámci VZ na zhotovitele stavby a opakování VŘ z časových důvodů nebylo možné vzhle-

dem k termínu ukončení celé dotace – 31. 12. 2023.

Zámek Moravec – střecha

Tato dotace od zřizovatele byla rozšířením záměru z IROP s ohledem na havarijní stav těch částí střechy zámku, které nebyly součástí Studie proveditelnosti. Z důvodu vrácení dotace z IROP, byla dotace na střechu od zřizovatele překlopena do roku 2024 s žádostí o navýšení dotace o ty prostředky, které měly být hrazeny z IROP na díl „střecha.

Zelný trh 6

Rekonstrukcí 1. NP, z provozních prostředků muzea, byla pozměněna dispozice části patra za účelem vybudování trezorové místnosti.

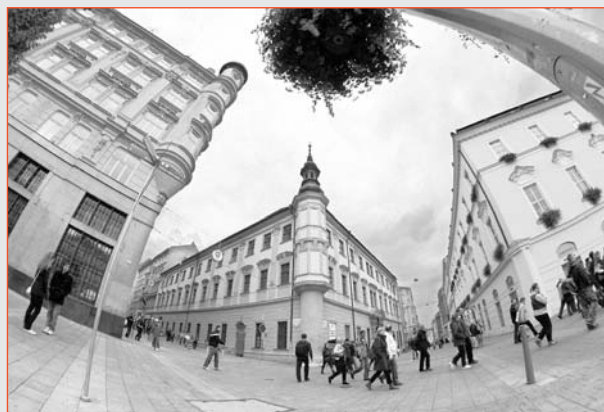
Zelný trh 7 – rekonstrukce střechy a fasády objektu
Z dotace od zřizovatele byl vyhotoven projekt, na jehož základě bude v roce 2024 podána žádost o dotaci na realizaci stavby.

Objekty Moravského zemského muzea

Centrum kulturně-politických dějin 20. století
Centrum slovanské archeologie, Uherské Hradiště

Entomologie
Palác šlechticů

Úsek náměstka generálního ředitele pro odbornou činnost

PhDr. Zdeněk Drahoš,
náměstek generálního ředitele
pro odbornou činnost

Oddělení vědy a výzkumu

Oddělení vědy a výzkumu (dále OVV) má na starosti koordinaci vědeckovýzkumných aktivit napříč Moravským zemským muzeem. Rok 2023 byl v tomto směru naprosto zásadní, protože končilo pětileté období institucionální podpory Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Moravské zemské muzeum 2019–2023 (IP DKRVO). Proto většina roku byla věnována vypracování nové koncepce IP DKRVO, která definuje vědu a výzkum na období let 2024–2028. V rámci hodnocení MK ČR byla koncepce ohodnocena známkou „C“. Současně byla vypracována závěrečná zpráva IP DKRVO, které následně byla zhodnocena celkovou známkou „B“.

OVV v roce 2023 rovněž garantovalo projekt s názvem „Digitalizace a ochrana sbírkových a dokumentačních předmětů MZM uložených na rizikových a citlivých materiálech“ (Reg. číslo projektu: 0241000006), který se věnuje digitalizaci negativů, skleněných negativů, diapositivů a filmových materiálů uložených na 16 a 35 MM filmech a na kazetách VHS. Je financován ze zdrojů v rámci Národního plánu obnovy. Projekt je plánován jako tříletý, v roce 2023 byla zakoupena digitalizační technika, kterou je vybaveno nově zřízené digitalizační pracoviště Moravského zemského muzea. To bude primárně sloužit pro digitalizaci fotografií, negativů, diapositivů a papírových materiálů. V první etapě projektu byla také v roce 2023 zahájena digitalizace 8000 negativů. V roce 2023 byly rovněž zdigitalizovány 16 a 35 MM filmy (celkem 108 filmů), které tvoří součást sbírek a dokumentace Historického oddělení a Archeologického ústavu. Současně OVV bylo hlavním řešitelem projektu NAKI III na léta 2023–2027 s názvem *Prezentační strategie pro muzea a sbírky*, který je realizován ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem.

Vedle institucionální podpory čerpá MZM finanční prostředky na podporu vědy a výzkumu

Mgr. Marek Junek, Ph.D.,
ředitel Historického muzea MZM,
vedoucí Oddělení věda a výzkum [OVV]

z dalších grantových zdrojů, zejména NAKI a GAČR. V roce 2023 byly řešeny tyto projekty:

- GA21-24234S, Centrální aglomerace Němčice nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě (GAČR)
- GA22-05547S, Rekonstrukce mobility v mladém paleolitu na základě provenience radiolaritových artefaktů (GAČR)
- GA23-07764S, Společenská a technologická změna na Jantarové stezce ve 3. století př. Kr. Multi-izotopová a aDNA analýza laténských pohřebišť na Moravě (GAČR)
- DH23P03OVV059, Prezentační strategie pro muzea a sbírky. Metodika přípravy a realizace muzejních výstavních projektů (NAKI III)
- DH23P03OVV020, Do nitra velkomoravského šperku. Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města (NAKI III)
- DH23P03OVV003, Artefakt jako zdroj poznání: Záchrana a zachování výzkumných dat archeologických nálezů (NAKI III)
- 2022-1-CZ01-KA122-ADU-000077382 MZM – mobilita dospělých – mykologická poradna (Erasmus+)

Události roku 2023

Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví (CITeM)

Posláním metodického centra CITeM je metodická a praktická pomoc paměťovým institucím České republiky v otázkách souvisejících s nasazením a používáním ICT, zejména pak v oblasti dokumentace a správy sbírek. CITeM přejímá úkoly ze SOM MK ČR a reaguje na potřeby a přání pracovníků muzeí. Je nositelem několika projektů, provozuje, spravuje a rozvíjí několik softwarových systémů celostátního rozsahu a je autorem nejrozšířenějšího muzejního evidenčního systému Demus. Těmto aplikacím zajišťuje uživatelskou podporu, distribuci a další rozvoj. Významnou součástí činnosti jsou školení.

Hlavní programové body činnosti CITeM a realizovanými aktivitami byly následující:

1. Centrální evidence sbírek (CES)

- technické zajištění provozu systému na serverech MZM a zálohování na server MK
- správa databáze a uživatelských účtů
- provoz a správa testovací verze systému pro účely školení
- uživatelská podpora, školení uživatelů a konzultace
- další rozvoj systému a přechod na novou verzi
- aktualizace HW platformy (výměna serveru)
- aktualizace SW platformy (upgrade VMware)

2. Demus10 (platforma MS Access2010)

- údržba programu, včetně aktualizací dokumentace a souborů nápovědy
- distribuce produktu
- uživatelská podpora, konzultace, opravy dat
- školení uživatelů
- asistence při instalacích a uvádění do provozu, podpora migrace z jiných systémů
- podpora datových exportů do jiných systémů

Ing. Karel Zouhar, vedoucí CITeM

3. Demus01 (platforma MS Access97)

- údržba programu (bude-li nadále v institucích v provozu)
- uživatelská podpora, konzultace, zaškolení, opravy dat
- podpora přechodu na Demus10, konverze dat
- podpora datových exportů do jiných systémů

4. Registr sbírek výtvarného umění (společný projekt CITeM a Rady galerií ČR)

- technické zajištění provozu
- administrace systému
- podpora aktualizace dat uživatelských institucí
- semináře, konzultace a školení uživatelů, poskytování metodické podpory
- zajištění návaznosti na Muzejní autority

5. Systém Muzejních Autorit (MA)

- zajištění provozu systému na serverech MZM a správa databáze
- školení a metodické vedení příspěvkatelů do MA
- supervize autoritních záznamů
- zajištění návaznosti na systém Národních autorit a konzistence dat
- zajištění vazby na Registr sbírek výtvarného umění
- součinnost při napojování jiných muzejních systémů na MA

6. Prezentační systém ProMuS

- zajištění provozu na serveru MZM
- administrace databáze
- uživatelská podpora a poradenství

7. Legislativní mapa vývozu

- zajištění provozu na severu MZM
- údržba aplikace a administrace databáze

8. Webový katalog Restitution-Art

- zajištění provozu na serveru MZM, údržba systému
- aktualizace databáze na základě požadavků paměťových institucí
- konzultace a uživatelská podpora

9. Projekt Otevřená Data státní správy České republiky

- vytvoření otevřených formálních norem (OFN) pro data z paměťových institucí
- registrace těchto OFN v Národním katalogu otevřených dat
- konzultační činnost, metodická podpora a předávání informací paměťovým institucím

10. Digitalizace, evidence a elektronická prezentace sbírek

- metodické vedení uživatelů a konzultační činnost
- podpora elektronické prezentace sbírek (exporty dat do prostředí eSbírky, RSVU aj.)
- uživatelská podpora digitalizace sbírek v prostředí MZM
- účast na aktivitách MK ČR v oblasti digitalizace kulturního dědictví

11. Michael Culture Association (MCA)

- zastoupení ČR v mezinárodním projektu
- členství v asociaci MCA

12. Webové stránky metodického centra

- zajištění provozu vlastního webového serveru CITeM
- průběžná aktualizace informací na webových stránkách a v kalendáři
- stálá nabídka aktuálních metodických materiálů a dokumentace ke stažení
- provoz elektronických formulářů pro přihlašování na školení a akce CITeM
- odkazy na důležité informační zdroje

13. Spolupráce se SOM MK ČR

- plnění stálých výše specifikovaných úkolů (CES, Demus, MCA, Restitution-Art)
- technická podpora sběru dat pro vykazování činnosti muzeí
- spolupráce na projektu MA a jeho propojení na další systémy
- konzultace metodiky správy sbírek
- spolupráce na pořádání seminářů a školení (CES, vývozy a zápůjčky do zahraničí)
- participace na projektech MK (v míře dané pokyny a požadavky MK ČR)

14. Projekt NPO – Správa a evidence muzejních sbírek

- práce na žádosti o dotaci přes aplikaci MS2014+
- analytická příprava nového systému

Metodické centrum muzejní pedagogiky (MCMP)

Metodické centrum muzejní pedagogiky se zaměřilo na naplňování cílů činnosti, které byly stanoveny koncepcí Metodického centra muzejní pedagogiky na roky 2020–2025. Z devíti přijatých opatření uvedených v koncepci zůstalo aktuálních sedm. Metodické centrum muzejní pedagogiky v roce 2023 splnilo všechny hlavní cíle dle přijatých opatření ve všech oblastech své činnosti, a to ve vzdělávací, metodické, v oblasti tvorby vlastních programů a pilotních projektů a v oblasti prezentace.

▶ 1. TVORBA METODICKÝCH A STUDIJNÍCH MATERIÁLŮ

MCMP edičně připravovalo metodiku využití aktivizačních metod v procesu zprostředkování témat moderních dějin a metodiku muzejní edukace se zaměřením na zpřístupnění památkových objektů moderní architektury. Dále byly zveřejněny příklady dobré praxe.

▶ 2. VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY A ŠÍŘENÍ PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE

Čtvrtý ročník akreditovaného kurzu Muzejního edukátora dokončilo 20 účastníků. V pátém ročníku se vzdělává 19 účastníků.

Mgr. Tomáš Drobný, Ph.D. vystoupil na konferenci *Museologica literaria 2023*, Banská Bystrica, 15.–16. 11. 2023 s příspěvkem „Edukace jako druhý život literárních osobností v muzeích. Aktivizační programy o Janu Skácelovi, Jiřím Grušovi, Milanu Uhdemu a Janu Zahradníčkovi“ a na semináři „Laboratoř muzejního vizuálu!“ v Muzeu Brněnska dne 6. 12. 2023 s příspěvkem „Funkce vizuálního zprostředkování v muzejní kultuře; muzeologický pohled na muzejní architekturu a vizuální prezentaci.“

Tiskem vyšel odborný příspěvek: Drobný, Tomáš. Kulturní význam muzejních sbírek lout-

Mgr. Tomáš Drobný, vedoucí MCMP
.....

kového divadla a loutkářství. In: *Fenomén kulturního dědictví v společnosti – dejiny, současný stav a perspektivy* V, s. 291–307. ISBN 978-80-89491-24-7. Odevzdány byly příspěvky: Drobný, Tomáš. *Obrazy ve středověkých sbírkách relikvií v zemích Koruny české*. *Museologica Brunensia* (v tisku) a Drobný, Tomáš a Pavla Vykoupilová. *Edukace jako druhý život literárních osobností v muzeích*. Aktivizační programy o Janu Skácelovi, Jiřím Grušovi, Milanu Uhdemu a Janu Zahradníčkovi (sborník z konference, v tisku).

Pracovníci Metodického centra muzejní pedagogiky zpracovali oponentní posudky závěrečných prací: Mgr. Tomáš Drobný, recenze článku od Pávková, Kateřina. 2023. *Neformální vzdělávání v oboru památkové péče realizované v rámci celoživotního vzdělávání NPÚ*. In: *Kultura, umění a výchova*, 11(1). ISSN 2336-1824. Dostupné z: <http://www.kuv.upol.cz>; Mgr. Pavla Vykoupilová: *Zprostředkování exponátů sakrálního charakteru a specifika církevních muzeí*. *Museologica Brunensia*; Mgr. Pavla Vykoupilová: *Didactic potential of „non-musealia“? Regime and treatment of study and auxiliary material related to the collection from the point of view of a museum educator*. *Curiositas. Yearbook for museology and museological source disciplines*.

Metodické centrum připravilo workshop, který se pro velký zájem účastníků zopakoval: „Koleda, koleda“... Jak dětem zprostředkovat zvyky a tradice spojené s různými svátky? Jak přiblížit podstatu svátku i těm nejmenším návštěvníkům? A jak v programech využít muzeálie? Lektorkou programu byla Mgr. Monika Mikulášková, uskutečněno dne 27. 2. 2023 a 3. 4. 2023.

K dalším aktivitám v oblasti vzdělávání patří přednáška pro studenty Katedry archeologie a muzeologie FF MU, 1. 11. 2023 a pro studenty PF MU, 19. 10. 2023 v rámci projektu Škola v muzeu. Pracovníci Metodického centra muzejní pedagogiky poskytovali konzultace a v rámci výuky studentů Pedagogické fakulty a při účasti na konferencích prezentovali činnost metodického centra.

Odborné působení metodického centra zahrnovalo také zajišťování provozu webových stránek MCMP a edukačního portálu MUZEOEDU.

▶ 3. POSKYTOVÁNÍ OSVĚDČENÍ AUTORIZOVANÉ KVALIFIKACE MUZEJNÍHO EDUKÁTORA, SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI PARTNERY V OBLASTI MUZEJNÍ PEDAGOGIKY, CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ A NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Dne 26. 6. 2023 vykonal zkoušku profesní kvalifikace Muzejního edukátora Ing. Milan Machálek.

Metodické centrum muzejní pedagogiky organizačně zajišťovalo konferenci Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku s názvem „Edukace v malém muzeu. Aktuální trendy v muzejní prezentaci a edukaci VII“. Regionální muzeum Mělník, 1.–3. 10. 2023. Pracovníci Metodického centra muzejní pedagogiky se zúčastnili konference „Propojování formálního a neformálního vzdělávání před a po revizích RVP ZV“ k projektu „Moderní aktivizační metody do výuky!“ v Národním zemědělském muzeu v Praze, 29. 5. 2023.

Metodické centrum muzejní pedagogiky aktivně podporuje rozvoj muzejní pedagogiky členstvím ve výboru Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku Asociace muzeí a galerií ČR, členstvím v Asociaci institucí vzdělávání dospělých (AIVD) a členstvím v komisi ICOM CECA. V rámci akreditovaného kurzu Muzejní edukátor metodické centrum spolupracuje se šesti muzei a galeriemi na Moravě.

▶ 4. VYTVÁŘENÍ VLASTNÍCH MUZEJNĚ- EDUKAČNÍCH PROJEKTŮ

Metodické centrum tak jako každoročně uspořádalo v Moravském zemském muzeu Den seniorů v Mo-

ravském zemském muzeu s názvem „S kulturou Ukrajiny“, 27. 9. 2023 v Dietrichsteinském paláci (<https://www.mcmp.cz/o-nas/projekty/seniori/den-senioru-v-moravskem-zemskem-muzeu-2023/>).

Pilotní programy pro klienty Centra Kociánka se uskutečnily v areálu ústavu. Jednalo se o muzejní edukační programy „Velikonoce na Kociánce“, 4. 4. 2023, „Těšíme se na prázdniny“, 20. 6. 2023 a „Vánoce na Kociánce“, 30. 11. 2023.

▶ 5. PREZENTACE ČINNOSTI MCMP A PROPAGACE MUZEJNÍCH A MUZEJNĚ- PEDAGOGICKÝCH AKTIVIT A ZAPOJENÍ SE DO DALŠÍCH KULTURNÍCH AKTIVIT REGIONÁLNÍHO I NADREGIONÁLNÍHO CHARAKTERU

Vlastní činnost, spolupráce a účast na projektech s dalšími partnery z oblasti neformálního učení a vzdělávání byly prezentovány popularizační formou v médiích. Byl publikován článek Mgr. Tomáše Drobného: Proč se zabývat minulostí? Věstník AMG 2/2023, dostupné z: https://www.cz-museums.cz/UserFiles/file/2023/Vestnik/2_2023_komplet_mensi.pdf, dále vystoupení v populárně naučném pořadu Palladium města Brna. Příběh Ikony Panny Marie Svatotomské a kněze Martina Středy, kteří za Třicetileté války ochránili město Brno před Švédy. Dokument z cyklu Cesty víry, dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1185258379-cesty-viry/323298380030007/>

Regionální význam měl program Metodického centra muzejní pedagogiky pro neslyšící v rámci Brněnské muzejní noci. Jeho cílem bylo zpřístupnit novou expozici „Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času“. Vystoupila skupina slyšících a neslyšících tlumočnicků Hands dance za doprovodu cimbálové muziky Sylván, 20. 5. 2023, dostupné z: <https://www.mcmp.cz/o-nas/projekty/navstevnics-hendikepem/program-pro-neslysici-navstevniky-2023/>

Mgr. Tomáš Drobný, Ph.D. je členem vědecké rady Národního muzea v přírodě.

Ediční oddělení

Posláním edičního oddělení je významným způsobem prezentovat a podporovat vědeckou, výzkumnou a edukační činnost odborných pracovníků naší instituce. Děje se tak prostřednictvím edičních výstupů, což představuje vydávání periodických publikací, monografií, katalogů k chystaným výstavám a mnoha dalších doprovodných muzejních materiálů. Náplň činnosti vycházela ze schváleného edičního plánu roku 2023. Naší prioritou je především vydávání vlastních recenzovaných neimpaktovaných a impaktovaných časopisů a jejich udržení v seznamu Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

Zpracování zakázek (monografie, sborníky, katalogy...) probíhá vždy ve spolupráci s jednotlivými autory a snahou našich redaktorů je co nejvíce se přiblížit jejich představám. Samozřejmostí je i finální pre-press příprava a tisk, kde se nám díky možnosti vlastní tiskárny s využitím technologií archového ofsetového a digitálního tisku podařilo realizovat prakticky veškerou výrobu publikací, periodik, katalogů, merkantilních a dalších doprovodných materiálů podle schváleného plánu. Součástí provozu je i knihařské zpracovávání tiskovin a to znamená možnost finálního dokončení knižních vazeb (V1, šitá skobkou/trojřez; V2, brožovaná/trojřez). Samozřejmostí je i možnost zušlechťování knižních obálek laminovací fólií anebo lakováním.

Rok 2023 tedy pro nás znamenal připravit, vytisknout a knihařsky dokončit poměrně velké množství tiskovin, a to jak v menších, tak i větších nákladech. I letos jsme pokračovali ve vydávání další řady našeho muzejního časopisu „M revue“, který představuje volnou formou vše zajímavé, co se v průběhu roku v muzeu odehrává či připravuje.

V neposlední řadě jsme v tomto roce využili možnosti vystavovatelské činnosti, a tak jsme opět odjeli představit naši produkci veřejnosti na mezinárodní knižní veletrh „Svět knihy 2023“, který proběhl ve čtyřech květnových dnech a již tradičně byl pořádán na Výstavišti Praha v Holešovicích. Svým rozsahem se řadí k nejvýznamnějším knižním veletrhům pořádaných v České republice a jako respektovaná akce se tak těší velké pozornosti médií, čímž výrazně napomáhá propagaci četby knih a literatury vůbec. My zde sice patříme mezi malé vystavovatele,

Milan Mačinec, vedoucí oddělení

ale cestu k našemu stánku si opět našlo mnoho návštěvníků a projevovaný zájem o publikace MZM a informace o dění v naší instituci byl o to více potěšující. Je již standardem, že o naši tištěnou produkci je i poměrně velký zájem u zahraničních odběratelů.

Distribuce a prodej muzejních publikací byl v průběhu roku zajišťován prostřednictvím vlastních prodejních míst, zásilkovým prodejem a stálým zásobováním knihkupectví především v Brně a Praze. Průběžně také byla aktualizována nabídka nakladatelské produkce na webových stránkách a e-shopu MZM. Tržby EO tvoří vlastní prodej, dále příprava a tisk zakázek pro externí zadavatele a další velmi důležitá část příjmů vychází z kolektivní správy/DILIA.

Souhrn vydaných monografií, katalogů, tisků – 2023:

- **Návrší Cezavy u Blučiny v mladší době bronzové** (M. Salaš)
- **Osud a Výlety páně Broučkovy** (J. Zahrádka)
- **Mesmeři** (D. Vedra)
- **Když Brnem táhli mamuti/Burian** (E. Vaníčková)
- **Komiks a jeho svět** (T. Prokůpek)
- **Mezi revolucí a domácností** (Z. Fišer)
- **Nastoupil jsem co redaktor** (H. Kraflová)
- **Moravská lidová fajáns 1750–1880 v Moravském zemském muzeu v Brně** (A. Kalinová)
- **Tato knížka byla nejmilejší zábavou...** (J. Poláková)

- Němčice. **Small Finds from Surface Surveys in 2000–2012** (H. J. Čížmářová)
- **Archeologie na kralické tvrzi** (Zdeňka Měchurová)
- **Peníze z počátků moravského markrabství** (D. Grossmannová)
- **Mince římského císařství** (T. Zeman)
- **Uh. Hradiště-Sady III** (J. Mitáček, L. Galuška)

Odborná periodika 2023:

- Acta Musei Moraviae – scientiae geologicae 1, 2/2023
- Acta Musei Moraviae – scientiae sociales 1, 2/2023
- Acta Musei Moraviae – scientiae biologicae 1–2/2023 (dvojčíslo)
- Folia Numismatica 1–2/2023 (dvojčíslo)
- Folia Mendeliana 1, 2/2023
- Folia Ethnographica 1, 2/2023
- Anthropologie 1, 2, 3/2023

Externí tisky 2023:

- Mykologické listy, odborný časopis, A5, V2, 3×
- Zooreport – magazín Zoo Brno, A4, V1
- Česká fytopatologická společnost, odborný časopis, A5, V2
- Vlastivědný věstník, odborný časopis, B5, V2, 2×
- Zpravodaj MČ-U, A4, 3×

Merkantilní tisky:

- měsíční programy, pozvánky, propagační skládačky, letáky, pracovní listy, pohlednice, aj.

Ostatní tisky:

- muzejní časopis M revue 23 (2×)

Knihovna a archiv Moravského zemského muzea

Knihovna MZM

Knihovna Moravského zemského muzea v roce 2023 v souladu se svým posláním shromažďovala, zpracovávala, zpřístupňovala vědeckou literaturu a poskytovala odborné knihovnické, bibliografické a rešeršní služby nejen odborným zaměstnancům MZM, ale také veřejnosti. V současné době má knihovna MZM registrováno 649 uživatelů. Celkový počet výpůjček (absenčních i prezenčních) za rok 2023 byl 1 566 svazků. Ke konci roku 2023 měla Knihovna MZM 473 910 knihovnických jednotek uložených na odborných odděleních a v Ústřední knihovně, roční přírůstek činil 2 168 knihovnických jednotek. Na Ústřední knihovnu z tohoto počtu připadá 48 813 knihovnických jednotek s ročním přírůstkem 138 kusů. Všechny knihovní fondy jsou postupně zpracovávány v systému Verbis a záznamy jsou dodávány do Souborného katalogu ČR. Během roku 2023 bylo do Souborného katalogu zasláno 2 635 záznamů. V jednotlivých knihovnách MZM, stejně jako v Ústřední knihovně, probíhaly periodické revize části knihovního fondu, které budou pokračovat i v roce 2024. Knihovna MZM je institucionálním členem Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) Jižní Morava a členem Komise knihovníků AMG Jihomoravského kraje. V roce 2023 se Knihovna MZM zapojila do projektu Česká knihovna (MZK Brno) a dále získala finance z projektu Ministerstva kultury ČR Retrokon, v rámci kterého bylo s pomocí brigádníků zhotoveno 1 544 katalogizačních záznamů odeslaných do SK ČR.

Muzeologická knihovna

Muzeologická knihovna čítá celkem 11 026 přírůstkových čísel, roční nárůst činil 37 knihovnických jednotek. Pracoviště také zajišťovalo během roku 2023 tlumočení při akcích se zahraniční účastí a překlady cizojazyčných resumé pro periodika vydávaná MZM, anotací výstav, smluv a korespondence pro potřeby sekretariátu, Oddělení komunikace a marketingu, popř. jednotlivých odborných oddělení (např. tlumočení ve výstavě

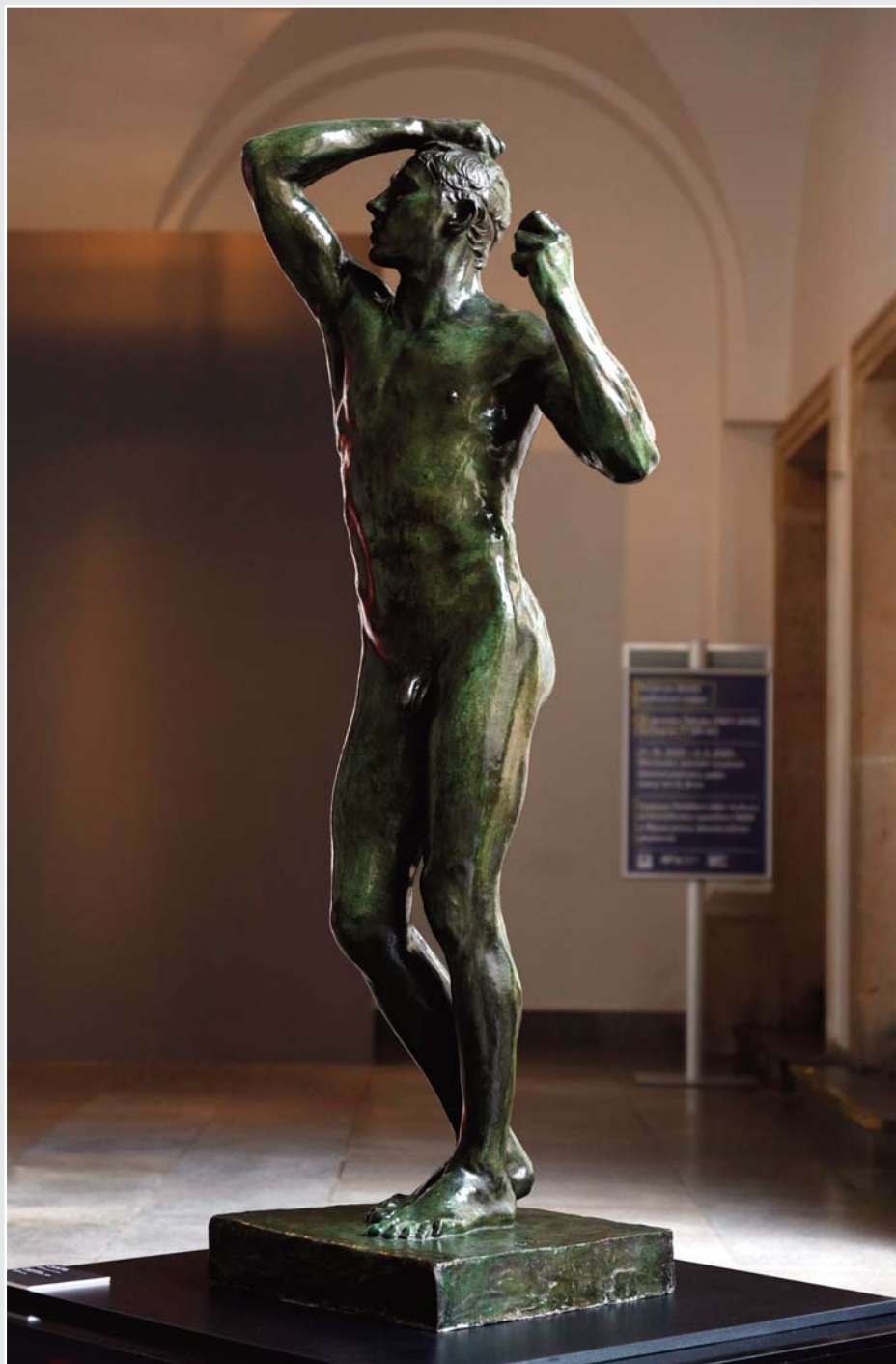
Mgr. Veronika Valentová, Ph.D.,
vedoucí oddělení

Nejstarší šperky a ozdoby těla, překlady textů v katalogu kramářských tisků a k výstavě Nastoupil jsem co redaktor – Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939 či Když Brnem táhli mamuti a dalším).

Archiv a spisovna

V roce 2023 pokračovala spisovna ve standardním zpracování dokumentů oddělení MZM. Do spisovny bylo přijato celkem 3,7 bm písemností. Probíhaly přípravy na legislativní změny související zejména s výkonem spisové služby v elektronické podobě. Archiv poskytoval badatelské služby zaměstnancům MZM a externím badatelům.

Události
roku 2023

Historické muzeum

Ústav Anthropos

Ústav Anthropos sestává ze tří specializací, jejichž společným jmenovatelem je výzkum pravěkých a raně historických populací v kontextu přírodního prostředí. Archeologická sekce je zaměřená na období starší a střední doby kamenné (paleolit a mezolit) s přesahem do mladších období, ve kterých řeší zejména problematiku kamenné štipané industrie. Sekce pro kvartérní paleontologii a archeozoologii se i nadále zaměřuje na taxonomicko-tafonomickou determinaci zvířecích kosterních pozůstatků z paleontologických lokalit zejména v oblasti Moravského krasu a z archeologických lokalit Moravy, přičemž poskytuje odborný servis i dalším pracovištím MZM. Podobně nastavený model uplatňujeme i v případě antropologické sekce, která analyzuje lidské kosterní pozůstatky z lokalit datovaných do pravěku až novověku.

I v roce 2023 se dařilo pokračovat v nastavené strategii ústavu, která spočívá v rozvoji národní a mezinárodní spolupráce s vědecko-výzkumnými institucemi. Touto cestou lze realizovat analýzy, které není možné pokrýt specializací pracovníků ústavu. Mohli jsme tak zhodnotit starší i nové sbírkové fondy pomocí nových analytických a mnohdy velmi nákladných metod a publikovat výsledky v prestižních zahraničních časopisech.

V roce 2023 se podařilo udržet personální strukturu ústavu, která je nezbytná pro správu poměrně různorodých sbírkových fondů. Významně v tom pomáhá financování z prostředků IP DKRVO. Díky tomu jsme i přes přetrvávající úsporná opatření zvládli úkoly v rámci sbírkotvorné činnosti, zaměřené zejména na dořešení problémů zjištěných v rámci dvacetiletého inventarizačního cyklu. Úspěšně probíhala spolupráce s amatérskými badateli, kteří v posledních letech provádějí průzkum ve spolupráci s pracovníky ústavu, což pomáhá získávat nové zajímavé sbírkové fondy a zároveň se tím uchovávají i kontextuální informace, které jsou neméně důležité.

Nemalá pozornost byla věnována i popularizační činnosti, kterou se snažíme předat výsledky odborného výzkumu veřejnosti. Využili jsme k tomu jak popularizační periodika (např. M Revue), tak i rozhlasová, televizní a internetová media. Důležitou součástí popularizační práce je i konzultační a posudková činnost, která byla v roce 2023 poměrně

doc. Mgr. Petr Neruda, Ph.D.,
vedoucí oddělení

početná. Odborné veřejnosti jsou výsledky výzkumu zpřístupňovány nejen v odborných periodických a monografiích, ale i formou přednášek a posterů na odborných konferencích.

M. Oliva byl členem komise AV ČR pro udělování titulu D.Sc. a mnoha dalších grémií. P. Neruda byl členem vědecké rady Národního muzea v Praze. S. Černocká a Y. Kovaříková byly členkami Komise konzervátorů-restaurátorů AMG ČR. Z. Tvrďý byl členem výboru brněnské pobočky České společnosti antropologické.

Významný úspěch se podařil v oblasti ediční činnosti, protože časopisu Anthropologie, vydávaného ve spolupráci s Centrem kulturní antropologie, byl přiřazen impaktní faktor v prestižní databázi Web Of Science a je tak jedním ze tří českých časopisů, zabývajících se archeologií a antropologií a které jsou vedeny v kategorii Jimp.

Práce se sbírkou

Hlavní pozornost v rámci sbírkotvorné činnosti se zaměřila na inventarizaci podsbírek. V roce 2023 měl ústav v evidenci 6 podsbírek, jedna z nich (pomocný edukativní materiál) byla v průběhu roku převedena na Centrum kulturní antropologie, protože její náplň lépe zapadá do koncepce tohoto ústavu. Inventarizováno bylo 19 856 evidenčních čísel z celkového počtu 341 354 čísel, evidovaných k 31. 12. 2022. Celkový počet evidenčních čísel byl ale ke konci roku 2023 výrazně vyšší (364 584 evidenčních čísel), neboť došlo ke katalogizačnímu zpracování sběrů P. Šmacha a archeologického výzkumu Ústavu Anthropos (společně s CKA) v Hošťálkovicích II. Nově nabytých přírůstkových čísel

bylo 29, celkový počet čísel v systematické evidenci dosáhl hodnoty 364 584. Z toho 363 949 položek bylo zapsáno v digitální verzi evidence, 3 429 čísel bylo digitalizováno. V laboratořích bylo preparováno 1 358 předmětů; procesem konzervace a restaurace prošlo 556 předmětů. V rámci spolupráce MZM s jinými muzejními institucemi zapůjčil Ústav Anthropos 338 předmětů, a to jak do expozic dlouhodobějšího charakteru, tak i na krátkodobé projekty.

Kromě výše zmíněných akvizic byl v rámci katalogizace zapsán do antropologické podsbírky ústavu významný soubor z doby římské z Mušova. Opominout ale nemůžeme ani menší slovanské soubory lidských kosterních pozůstatků pocházejících z výzkumů Centra slovanské archeologie v regionu Uherskohradištska anebo předaných Ústavem antropologie PřF MU (soubory z Olomouce, Želešic, Troubska ad.). Paleontologická sekce se zaměřila na zpracování důležité akvizice většího množství kostí i částí koster mládat medvěda jeskynního ze sondy Komínový dóm jeskyně Barové. Vzhledem k množství a stavu zachování těchto kostí medvědů se totiž jedná o nález zcela ojedinělý a proto významný nejen v rámci ČR, ale i v evropském regionu.

Ze sbírek ústavu byly podpořeny expozice Muzea Blanenska, Správy jeskyní České republiky (expozice v Mladečských jeskyních), Muzea Vyškovska a Městského muzea a galerie v Mariánských Lázních. Do krátkodobých výstav byly sbírkové předměty v roce 2023 zapůjčeny Národnímu muzeu v Praze, Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského v Praze, Moravské galerii v Brně a Muzeu města Brna.

Věda a výzkum

Odborné aktivity ústavu v oblasti archeologie navazovaly na projekty z předcházejících let. Soustředili jsme se na dokončení výzkumu archeologického horizontu 3 na polykulturní lokalitě Ostrava–Hošťálkovice II, Hladový vrch (P. Neruda společně se Z. Nerudovou z CKA MZM). Výsledky sice nebyly tak spektakulární jako v roce 2022, ale i tak se podařilo rozšířit kolekci kamenných artefaktů, které byly po laboratorním zpracování podrobeny řadě analýz. Nejzajímavější výsledky jsme získali metodou zpětného skládání kamenných artefaktů, čímž se nám podařilo nejen lépe pochopit způsoby výroby, ale zároveň jsme získali indicie pro rekonstrukci dalších aktivit, které na lokalitě probíhaly.

Ve spolupráci s CEITEC a Archeologickým ústavem AVČR v.v.i. započala analýza rytého valounu z výše zmíněné lokality, který patří k nejcennějším archeologickým nálezům z období paleolitu v posledních několika desítkách let. Další směr výzkumu je spojen s datováním magdalénienských lokalit v Moravském krasu, který je metodologicky postaven na analýze hrotů z tvrdých živočišných tkání, provedené S. Pfeiferem z univerzity v Jeně (Německo). Dosud se podařilo publikovat výsledky datování hrotů z jeskyně Nové Drátenické a pokračovalo se v analýzách dalších jeskynních lokalit. Mezi významné úspěchy mezinárodní spolupráce patří rovněž sestavení odborné monografie (E. Turner a P. Neruda), která zhodnotila výsledky dlouhodobé analýzy paleontologického materiálu z taubachienského souvrství 11 v jeskyni Kůlně. V této oblasti spolupracoval ústav s institucí MONREPOS (Archaeological Research Centre and Museum for Human Behavioural Evolution.), spadající pod Römisch Germanische Zentralmuseum (dnes Leibniz Zentrum für Archäologie). V roce 2023 se podařilo dokončit rukopis článku (P. Neruda a M. Oliva ve spolupráci s firmou Thermo Fisher Scientific a Ústavem geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity), který sumarizuje výsledky zkoumání Věstonické venuše. Významnou výzkumnou otázkou, řešenou v rámci ústavu, je interpretace malovaných a zdobených jeskynních lokalit v Evropě (M. Oliva).

Sekce pro kvartérní paleontologii a archeozoologii pokračovala v dlouhodobém paleontologickém výzkumu v jeskyni Barové (Moravský kras), kde kromě práce přímo v terénu probíhalo i zpracovávání získaného osteologického materiálu z této jeskyně a jeho postupné začleňování do sbírek, stejně jako příprava odborných publikací. Další terénní výzkum byl prováděn ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci v Kateřinské jeskyni (Moravský kras), kde jsme se zaměřili na poznání možného neolitického osídlení, které bylo indikováno nálezy několika neolitických kreseb na stěnách této jeskyně v předchozích letech. Nejzajímavějším objevem v rámci výzkumu v jeskyni Kateřinské byly pozůstatky středověké penězokazecké dílny. Dále byla objevena štípaná kamenná industrie a keramika doby bronzové a také pleistocenní fauna, především pozůstatky jeskynních medvědů. Pro ERC MAMBA projekt, který se zabývá studiem životních podmínek, výživy a migrace mamutů, byly ze stoliček mamutů srstnatých z moravských gravettienských lo-

kalit odebrány vzorky skloviny a dentinu. Projekt probíhá ve spolupráci s Institute of Systematics and Evolution of Animals, Polish Academy of Sciences, Kraków, Polsko. V roce 2023 pokračovalo zpracování a studium zvířecího osteologického materiálu ze sídliště v Němčicích nad Hanou v souvislosti se spoluúčastí M. Roblíčkové a S. Černocké na grantu Grantové agentury ČR registrovaného pod číslem 21-24234S: „Centrální aglomerace Němčice nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě.“; jehož hlavním řešitelem je Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i. Dokončena byla analýza zvířecího osteologického materiálu z mladobronzové lokality Cezavy u Blučiny. Zároveň byl zpracován a připraven k publikaci kuriózní nález dvou stoliček mamuta srstnatého v objektu lengyelské kultury v Šeševicích u Kroměříže.

Antropologická sekce řešila zejména výzkumné otázky spojené s národní a mezinárodní spoluprací. Z. Tvrdý a M. Fojtová se podíleli na řešení projektů zaměřených na analýzu aDNA populace prvních zemědělců či slovanských populací Moravy (Universität Wien, Department für Evolutionäre Anthropologie), zmínit lze i spolupráci na výzkumném projektu zabývajícím se genetickou analýzou pozdně neolitických a raně bronzových populací (Max Planck Institut, Department of Archaeogenetics, Lipsko, Německo) nebo na projektu zabývajícím se chronologií, migrací a výživou populací prvních zemědělců (Spanish National Research Council-Mila i Fontanals Institution, Department of Archaeology). Ve spolupráci s českými i zahraničními institucemi pokračovala také analýza pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů z Popůvek pomocí nejmodernějších chemických a morfologických metod. Neméně významná byla i odborná účast na záchranném archeologickém výzkumu v areálu archeoskanzenu v Modré u Velehradu (motivovaném výstavbou nového objektu – Klenotnice Velké Moravy), kde bylo objeveno pět koster z raného středověku, a v Rastislavově ulici ve Starém Městě (výstavba Volnočasového vzdělávacího centra), kde byly odkryty kosterní pozůstatky dalších dvou jedinců, pravděpodobně také ze středověku. Z. Tvrdý spolupracuje s Archeologickým ústavem AV ČR Praha a Archeologickým ústavem MZM na projektu GAČR 23-07764S „Společenská a technologická změna na Jantarové stezce ve 3. století př. Kr. Multi-izotopová a aDNA analýza laténských pohřebišť na Moravě“.

Výstavní činnost

Nejvýznamnějším výstavním počinem, který se dotýkal sbírek Ústavu Anthropos, byla realizace výstavy M. Lázničkové-Galetové (CKA) „Nejstarší šperky a ozdoby těla“ v prostorách Národního muzea v Praze. Většina z vystavených předmětů pocházela ze sbírek ústavu, přičemž mezi nejcenější předměty patřily bezesporu Věstonická venuše, portrétní hlavička z mamutoviny (obě z Dolních Věstonic) a tzv. šamanova loutka z Brna – Francouzské ulice.

V Dietrichsteinském paláci byl vystaven rytý valoun z Hošťálkovic II – Hladového vrchu jako jeden z nejdůležitějších archeologických nálezů MZM v posledních letech.

Popularizační činnost

Dne 28. 9. 2023 prezentovala sekce pro kvartérní paleontologii a archeozoologii na Dni otevřených dveří MK ČR vybrané sbírkové exponáty, které vypovídají o hlavním předmětu zájmu sekce a byly získány převážně výzkumnou činností sekce. Na facebookové stránce MZM byla 27. listopadu 2023 široká veřejnost informována o nálezů kompletní lebky medvědíte spolu s podstatnou částí jeho kostry zprávou s názvem: „Marcelka – nejzachovalejší jeskynní medvěd“.

Archeologické objevy byly popularizovány například exkurzí „Za tajemstvím pravěké těžby v Krumlovském lese (30. 9., M. Oliva) nebo sérií popularizačních článků:

- M. Oliva: Kyselé jablko české archeologie. Wankeľovy objevy v Býčí skále. Živá historie 2023/1, 88–93.
- M. Oliva: Rébusy z pravěku. Podivné rituály posledních lovců mamutů. Vesmír 102, 2023/2, 104–108.
- M. Oliva: Šaman z Francouzské ulice. Živá historie 2023/5, 26–29.
- M. Oliva: Loutka z šamanova hrobu. Živá historie 2023/5, 30–31
- M. Oliva: Napsal Eduard Valenta, nakreslil Eduard Milén. M Revue 2023, č. 1, 35–39.
- Pro širokou veřejnost byla určena přednáška: „Jeskyně pohledem paleontologa“, přednesená A. Plichtou v Domě přírody Moravského krasu.

Pedagogická činnost / lektorská činnost

Pracovníci ústavu dlouhodobě působí i v oblasti pedagogické činnosti; věnují se semestrální výuce na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (M. Oliva,

P. Neruda) a Univerzity Karlovy (M. Oliva). Neméně důležité je i vedení magisterských a dizertačních prací. Martina Roblíčková byla oponentkou dizertační práce Mgr. Soni Boriové: „Fragmentation of Osteological Material in the Upper Paleolithic: Experiment and Archaeology“, která byla předložena k obhajobě dne 6. 6. 2023 na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové. Petr Neruda participoval na programu U3V Masarykovy univerzity svojí přednáškou „Neandertálcí očima moderního člověka“.

Přednášky a konference

Odborné přednášky jsou většinou spojeny s činností v rámci IP DKRVO (uvedeny zvláště ve zprávě o plnění DKRVO za rok 2023). Kromě toho mezi významné přednáškové počiny patří participace M. Olivy na I. konferenci AIPP v Paříži (Institute de Paleontologie humaine, Francie) s přednáškou „Kulturní vývoj v paleolitu a Císařovy nové šaty“ (3. 6.). Na domácí půdě byly výsledky vědecké práce ústavu prezentovány na odborném semináři 28. Kvartér, který se konal 1. prosince 2023 na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

Ediční činnost

Ediční činnost ústavu je dlouhodobě spojena s vydáváním časopisu *Anthropologie*, jehož vedoucí redaktorkou je Zdeňka Nerudová (CKA). Na jeho přípravě se podílejí Zdeněk Tvrdý, Martina Fojtová, Petr Neruda i Martin Oliva. Podařilo se vydat všechna 3 čísla ročníku 61. Druhým významným časopisem ústavu jsou *Acta Musei Moraviae* (AMM), řady *Scientiae sociales*. Podařilo se vydat číslo 2 z roku 2022 a číslo 1 za rok 2023. Číslo 2 pak bylo připraveno k tisku. Jeho vedoucím redaktorem je Martin Oliva.

Martin Oliva skončil ve funkci člena redakční rady časopisu *Archeologické rozhledy*, jehož redakce byla v roce 2023 změněna. Petr Neruda byl členem redakční rady časopisu *Archeologia Poloni* a *Archeologických výzkumů na Vysočině*. Zároveň působí jako člen recenzního panelu časopisu *Folia Praehistorica Posnaniensia*.

Publikační činnost

Odborná publikační činnost byla realizována především prostřednictvím DKRVO a je uvedena ve zprávě IP DKRVO za rok 2023. Z interních zdrojů byl financován článek autorů M. Roblíčkové, A. Plichty a V. Káni s názvem: „**Jeskyně Barová**

(Moravský kras) – zdroj informací o fauně poslední doby ledové“, který byl publikován ve sborníku *Stretnutie prírodovedcov – zborník referátov z konferencie Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši*. V rámci již skončeného projektu GAČR (Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu, 19-16304S) byl publikován článek Drtikolová Kaupová S., Jarošová I., Bíšková J., Hrnčíř V., Květina P., Neugebauer-Maresch C., Pokutta D., Řídký J., Tvrdý Z., Vytlačil Z., Trampota F. (2023): The diet of settled Neolithic farmers of east-central Europe: isotopic and dental microwear evidence. *Archaeological and Anthropological Sciences* 15 (3): 1–29. doi:10.1007/s12520-023-01720-9.

Rozsáhlá publikační činnost nespádající pod RIV byla realizována M. Olivou, který takto zhodnotil nově nabyté sbírky, které evidoval v rámci sbírkotvorné činnosti:

- Lhotka I, ústřední stanice epiaurignacienu na východní Moravě. *AMM sci. soc.* 108/1, 3–38
- Oliva M.: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). *Maloměřice III*; „Občiny“. *Přehled výzkumů* 64/1, 143–144.
- Březina (k. ú. Březina u Křtin, okr. Brno-venkov). *Březina I*; jeskyně Žitného. *Přehled výzkumů* 64/1, 144.
- Bučovice (k. ú. Vícemilice, okr. Vyškov). *Vícemilice I*; „Břestky“. *Vícemilice III*; „Roviny“. *Přehled výzkumů* 64/1, 144–145.
- Hajany (okr. Brno-venkov). „Nad Dvorem I“, *Hajany I*. *Přehled výzkumů* 64/1, 149–150.
- Karolín (k. ú. Karolín u Sulimova, okr. Kroměříž). *Karolín I*. *Přehled výzkumů* 64/1, 150–151.
- Křenovice (k. ú. Křenovice u Kojetína, okr. Přerov). „Hradisko“. *Přehled výzkumů* 64/1, 153–154.
- Letonice (okr. Vyškov). „Větrník“. *Přehled výzkumů* 64/1, 154–155.
- Modřice (okr. Brno-venkov). „Hájek“, „Altberge“, *Modřice IV*. *Přehled výzkumů* 64/1, 155–156.
- Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). *Mokrý I*; jeskyně 8. *Přehled výzkumů* 64/1, 157.
- Ondratice (okr. Prostějov) „Velká Začaková“, „Holcase“; *Ondratice I*. *Přehled výzkumů* 64/1, 159–160.
- Silůvky (okr. Brno-venkov) „Jalovčiny“; *Silůvky I*. *Přehled výzkumů* 64/1, 162.
- Spešov (okr. Blansko) *Bývalý lom*. *Přehled výzkumů* 64/1, 163.

- Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov) „Vinohrady“; Šlapanice II. Přehled výzkumů 64/1, 164
- Tvarožná (okr. Brno-venkov) „Nad Raketnicí“; Tvarožná I. Přehled výzkumů 64/1, 165–166.
- Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město) „Občiny“; Maloměřice III. Jevišovická kultura. Sídliště. Přehled výzkumů 64/1, 205–206.
- Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město) „Hornek“ Přehled výzkumů 64/1, 171–172.

Spolupráce s jinými institucemi

Spolupráce s jinými vědeckými institucemi probíhá v různých rovinách. Vedle individuálně domluvaných projektů, které řeší většinou dílčí vědecké otázky, případně suplují absenci některých metod v MZM, je významná spolupráce na národních i mezinárodních projektech. V současné době eviduje ústav spolupráci s více než dvacítkou českých institucí a je napojen do 15 mezinárodních projektů včetně ERC. Ústav v tomto směru těží ze své bohaté materiální základny. Kromě ekonomického profitu, který spočívá ve financování nákladných analýz externí institucí, je asi nejvýraznějším efektem spolupráce možnost prosazovat moravský materiál a výsledky z něj získané na mezinárodním fóru.

Knihovna Ústavu Anthropos

Knihovna ústavu Anthropos shromažďuje a eviduje specializovanou literaturu zaměřenou na archeologii paleolitu a mezolitu, etnologii, kulturní a fyzickou antropologii, osteologii, paleontologii a geologii čtvrtohor a dalších příbuzných oborů. Soustřeďuje jak monografie, tak časopisy, periodické řady a separáty.

Za rok 2023 bylo získáno do knihovny 232 přírůstků, k 31. 12. knihovna evidovala celkem 28 400 knihovních jednotek. Všechny knihovní fondy jsou postupně zpracovávány v systému Verbis a záznamy jsou dodávány do Souborného katalogu ČR. Přírůstky jsou získávány především výměnou se zahraničními institucemi – univerzitami a muzei z celého světa. V roce 2023 jsme uskutečnili výměnu se 61 institucemi (54 zahraničními, 7 českými) zasláním časopisu Anthropologie, Časopisu Moravského muzea a časopisu Folia Ethnographica.

Knihovna poskytuje odborné služby jak pracovníkům muzea, tak i knihovnám v rámci meziknihovní výpůjční služby, vědeckým pracovníkům, studentům i ostatní veřejnosti. Počet protokolovaných

zápůjček za rok 2023 činil 127, prezenční zápůjčky nejsou protokolovány. Jiným institucím jsme zapůjčili 5 svazků a vypůjčili si pro potřeby pracovníků ústavu 8 svazků. Rovněž byly doplňovány čárové kódy do publikací a jednotlivých svazků periodik a opravovány a doplňovány záznamy ve Verbisu. Část fondu periodik se připravuje k přesunu na naše detašované pracoviště v Rebešovicích. Průběžně jsou vydávány „Novinky v knihovně Ústavu Anthropos“, především pro naše odborné pracovníky.

Události roku 2023

Centrum kulturní antropologie

Centrum kulturní antropologie (CKA) pokračovalo v roce 2023 ve své činnosti, která přímo navazuje na dlouhodobý program Pavilonu Anthropos, v němž CKA také sídlí. Oddělení tematicky čerpá z odkazu jednoho ze zakladatelů české kulturní antropologie a muzeologie a současně poválečného zakladatele Anthroposu Jana Jelínka. Oddělení se ve své činnosti rovněž snaží maximálně využít potenciál sbírkového fondu, který spravuje, tj. sbírky mimoevropské etnologie. V plné míře byla nadále rozvíjena činnost Laboratoře antropologické rekonstrukce (E. Vaničková, O. Bílek), zaměřené na 3D antropologické rekonstrukce podoby člověka, vycházející z archeologických a antropologických nálezů. Hlavními výsledky v roce 2023 byly haptické prvky a rekonstrukce vytvořené do výstavy Zdeňka Buriana (figurální rekonstrukce ženy z Dolních Věstonic, Australopithecus sediba, rekonstrukce medvěda jeskynního). Rovněž byla vytvořena rekonstrukce herulské ženy s uměle deformovanou lebkou z Nové vsi u Pohořelic (projekt ve spolupráci s AV – STRATEGIE AV21). Dále vznikaly (s přesahem do 2024) figury 8 velkomoravských představitelů pro výstavu Klenotnice Velké Moravy v Modré. V dlouhodobém kontextu probíhá modelace evoluční řady člověka a pleistocenních zvířat.

V rámci další činnosti pokračovalo zpracování a publikování výsledků z oboru dějin archeologie a dalších příbuzných věd (P. Kostrhun). Činnost oddělení se rozšířila také o realizaci terénních archeologických výzkumů, konzultací nálezových situací na archeologických výzkumech jiných institucí a na revizi a inventarizaci sbírek (Z. Nerudová, E. Vaničková). CKA také zintenzivnilo své aktivity v oblasti a výzkumu paleolitického umění a ozdob, který byl prezentován formou výstavy s kritickým katalogem v Národním muzeu (M. Galetová). CKA se obsahově a tematicky rovněž stará o náplň Pavilonu Anthropos (výstavy, přednášky, prezentace projektů aj.).

Práce se sbírkou

V roce 2023 pokračovaly plánované inventarizace a katalogizace paleolitických a etnologických sbírek, včetně jejich případného nezbytného restaurování a konzervování. Pro příležitostné výstavy a vědecké projekty byly připraveny výpůjčky sbírkových předmětů. Nově byla do oddělení CKA převedena sbírka edukativního materiálu (skalní malby, modely,

Mgr. Petr Kostrhun, Ph.D., vedoucí oddělení

kopie; kurátorka E. Vaničková), původně spravovaná na oddělení Ústav Anthropos.

Věda a výzkum

Odborné aktivity CKA navazovaly na předešlé období. Na jedné straně pokračovalo další systematické zpracování a digitalizace archivních fondů Moravského zemského muzea z oblasti historie archeologie a antropologie. Výsledky této práce byly v roce 2023 zpracovány a publikovány v odborných recenzovaných studiích. K archivnímu zpracování a digitalizaci byly také využity prostředky z rámce IP DKRVO MZM (P. Kostrhun) a prostředky v rámci Národního plánu obnovy, Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek. Z. Nerudová v roce 2023 pokračovala v dlouhodobém terénním badatelském výzkumu lokality Hošťálkovice II (Z. Nerudová). Druhým rokem pokračovalo řešení a mezinárodní prezentace projektu GAČR Rekonstrukce mobility v mladém paleolitu na základě provenience radiolaritových artefaktů (spoluřešitel Z. Nerudová). Od roku 2021 probíhá spolupráce na řešení pětiletého grantového projektu ARÚB AV (E. Vaničková): „Langobardská populace na Moravě. Interdisciplinární výzkum nekropolí doby stěhování národů.“ Ten zahrnuje i terénní výzkum na lokalitě Mušov Roviny. Probíhala spolupráce na projektu ARÚB AV STRATEGIE AV21 – „Tváří v tvář starověkým Germánům střední Evropy“ (E. Vaničková). M. Galetová pokračovala ve studiu mobilního umění a osobních ozdob moravského paleolitu. Výstupy prezentovala na zahraničních konferencích a v zahraničních publikacích.

Výstavní činnost

V roce 2023 bylo navázáno na tradici úspěšných výstav a doprovodných akcí pro veřejnost, které rozvíjelo témata z oblasti archeologie, kulturní antro-

pologie, etnologie a historie. Do konce roku 2023 byl návštěvníkům přístupný interdisciplinární výstavní projekt „Archeologie z nebe“, financovaný ze zdrojů NAKI II (řešitelé: Ústav archeologické památkové péče Brno a Archeologický ústav AV ČR Brno). Výstavu shlédlo 16.398 návštěvníků. Do 2. dubna 2023 byla rovněž přístupná výstava „Nejstarší šperky a ozdoby těla“ prezentující originály nejstarších uměleckých předmětů z období paleolitu ze sbírek MZM a Archeologického ústavu AV ČR Brno. K výstavě byl vydán katalog. V roce 2023 navštívilo výstavu 5444 osob. Následně byla zapůjčena jako celek do Národního muzea v Praze (22. 9. 2023 – 29. 2. 2024). V uvolněném výstavním sále byla od 20. 6. 2023 připravena výstava „Když Brnem táhli mamuti – galerie Zdeňka Buriana“. K výstavě byl vydán česko-anglický katalog a do konce roku ji shlédlo 16.398 návštěvníků. Pro výstavní prostor v Archeoparku Pavlov (Regionální muzeum Mikulovska) byla připravena výstava „Tvář Minulosti“ (1. 4. – 18. 6. 2023, E. Vaníčková).

O úspěchu chodu stálých expozic a výstav Pavilonu Anthropos svědčí přehled návštěvnosti a tržeb i využití lektorské služby především školními skupinami, která poskytuje odborný výklad ve stálých expozicích. V roce 2023 byla celková návštěvnost Pavilonu Anthropos 48 548 osob.

Popularizační činnost

V souvislosti s připravovanými výstavami, prezentacemi antropologických rekonstrukcí a doprovodnými akcemi Pavilonu Anthropos byla dále intenzivně rozvíjena systematická aktivní spolupráce s médií celorepublikového i regionálního dosahu: živá vystoupení a interview ve zpravodajství ČT, zpravodajství – ČT, Prima, Nova, NOE, Český rozhlas, rádio Petrov, Proglas. Tisk: MF-Dnes, Právo, Lidové Noviny, Rovnost, Živá historie, Dějiny a současnost, příspěvky do Věstníku AMG, M-Revue aj. při účasti všech pracovníků CKA. Činnost LAR byla prezentována na Festivalu vědy.

Pedagogická a lektorská činnost

Všichni odborní pracovníci CKA se podíleli na semestrální výuce studentů archeologie a antropologie na Masarykově univerzitě v Brně a na zvaných přednáškách na dalších českých univerzitách a na Slovensku. Pracovníci se rovněž pravidelně podílejí na vedení nebo konzultacích při tvorbě seminárních, magisterských i doktorských prací univerzitním studentům. Podobně tak jsou zapojeni do přípravy recenzních posudků zahraničním impaktovaným

časopisům a časopisům vydávaným v ČR, jejichž jsou také členy redakčních rad. CKA v rámci činnosti v expozicích a výstavách Pavilonu Anthropos bylo zapojeno do projektu MKČR CZECH IN – komentované prohlídky s překladatelem pro cizojazyčné osoby dlouhodobě žijící v ČR (ukrajinsky, vietnamsky, anglicky). Přípraven byl rovněž komentovaný program pro nevidomé ve výstavě Z. Buriana a komentované prohlídky pro další zájmové skupiny. Běžnou praxí jsou rovněž četné popularizační přednášky pro veřejnost v rámci ČR.

Přednášky a konference

Z. Nerudová: aktivní účast na pravidelných zahraničních (HOG, GEPAARD) a domácích (Kvartér, Archeologické výzkumy) konferencích.

E. Vaníčková: aktivní účast na 29th EAA Annual Meeting in Belfast, Severní Irsko; XVIII. Protohistorická konference. Archeologie barbarů 2023; konference v rámci programu Strategie AV21 – projekt Tváří v tvář starověkým Germánům střední Evropy.

Ediční činnost

Z. Nerudová jako šéfk editorka časopisu Anthropologie zajišťovala chod časopisu a vydání všech plánovaných čísel (3×). P. Kostrhun jako spolueditor připravil Sborník příspěvků z konference Dějiny archeologie v českých zemích a na Slovensku „Innocenc Ladislav Červinka a jeho doba“.

Oddělení historie biologických věd a genetiky – Centrum Mendelianum

Oddělení historie biologických věd a genetiky se zabývá interdisciplinárním výzkumem v oblasti dějin, metodologie a filozofie přírodních věd a genetiky se zvláštním důrazem na studium objevu, života a díla osobnosti Johanna Gregora Mendela. Centrum Mendelianum Moravského zemského muzea se věnuje zejména propagaci a popularizaci historie i současného vývoje biologických věd a genetiky.

Práce se sbírkou

Sbírkatvorná činnost Oddělení historie biologických věd je zaměřena na materiál, který je výsledkem vlastní vědecko-výzkumné činnosti oddělení, týkající se historického území Moravy v mezinárodních souvislostech, zejména současného vývoje genetiky na našem území s ohledem na popularizaci odkazu G. Mendela.

V roce 2023 byl do sbírky evidován soubor kreseb významného genetika a mendelovského badatele Daniela J. Fairbankse. Kolekce navazuje na již dříve získaný soubor maleb a kreseb stejného autora. Zatímco dříve získaná kolekce se zaměřuje na vědecké a portrétní studie Gregora Mendela, jeho příbuzných a míst z tzv. Mendelovy stezky, nově získané kresby představují portréty významných osobností, které nějak ovlivnily Mendelův život. Revize a digitalizace sbírky byla provedena podle plánu v počtu 950 (10%) kusů.

Vědeckovýzkumná činnost

Po organizačně náročném výročním roce 2022 se oddělení vrátilo k plnění svých předepsaných úkolů vědeckovýzkumné činnosti. V závěrečné etapě několikiletého bádání o vzniku a vývoji vědeckého výzkumu o osobnosti G. Mendela, byly splněny všechny stanovené dílčí cíle, ve kterých se podařilo charakterizovat jednotlivé fáze dokumentace historicko-vědního kontextu významu jeho osobnosti, zejména ve vztahu k různorodosti bádání a dvoustému výročí narození.

PhDr. Jiří Sekerák, Ph.D., vedoucí oddělení

Z činnosti oddělení a centra

Letošní oslavy mezinárodního Mendelova dne měla tu čest hostit, a spolu s naším Mendelianem spolupřátat, společnost KeyGene v nizozemském Wageningenu ve středu 8. března 2023. Mendelianum stálo na počátku tradice oslav tohoto dne v roce 2015 a za krátko se tento den dostal do povědomí vědecké veřejnosti. Nedílnou součástí oslav se stalo i udělení Mendelovy pamětní medaile vědcům a badatelům z různých oblastí, jejichž práce představuje výrazný přínos do bádání o životě a díle G. Mendela. Laureátem ceny v roce 2023 se stal rostlinný genetik Peter van Dijck ze společnosti KeyGene. Tato společnost, sídlící v nizozemském Wageningenu, která se zabývá technologickými inovacemi ve šlechtění rostlin, byla také hostitelem akce, na které byla pamětní medaile zástupci Moravského zemského muzea a Mendeliana předána. (J. Sekerák)

Ve stejném termínu proběhla oslava tohoto dne také v Mendelianu, tentokrát zaměřena na propagaci Mendelovy stezky Brnem vybudované v roce 2022 a přednášky pro veřejnost.

Nově jsme získali kontakty se *Společností pro genetickou genealogii, z.s. (GenGen)*, která nám do budoucna poskytne více možností pro prezentaci tohoto pro veřejnost atraktivního odvětví. Společnost pro genetickou genealogii má za úkol poskytovat validní a ucelené informace a efektivně propagovat genetickou genealogii v Česku. Své záměry naplňuje prostřednictvím praktických návodů a doporučení na svých webových stránkách a také pořádáním

přednášek, workshopů a konferencí, zprostředkováním kontaktů mezi členy komunity a rozvojem tuzemské i mezinárodní spolupráce. Spolek není spojen s žádnými komerčními aktivitami a subjekty. Zásadou je poskytovat objektivní informace ku prospěchu genetických genealogů a genetické genealogie jako takové.

V návštěvnickém centru Mendeliana byly provedeny úpravy a doplnění, díky kterým byla výstava, uspořádaná k výročí 200 let od Mendelova narození, začleněna trvale do expozice jako část věnující se počátkům zájmu o osobnost a dílo Gregora Mendela (J. Sekerák).

Popularizační činnost

Mendel na pitevním stole, ČT2 v úterý 19. září 2023, 22: 15. Dokument o výzkumu Mendelových ostatků (J. Sekerák).

V průběhu roku byly také doplněny podrobnější informace na www.mzm.cz/mendelovastezka o historii budov a institucí na naučné stezce (P. Pončíková).

Pedagogická a lektorská činnost

Byly vypracovány testy na zjišťování mendelovských dědičných znaků a pracovní listy, které byly použity pro prezentaci na propagačním stanu MZM v rámci letního Mendel Festival (22. 7. 2023) pořádaného v areálu starobrněnského kláštera (P. Pončíková).

Odbornou praxí v Mendeliana prošly dvě studentky Masarykovy univerzity pod vedením edukátora (M. Košinová).

Byl také vytvořen nový edukační materiál pro využití mikroskopů a mikroskopických preparátů v Mendeliana v rámci individuálních prohlídek návštěvníků (M. Košinová).

Přednášky, konference a akce pro veřejnost

V roce 2023 oddělení pro historii biologických věd a Centrem Mendelianum uspořádalo následující aktivity:

Mendel Day:

6. 3. – nedělní procházka Mendelovým Brnem (P. Pončíková).
8. 3. – odborná přednáška pro veřejnost *Hospodářské zázemí starobrněnských augustiniánů v 19. století* (P. Pončíková) a promítání filmu České televize *Gregor Mendel – neustálá výzva*.
8. 3. – Spolupořádání Mendel Day 2023, KeyGene, Wageningen, Nizozemí, odborná prezentace *From*

the history of the Mendelianum of the Moravian Museum (J. Sekerák).

26. 4. Den DNA – program pro Veterinární univerzitu Brno.

20. 7. Narozeniny Gregora Mendela – připomenutí 201. výročí narození.

Ediční a publikační činnost mimo RIV

Folia Mendeliana, 2023, 59/1. ISSN 0085-0748.

Folia Mendeliana, 2023, 59/2. ISSN 0085-0748.

(Editor Folia Mendeliana: J. Sekerák)

SEKERÁK J.: P. J. VAN DIJK, T. H. NOEL ELLIS: Gregor Mendel and the theory of species multiplication. *GENETICS*, Volume 224, Issue 2, June 2023.

SEKERÁK J., 2023: Mendel Day 2023 in Wageningen. *Folia Mendeliana*, 2023, 59/1: 77–81. ISSN 0085-0748.

PONČÍKOVÁ P., 2023: The International Mendel Day 2023 – Brno, 5 and 8 March. *Folia Mendeliana*, 2023, 59/2: 49. ISSN 0085-0748.

Publikační práce nahlášené do RIV za rok 2023 jsou uvedeny v kapitole „Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023“.

Spolupráce s jinými institucemi

Odborná a badatelská činnost: Ústav pro soudobé dějiny AVČR, Friedrich Schiller University Jena, Společnost pro genetickou genealogii, z.s. (GenGen).

V rámci organizace international Mendel Day a udělování ceny Mendel Memorial Medal spolupráce s KeyGene, Utah Valley University, University of Arizona, Genetics Society in the United Kingdom, Harvard University, Boston USA.

Historické oddělení

V roce 2023 probíhala činnost Historického oddělení (dále HO) MZM podobným způsobem jako v roce 2022, tedy s částečným home officem z důvodu energetických úsporných opatření (do konce března a poté znovu od 1. listopadu). Personální stav oddělení zůstal nezměněný. Od 1. března až do konce roku zde na dohodu pracoval bývalý pracovník PhDr. Jiří Mikulka (na Historickém oddělení působil v letech 1984–1997). Ve věku 83 let zemřel 2. června 2023 dlouholetý vedoucí Historického oddělení (1992–2004) PhDr. Slavomír Brodesser.

Práce se sbírkou

V roce 2023 bylo do Přírůstkové knihy HO MZM zapsáno 17 nových souborů a v programu Demus provedeno 2 708 záznamů (3 502 inventárních čísel).

Z významných sbírkových přírůstků roku 2023 je možné zmínit pozůstalost významné brněnské kulturní osobnosti Mgr. Ivana Sedláčka (1932–2023), zakladatele a dlouholetého sbormistra dětského pěveckého sboru Kantiléna – jedná se o sborový materiál, dále fotografie a písemnosti osobní povahy, jakož i různá ocenění, která za svoji dlouholetou činnost obdržel (7/2023, 12/2023). Velmi zajímavým přírůstkem je Památník českých starostů na Moravě z roku 1909 (17/2023). Z větších trojrozměrných předmětů můžeme zmínit německý tlapač z druhé světové války značky Siemens Ela S 101/1 (15/2023).

Evidence sbírek ve II. stupni:

PhDr. Jan Břečka
S 25 227 – 25 647 (421 ks)
T 30 030 – 30 481 (452 ks)
N 1370 – 1375 (65 ks) celkem 879 ks

Mgr. Dana Vedra
A 3 472 – A 3 475 (4 ks)
B 14 667 – B 14 691 (25 ks)
C 10 001 – C 10 086 (86 ks)
D 6 037 – D 6 071 (35 ks)
L 19 388 – L 19 412 (25 ks) celkem 175 ks

PhDr. Zdeněk Fišer
Na 1817 – 1846 (36 ks)
Ař 1740 – 1741 (2 ks) celkem 38 ks

PhDr. Jan Břečka, vedoucí oddělení

Mgr. Lukáš Lexa

Ba 667

Ca 3641

celkem 2 ks

Celkem 1094 evidovaných položek ve II. stupni

Revizní činnost

V roce 2023 se revizi fondů HO věnovali Mgr. Dana Vedra, PhDr. Bc. Martina Sekeráková, PhDr. Jiří Mikulka a PhDr. Zdeněk Fišer.

Fond D (sbírkové knihy a brožury) – 1 000 ks

Fond J (mapy) – 1 121 ks

Fond L (pohlednice) – 4 500 ks

Fond S (písemnosti) – 876 ks

Inventarizace celkem: 7 497 sbírkových předmětů, tj. je 5 % z celkového počtu evidenčních čísel podsbírk.

Dne 18. května 2023 proběhla kontrola Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Krajského ředitelství policie ČR v Brně nad dodržováním zákona o zbraních (předně vedení evidencí a vnitřního předpisu držitele zbrojní licence). Kontrola proběhla bez zjištění vad či nedostatků.

Knihovnická a dokumentátorská práce

Digitalizace

K (negativy K. O. Hrubý) – 963

L (pohlednice) – 3

S (písemnosti) – 1

T (fotografie) – 18

U (Rekrafo-Spurný) – 3

V (moravští umělci fotografové) – 22

Z (skleněné diapositivы dokumentárních fotografií) 6

Celkem: 1 017 ks

Celkový počet digitalizovaných předmětů HO MZM ke dni 31. 12. 2022 (včetně fotografií na CD) činí 15 983 ks.

Počet badatelů HO za rok 2023/ počet vydaných badatelských listů: 8.

Počet přírůstků v odborné knihovně HO: 147 knih a časopisů.

Rekatalogizace za rok 2022 – 160 knih.

V roce 2023 nebyla realizována žádná výpůjčka.

V roce 2023 pokračovaly tři zápůjčky z předešlých let (Army Fort – Vojenské muzeum Králíky, Muzeum města Brna, Správa silnic Olomouckého kraje) – celkem 23 sbírkových předmětů.

V roce 2023 byly realizovány čtyři nové zápůjčky, z toho dvě v rámci MZM:

- 2 předměty pro Oblastní muzeum Praha-východ (18. 1. – 10. 8. 2023);
- 20 předmětů pro Knihovnu Jiřího Mahena v Brně (27.–29. 6. 2023);
- 13 předmětů pro výstavku *Nové přírůstky z depozitářů Historického oddělení MZM (druhá světová válka)* v rámci expozice Středoevropská křižovatka: Morava v 20. století, Dietrichsteinský palác, III. patro (od listopadu 2023);
- 1 předmět pro výstavu *Česká a moravská šlechta po roce 1945* (30. 11. 2023 – 7. 4. 2024), Dietrichsteinský palác.

Centrální evidence sbírek (CES)

V roce 2023 vedla správu CES a přírůstkovou knihu nadále Bc. Martina Sekeráková.

Byly provedeny čtyři aktualizace podsbírek: celkem 1 698 ks.

Veškerá aktualizace byla provedena pomocí webového portálu CES-online.

Ke dni 31. 12. 2023 celkový počet evidenčních čísel podsbírek HO v CES činil 149 645 evidenčních jednotek.

Brigádníci, stážisti a dobrovolníci

V průběhu roku 2023 zde působili na praxi dva studenti v rámci smlouvy s PedF MUNI. Organizaci jejich práce zajišťovala Mgr. Dana Vedra:

Martin Mixa, 19. 1. – 14. 2. 2023 – celkem 30 hodin

Josef Heinzl, 11. 4. – 21. 4. 2023 – celkem 30 hodin

Věda a výzkum

Odborní pracovníci HO pokračovali v roce 2023 v plnění úkolů obsažených a schválených v rámci IP DKRVO.

PhDr. Jan Břečka

V roce 2022 byl nadále členem Komise regionálních historiků Moravy a Slezska při AMG, členem pracovní skupiny Funeralis při Radě Vlády České republiky pro národnostní menšiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů na hřbitovech v ČR, členem redakční rady Vlastivědného sborníku Jižní Morava, autorského kolektivu internetové Encyklopedie města Brna a odborné pracovní skupiny Magistrátu města Brna pro doporučení významných osobností k realizaci památníků a pamětních desek. Dále působil ve výboru spolku Matice moravská na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a stejně tak v programové radě pro hodnocení kvality studijních programů Masarykovy univerzity.

Mgr. Hana Krutílková, Ph. D.

V průběhu roku byla stále na rodičovské dovolené, ale přesto vypracovala dva příspěvky: jeden prohlubující výzkum genderových aspektů kulturní identity na Moravě v 19. a 20. století, druhý sumarizující dosavadní genderovou produkci zaměřenou na Moravu a Slezsko před rokem 2020. Otištění obou textů bylo kvůli finančním a koordinačním důvodům ze strany vydavatelů posunuto na příští léta. Provedla rešerše k výstavě Jihomoravského muzea ve Znojmě pod názvem *Ženská síla ve sbírce Jihomoravského muzea* (duben – září 2023) a posuzovala katalog výstavy. Podílela se též na přípravě naučné stezky a informační skládačky v rámci *Ostravských kulturních stezek* na téma *Významné ženy Ostravy* ve spolupráci s Antikvariátem Fiducia Ostrava (<https://ostravskestezky.cz/vyznamne-zeny-ostravy/>). Nejvíce času věnovala vědecké redakci rukopisu publikace Jitky Gelnarové *Nepoddajné předměty. Ženská hnutí a feministický aktivismus ve sbírkách Národního muzea. Praha 2023*. Od března 2023 je zaměstnána na 0,25 úvazek v rámci NAKI v projektu *Prezentační strategie pro muzea a sbírky*.

Stále pokračuje ve spolupráci s Oddělením nových dějin Národního muzea, trvajícím od počátku roku 2021. Je členkou Komise regionálních historiků Moravy a Slezska při AMG, od října 2022 též členkou výboru Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně a dlouholetou členkou spolku Historia Europeana.

PhDr. Zdeněk Fišer

Vycházel z úkolů realizovaných v rámci VO, především dokončení edice korespondence významné

osobnosti slovenských dějin 19. století J. M. Hurbana, s manželkou Annou a tchánem Samuelem Jurkovičem. V průběhu roku po 30 letech ukončil činnost ve výboru Muzejní a vlastivědné společnosti Brno, pracoval v Radě starších, poradním orgánu ředitele Národního muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, podílel na činnosti redakční rady časopisu Valašsko, vydávaném ve Vsetíně (svazky 50 a 51), uspořádal a připravil k předání pro SOkA Třebíč konvolut písemností vztahující se k sboru dobrovolných hasičů v obci Rapotice na Třebíčsku.

Mgr. Dana Vedra

V rámci VO prováděla archivní výzkum ke kulturním dějinám Židlochovic v 19. a 20. století, který navazoval na výzkum z roku 2022. V rámci výzkumu nucených migrací na Moravě ve 20. století pokračovala v rešerších v českých a rakouských archivech a v terénním výzkumu a sběru dat v oblasti Dražanské vrchoviny a v dolnorakouském Waldviertelu, region Allensteig a Zwettl. Dále prováděla rozhovory s přímými pamětníky odsunutých z Dražanska v letech 1940–1945, podařilo se zaznamenat na 20 výpovědí. Od března 2023 se podílí na řešení projektu NAKI *Prezentační strategie pro muzea a sbírky*. Nadále je členkou poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Muzea Vyškovska, Komise regionálních historiků Moravy a Slezska při AMG, Akademické společnosti Aloise Musila (ASAM) v Praze a Vlastivědného spolku Židlochovice.

Mgr. Lukáš Lexa

V současnosti je aktivní v několika zájmových sdruženích. V Asociaci muzeí a galerií ČR je členem Komise regionální historie Moravy a Slezska v Československé obci legionářské je členem Republikového výboru, Historicko-dokumentační komise a předsedou jednoty Hodonín. V rámci Klubu vojenské historie Slovácko vykonává funkci pokladníka. Vedle těchto spolků působí v řadách Matice moravské, spolku Historia Europeana, Muzejního a vlastivědného spolku ve Strážnici a Klubu policejní historie v Brně.

Terénní výzkum

V srpnu 2023 se Mgr. Lukáš Lexa podílel společně s Ing. Bc. Ludkem Navarou a Mgr. Jakubem Strakou (Občanské sdružení Paměť) opakovaně podílel na dokončení záchranného výzkumu na Ústředním hřbitově v Brně (kde probíhalo uložení uren).

Ve čtvrtek 19. 10. 2023 se PhDr. Jan Břečka a Mgr. Lukáš Lexa na pozvání pracovníka Ústavu archeologické památkové péče Brno Mgr. Jiřího Kaly zúčastnili záchranného terénního výzkumu. Společně byla provedena exhumace dvou německých vojáků, kteří byli pohřbeni v lese nad obcí Morkůvky (v katastru obce Brumovice), někdy během osvobozovacích bojů v závěru druhé světové války. Vzhledem k tomu, že u obou ostatků se našly identifikační známky, je možno konstatovat, že se jednalo o dva příslušníky policejní správy Velitelství skupiny Východ.

Výstavní činnost

PhDr. Jan Břečka se podílel na námětu a scénáři výstavy *„Starý Komárov. Ze sbírek ing. V. Filipa, historického odd. MZM a archivu domova mládeže“*, Domov dětí a mládeže Klášterského 4, Brno-Komárov, 17. 4. – 31. 12. 2023.

V prostorách stálé expozice Středoevropská křižovatka: Morava ve 20. století v Dietrichsteinském paláci dále připravil výstavní vitrínu *„Nové přírůstky z depozitářů Historického odd. MZM (druhá světová válka)“* (od 8. 11. 2023).

V prosinci 2023 spolupracoval s Muzeem města Brna na informační tabuli u protiokupačního nápisu ze srpna 1968 na Merhautově ulici v Brně.

Mgr. Lukáš Lexa se autorsky podílel na uspořádání výstavy *Klub vojenské historie Slovácko – náhled za oponu cestování časem*, která byla instalovaná v Městském muzeu ve Strážnici (29. 1. – 25. 5. 2023). Společně s dalšími modeláři ze Strážnice organizoval modelářskou soutěžní výstavu *Strážnický korbáč 2023* (13. května 2023).

Projekt muzea totality v Uherském Hradišti – přehled za rok 2023

V roce 2023 byly od rodiny Laudátových byly získány soubory vazební korespondence Zdeňka Svobody, který byl vězněn mimo jiné i v Uherském Hradišti (ale také na Cejlu, v Plzni, či Jáchymově). Jedná se o zpracované materiály ve formě jakýchsi soukromých rodinných „dopisových kronik“ s řadou fotografií, fotokopií a doplňujícími texty, vše v elektronických verzích. Jde o dva obsáhlé soubory; „Dopisy do kriminálu“ a „Dopisy z vězení“, které mohou být případně využity pro plánovanou expozici.

Při celé řadě jednání s firmou Krutart ohledně věznic v Uherském Hradišti se řešila budoucí koncepce

expozice a vlastního muzea včetně budoucího provozu a cílových návštěvnických skupin. Výsledkem je shoda, že se má vycházet ze zadání dané memorandumem mezi institucemi státního a veřejného sektoru a stejně tak i na klíčovém časovém období, které vzešlo jak z memoranda, tak z následných jednání k tématu. V roce 2023 se MZM rovněž podílelo na výběru architektonického studia pro přípravu rekonstrukce věznice. Vzniklo i detašované pracoviště, které v roce 2023 zintenzivnilo archivní výzkum a také od společnosti Memoria převzalo organizování pravidelných prohlídek v areálu věznice.

Zahraníční spolupráce

Mgr. Lukáš Lexa pokračoval ve spolupráci s doktorem Jakubem Benešem z University College London a doktorem Walterem Reichlem z Bundeskanzleramt Wien, kteří se zabývají obdobím formování národních států ve středoevropském prostoru po první světové válce, ozbrojenému násilí a zeleným kádřům. V rámci projektu historické paměti Rumunské královské armády navázal kontakt s radou rumunského velvyslanectví v ČR Valericou Bojianem.

Publikační a ediční činnost

Publikační práce nahlášené do RIV za rok 2023 jsou uvedeny v kapitole „Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023“.

PhDr. Jan Břečka

Antonín Opálka a jeho ilegální tiskárna. Ostropovický zpravodaj č. 1, 2023, s. 16–17.

Znak města „polepšili“ na uvítanou německé armády. M revue, Časopis Moravského zemského muzea, č. 1/2023, s. 60.

Muzeum se stalo celým jejich životem (S. Brodeser). M revue, Časopis Moravského zemského muzea, č. 1/2023, s. 87–88.

PhDr. Zdeněk Fišer

Spolek vojenských vysloužilců v Horní Moštěnici. Sborník SOKA Přerov, sv. 31, 2023, s. 83–96.

K starší historii sboru dobrovolných hasičů v Rapotících (do roku 1949). Západní Morava XXVI, 2023, s. 37–50.

Mgr. Dana Vedra

Connecting Historical Museum Collections to Contemporary Social Crises. Neuveden: ICOM Inter-

national Committee for Museums and Collections of Archaeology and History, 2023. s. 11–16.

Mesmeři. Publikace odkrývá zákoutí každodennosti našich předků. M Revue. Časopis Moravského zemského muzea, č. 1/2023, s. 66–67.

Jako ptáčata bez hnízda... Osudy lidí z odsunutých obcí z Dražanska ožívají. M Revue. Časopis Moravského zemského muzea. č. 2/2023, s. 31–34.

Mgr. Lukáš Lexa

Od památníku k rozhledně – trnitá cesta pomníku osvobození v Křepicích. Jižní Morava 59, sv. 62, 2023, s. 70–89 (s J. Břečkou).

Mezinárodní vědecká konference Ozbrojené síly a československý stát: Druhý československý odboj – Vojáci, aktéři, účastníci a jejich protivníci (1939 až 1945). Brno 20. září 2022 (reportáž). Sborník Archivu bezpečnostních složek 20, 2022, s. 312–315. (Fyzicky vyšlo v roce 2023).

Muzeum strážcem historie navzdory tíživé přítomnosti. M revue. Časopis Moravského zemského muzea v Brně, 2023, č. 1, s. 48–51.

Walter Reichel: Selbstbestimmungsrecht im Widerstreit. Von der nationalen Kontroverse zum militärischen Kräftenessen: Der Grenzkonflikt zwischen Deutschland und der Tschechoslowakei 1918/1919 (recenze). Střed/Centre. Časopis pro mezioborová studia střední Evropy 19. a 20. století 14, 2022, č. 1, s. 95–101. (vyšlo 2023).

Výstava Klub vojenské historie Slovácko – náhled za oponu cestování časem (reportáž). Jižní Morava 59, sv. 62, 2023, s. 166–169 (s J. Novákem).

Projevy ozbrojeného násilí na jihu Moravy v době hrozícího konfliktu o oblast Deutsch-Südmähren. In Kober, Jan (ed.) a kolektiv: Utváření republiky. Praha 2023, s. 169–227.

Popularizační činnost

Přednášková činnost

PhDr. Jan Břečka

Paraskupina Silver B, Den Jana Kubiše, 27. 5. 2023, Památník národního útisku a odboje Panenské Břežany.

Operace POTASH, 8. 12. 2023, Památník národního útisku a odboje Panenské Břežany.

Mgr. Hana Krutílková, Ph.D.

Ženy v „mužském prostoru“ před rokem 1914 na příkladu sokolského a skautského hnutí, 12. 4. 2023,

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Historický ústav.

Odstřížení od ideové tendence. Hledání nových akvizičních strategií v 80. a 90. letech 20. století na příkladu Historického oddělení Moravského zemského muzea, předneseno na konferenci *Devadesátky a muzea. Sbírký, prezentace, pamětníci*, Technická univerzita v Liberci, 7. 9. 2023.

Mgr. Dana Vedra

Ztracené domovy. Vysídlení obcí Dražanska z důvodu rozšíření vojenského prostoru ve Vyškově a jejich obnova, 31. 1. 2023, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově.

Jordánsko – brána do Blízkého východu, 28. 3. 2023, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově.

Přednáška *Obce určené k zániku. Vysídlení obcí Dražanska z důvodu rozšíření vojenského prostoru ve Vyškově a jejich obnova* byla v průběhu roku provedena celkem čtyřikrát: kulturní dům Bousín – obecní knihovna v Bousíně (5. 4. 2023), Moravský zemský archiv Brno (12. 4. 2023), kinosál Jedovnice (7. 5. 2023) a kulturní dům Studnice – obecní knihovna Studnice (25. 10. 2023).

Připomínat zapomenuté. Výstavní politika Historického oddělení Moravského zemského muzea v letech 1990–2000, předneseno na konferenci *Devadesátky a muzea. Sbírký, prezentace, pamětníci* na Technické univerzitě v Liberci, 7. 9. 2023.

Jako ptáčka bez hnízda. Nucené vnitřní migrace na Dražansku v letech 1940–1948. Předneseno na XVII. konferenci o lidové kultuře na Hané, Muzeum v Přírodě Příkazy u Olomouce, 9. 11. 2023.

Mgr. Lukáš Lexa

Československé četnictvo a četnická stanice ve Svatobořicích. Přednáška při příležitosti vernisáže výstavy *100. výročí zřízení Četnické stanice Svatobořice*. Památník a muzeum Internačního tábora Svatobořice, 6. 4. 2023.

Mladá a neklidná republika – Temné aspekty vzniku Československa. Přednáška pro posluchače Univerzity třetího věku. Masarykova univerzita Brno, 21. 4. 2023.

Velká cesta. Komentované promítání filmu pojednávajícím o Jaroslavu Haškovi uskutečněné v rámci slavnostního komponovaného večera *Hašek a velká cesta* v Mahenově památníku. Brno, 24. 6. 2023.

Slovácká brigáda 1918–1919 – prvky regionalismu v budování československé armády. Přednáška pro Muzejní a vlastivědnou společnost v Brně. MZA Brno, 20. 9. 2023.

Čs. legie a první světová válka. Přednáška pro žáky 9. tříd ZŠ Školní Strážnice. Strážnice, 2. 10. 2023.

Slovácká brigáda a Hustopeče. Přednáška pro členy Klubu historie a vlastivědy Hustopečska. Hustopeče, 8. 11. 2023.

28. říjen 1918 na Moravě. Komentované promítání dokumentu a následná diskuze s členy Klubu přátel MZM a zaměstnanci MZM. Brno, 22. 11. 2023.

Lektorská činnost

Mgr. Lukáš Lexa

Komentovaná prohlídka expozice *Středoevropská křižovatka: Morava ve 20. století* pro členy Klubu přátel MZM, 1. 6. 2023.

Ve spolupráci se zaměstnanci a studenty Historického ústavu FF MU připravil program pro veřejnost věnovaný Slovácké brigádě a práci s historickými prameny v rámci akce *Noc vědců* konané v knihovně Historického ústavu FF MU v Brně, 6. 10. 2023.

Mgr. Dana Vedra

Komentovaná prohlídka v expozici *Středoevropská křižovatka: Morava ve 20. století* (MZM, Brno) pro studenty Historického ústavu FF MU v rámci předmětu Úvod do studia dějepisu, 6. 4. 2023, 22. 11. 2023.

Komentovaná procházka po stopách židovského města v Brně s Mgr. Kristýnou Zubčákovou a doc. Denisou Nečasovou pro studenty Historického ústavu FF MU, 26. 4. 2023.

Naučná vycházka po Brně, místa paměti v letech 1948–1989, v rámci dní s Akademií věd ČR ve spolupráci s Mgr. Davidem Kovaříkem, Ph.D., a doc. Denisou Nečasovou, Ph.D.), 8. 11. 2023.

Spolupráce s médii (tisk, rozhlas, televize, internet) a jiná vystoupení na veřejnosti

PhDr. Jan Břečka

Úvodní projev při odhalení pamětní desky čs. parašutistovi Liboru Zapletalovi, Velké Bílovice, 14. 1. 2023.

Veřejná debata s občany a prezentace připravované expozice v objektu uherskohradištské věznice (s L. Navarou a M. Junkem), přednáškové centrum Slováckého muzea, Uherské Hradiště, 19. 1. 2023.

Rozhovor pro webový portál ČTK (České noviny) „Historik: Úcta a obdiv Britů k československým letcům RAF trvá dodnes“, 23. 2. 2023.

Moderování a úvodní slovo na slavnostním křtu knihy „Gottwaldovy oprátky“ L. Navary a M. Kašáčka, Kavárna Trojka, Dům pánů z Kunštátů, Brno, 30. 3. 2023.

Položení Kamene zmizelých MUDr. Vojtěchu Jílkovi v Brně na ulici Hlinky 64, úvodní řeč, 14. 4. 2023.

Živý vstup do ČT 24 s rozhovorem o brněnských obětech srpna 1968, 21. 8. 2023.

Mgr. Lukáš Lexa

S Klubem policejní historie Brno se podílel na organizaci pietní vzpomínky na zastřeleného strážmistra četnictva Jana Šimka, Milotice, 18. 8. 2023.

Pod hlavičkou Československé obce legionářské (s finanční podporou Ministerstva obrany ČR) uspořádal akci *Vojenský den* ve skanzenu ve Strážnici, 16. 9. 2023.

Spolupracoval jsem na realizaci mezinárodní vědecké konference spolku Historia Europeana s názvem *Promýšlet Evropu dvacátého století: Kontinuita vs. diskontinuita*, jež se uskutečnila ve dnech 27. a 28. listopadu 2023 v sále Krajského úřadu Jihomoravského kraje v Brně.

Mgr. Dana Vedra

Puč ukončily čtyři výstřely z děl, Rozhovor pro noviny 5+2 Jihomoravský kraj, 27. 1. 1933, s. 29.

Obyvatelé obcí na Vyškovsku vystěhovali nacisté. Historička zkoumá jejich osudy. Rozhovor pro Vyškovský deník Rovnost, 31. 1. 2023.

Rozhovor pro Český rozhlas Olomouc o vystěhování obcí Dražanska v pořadu *Aktuality*, 9. 11. 2023.

Centrum humanistických studií

Centrum humanistických studií (dále CHS) se v roce 2023 společně s Etnografickým ústavem MZM, Galerií hl. m. Prahy a Galerií výtvarného umění v Hodoníně podílelo na realizaci repríz výstavy Pražská Pallas a moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě (Brno, MZM, Dietrichsteinský palác, 28. 3. – 3. 9. 2023; Hodonín, GVU, 15. 9. 2023 – 7. 1. 2024) včetně zajištění doprovodného programu. Výstavní projekt v úvodu představil legendární pražskou výstavu Augusta Rodina a umělce návštěvu v českých zemích. Sledoval sochařovu cestu v doprovodu Alfonse Muchy, Josefa Mařatky, Zdenky Braunerové, Miloše Jiráka, Ladislava Šalouna, Rudolfa Váchy a dalších osobností tehdejší kulturní a politické scény v rámci bohatých společenských aktivit v Praze a na Moravě. Zde představoval vrchol Rodinova pobytu večírek na statku Joži Uprky v Hroznové Lhotě. Výstava zahrnuje vedle dobových fotografií též originální díla zúčastněných umělců a další práce dokumentární povahy včetně artefaktů moravské lidové kultury. Vyšla k ní obsáhlá kritická monografie.

Věda a výzkum

CHS v roce pokračovalo v plnění úkolů IP DKRVO a VO. Pracovníci CHS se v rámci své pedagogické činnosti věnovali výuce dějin umění a dějin raného novověku na Univerzitě Karlově (V. Vlnas) a dějin umění na Univerzitě Palackého v Olomouci (Z. Macurová).

Výstavní činnost

Práce na přípravě výstavy v Památníku Bible kralické v Kralicích, k níž byla již roku 2022 vydána doprovodná publikace, byla úspěšně dokončena znovuotevřením Památníku v rámci tradičního Dne tiskařů, 16. 9. 2023. Nová střednědobá expozice s názvem Umění knihtisku a bratrská tiskárna v Kralicích představuje tematicky vybrané sbírkové fondy široké veřejnosti a současně představuje „upoutávku“ na definitivní, nově koncipovanou expozici, která se má realizovat v závislosti na dokončení rekonstrukce objektu v nadcházejícím období. CHS zajišťuje lektorskou činnost a doprovodné aktivity na výstavě.

Prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D., vedoucí oddělení

V souvislosti s 500. výročím narození Jana Blahoslava bylo CHS přizváno k přípravě akcí Roku Jana Blahoslava v Ivančicích pořádaného Městem Ivančice a Komisí pro regeneraci památkové zóny. Připravilo rovněž soubor exponátů tvořený starými tisky a artefakty z bratrské tiskárny, který tvořil součást výstavy Na ostrově zahrad, uskutečněné v termínu 21. 2. - 8. 5. 2023 v Památníku Alfonse Muchy v Ivančicích. K výstavě připravilo CHS doprovodnou přednášku.

Pracovníci CHS se dále podíleli na zpracování podkladů pro připravované expozice MZM na zámcích v Moravci a Jevišovicích a poskytovali odborné konzultace kolegyním a kolegům v rámci MZM.

Spolupráce s jinými institucemi

V roce 2023 probíhala spolupráce s následujícími institucemi: Národní památkový ústav; Národní muzeum; Haus für Bayerische Geschichte; Moravský zemský archiv; Muzeum města Brna aj.

Archeologický ústav

V roce 2023 odborní pracovníci pokračovali v plnění úkolů obsažených v aktuální koncepci VO na období 2019–2023. Archeologický ústav MZM (AÚ MZM) kontinuálně naplňuje tři základní pilíře své činnosti: činnost sbírkotvornou, popularizačně-přezentační a vědecko-výzkumnou. Tyto aktivity plnili všichni pracovníci AÚ MZM. V plné míře byly realizovány také záchranné archeologické výzkumy a činnost konzervátorských laboratoří. Na pracovišti byly plněny dlouhodobé profilové úkoly:

- dokončení zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumů lokality Blučina – Cezavy formou rozsáhlé monografie (M. Salaš);
- dokumentace a vyhodnocení nových kovových depozit (M. Salaš). Badatelský výzkum laténské mocenské a obchodní aglomerace v Němčicích nad Hanou (spolupráce s ÚAPP Brno, H. Čižmářová, J. Čižmářová);
- participace na detektorové prospekci laténských lokalit zejména na střední Moravě v rámci projektu koordinovaného ARÚB AV ČR „Společnými silami“ (H. Čižmářová);
- hmotná kultura středověku – vyhodnocení kovů z kralické tvrze a keramika ze středověké osady Mstěnice (Z. Měchurová, K. Bergerová);
- zpracování a digitalizace archivních fondů z oblasti historie archeologie (P. Kostrhun).

Při zpracování a publikaci materiálu AÚ spolupracuje s řadou tuzemských i zahraničních institucí (AÚ AV ČR Praha, AÚ AV ČR Brno, NM, MU Brno, ÚAPP Brno). Kolegyně A. Bedáňová v průběhu roku odešla na rodičovskou dovolenou a jako zástup na místo kurátora sbírky neolitu a eneolitu byl přijat D. Hons. Naopak z rodičovské dovolené se vrátila K. Bergerová, kurátorka sbírky středověku.

Práce se sbírkou

Dlouhodobě platí, že sbírkotvorná činnost MZM v oblasti archeologie je omezena památkovým zákonem pouze na možnost získávání nových akvizic vlastními výzkumy a dary, eventuálně schválenými nákupy. V roce 2023 se AÚ MZM zapojil do projektu Společnými silami – za poznáním společného ar-

Mgr. Petr Kostrhun, Ph.D., vedoucí oddělení

cheologického dědictví Jihomoravského kraje. Především se to týkalo preventivní detektorové prospekce klíčových lokalit doby laténské na Moravě (Němčice nad Hanou, Staré Hradisko, Ježkovice „Černov“, Kyjov-Bohuslavice). Projekt je založen na spolupráci s registrovanými občanskými spolupracovníky z řad amatérských detektorářů a slouží k legálnímu získávání archeologického materiálu z regulovaných a kontrolovaných detektorových průzkumů archeologických lokalit.

Všichni kurátoři plnili své standardní povinnosti – evidenci I. a II. stupně, evidenci do Demusu a inventarizaci sbírek (17 101 předmětů). Odborní pracovníci rovněž pravidelně připravovali nálezové zprávy pro archiv AÚ AV Brno. Souběžně probíhala průběžná kontrola a aktualizace záznamů v CESu (podsběrka 25 – Archeologický ústav – pravěká a slovanská archeologie a 25 – Archeologický ústav – historická archeologie). Odborní pracovníci rovněž zajišťovali badatelský provoz ve sbírkách v depozi-tářích v Rebešovicích a na Biskupském dvoře (fond historické archeologie). Nedílnou součástí práce byla také příprava řady zápůjček sbírkových předmětů do partnerských paměťových institucí stejně jako příprava materiálu a nezbytné konzultace pro bakalářské, magisterské a doktorské práce studentů archeologie MU, UPOL, či pro studium odborné veřejnosti. Systematicky začalo zpracování a třídění rozsáhlé sbírky věnované muzeu pozůstalými po amatérském sběrateli J. Drmolovi. Jedná se řádově o desetitisíce artefaktů, převážně kamenné industrie. Proběhla katalogizace kovového depotu Hradisko 3 mladší doby bronzové a podrobné přírodovědné analýzy bronzového depotu Prosiměřice 2. Proběhla

akvizice depotu měděných artefaktů a jednotlivých měděných a bronzových artefaktů eneolitu a starší doby bronzové z regionu Krumlovského lesa formou nákupu.

Věda a výzkum

V roce 2023 bylo v rámci záchranných archeologických výzkumů provedeno 36 investorských akcí, na kterých se podíleli K. Bučová-Čerňavová, J. Cimburek a D. Hons. Největší a nejvýznamnější akcí bylo pokračování ve výzkumu v Oslavanech na poloze Stará hora, který probíhal ve spolupráci se společností ARCHAIA Brno z.ú. Byla zde identifikována polykulturní lokalita s nejstaršími nálezy z mladší doby kamenné a nejmladšími ze starší doby železné. Během výzkumu byly odebrány vzorky pro různé přírodovědecké analýzy realizované na řadě specializovaných pracovišť. Výsledky byly postupně prezentovány odborné veřejnosti.

Vědecko-výzkumná činnost probíhala v rámci schválené koncepce VO a byli do ní zapojeni všichni kurátoři ústavu. Výsledky byly publikovány v recenzovaných odborných periodikách a také monografiích. H. a J. Čižmářová participovaly na dvou projektech GAČR: Centrální aglomerace v Němčicích nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě (2021–2024), GA 21-24234S. Social and technological change along the Abber Road in the third century BC. Multi-isotopic and DNA analysis of La Tee cemeteries in Moravia (2023-2026), GA23-07764S. AÚ MZM je zapojen do projektu NAKI III – Artefakt jako zdroj poznání (hlavní řešitel Ústav archeologie a muzeologie FF MU, P. Kostrhun). Z. Měchurová dokončila studium a dílčí digitalizaci písemné dokumentace z pozůstatosti V. Fialové a kompletně ji vyhodnotila formou publikované monografie věnované archeologickému výzkumu na tvrze v Kralicích nad Oslavou.

Výstavní činnost

Při příležitosti výročí německého archeologa a paleontologa byla připravena výstava *Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesovy duše*, Dietrichsteinský palác MZM, 27. 4. 2023 – 3. 9. 2023 (P. Kostrhun, M. Salaš). Probíhala spolupráce na výstavách *Keltové a Germáni na periferii* (Muzeum Vysočiny v Jihlavě, 14. 12. 2023 – 30. 6. 2024, H. Čižmářová) a na výstavě *Posvátná krajina doby bronzové* (Muzeum Bos-

kovicka) a *Hradisko u Kroměříže. Pevnost z doby bronzové* (Muzeum Kroměřížska, M. Salaš).

Popularizační a pedagogická/lektorská činnost

V roce 2022 byla realizována pracovníky AÚ MZM řada akcí v rámci pedagogického a popularizačního působení. Uskutečnily se opakované komentované exkurze na oppidu Staré Hradisko, lokalita byla rovněž spolu s centrální aglomerací v Němčicích zařazena do akce Archeologické léto a Mezinárodní den archeologie. (H. Čižmářová). Proběhla spolupráce se spolkem neprofesionálů Konůvky z.s. a konzultace k naučné stezce v terénu (Z. Měchurová, K. Bergerová). Všichni pracovníci AÚ pravidelně vykonávali popularizační přednášky na středních školách a v regionech ve vazbě na svoji odbornou práci, podobně se zapojili do programu výuky Univerzity třetího věku ve spolupráci s Masarykovou univerzitou. Odborní pracovníci AÚ MZM poskytli konzultační činnost v rámci příprav a vedení bakalářských, magisterských a doktorandských prací studentů z českých univerzit. Odborní pracovníci vykonali vyžádané přednášky na českých vysokých školách. Standardní spolupráce průběžně probíhala s tuzemskými médii a to i v rámci rozsáhlejších programů či projektů.

Přednášky a konference

Odborní pracovníci AÚ MZM se pravidelně aktivně účastní tuzemských a zahraničních odborných konferencí: *Keltové / The Celts / Die Kelten*, Jičín – *The La Tene Period in Central Europe*, příspěvek *Central agglomeration in Němčice and the second season of excavations on the site* (H. Čižmářová). *European Association of Archaeologists. Parallel sessions, Belfast* – příspěvek *Settlement and rituals: The central place in Němčice* (H. Čižmářová). *Universität Innsbruck – Die Alpen im 1. Jahrtausend v. Chr.*, příspěvek *Central agglomeration Němčice and the excavation on the site in 2021–2022* (H. Čižmářová). *28. International Conference 'The Early and Middle Bronze Age in Central Europe'*, Věmyslice, 16.–20. 10. 2023. *Přednáška: Cezavy near Blučina in the Early Bronze Age. Rekapitulation of the excavations in 1986–2006* (M. Salaš). *54. mezinárodní konference archeologie středověku Archaeologia historica* (Z. Měchurová), *konference Starší a střední doba bronzová* (D. Hons).

Spolupráce s jinými institucemi

V rámci mezioborové spolupráce bylo pokračováno v badatelském provozu s: CNRS Orléans, B. Gratuze – analýzy skleněných artefaktů, J. Rolland – vyhodnocení analýz (H. Čižmářová, J. Čižmářová), ARUB Brno – analýzy bronzových artefaktů z Němčic, M. Kmošek (H. Čižmářová), ÚPOL – analýzy jantaru ze sbírek MZM – L. Kučera (H. Čižmářová), radiokarbonové analýzy vzorků mladší doby bronzové z lokality Blučina Cezavy (M. Salaš), mikromorfologické analýzy exkrementů mladší doby bronzové z lokality Blučina Cezavy (spolupráce s GÚ AV ČR Praha, M. Salaš), radiokarbonové analýzy vzorků mladší a pozdní doby kamenné (A. Bedáňová, spolupráce s ÚJF AV ČR), analýzy metalických artefaktů, keramiky a skla získaných během záchranných výzkumů MZM (K. Bučová Čerňavová, D. Hons). Při zpracování a publikaci materiálu AÚ v plánovaných odborných výstupech spolupracuje s řadou tuzemských i zahraničních institucí (AÚ AV ČR Praha, AÚ AV ČR Brno, NM, MU Brno, ÚAPP Brno, Geologický ústav AV ČR, PřF MU Brno, ÚAM FF MU, FF UP Olomouc, Katedra analytické chemie PřF UPOL, VŠCHT Praha, Antropologické oddělení NM Praha, Anatomický ústav LF MU Brno, The University of Georgia, Institut de Recherche sur les Archéomatériaux Orléans).

Centrum slovanské archeologie (CSA)

Z hlediska terénního výzkumu byly prioritami plánované záchranné výzkumy ve Starém Městě a v Modré, provedené ve spolupráci s antropoložkou z ústavu Anthropos MZM, oba nálezově zajímavé, které vzbudily zájem odborné i laické veřejnosti, včetně sdělovacích prostředků. Zásadní byly zahajovací práce na projektu NAKI společně s odborníky z Archeologického ústavu AV ČR v Brně, a práce související s přípravou výstavy Elity Velké Moravy v aktuálně budované unikátní Klenotnici Velké Moravy v archeoskanzenu v Modré, jež je součástí plnění přeshraničního slovensko-českého projektu INTERREG. Byl také plněn profilový úkol IP DKRVO, tj. třetí díl knižní série Uherské Hradiště-Sady III. 500 Years of Christianity in Central Europe III. Analysis, jehož dokončení je plánováno na rok 2024. Opět návštěvnicky úspěšné byly akce populárně-odborného charakteru, které navštívilo více než 570 jedinců, a také spolupráce se sdělovacími prostředky. Činnost CSA narušilo vážné onemocnění J. Langra, které si vyžádalo jeho více než tříměsíční léčení. Po vyléčení se jmenovaný plně vrátil ke své práci.

Práce se sbírkou

Inventarizace se dotkla především nově získaných nálezů-sbírkových předmětů ze záchranného výzkumu ve Starém Městě, Rastislavova, a starších nálezů pocházejících z 80. let 20. století ze Starého Města U Víta (L. Valášková), revidován byl sbírkový fond z Uherského Hradiště-Sadů, raně středověkého sídliště v poloze „Dolní Kotvice“ (J. Langr).

Evidence sbírek:

1. stupeň: zapsáno 180 přírůstkových čísel (Sa 1/2023–Sa 180/2023)
 2. stupeň: zapsáno 7283 inventárních čísel
- Revize: provedena kontrola 3871 inventárních čísel

Věda a výzkum

V rámci terénního výzkumu bylo uskutečněno 37 akcí, tj. kontrol stavebních počínů zejména v intravilánu města Staré Město (J. Langr). Dvě terénní akce měly větší rozsah a dobu trvání: Modrá, plocha archeoskanzenu, březen 2023, ZAV realizován před výstavbou Klenotnice Velké Moravy (vedoucí J. Langr). Odkryty byly sídlištní objekty z mladší a pozdní doby bronzové a z doby železné/halštatské (7.–5. st. př.

Doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc., vedoucí centra

n. l.) a kostrové hroby z období raného středověku (8.–10. století), včetně unikátního hromadného hrobu tří násilnou smrtí zemřelých jedinců. Staré Město, ul. Rastislavova, ZAV před výstavbou volnočasového centra na ploše ZŠ, červenec–srpen 2023 (vedoucí L. Valášková). Odkryto celkem 17 sídlištních objektů z raného až vrcholného středověku, kulturní vrstvy a 2 kostrové hroby z období raného středověku (9.–10. století), provázené velkým množstvím zejména keramického materiálu.

V rámci teoretického výzkumu probíhaly prvním rokem práce na projektu NAKI s názvem „Do nitra velkomoravského šperku. Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města“, hlavní řešitel Archeologický ústav AV ČR, v.v.i., Brno (dr. L. Poláček), garantem za MZM je CSA (řešitel L. Galuška, spoluřešitelka L. Valášková, další spolupracovník aktuálně D. Hons). V rámci MZM došlo k vyčlenění cca 400 kusů šperků a okras, které budou detailně zkoumány na bázi nejmodernějších laboratorně-výzkumných metod, byly předány k výzkumu první soubory zlatých gombíků. Uskutečnil se úvodní workshop, a sice na Archeologickém ústavu AV ČR v Praze, za účasti zainteresovaných odborníků.

Výstavní činnost

V rámci mezinárodního přeshraničního projektu INTERREG V-A s názvem „Společné dědictví od Rimanov po klenoty Velké Moravy“ byla připravována úvodní výstava do české části, kterou je Klenotnice Velké Moravy v archeoskanzenu v Modré, kde MZM je partnerskou organizací spoluřešitele, tj. obce Modrá. Výstava bude mít název „Elity Velké Moravy“ a představí soubor nejkrásnějších raně středověkých šperků a okras, a také mužských atributů moci a společenského postavení (meče, ostruhy,

opasková kování) z Mikulčic, Starého Města, Uherského Hradiště, Pohanska u Břeclavi a Modré. Autorem libreta a scénáře, a odpovědným pracovníkem za MZM je L. Galuška. Slavnostní otevření klenotnice a výstavy se uskuteční 20. června 2024.

Popularizační činnost

Pracovníky CSA bylo prosloveno celkem 14 popularizačních přednášek pro veřejnost, kterých se zúčastnilo celkem 571 posluchačů. K nejnavštěvovanějším patří přednášky v Eventcentru-Jezuitském sklepu ve Starém Městě s účastí nad 100 osob, k nejpozoruhodnějším pak přednáška s provázením primátora velkého města Říma G. Scampioho s doprovodem za spoluúčasti hejtmána Zlínského kraje R. Holiše (více viz výčet v kapitole zpráva o plnění cílů IP DKRVO za léta 2019–2023).

Pracovníci CSA se spolupodíleli na 5 zásadních počinech v rámci aktivit sdělovacích prostředků (viz soupis ve zprávě IP DKRVO), které představovaly jak přímé vstupy do vysílání ČT, např. „Nerituální pohřeb tří jedinců v Modré u Velehradu“ – z terénního výzkumu unikátní nálezové situace (redaktor L. Dostál), ČT studio Zlín, Modrá, 31. 3. 2023, L. Galuška, J. Langr, nebo plánované účasti na tvorbě předjednaných aktivit jako např. natáčení prvního dílu s názvem „Velká Morava“ dvanáctidílné série v rámci přehranického projektu INTREREG-V (dramaturg a režie M. Červenka), ČT studio Ostrava, Modrá, Staré Město, Uherské Hradiště, 23. 3., 24. 4. 2023, L. Galuška. Odvysíláno na ČT 2 v listopadu 2023.

Pedagogická a lektorská činnost

- L. Valášková – „Hmotná kultura a každodenní život I.“, pravidelná výuka, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav archeologie a muzeologie.
- L. Valášková – MAMUT, soutěž výstavních projektů a publikací, pořadatel Archeologický ústav AV ČR Brno, Ústav archeologie a muzeologie FF MU, Moravské zemské muzeum, členka hodnotící komise.
- L. Galuška – člen oborové rady na Ústavu archeologie a muzeologie, Filozofická fakulta MU.
- L. Galuška – člen rady doktorandských studií, Ústav archeologie a muzeologie, Filozofická fakulta MU.
- L. Galuška – člen oborové rady, Katedra archeologie, Přírodovědecko-filozofická fakulta, Opavská univerzita.

Přednášky a konference

- L. Valášková – „Great Moravian Jewellery and their Presentation“, Open round Table of Museology II. 2023, Universität Graz, Rakousko, 19. 10. 2023.

Publikační činnost

Publikační aktivity, které jsou hlášeny do RIV, tvoří součást této výroční zprávy v kapitole Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023. Dále byly publikovány:

Valášková, L.: Great Moravian jewellery and its presentation in exhibitions. *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*. 2023, roč. 11, č. 4, s. 59–69. ISSN 1339-2204. doi:10.46284/mkd.2023.11.4.4

Valášková, L.: Archeologická sbírka ze Starého Města „Na Valách“ – Charakteristika sbírky a současný stav zpracování, *Museologica Brunensia*. 2023, roč. 12, č. 2, s. 27–30. ISSN 2464-5362.

<https://doi.org/10.5817/MuB2023-2-4>

Hlavica, M. – Slavíček, K. – Valášková, L. – Petřík, J. – Všianský, D.: **Pottery as a witness of commercialization: The case of 9th-century ‘Great Moravia’**, *Praehistorische Zeitschrift*, 2023. <https://doi.org/10.1515/pz-2023-2012>

Galuška, L. – Langr, J. – Roblíčková, M. – Tvrđý, Z.: Raně středověký „nerituální“ pohřeb ženy z Modré u Velehradu na Uherskohradištsku. In: M. Holeščák/J. Zábojník (eds.): *Medieval Stories. In Honor of Gabriel Fusek*. Slovenská archeológia. Supplementum 3. Nitra 2023, 61–80.

Spolupráce s jinými institucemi

„Společné dědictví od Rimanov po klenoty Velké Moravy“ – mezinárodní přehranický projekt IN-TERREG V-A, SK-CZ 14-20, za českou stranu partner obec Modrá a vědecký garant projektu Moravské zemské muzeum – Centrum slovanské archeologie, za slovenskou stranu je partner obec Cífer (Trnavský kraj) a vědecký garant Archeologický ústav SAV Nitra a Trnavská univerzita. Hlavním cílem projektu v rámci ČR je Klenotnice Velké Moravy s expozicí nejkrásnějších raně středověkých šperků a okras, která se stane součástí návštěvnický velmi úspěšného archeoskanzeny v Modré, jehož je MZM spolurealizátorem a zároveň smluvním spolupracovníkem. „Wczesne średniowiecze“ – „The Early Middle Ages“ Journal, vydavatel Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie (hlav. red. Dr hab. A. Róžański, prof. UAM), Polsko, člen redakční rady, L. Galuška. Slovenská archeológia, vydavatel Archeologický ústav SAV, Nitra, Slovensko, člen redakční rady, L. Galuška.

Etnografický ústav

V první polovině roku 2023 proběhlo výběrové řízení, na jehož základě byla vybrána nová vedoucí Etnografického ústavu PhDr. Petra Mertová, Ph.D. Základní prioritou se stala stabilizace personálního stavu EÚ po procesu generační výměny kurátorek/kurátorů s cílem zajistit možnost dlouhodobého progresivního vývoje celého oddělení včetně konzervátorského pracoviště. Dalším zásadním úkolem bylo rozšíření možnosti profesních kontaktů v rámci etnografických pracovišť, ale i napříč obory humanitního a technického směru v domácím i zahraničním teritoriu, a zviditelnění expozice Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času pro širokou veřejnost.

V roce 2023 byly zakoupeny dva soubory nábytku (J. Poláková). Kolekce ETN54/2023 v podobě dětského pokoje byla zhotovena truhlářskou a nábytkářskou dílnou z Hroznové Lhoty (okr. Hodonín) ve 40. letech 20. století a představuje tzv. svérázovou tvorbu. Muzejní sbírky ČR tuto dílnu zachycují velmi sporadicky. Kolekce ETN 55/2023 je z truhlářské dílny z Mohelna (okr. Třebíč) z 1. čtvrtiny 20. století, ze závěrečné etapy fungování. Nábytek užíval v Horních Bojanovicích kanovník Královské stoliční kapituly sv. Petra a Pavla v Brně Alois Michálek (1908 Sedlec –1989 Brno).

V roce 2023 se EÚ podílel na plnění profilového úkolu MK pro MZM. Ve spolupráci s Galerií hlavního města Prahy a Galerií výtvarného umění v Hodoníně byl realizován výstavní projekt „Pražská Pallas a Moravská Hellas. 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě“ navazující na zadání zpracovat výstavní projekt „Kovový věk, Auguste Rodin v Čechách a na Moravě“. MZM, Dietrichsteinský palác, 29. 3. – 3. 9. 2023.

V roce 2023 získal Etnografický ústav 1. cenu České národopisné společnosti za realizaci stále expozice Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času.

Práce se sbírkou

Fond EÚ na konci roku 2023 čítal 126 605 evidenčních čísel, z toho 57664 čísel bylo katalogizováno v systematické evidenci. Digitalizace předmětů probíhá vlastními silami nebo za pomoci VŠ studentů

PhDr. Petra Mertová, Ph.D.,
vedoucí oddělení

(2D formáty). Byly vytipovány soubory skleněných diapositivů a diapositivů pro digitalizační pracoviště v rámci projektu Národní plán obnovy.

Během roku 2023 bylo uzavřeno 27 smluv o výpůjčce předmětů z fondu EÚ nebo pro potřeby EÚ a 23 licenčních smluv k využití sbírkových předmětů ze sbírky EÚ nebo pro potřeby EÚ.

V roce 2023 byly zpracovány dvě domácí monografie využívající fondy EÚ: kramářské tisky (J. Poláková) a sbírku fajánse (A. Kalinová).

V roce 2023 byl zpracován Záznam o výsledku dvacetiletého inventarizačního cyklu sbírkového fondu Etnografického ústavu MZM za roky 2004–2023.

Sbírky jsou průběžně katalogizovány, tak aby byla splněna zákonná lhůta pro evidenci sbírkových předmětů po jejich přijetí do sbírky MZM.

Během roku 2023 došlo k přesunu správy sbírek mezi PhDr. Alenou Kalinovou a Mgr. Šárkou Prokešovou (fond malba, sklo, lidová keramika), byl otevřen fond s názvem Současné řemeslo (inv. řada 7.1., kurátorka V. Colledani).

Péče o sbírky

Péči o sbírky ve formě preventivní konzervace a konzervátorských zásahů vykonávají dvě konzervátorky EÚ (L. Dufková a K. Macháčková, DiS.) které se také podílí nad rámec své činnosti na digitalizaci sbírkových předmětů v případě agendy k výpůjčkám nebo publikacím. Externě byly restaurovány následující předměty: votivní obraz Svatotomské madony (inv.č. M 172) a 25 ks nábytku pro expozici v Jevišovicích.

Restaurovaných předmětů celkem: 37 ks

Konzervovaných předmětů celkem: 164 ks

Fotografování sbírkových předmětů včetně postprodukce: 469 ks (z toho 306 digitalizovaných)
Poskytnuté konzultace: 14

Věda a výzkum

IP DKRVO

- J. Poláková jako hlavní garant IPDKRVO za oblast 2 v roce 2023 řídila plnění plánu výsledků, který byl splněn a dodáním i opožděných výsledků EÚ splnil plán IPDKRVO a navíc dokázal předat další tzv. neplánované výstupy s podporou IPDKRVO, ale hodnotitelné v RVVI. Viz Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023.
- J. Poláková a P. Mertová společně předložily nový plán výsledků IPDKRVO pro roky 2024–2028.

Dlouhodobé terénní výzkumy

- J. Poláková realizovala celoplošný terénní výzkum krasličářské tradice na Moravě (výzkum navazuje na práci E. Večerkové z 2. pol. 20. stol.). Rovněž garantovala výzkum zvykoslovné tradice na Moravě včetně dokumentace jevů a sběru hmotných dokladů do fondu MZM a dlouhodobý terénní výzkum podmínek soužití národnostních menšin s majoritní společností na Moravě, v komparaci se situací na dalších střeoevropských lokalitách (v popředí zájmu výzkumu je studium komunity Řeků, Ukrajinců, Rusů a Vietnamců).
- V. Colledani dokumentovala a mapovala současné řemeslníky navazující na tradice.
- P. Mertová zajišťovala opakovaný terénní výzkum ekosystému textilní výroby na Brněnsku a ve východních Čechách a komparace se situací ve střeoevropském prostoru.

Výstavní činnost

Výstavy realizované v roce 2023

Palác šlechtičen

- „Rok války na Ukrajině objektivem Ivy Zimové“ (15. 2. – 12. 3. 2023), foyer (B. Orságová).
- „Láska je silnější než smrt“ (31. 3.–21. 5. 2023), kaple (Š. Prokešová).
- „100. výročí narození Miroslavy Ludvíkové“ (1. 6. – 31. 8. 2023), kaple (G. Rožková).
- „Bratři. Fotografická výstava Jana Cágy“ (19. 4. – 14. 5. 2023), kaple, v rámci Brno Art Week (B. Orságová).

- „Vlna v žití lidském“ (30. 8. – 12. 11. 2023), foyer (P. Mertová, G. Rožková, V. Colledani).
- „Advent u šlechtičen“ (4. 12. 2023 – 2. 2. 2024), kaple (H. Dvořáková, V. Colledani, Š. Prokešová).

Příprava nových expozic

EÚ se podílel na přípravě stálé expozice v rámci projektu IROP pro zámek v Jevišovicích: libreto pro expozici nábytku – lidový nábytek jižní Moravy, svéráz, kuchyně 1. poloviny 20. století (J. Poláková) a přípravě podkladů pro scénář pro nerealizovanou expozici projektu IROP na zámku Moravec.

Zápůjčky putovních výstav

- Putovní výstava „Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou“; 20. 1. – 8. 5. 2023, Regionální muzeum v Litomyšli (J. Poláková).
- Putovní výstava „Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky se světskou tematikou“; 10. 2. – 23. 4. 2023, Muzeum a galerie v Prostějově (J. Poláková).
- Pro rok 2025 dojednána zápůjčka výstavy „Jako růže“ do Regionálního muzea v Mikulově (L. Dufková).

Popularizace

Pracovníci EÚ se věnovali popularizační činnosti v MZM (PŠ) nebo externě např. ve spolupráci s nadačním fondem Hellenica, Slováckým krúžkem, TIC a Českým rozhlasem Brno (garant spolupráce s ČRo Brno B. Orságová).

- 17.–23. 4. 2023, Brno ART WEEK – Intervence „Jídelní židle Máňa“ ve stálé expozici „Tradiční lidová kultura“, autor: Miriam Danielková, Univerzita J. E. Purkyně Ústí nad Labem (H. Dvořáková).
27. 5. 2023, „Za humny II – prezentace Hornácka“, Palác šlechtičen (V. Colledani ad).
11. 6. 2023, Folklorní festival „Kraj beze stínu“ – tvorba a moderování pořadu Jak za starodávna šla paráda – představení rekonstrukcí krojů Hanáckého Slovácka (Š. Prokešová, G. Rožková).
1. 9. 2023, Ve spolupráci s Českým rozhlasem Brno zrealizována oslava 99. výročí ČRo Brno reflektující dlouholetou spolupráci s EÚ Palác šlechtičen (P. Mertová a H. Dvořáková).
2. 12. 2023, „Za humny II – prezentace Hanáckého Slovácka“, Palác šlechtičen (V. Colledani a ostatní).

Komentované prohlídky expozice pro veřejnost

27. 5. 2023, Dva životy, dvě kultury, dvě země – 2x komentovaná prohlídka výstavy v rámci akce

- Řecká sobota; nadační fond Hellenika (J. Poláková).
3. 10. 2023, komentovaná prohlídka „Palác šlechtičen v proměnách času“ (J. Poláková a H. Dvořáková).
 12. 10. 2023, komentovaná prohlídka expozice s restaurátory v rámci Mezinárodního týdne konzervování-restaurování E.C.C.O. (K. Macháčková a L. Dufková).
 14. 11. 2023, komentovaná prohlídka kaple PŠ (Š. Prokešová).
 7. 12. 2023, komentovaná prohlídka expozice „Adventní a vánoční tradice“ (J. Poláková, V. Colledani).

Pedagogická činnost

Pracoviště je zapojeno do systému praxí vysokoškolských studentů MU. Dle poptávky zvenčí je oddělení schopné realizovat exkurze pro odborné pracovníky z jiných muzeí. J. Poláková, P. Mertová a V. Colledani byly zapojeny do výuky na MU a VUT:

- J. Poláková: ÚEE FF MU – jarní semestr 2023 „Exkurz do kultury a historie Romů“. Cílem přednášek je seznámit studenty se základy historie Romů a jejich kultury.
- J. Poláková Jednorázové přednášky: ÚČL FF MU – 22. 3. 2023 Kramářské tisky v etnografické podsbírce MZM a 27. 11. 2023 Jak se dělá výstava starých tisků a rukopisů; pro KISK FF MU – 13. 12. 2023 Digitalizace v MZM a její užití v praxi.
- P. Mertová: VUT, Institut celoživotního vzdělávání, podzimní semestr 2023: Industriální Brno.
- V. Colledani: FSS MU Brno, U3V, 27. října: Josef Klvaňa – renesanční osobnost přelomu 19. a 20. století.
- V. Colledani byla zapojena do výuky v rámci U3V organizované MZM.
- Š. Prokešová a V. Colledani byly zapojeny do tzv. Středoškolské odborné činnosti na Gymnáziu Brno, Vídeňská (V. C.) a Gymnáziu Řečkovice (Š. P.).

Přednášky a konference

Realizované přednášky:

28. 3. 2023, „Mord ukrutný – Odras skutečné události v ústních, psaných a tištěných pramenech?; Regionální muzeum v Litomyšli (J. Poláková).

7. 8. 2023, Černá Madona z kaple očišťování Panny Marie v paláci šlechtičen; Palác šlechtičen (Pastiglia; Mgr. Martin Čihalík).
2. 11. 2023, „Dělnické Brno: Vlněna“; Palác šlechtičen (P. Mertová).
12. 11. 2023, „Jako růže, móda zrcadlem doby“; Muzeum ve Znojmě (L. Dufková).
14. 11. „Olomučanská keramika“; Muzeum olomučanské keramiky v Olomučanech (A. Kalinová).
23. 11. 2023, „Móda zrcadlem doby“; Mahenův památník (L. Dufková).
30. 11. 2023, „Nebesa pod ochranou skla“; Palác šlechtičen (Š. Prokešová).
8. 12. 2023, „Kolik podob mají Vánoce“; knihovna Blansko (J. Poláková).
14. 12. 2023, „Čtrnáct barev Vánoc“; Muzeum a galerie v Prostějově (J. Poláková).

Účast na konferencích

- Rozdělení, přesto stále spolu: Hranice v orálně-historické perspektivě; Bratislava, COHA; 9.–10. 2. 2023 (J. Poláková).
- Jarní zasedání Etnografické komise AMG, MZM, 25.–26. 4. 2023 – příprava a realizace konference v gesci celého EÚ.
- Workshop kramářské písně: digitalizace a výzkum; Brno, ÚČJ FF MUNI; 19. 4. 2023 (J. Poláková).
- Symposium ke 170. výročí od narození Terézy Novákové a konference Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS v Litomyšli, 10.–11. 5. 2023 (V. Colledani).
- 140 výročí Slovenskej ľudovej majoliky, etnológia, muzejníci a keramici jako dokumentátori histórie keramickej výroby v stredoeurópskom priestore, Slovensko – Modra; 12. 5. 2023, A. Kalinová: František Kretz (1859–1929) a studium keramiky.
- Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech (MKKKK) – Subkomise pro lidové obyčeje a Komise pro lidové obyčeje České národopisné společnosti, Barva v lidové kultuře; 30.–31. 5. 2023. (J. Poláková, A. Kalinová: Barva v lidové výtvarné kultuře. Lidová fajáns).
- Hinterglassymposion, Rakousko. Sandl. 8.–10. 6. 2023. (A. Kalinová: Die Hl. Genoveva von Brabant in der volkstümlichen Hinterglasmalerei).
- Textil v muzeu / Inspirace ze vzdálených zemí; TMB 13.–14. 6. 2023 (P. Mertová – organizace konference, G. Rožková).
- Digitalizace v paměťových institucích, NM v Praze; 6. 9. 2023 (P. Mertová, B. Orságová).

Konference konzervátorů, restaurátorů ve Zlíně; 12.–14. 9. 2023 (K. Macháčková a L. Dufková).
(Ne)Tradice žije! Kontinuita, proměna, zánik a obnova tradic pohledem etnologie, Prostějov; 19.–21. 9. 2023 (Celý EÚ).
Valašsko – HISTORIE A KULTURA. Duchovní život; 6. 10. 2023 (B. Orságová).
Podzimní seminář EK AMG ve Strakonících; 17.–18. říjen 2023 (V. Colledani, J. Poláková).

Spolupráce

Mezinárodní spolupráce

Během roku pokračovala spolupráce s ÚLUV (Slovensko – Bratislava) na kapitolách do publikace k 80. výročí založení ÚLUV: Výrobná produkcia ÚLUV v Čechách a na Morave. Spolupráce: H. Dvořáková, A. Kalinová, V. Colledani. Publikace bude vydána v roce 2025.

Příklady odborné spolupráce

Spolupráce s obcí Sokolnice na rekonstrukci místního tradičního oděvu (G. Rožková, L. Dufková).
Spolupráce s Yvetou Petráskovou na rekonstrukci krojových kompletů pro Brno-Medlánky (G. Rožková, Š. Prokešová).
Spolupráce s Městským muzeem v Moravské Třebové a autory projektu Tradice v obrazech (G. Rožková).
Spolupráce na pořádání soutěže Mladý těšanský kovář, 2. 9. 2023, pořadatel Technické muzeum v Brně (P. Mertová = účast v odborné porotě).

Členství v oborových sdruženích a komisích

Česká národopisná společnost (placené členství instituce)
Etnografická komise Asociace muzeí a galerií (členství institucionální)
Komise konzervátorů-restaurátorů AMG ČR
Česká asociace orální historie
České sdružení přátel betlémů (placené členství instituce)
Muzeum Brněnska – J. Poláková = nákupní komise
Národní muzeum v přírodě – Hanácké muzeum v přírodě – J. Poláková = nákupní komise
Muzeum romské kultury – P. Mertová = nákupní komise

Ediční činnost

Redakce: Folia ethnographica (1.–2. č./57 ročník), redaktorka J. Poláková.

Účast v redakční radě:

Folia Ethnographica – hlavní redaktorka J. Poláková.

Jižní Morava – členka redakční rady H. Dvořáková.

Věstník AMG – členka redakční rady H. Dvořáková.

Textil v muzeu – hlavní redaktorka P. Mertová,

Orlické hory a Podorlicko – členka redakční rady P. Mertová.

Numismatické oddělení

V roce 2023 numismatické oddělení pokračovalo ve své pravidelné činnosti, práce se sbírkou, popularizaci, edukační i vědecko-výzkumné činnosti vycházející z aktuální koncepce DKRVO, rovněž také konzervátorské činnosti zaměřené především na konzervaci drahých kovů. Numismatické pracoviště rovněž poskytovalo svou pravidelnou poradenskou činnost v oboru numismatiky, podílelo se na zpracování nově nalezených mincovních depotů a zpracování odborných posudků.

K 1. září 2023 došlo k personální změně, z rodičovské dovolené se vrátila Mgr. Dagmar Kašparová, tím skončil pracovní poměr Mgr. Martiny Kvardové, Ph.D. a Mgr. Tomáše Zemana, Ph.D.

Práce se sbírkou

Sbírkotvorná činnost numismatického oddělení je všeobecně zaměřena na materiál týkající se historického území Moravy, ve svých sbírkách však uchovává platidla z celého světa bez územního omezení. V roce 2023 byly provedeny pravidelné revize sbírkového fondu, zrevidováno bylo 12 516 předmětů. Pokračovala dokumentace a digitalizace sbírky papírových platidel. Probíhaly rovněž náročné konzervátorské práce numismatického materiálu nově nalezeného i ze systematické sbírky NO MZM (H. Tomančíková). Pro výstavy jiných institucí numismatické oddělení pravidelně zapůjčuje své sbírkové předměty. V roce 2023 byly zapůjčeny předměty na výstavu „Knížata z Lichtenštejna. Páni země Opavské a Krnovské“ (Slezské zemské muzeum).

Věda a výzkum

Vědecko-výzkumná činnost probíhala v rámci schválené koncepce DKRVO, podíleli se na ní všichni odborní pracovníci a zaměřena byla zejména na témata spojená s územím Moravy a moravským mincovnictvím. Podrobněji je popsána v kapitole Zpráva o plnění cílů IP DKRVO za rok 2023.

Výstavní činnost

Výstava „A již Marie Terezie... Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918)“, MZM 17. 5.

Mgr. Dagmar Grossmannová, Ph.D.,
vedoucí oddělení

– 10. 9. 2023, byla realizována ve spolupráci s Ing. Vladimírem Filipem, který pro výstavu rovněž zapůjčil několik svých předmětů (M. Kvardová)

Popularizační činnost

Kurátoři numismatického oddělení se pravidelně podílejí na popularizaci oboru formou přednášek určených nejen pro odbornou, ale i laickou veřejnost. V roce 2023 prezentovali nejen výsledky své dlouhodobé vědecké činnosti, ale rovněž aktuální výsledky zpracování nově nalezených depotů, které byly představeny široké veřejnosti („Vysoká u Jevíčka – ražby z mincovního pokladu“, 6. 5. 2023, obec Vysoká, D. Grossmannová). Vyžádanou přednáškou v návaznosti na tamní výstavu bylo téma „Mincovnictví Lichtenštejnů v českých zemích“, 23. 10. 2023, Slezské zemské muzeum, Opava, (D. Grossmannová). Pravidelně každý první čtvrtek v měsíci (kromě letních prázdnin) byly organizovány přednášky s numismatickou nebo faleristickou tematikou, které se konaly v MZM ve spolupráci s Českou numismatickou společností, pob. Brno.

Pedagogická činnost a lektorská činnost

Odborní pracovníci numismatického oddělení se pravidelně podílejí na pedagogické činnosti vedením seminářů a diplomových prací: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav pomocných věd historických a archivnictví: semináře „Numismatika“ a „Základy peněžního vývoje pro archiváře“ (D. Grossmannová); Scriptorium Brunense – Letní

škola pomocných věd historických, 26.–30. 6. 2023 přednášky na téma „Sláva pražského groše“ a „Ražba nehodnotných a falešných mincí jako výnosný podnik za třicetileté války“ (D. Grossmannová); Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Letní škola numismatiky, 1.–3. 9. 2023, přednáška „Brněnská mincovna v raném středověku až raném novověku (11.–17. století)“ (D. Grossmannová). V rámci výstavy „A již Marie Terezie... Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918)“ probíhaly komentované prohlídky s lektorským výkladem (M. Kvardová).

Přednášky a konference

Numismatické oddělení organizovalo ve spolupráci s Jihomoravským muzeem ve Znojmě a pod záštitou města Znojma mezinárodní vědeckou konferenci NUMISMATICA CENTROEUROPAEA VI, 18.–21. 9. 2023, Znojmo; konference se zúčastnilo 65 účastníků, z toho 43 zahraničních z Polska, Slovenska, Rakouska a Maďarska (D. Grossmannová, M. Kvardová, H. Tomančíková).

Ediční činnost

Pracoviště vydává odborný recenzovaný časopis Folia numismatica, Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales. V roce 2023 bylo vydáno dvojčíslo č. 37/ 1–2/2023 (D. Kašparová, vedoucí redaktorka).

Publikační činnost

Publikační činnost numismatického oddělení probíhala v návaznosti na výzkum v rámci IP DKRVO, podrobněji je uvedena v kapitole „Dosažené výsledky výzkumné aktivity IP DKRVO za rok 2023 dle rozhodnutí MK o podpoře na rok 2023. K nejvýznamnějším patří vydání dvou monografií „Peníze z počátků Moravského markrabství. Mince a měna 1. poloviny 13. století“ (D. Grossmannová) a „Mince římského císařství. Moravské zemské muzeum. Systematická sbírka, 1. Augustus–Vitellius“ (T. Zeman).

Přírodovědné muzeum

A decorative dotted line in a reddish-orange color, starting with a solid dot and forming an L-shape that extends horizontally to the right and then vertically downwards.

Mineralogicko-petrografické oddělení

Sbírkotvorná činnost

V chronologické i systematické evidenci byly zpracovány všechny nové přírůstky za rok 2023. Pokračuje detailní odborná i administrativní revize starého sbírkového fondu včetně kompletní reevidace tzv. studijního materiálu z podsbírký B-minerály ze světa, a výběru nejkvalitnějších vzorků do evidence CES včetně digitalizace (= elektronická evidence + fotodokumentace). Do přírůstkové knihy bylo za rok 2023 zapsáno 9 přírůstkových čísel a katalogizováno 382 inventárních čísel sbírkových předmětů. V rámci zpracování zmíněného studijního materiálu bylo zaevidováno a etiketami opatřeno 582 studijních vzorků; částečně byly i nově odborně určeny (zejména nové sběry z r. 2023 a materiál ze světa ze starého sbírkového fondu MZM). Revidováno (inventarizováno) bylo 1509 vzorků. Konzervováno, preparováno a restaurováno bylo vlastními silami 118 předmětů. Zároveň pokračuje revize knihovny s její rekatalogizací a výměna časopisu Acta Mus. Morav. Sci. Geol. s tuzemskými i zahraničními institucemi. Ve spolupráci s muzejním fotografem J. Cágou byly zhotoveny fotografie mineralogických vzorků do připravovaných publikací.

Vlastní terénní sběry úzce souvisely s výzkumnou činností pracovníků oddělení. Převládaly cesty zaměřené na lokality s výskytem permokarbonských sedimentů, hydrotermální sulfidickou mineralizací a křemitých hmot na území Českého masivu.

Pro obohacení sbírek se vedle vlastních sběrů podařilo získat unikátní kolekci leštěných muglí a kabašonů z oblasti Moravského krasu, čtyři kusy brazilských achátů s atraktivní kresbou z lokality Minas Gerais, Brazílie a dále jedinečný leštěný vzorek krystalu rubínu z Tanzánie.

Vědecko-výzkumná činnost

Tato činnost včetně sběru studijního i sbírkového materiálu minerálů a hornin vycházela z jednotlivých plánovaných cílů finančně podporovaných převážně v rámci DKRVO. Byly navštěvovány vybrané lokality se zajímavými výskyty minerálů, zejména na západní Moravě a v Moravském krasu.

Mgr. Vladimír Hrazdil, vedoucí oddělení

Ve spolupráci s CHKO Moravský kras, se pokračovalo ve výzkumu křemenných hmot Rudické plošiny.

Vzhledem k novým možnostem datování Cr-minerálů v sedimentech boskovické brázdy byla dokončena publikace do impaktového časopisu *Annales Societatis Geologorum Poloniae: Chromium-rich illite/smectite in the basal Balinka Conglomerate of the Upper Carboniferous-Permian Boskovice Basin (Bohemian Massif)*

Ve spolupráci s ÚGV PŘF MU byl dokončen výzkum zeolitové mineralizace a publikován článek Novák M., Toman J., Škoda R., Šíkola D., Mazuch J. (2023): *Review of zeolite mineralizations from the high-grade metamorphosed Strážek Unit, Moldanubian Zone, Czech Republic* v impaktovaném časopise *Journal of Geosciences*.

V regionálních odborných časopisech (některé zařazeny do databáze Scopus) bylo publikováno několik dalších prací: *Mineralogie masivního serpentinitu a klinochoru z dolomitických mramorů moldanubika na západní Moravě (Český masiv)* (Acta Mus. Morav. Sci. geol. 2023/1); *Forsterit-serpentinový mramor s klinohumitem a spinelem u Chotěboře (moldanubikum; Český masiv)* (Bulletin Mineralogie Petrologie); *Mramory Českomoravské vrchoviny jako zdroj pro historické stavby; přehled loklit a metodika výzkumu* (Acta rerum naturalium).

Další publikační a ediční činnost

Byla připravena, a ve spolupráci s Edičním oddělením také vydána, dvě čísla recenzovaného odborného časopisu Acta Musei Moraviae, Scientiae geologicae, který je od roku 2020 zařazen v databázi Scopus. Články byly digitalizovány a vloženy na webové stránky časopisu.

V českém nejvýznamnějším popularizačním časopisu Minerál, věnovanému sběratelství nerostů, bylo souhrnně uveřejněno 5 populárně vědeckých článků.

Pracovníci oddělení vykonávají editorskou a recenzní činnost v redakční radě odborných časopisů Bulletin Mineralogie a Petrologie, Acta Musei Moraviae – Scientiae geologicae, Acta Mus. Silesiae v Opavě a časopisu Minerál v Českých Budějovicích.

Pracovníci miner.-petr. odd. MZM působí v Ediční, Nákupní a Evaluační radě MZM.

Zahraníční cesty

Španělsko 28. 4. – 13. 5., (Asturie – Soto, těžební oblast Andara, Branēs, Texeo (Rioseco), Tene, doly Bizarrera a Fierro La Paradiella) – problematika hydrotermálních a rudních mineralizací (historická těžba) v tamních Variscidách.

Konference

Aktivně jsme se účastnili na mezinárodní mineralogicko-petrografické konferenci Vyšná Boca, Slovensko. Dále pak na mezinárodním setkání muzejních pracovníků geologických věd v Bílých Karpatech a organizačně se mineralogicko-petrografické oddělení podílelo na tradiční konferenci Těžební Unie v Třešti.

Výstavní projekty

Skryté poklady v podzemí Karpat (17. 3. – 24. 9. 2023) – zápůjčka pro výstavu Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

Jak vznikají hory (21. 9. 2023 – 28. 1. 2024) – zápůjčka pro výstavu Muzeum Turnov.

Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesorovy duše (28. 3. – 28. 9. 2023) – zápůjčka vltavínů a mapy, MZM Brno.

Morfologicky pestrý svět kalcitu (24.–27. 5. 2023) – spoluautor výstavy na mezinárodní mineralogické konferenci Vyšná Boca 2023.

Světy ukryté v kameni (7. 11. 2023 – 1. 9. 2024) – spoluautor výstavy, MZM Brno.

Pracovníci mineralogicko-petrografického oddělení se významnou měrou podíleli na tvorbě doprovodné výstavy mezinárodní výstavy Minerály Brno věnované tématice karbonátů.

Osvětová činnost a spolupráce s jinými subjekty

V médiích byla popularizována geologie a mineralogie v pořadu ČT Toulavá kamera – Pocoucov, geologie Třebíče.

Byly předneseny přednášky pro veřejnost:

Odborná přednáška k dolování na ČMV v Třebíči 45 osob.

Přednáška mineralogie boskovické brázdy – 30 osob.

Přednáška pro děti Brno – 25 osob.

Odborná přednáška k dolování na ČMV v České Třebové – 40 osob.

Odborná přednáška k dolování na ČMV v Třešti 60 osob.

Komentované prohlídky pro veřejnost v expozici Svět nerostů – 60 osob.

Odborná přednáška Svět nerostů a hornin pro U3V – 170 osob.

Odborná přednáška Mineralogie a historie dolování v jižní části boskovické brázdy pro U3V – 170 osob.

Pracovníci oddělení poskytovali školám všech stupňů výklady v expozici Svět nerostů – cca 1100 osob.

Pracoviště dlouhodobě poskytuje poradenskou činnost v oboru mineralogie a geologie nejširší veřejnosti i studentům. Podíleli jsme se na Týdnu dětí s MZM. Dále byla připravena exkurze údolím Chvojnice pro Katolické gymnázium Třebíč, exkurze pro ZŠ Novoměstská Brno, exkurze pro Českou geologickou společnost, exkurze pro veřejnost Brtnice, exkurze pro ZŠ Heureka.

Oddělení intenzivně spolupracuje s Ústavem geologických věd MU v Brně (analytické práce, konzultace disertačních, diplomových a bakalářských prací, členství v rigorózních komisích, oponentské posudky závěrečných prací, recenzní řízení, apod.), Mendelovou Univerzitou v Brně, Univerzitou Palackého v Olomouci, Českou geologickou službou, CHKO Moravský kras, Národním muzeem v Praze, Slezským muzeem v Opavě, Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně a dalšími regionálními muzei v celé ČR.

V roce 2023 pokračovala stálá spolupráce s městem Jemnice (Spolek Jamník) na zpřístupňování středověkého dolu v obvodu města a výzkumu některých montanisticky zajímavých lokalit historického dolování v okolí (odborný garant – geologicko-mineralogický dohled nad těmito aktivitami).

Geologicko-paleontologické oddělení

Sbírkotvorná činnost

Sbírkotvorná činnost probíhala především v souladu s výzkumnými záměry DKRVO jednotlivých pracovníků: na permokarbonských lokalitách boskovické brázdy, neogenních lokalitách karpatské předhlubně a Jihočeských pánví a lokalitách menilitového souvrství ždánické jednotky. V rámci sbírkotvorné činnosti bylo zapsáno celkem 6 akvizic (2 koupě, 4 vlastní sběry). Významný je přírůstek fosilní stopy spodnokarbonského čtvernožce z boskovické brázdy a unikátní sbírka devonských a karbonských fosilií z lokalit Moravského krasu.

Celkem bylo zapsáno 222 inventárních čísel, z toho 283 ks. Vedle vlastních sběrů z permu boskovické brázdy a oligo-miocénu flyšového pásma se jedná zejména o rozepsané přírůstky, reprezentované kolekcemi jurských fosilií z Žabčic a Brna-Černovic, kolekcí křídových měkkýšů z lokalit Těrlicko-Rozsudek a Štítý. Bylo zrevidováno celkem 1172 ks exemplářů, které spadají pod 42 přírůstkových čísel a 551 inventárních čísel. V preparátorské dílně byly plaveny sedimenty pro mikropaleontologický výzkum, preparovány vzorky z kolekce zkamenělin Moravského krasu, čištěny, lepeny a konzervovány osteologické nálezy.

Přírůstky v knihovně v roce 2023 činily 45 knihovních jednotek. Do elektronické databáze publikací vloženo a editováno 410 záznamů separátů a 602 záznamů monografií.

Probíhá výměna odborných publikací s 31 institucemi.

Vědecko-výzkumná činnost

Pokračovala dokumentace fosilních zubů rodu *Scheenstia* ve sbírkách evropských muzeí za účelem zjištění jejich barevných variací dle jednotlivých lokalit, byly analyzovány fosilní rybí šupiny terciéru západních Karpat pro účely jejich využití v determinaci fosilních zbytků, probíhala analýza fosilních zbytků čeledi Macrouridae a Paleorhynchidae. Rovněž pokračoval výzkum v permských uloženinách boskovické brázdy zaměřený na diverzitu permských suchozemských obratlovců na základě fosilních stop. V rámci výzkumu terestrického fosilního záznamu

RNDr. Růžena Gregorová, Ph.D., vedoucí oddělení

byla zaměřena pozornost na řadu vědě dosud neznámých či problematických lokalit karpatské předhlubně a Jihočeské pánve. V souvislosti s přípravou výstavy věnované A. Rzehakovi byly vůbec poprvé dohledány a zdokumentovány dochované historické kolekce terciérních obratlovců, které A. Rzehak publikoval z miocénu karpatské předhlubně.

Mezinárodní spolupráce

Schválený projekt Interreg AT-CZ: Geo-Time Travel – cesta časem historií Země na rakousko-moravském pomezí. Projekt představí jedinečné bohatství důkazů o společné geologické historii rakousko-moravského pohraničí po dobu 380 milionů let. Paleontologická naleziště Rakouska a Moravy umožňují cestu časem od bizarních útesů druhohor přes tropické laguny druhohor až po nehostinné mamutí stepi doby ledové, přičemž tyto autentické zážitky spojí atraktivní animace v QR aplikacích a na výstavách partnerských muzeí. Umožní pochopit dramatické změny klimatu a krajiny a vývoj života, který v hluboké geologické minulosti formoval celý společný rakousko-moravský region. K realizaci přeshraničního projektu se spojily tři muzejní instituce: Přírodovědné muzeum ve Vídni, Fosilní svět ve Stettenu a Moravské zemské muzeum.

Výzkum fosilních stop v boskovické brázdě (ČR), vnitrosudetské pánvi (Polsko) a durynské pánvi (Německo) probíhal ve spolupráci s kolegy z Institute of Paleobiology, Polish Academy of Sciences, Varšava, Polsko; Regional Geology Department Polish Geological Institute – National Research Institute, Varšava, Polsko a Urweltmuseum GEOSKOP, Thallichtenberg, Německo.

Publikace

- Gregorová, R., 2023: Isolated fish scales (Teleostei) from the Tertiary sediments of the Central Paratethys (Czech Republic, Slovakia). – *Acta Mus. Moraviae, Sci. Geol.*, 108, 2, 0–00 (with Czech summary).
- Calábková G., Ekrt B., Voigt S. 2023: Early Permian diadectomorph tetrapod footprints from the Bromacker locality (Thuringia, Germany) in the National Museum Prague. *Fossil Imprint*, 79(1): 1–8. DOI 10.37520/fi.2023.001
- Calábková G., Madzia D., Nosek V., Ivanov M. 2023: Tracking ‘transitional’ diadectomorphs in the earliest Permian of equatorial Pangea. *PeerJ* 11:e16603. DOI 10.7717/peerj.16603
- Calábková, G., Březina, J., Nosek, V., Madzia, D. 2023: Synapsid tracks with skin impressions illuminate the terrestrial tetrapod diversity in the earliest Permian of equatorial Pangea. *Scientific Reports*, 13, 1130. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-27939-z>
- Calábková, G., Chlachula, J., Ivanov, M., Hložková, M., Czerniawska, J., Vašinová-Galiová, M., Prokeš, L., Gadas P. 2023: Microbial degradation of Pleistocene permafrost-sealed fossil mammal remains. *Quaternary Research*, 1–23. <https://doi.org/10.1017/qua.2022.28>

Další publikační a ediční činnost

- Gregorová, R. 2023: Na stopě ropuších kamenů v evropských sbírkách, *Mreview*, 2, 50–54.
- Eduzín 2023: Krumpáč, dřina ale i velké objevy. Jaká je práce paleontoložky? (GC).
- Reportér Magazin 2023: Paleontoložka objevila na Moravě stopy předchůdců všech savců (GC).
- Gizmodo 2023: The Clumsy, the Weird, the Gross: These Fossils Reveal How Extinct Animals Really Lived (GC).
- Členství v redakční radě časopisu *Acta Musei Moraviae, Scientiae geologicae* (Březina).
- Členství v redakční radě časopisu *Natura Tutela* (Gregorová).
- Členství v redakční radě časopisu *Acta Carpathica Occidentalis* (Gregorová).

Zahraníční cesty

- Paříž Museum National d’Histoire Naturelle: studium fosilního materiálu fosilních zubů z francouzských a evropských lokalit (duben 2023).
- Regional Geology Department Polish Geological Institute – National Research Institute, Varšava;

dokumentace a skenování unikátních exponátů osilných stop pro připravovanou publikaci

Konference

Oddělení uspořádalo ve spolupráci s Ústavem geologických věd mezinárodní konferenci: 20. konference o mladším terciéru věnovaná Antonu Rzehakovi (1855–1923).

Prezentace na odborné konferenci

- Gregorová, R. Isolated fish scales (Teleostei) from the Oligocene and Miocene sediments of the West Carpathian flysh zone. **20. konference o mladším terciéru věnovaná Antonu Rzehakovi (1855–1923).**
- Březina, J. Rzehak’s discoveries of terrestrial fauna in the Miocene of Carpathian Foredeep Basin. **20. konference o mladším terciéru věnovaná Antonu Rzehakovi (1855–1923).**
- Turek, T. Rzehak’s „Oncophora“ Beds. **20. konference o mladším terciéru věnovaná Antonu Rzehakovi (1855–1923).**
- Gregorová, R. Litenčice – nejvýznamnější lokalita fosilních ryb menilitového souvrství- přednáška na **semináři geologů muzeí ČR a SK 2023 (Lopeník).**
- Březina, J., Tóth C., Turek T. Forgotten unique locality of lower Miocene macromammals in Carpathian Foredeep basin (Brno city – Nový Lískovec, Czech Republic). Ostrava, 22nd Czech-Slovak-Polish Palaeontological Conference, Ostrava.
- Tóth C., Březina, J. Fordinál K. Biochronology and diversity of Miocene elephantimorphs (Proboscidea, Mammalia) in the Slovak part of the Western Carpathians. 22nd Czech-Slovak-Polish Palaeontological Conference, Ostrava.
- Calábková, G. Krkonoše Piedmont Basin (Bohemia, Czech Republic): a forgotten but still significant area in the study of early Permian tetrapod footprints. 22nd Czech-Slovak-Polish Palaeontological Conference, Ostrava.

Výstavní činnost:

- Anton Rzehak – **Cesta do hloubi profesorovy duše** – výstava věnovaná 100mu výročí úmrtí přírodovědce Antona Rzehaka.
- Zapůjčení obrazů paleontologických rekonstrukcí Z. Buriana na výstavu v japonských muzeích – v Hyogo Prefectural Museum of Art Kobe City a v Ueno Royal Museum Tokyo.

Zapůjčení zkamenělin na výstavu „Putování po dávnověku“ Muzea regionu Boskovicka.

Zapůjčení modelu sopky na výstavu „Jak vznikají hory: Tajemství deskové tektoniky“ Turnovského muzea.

Osvětová činnost a spolupráce s jinými subjekty

Komentované prohlídky v expozici Zaniklý život na Moravě – pro první, druhý stupeň ZŠ i pro střední školy; celkem 29 skupin.

4× Exkurze pro školy na Stránskou skálu a Hády – celkem 118 dětí.

Škola v muzeu – vedení pedagogické praxe studenta Masarykovy univerzity v expozici Zaniklý život na Moravě.

Byly zahájeny pravidelné komentované prohlídky paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě; každý poslední čtvrtek v měsíci (celkem 12 výkladů) paleontologem Tomášem Turkem, celkem 85 osob. Dále se uskutečnily 3 komentované prohlídky výstavy Anton Rzehak – cesta do hloubi profesorovy duše (75 osob).

Gregorová, R.: Ropuší kámen a relikvíář sv. Maura – zámek Bečov, přednáška pro veřejnost, září 2023.

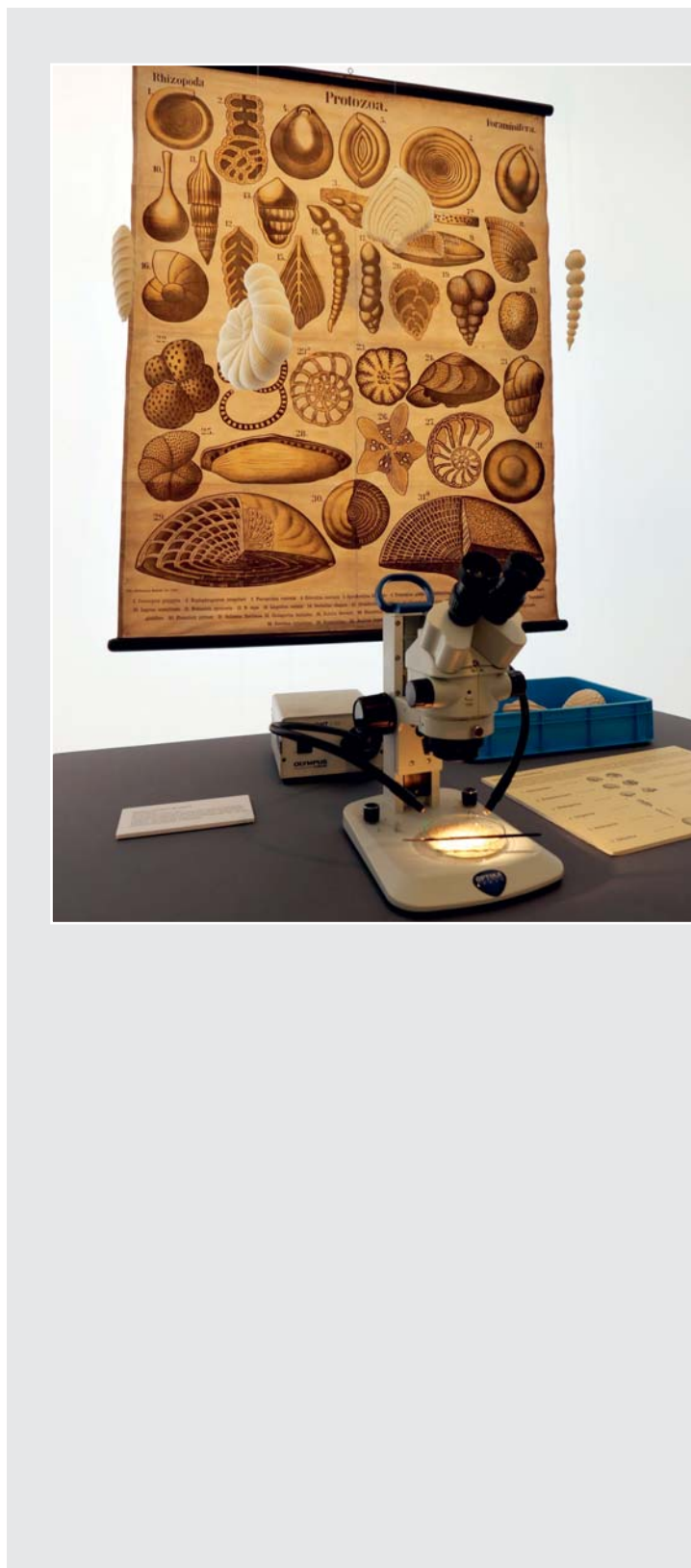
Gregorová, R.: Historická turistika– příklad interdisciplinárního výzkumu – ropuší kameny, Filozofická fakulta MU.

Gregorová, R., Stehlíková D.: Ropuší kámen, klenot králů i ochrana proti jedu, MZK Brno, prosinec – Knihy v Brně.

Calábková, G.: Základy systematiky živočichů, ÚGV, PřF MU Brno

Březina, J., Calábková, G.: Účast na Dni otevřených dveří na Ministerstvu kultury, kde byly ve spolupráci ústavem Anthropos interaktivní formou kvízu prezentovány moravské fosilie ze sbírek MZM.

Dále bylo pořádáno celkem 7 exkurzí na paleontologické lokality Stránská skála, Rudice, Hády, Pálava, kterých se celkem zúčastnilo 132 osob a G. Calábková spoluorganizovala exkurzi pro Českou geologickou společnost v boskovické brázdě.

Události roku 2023

Vernisáž výstavy Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana. Kurátoři výstavy antropoložka PhDr. Barbora Půtová Ph.D. & Ph.D., antropoložka Mgr. Eva Vaničková a archeolog Mgr. Petr Kostrhun, Ph.D. křtili katalog výstavy symbolicky sněhem.

Populární komentované prohlídky v expozici Zaniklý život na Moravě s Mgr. Tomášem Turkem probíhají každý poslední čtvrtek v měsíci.

Entomologické oddělení

Sbírkotvorná činnost

V roce 2023 entomologické oddělení dále rozšiřovalo sbírku brouků a ploštic, zejména o recentní materiály ze Středomoří, Kamerunu a Peru s důrazem na materiály z nárazových pastí, prosevů a sběrů saproxylického hmyzu. Materiál brouků a ploštic z Kamerunu je ve spolupráci s externími kolegy postupně dále určován a pokračujeme ve vybudování rozsáhlé sbírky (např. Staphylinaoidea) z této zoogeograficky zajímavé oblasti. V průběhu roku pokračovalo ve spolupráci externími spolupracovníky třídění vzorků z prosevů pralesní hrabanky z expedic do Peru, Středomoří a Kamerunu, jakož i sběrů ze střední Evropy. Podobně jsou průběžně determinováni brouci z dalších starších sbírek a současných sběrů (v letošním roce zejména Scolytinae a Carabidae) a vzniká tak moderní systematická sbírka Coleoptera. Na oddělení bylo vypreparováno přes 10,000 exemplářů hmyzu a dálších 10,000, převážně brouků a ploštic, bylo vypreparováno externími preparátory. Pokračovalo rovněž třídění a determinace materiálu řádu Hemiptera, na němž se dlouhodobě podílejí naši kurátoři (P. Baňar, I. Malenovský) ve spolupráci s několika zahraničními experty a sbírky MZM tak byly v roce 2021 obohaceny o řadu typových exemplářů. Oddělení získalo také několik typových exemplářů brouků skupiny Cleroidea z jihovýchodní Asie. Celý rok probíhalo ve spolupráci s J. Baštou nové uspořádání sbírky střevlíkovitých brouků. J. Procházka se věnoval třídění a uspořádání sbírky kůrovcovitých brouků. V dipterologické sekci pokračuje slučování samostatných sbírek čeledi moučovití (Muscidae) v jednotnou sbírku uloženou do nového UNIT systému (J. Nerudová). Ve spolupráci s J. Hadravou z Entomologického ústavu Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích kurátorka třídí sbírku čeledi pestřenkovití (Syrphidae), jejímž výsledkem bude systematická sbírka včetně elektronické databáze jedinců (>4000 exemplářů).

Knihovna

Knihovna entomologického oddělení ke konci roku 2023 eviduje 61 244 knihovních jednotek a roční přírůstek činil 1 262 přírůstkových čísel. Separáty, časopisy a monografie byly získány darem, výmě-

Ing. Jiří Kolibáč, CSc., vedoucí oddělení

nou a nákupem a tyto přírůstky jsou během roku průběžně doplňovány do elektronické databáze publikací. Pokračuje mezinárodní i tuzemská výměna vědeckých publikací – v roce 2023 s 46 výměnnými partnery. V rámci periodické revize knihovny bylo v roce 2023 zrevidováno celkem 1 025 přírůstkových čísel separátů z celkového počtu 42 686 přírůstkových čísel separátů a 61 244 knihovních jednotek.

Vědeckovýzkumná činnost

P. Baňar se zabývá studiem taxonomie ploštic infrařádu Enicocephalomorpha, čeledí Aradidae, a Reduviidae. Rovněž se zabývá studiem některých skupin brouků (Staphylinidae, Anthribidae) s důrazem na faunu Středomoří a tropické Afriky. V průběhu roku 2023 spolupracoval na popisu tří nových druhů ploštic z Řecka.

J. Procházka se zabývá ekologií saproxylických a epigeických brouků. Ve spolupráci s Výzkumným ústavem Silva Taroucy se zaměřil na společenstva brouků v pralesovitých porostech NPR Salajka a Boubín.

I. Malenovský se věnuje taxonomii a faunistice kříسů a mer (řád Hemiptera). V roce 2021 pracoval na přípravě checklistu kříسů ČR na základě postupné revize sbírkových fondů MZM a dalších institucí. Je spoluautorem 5 faunistických prací o skupině Homoptera.

J. Kolibáč se věnuje systematické, morfologii, paleontologii a biogeografii brouků nadčeledi Cleroidea a jejich fylogenezi v rámci skupiny Cucujiformia. S několika mezinárodními vědeckými týmy publikoval sérii prací o druhohorních a třetihorních fosilních zástupcích skupiny Cleroidea z taimyrského,

burmského a baltského jantaru a z jurských usazenin, kteří jsou doklady klimatických podmínek a změn rostlinných paleospolečenstev daných oblastí a jsou přínosem ke studiu evoluční biologie. Jako vedoucí mezinárodního týmu publikoval popis prvního známého zástupce melyridní lineáže z křídového burmského jantaru společně s fylogenetickou analýzou skupiny. Při práci byly použity snímky z urychlovače částic PETRA III. Z Bornea popsal nový druh Thanerocleridae, rod *Cyrtinoclerus* byl znovuobjeven přesně po 100 letech, unikátní holotyp je nyní deponován na oddělení.

J. Nerudová se zabývá studiem morfologie a ekologie vývojových stádií dvoukřídlého hmyzu, především čeledi bráněnkovití (Stratiomyidae) a účastní se výstavních projektů.

Prezentace na vědeckých konferencích a seminářích

Immature beetles meeting: Rosová K., Pražák J. S., Kolibáč J., Beutel R. G., Hammel J. U. & Prokop J.: "Mid-Cretaceous beetle larvae from Burmese amber: application of traditional and modern microscopy tools. Karlova universita, Praha, 5.–6. 10. 2023; J. Kolibáč.

Zoological days, poster "Impact of the glaze ice on the community of saproxylic beetles in Podyjí National Park 5 years after the disturbance", Brno, 9.–10. 1. 2023; J. Procházka.

Pořádání mezinárodní konference: 9th European Hemiptera Congress + 29th Central European Auchenorrhyncha Meeting, 23. 6.–1. 7. 2023, Kurdějov (75 účastníků z 20 států); I. Malenovský a P. Baňář.

Zahraníční cesty a mezinárodní spolupráce

J. Kolibáč získal povolení pro dvouletý projekt v peruánské Amazonii a na přelomu listopadu a prosince 2023 úspěšně sbíral vzorky pro genetické analýzy na stanici CICRA; výsledkem je přes 100 exx. Cleroidea v asi 20 druzích. Museo De Historia Natural, Universidad Nacional Mayor De San Marcos, Peru, 2023–2024, spolupráce na terénním projektu *Filogenia, biogeografía y biología de Cleridae: Clerinae (Coleoptera)*. Ley Forestal y de Fauna Silvestre, se creó el Servicio Nacional Forestal y de Fauna Silvestre – SERFOR, No. D000645-2023-MIDAGRI-SERFOR; J. Kolibáč.

Snímkování na urychlovači částic v dubnu 2023 (A Research Centre of the Helmholtz Association,

Hamburg, Německo: synchrotron PETRA III) v rámci subprojektu mezinárodního španělsko-britsko-českého paleontologického týmu se společným projektem 2023–2025 "*Evolutionary, taphonomic and palaeoecological study of resin-embedded organisms*": Kolibáč, J. SUBPROJECT 4: *Evolution of Cleroidea (Insecta: Coleoptera)*". Projekt BAG-20220731 EC, garant D. Peris, Univ. Barcelona, Španělsko; J. Kolibáč.

University of Buea, Buea, Cameroon, Dlouhodobá spolupráce na výzkumu biodiverzity NP Mount Cameroon „*The biodiversity of soil and litter-dwelling arthropods along an elevational gradient of Mt. Cameroon, with a special focus on Coleoptera and Heteroptera*“, včetně zapojení kamerunských studentů do výzkumných aktivit; byly uskutečněny expedice v březnu a listopadu 2023, a to společně s J. Procházkou. P. Baňář.

Pedagogická a lektorská činnost

- výuka předmětů „Taxonomie, fylogenetika a zoologická nomenklatura“, „Informační zdroje v zoologii“, „Terénní cvičení ze zoologie“, „Terénní cvičení z entomologie“, „Speciální botanicko-zoologické cvičení v terénu“, „Úvod do terénní biologie bezobratlých“, vedení bakalářských a doktorských studentů (I. Malenovský v rámci pracovního poměru na Ústavu botaniky a zoologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně).
- výuka předmětu „Determinace suchozemských bezobratlých-cvičení“, konzultace entomologicky zaměřených absolventských prací studentů Masarykovy univerzity (J. Procházka).
- exkurze přírodovědně zaměřených kroužků (např. Přírodovědná stanice Kamenačky, Lipka) do deponitáře entomologického oddělení (J. Procházka).
- „Za broučimi obry“ pod hlavičkou České společnosti entomologické, Lednice, 9. 6. 2023; J. Procházka.
- „Za majkami na Pouzdřanskou step“ pod hlavičkou České společnosti entomologické, Pouzdřany, 7. 4. 2023; J. Procházka.
- Exkurze ZŠ Gajdošova do sbírek Entomologického oddělení MZM, 12. 4. 2023, Brno; J. Nerudová, J. Procházka.

Ediční činnost

Zajišťována redakce odborného časopisu *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* (J. Kolibáč).

Editori v impaktovaných časopisech:

Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae (odborný redaktor) (I. Malenovský).

Palaeoentomology, Magnolia Press, New Zealand, Editorial Board, J. Kolibáč.

International Journal of Zoology and Animal Biology, MedWin Publ., USA, Editorial Board (Web of Science, evaluation pending); J. Kolibáč

Diversity, MDPI, Switzerland, guest editor of special issue 2022–2023 (vol. 14–15): *Taxonomy, Systematics and Evolution of Coleoptera*; J. Kolibáč.

ZooKeys, Pensoft, (subject editor); I. Malenovský.

Popularizace vědy a výstavy

Presentace Moravského musea na Dnech vědy v září 2023, 8.–10. 9. 2023, Výstaviště Brno, P. Baňar, J. Nerudová, J. Procházka.

Tři články v časopise *Vesmír*, ročník 102, vysvětlující interakci hmyzu a rostlin (první opylovači cykasů) a koevoluci mezi kvetoucími rostlinami a hmyzem v období druhohor.

Populárně naučná kniha „Zázračný svět hmyzu“, nakl. B4U/Albatros Media, v češtině, němčině, angličtině, japonštině (J. Kolibáč).

Spolupráce na výstavě „Krása křídel motýlích“, Muzeum Vyškovska, 13. 6.–17. 9. 2023; J. Procházka, P. Baňar.

Spolupráce na výstavě „Megabrouci“, Výstaviště Brno, 5. 10. 2023–31. 1. 2024; J. Procházka, J. Nerudová.

Spolupráce na přípravě stálé expozice v Domě ochránců přírody v Hodoníně, instalace v prosinci 2023; J. Procházka.

Různé

Pokračovala digitalizace typových exemplářů uložených ve sbírkách oddělení (přes 200 snímků).

Oddělení tradičně provádělo determinace vzorků hmyzu (nejčastěji skladištních a zemědělských škůdců) a drobné odborné posudky pro veřejnost. Průběžně byly vyhotovovány recenze publikací pro česká i zahraniční odborná periodika, oponentury grantových projektů a oponentury doktorských disertací (P. Baňar, J. Kolibáč, I. Malenovský).

Zoologické oddělení

RNDr. Miroslav Šebela, CSc., vedoucí oddělení

Sbírkotvorná činnost

V rámci dlouhodobé koncepce vytváření zoologické sbírky bylo získáno a vypreparováno do této sbírky 122 sbírkových předmětů. Současně byla část této sbírky (1815 předmětů, což činí 5,13 % sbírky) zrevidována v rámci inventarizace a uložena v depozičních na Biskupském dvoře a Budišově. Díky spolupráci se zoologickými zahradami byly získány 2 kadávery uhynulých zvířat k preparaci. Byly vypreparovány 4 exempláře ze zoologických zahrad získaných v předchozích letech. Do evidenčního systému DEMUS bylo zapsáno 122 nových položek.

Vědeckovýzkumná činnost

Pokračování v terénních výzkumech na lokalitě Betlém a dalších mokřadech jižní Moravy – odchyt a značkování jedinců želvy bahenní (*Emys orbicularis*) – celkem odchyceno 150 jedinců z toho 45 dosud neznačkových jedinců. Výsledky týkající se rozmnožování želvy bahenní v podmínkách jižní Moravy publikovány v časopise *Vesmír* č. 9/2023. (M. Šebela).

Spolupráce na grantu LČR – Mendelu: Monitoring biodiverzity a ekologických změn lužních lesů a luk v oblasti soutoku řek Dyje a Moravy. Skupina: obojživelníci (*Amphibia*) (řešitel M. Šebela).

V rámci projektu VO probíhaly pravidelné odchty a kroužkování ptáků na lokalitě Tetčická bažina v katastru obce Omice. (M. Černý).

Výsledky výstupů prezentovány ve třech článcích a v rámci konference Zoologické dny Brno 2023 (M. Černý).

Pedagogická činnost

Výpomoc při výuce dvou terénních cvičení na PdF Masarykově univerzitě (M. Černý).

Konzultant diplomové práce na ČZU v Praze (M. Černý).

Další odborná činnost

Pokračování v revitalizačních terénních zásazích na studijní ploše Betlém dle Plánu péče – likvidace náletových porostů a čištění satelitních tůní. Odborná spolupráce na revitalizačním projektu LZ Židlochovice – Revitalizace Mušovského luhu. (M. Šebela). Odborné vedení studentky v rámci projektu Škola v muzeu (M. Černý).

Výstavní činnost

Spolupráce na 3 výstavách jiných subjektů a 1 výstavě DM MZM v podobě zápůjček sbírkových předmětů.

Příprava dvou videodokumentů (Cesta do pralesa, Krása druhové pestrosti) a sestřihu zvukového pásu originálních zvuků pralesa pro výstavu Tisíc tváří Amazonie.

Popularizační a osvětová činnost

Pravidelné exkurze v terénu (studijní plocha Betlém) pro zájemce z řad odborné i laické veřejnosti (cca 100 návštěvníků) a přednášky pro veřejnost (M. Šebela).

Odborné výklady ve stálé zoologické expozici. V roce 2023 proběhlo 14 výkladů pro 7 škol, jeden z nich v rámci projektu Škola v muzeu (M. Černý). Výklad v rámci Brněnské džungle v parku Lužánky (4 výklady pro školy; M. Černý). Výklad v terénu pro Lipku – školské zařízení pro environmentální výchovu (M. Černý). Konzultace pro veřejnost.

Spolupráce s jinými subjekty

Spolupráce s PřF a PdF Masarykovy univerzity při řešení výzkumných a pedagogických činností (M. Černý).

Spolupráce s FŽP ČZU v Praze při řešení výzkumných činností (M. Černý).

Spolupráce s ÚBO AV ČR při řešení výzkumných činností (M. Černý).

Knihovna

Knihovna zoologického oddělení obsahuje 28 838 knihovních jednotek.

V roce 2024 bylo zapsáno 60 nových přírůstků do knihovny. Počet registrovaných uživatelů je 23.

V knihovně zoologického oddělení probíhá průběžně revize knihovního fondu + revize periodik (doplnění čárových kódů do jednotlivých svazků + doplnění a oprava záznamů ve Verbisu). Nadále pokračujeme s výměnami se 40 institucemi.

Botanické oddělení

Sbírkotvorná činnost

Botanické oddělení v roce 2023 získalo vlastními sběry, nákupem i darem řádově tisíce herbářových položek; přibýlo 14 přírůstkových čísel. Největší akvizicí (1) je část sbírky mikroskopických hub tj. snětí a rzí od J. Müllera (*1825–†2018), který byl uznávaným specialistou na tuto skupinu hub. Do fondu cévnatých rostlin se podařilo nákupem získat hned čtyři významné kolekce: (2) Část celoživotních sběrů ostřic (rod *Carex*) z herbáře R. Řepky, jež mají význam coby srovnávací a dokladový materiál. (3) Část herbáře pampelišek (rod *Taraxacum*) sběratele B. Trávníčka, jež mají význam zejména pro taxonomický výzkum tohoto druhově bohatého a komplikovaného rodu. (4) Nové sběry P. Batouška s vysokou precizností dokumentující floristické poměry území Moravy. (5) Starý herbář J. Šmitáka, obsahující cenný srovnávací materiál ze zahraničí, včetně dnes obtížně přístupných oblastí.

Katalogizováno, tj. opatřeno inventárním čísly bylo 5 891 sbírkových předmětů. Inventarizováno bylo necelých 7 000 předmětů. Pracovníci oddělení pokračovali v digitalizaci (zápisu do databáze Demus), databáze dosáhly celkového počtu téměř 269 000 digitalizovaných dokladů.

Knihovna: k datu 31. prosince 2023 evidovala knihovna botanického oddělení MZM 69 804 knihovních jednotek. Přírůstek v roce 2023 činil 77 knihovních jednotek. Celkový počet výpůjček za rok 2023 byl 37 (separáty, časopisy, knihy). Pokračuje výměna časopisu Acta Mus. Morav. Sci. Biol. s tuzemskými i zahraničními institucemi.

Vědecko-výzkumná činnost

Tato činnost probíhala v rámci IP DKRVO. Celkový počet výstupů je 20, vybrané podrobnosti níže a viz příloha – zpráva o plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Moravské zemské muzeum.

Články byly zveřejněny v respektovaných mezinárodních časopisech včetně časopisů v 1. decilu WOS. Významným přínosem mykologů MZM bylo popsání celkem tří nových rodů hub pro vědu. V. Antonín a H. Ševčíková se společně podílejí na

RNDr. Svatava Kubešová,
vedoucí Botanického oddělení.

popisu nového rodu *Marasmiellomyцена* De la Peña-Lastra, Mateos, Kolařík, Ševčíková & Antonín a čtyř nových druhů hub *Melanoleuca monticola* Antonín, Ďuriška, Jančovičová, Para, Ševčíková & Tomšovský a *M. romanensis* Antonín, Ďuriška, Jančovičová, Para, Ševčíková & Tomšovský, dále *Marasmiellomyцена pseudoomphaliiformis* Antonín & Ševčíková a *Pluteus gausapatatus* Ševčíková & Antonín.

V. Antonín byl spoluautorem čtyř článků publikovaných v časopisech zveřejněných v databázi WoS. Podílel se na popisu jednoho nového rodu, *Paramarasmius* Antonín & Kolařík, a podílel se na třech nových kombinacích, *Collybiopsis carneopalida* (Pouzar) Antonín & Kolařík, *Paramarasmius palmivorus* (Sharples) Antonín & Kolařík a *P. mesosporus* (Singer) Antonín, K. Hosaka & Kolařík; společně s H. Ševčíkovou se podíleli na nové kombinaci *Marasmiellomyцена omphaliiformis* (Kühner) Mateos, Kolařík, De la Peña-Lastra, Ševčíková & Antonín. V. Antonín také zpracovává společně s korejskými partnery nasbíraný materiál z projektu „Taxonomicko-fylogenetický projekt studia hub rozkládajících opad v Korejské republice (Phylogenetic taxonomy of litter decomposing fungi in the Republic of Korea)“ a jsou připravovány společné publikace. Tento projekt byl uskutečněn ve spolupráci s Národním ústavem lesnických věd v Soulu a terénní práce byly ukončeny v roce 2017.

H. Ševčíková pokračovala ve vedení mezinárodního týmu Holarctic *Pluteus* (spoluautoři z Evropy, Severní Ameriky a Asie) a byla autorkou či spoluautorkou pěti článků publikovaných v časopisech

zveřejněných v databázi WoS. Popsala společně se spoluautory dva nové rody *Vizzinia* Ševčíková & Kolařík a *Marasmiellomyces* (viz výše). Popsala také celkem osm nových druhů pro vědu, kromě těch uvedených výše dále *Pluteus fuscodiscus* Ferisin, E. F. Malysheva, Ševčíková, Kaygusuz, Heilm.-Claus. and I. Saar, *P. inexpectatus* Lebeuf, Justo and Ševčíková, *P. notabilis* Eyssart. and Ševčíková a její varietu *P. notabilis* var. *insignis* Ševčíková, Cáfal, Ferisin and Galbusera a pod vedením A. Polhorského také *P. flammans* Polhorský, Ševčíková, Justo, Fedor & Dima.

V. Antonín a H. Ševčíková se podílejí na práci na mykologické části projektu „Monitoring biodiverzity a ekologických změn lužních lesů a luk v oblasti soutoku řek Dyje a Moravy“, který financuje Grantová služba Lesů ČR a jehož řešitelským pracovištěm je Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobioecologie Mendelovy univerzity v Brně.

Bryologové se věnovali bryofloristickým průzkumům v oblastech východních Čech, Beskyd a také v Gruzii. S. Kubešová se podrobněji zaměřila na vybraná území v Moravském krasu.

K. Sutorý publikoval studii věnovanou znalosti o rozšíření jednoho druhu cévnatých rostlin na Balkáně.

V. Taraška pokračoval ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci na taxonomickém výzkumu rodu *Dactylorhiza* ve střední Evropě. Ta zahrnovala jednu terénní expedici a především finalizaci taxonomicko-nomenklatorické studie *D. maculata* agg. Další podstatná spolupráce se týkala mapování flóry ČR koordinovaného Botanickým ústavem AV ČR, v jehož rámci byly zpracovávány mapy vybraných zástupců čeledi *Orchidaceae*. Další výzkum, realizovaný pod vedením R. Řepky, se soustředil na rod *Carex*. Výsledkem byl publikovaný článek s typifikací tří jmen, částečně založených na typovém materiálu ze sbírek MZM. Soustavný floristický výzkum pak vyústil v publikaci nových nálezů neofytu *Geranium purpureum* na Slovensku.

Další publikační a ediční činnost, ostatní odborné aktivity

V populárních časopisech a zpravodajích odborných spolků bylo souhrnně zveřejněno osm článků. Uvádíme je zde (nejsou v seznamu výsledků výzkumné aktivity IP DKRVO na konci této výroční zprávy): Antonín V., Ďuriška O., Jančovičová S.,

Kudláček T., Para R., Ševčíková H., Tomšovský M. 2023, European species of the *Melanoleuca graminicola* group., 8th Czech-Slovak mycological conference, Nitra, Catathelasma 22: 4; Antonín V. 2023, Jiří Moravec osmdesátníkem, Mykologické listy 153(2022): 29–32; Antonín V. 2023, Jiří Moravec osmdesátníkem, Adamovský zpravodaj 21(6): 7–8; Holec J., Zíbarová L., Kříž M., Antonín V., Koukol O. 2023, Požáry a houby, Živa 2023(5): 232–235; Taraška V. 2023, Památný nález kruhatky Matthioliho na Moravě, M Revue 1/2023: 94; Taraška V., Doležal J. 2023, *Veronica agrestis*, In: Lustyk P., Doležal J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XXI., Zprávy České botanické společnosti 58: 142; Taraška V. 2023, *Spergularia marina*, In: Lustyk P., Doležal J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XXI., Zprávy České botanické společnosti 58: 131; Taraška V. a Vojtěchová K. 2023, *Filago germanica*, In: Lustyk P., Doležal J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XXI., Zprávy České botanické společnosti 58: 69.

Pracovníci oddělení vykonávají editorskou činnost v redakčních radách odborných časopisů Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae, Bryonora, Czech Mycology (V. Antonín je šéfredaktorem), Časopis Národního muzea, Mykologické listy (V. Antonín je editorem), Österreichische Zeitschrift für Pilzkunde, Rivista di Micologia, Sydowia, Sborník Muzea Vysočiny a Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS (V. Taraška je šéfredaktorem). Dále byl V. Antonín editorem speciálního čísla časopisu Journal of Fungi (1. decil WoS) se zaměřením „Macromycetes of the Northern Hemisphere: Phylogeny, Taxonomy, Diversity, Distribution, Ecology, Conservation“.

Také jsme se podíleli na recenzní činnosti v českých i mezinárodních vědeckých časopisech, včetně časopisů impaktovaných – celkem 28 recenzních posudků.

Pracovníci botanického oddělení působí ve Vědecké radě a Sbírkotvorné radě MZM.

Pracovníci jsou členy odborných společností: Britská mykologická společnost, Německá mykologická společnost, Slovenská mykologická společnost, Česká vědecká společnost pro mykologii, Mykologický klub Brno (předsedkyně H. Ševčíková), Britská bryologická společnost, Česká botanická společnost, Bryologicko-lichenologická sekce (členka výboru S. Kubešová), Jihomoravská pobočka České botanické společnosti (členka výboru S. Kubešová), Bo-

tanická komise Asociace muzeí a galerií České republiky (členka výboru S. Kubešová) a ICOM (Mezinárodní rada muzeí).

V. Antonín a K. Sutorý jsou členy Odborného orgánu hodnotitelů – poradního orgánu Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

Zahraníční cesty

Gruzie, 10.–24. 7. – v rámci skupiny pro výzkum vegetace MUNI jsme se zúčastnili expedice, kde výzkum zahrnoval fytoocenologické snímkování vegetace temperátních listnatých a horských jehličnatých lesů, okrajově též alpské vegetace na minerálních vývěrech aj. Vedle toho byly též pořizovány sběry dokumentující flóru Kavkazu pro sbírku MZM.

Izrael, 30. 4. – 5. 5. – studium květeny v pohoří Carmel.

Německo, Berlín 19.–23. 11. – studium rodu *Cynoglossum* v herbářové sbírce.

Německo a Rakousko 15.–19. 6. – se spolupracovníky z UP v Olomouci podnikl V. Taraška cestu do německých a rakouských Alp v rámci taxonomického výzkumu rodu *Dactylorhiza*, účelem byl sběr dat a materiálu k laboratorním analýzám.

Portugalsko, Madeira, 14.–28. 4. a 2.–15. 11., v rámci projektu ERASMUS+, podařilo se nalézt další nové druhy hub, které budou popsány v následujících letech v závislosti na výsledcích fylogenetických analýz.

Řecko, poloostrov Athos, 5.–9. 6. – floristický průzkum.

Slovensko, 21.–24. 9. – aktivní účast na 8. Česko-slovenské mykologické konferenci v Nitře a 5. 12. semináři Biodiverzita húb Slovenska 21 v Bratislavě. Také jsme spolupracovali se slovenskými mykology na terénním průzkumu v okolí obce Šaštín-Stráže (Záhoří) 24.–27. 9.

Slovensko, Košice, 19.–21. 9. – příprava herbářových sbírek V. Mikoláše k transportu do MZM.

Velká Británie, Edinburgh 26. 2. – 3. 3. – studium rodu *Cynoglossum* v herbářové sbírce Royal Botanic Garden.

Velká Británie, Londýn, 26. 11. – 3. 12. – návštěva sbírky hub Royal botanic gardens v Kew, kde H. Ševčíková revidovala položky makromycetů včetně typových položek a odebrala vzorky pro molekulární analýzu. Také zde jednala o spolupráci na projektu holartických voskovek.

Konference

Aktivně formou přednášek jsme se účastnili Severoamerické vědecké konference, 2023 pořádané Mycological Society of America (přednášku o *Pluteus* přednesl A. Justo, Kanada, podílela se H. Ševčíková), 8. česko-slovenské mykologické konference, Nitra, Slovensko (Evropské druhy tmavobělek z okruhu *Melanoleuca graminicola*, V. Antonín a H. Ševčíková, Evropské štítovky okruhu *Pluteus podospileus*, H. Ševčíková), Semináře Biodiverzita húb Slovenska, Bratislava, Slovensko (*Marasmiellomycena* a *Vizzinia (Porotheleaceae)*, dva nové rody lupenatých hub, H. Ševčíková a V. Antonín) a Semináře muzejních botaniků v Moravském krasu, Jedovnice (Obrázky z floristického kursu v Blansku 1980 aj., K. Sutorý).

Tento Seminář muzejních botaniků v Moravském krasu v Jedovnicích jsme ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií České republiky plně organizačně zajišťovali, proběhl v červnu 2023 za účasti 36 osob z ČR a Slovenska.

Výstavní projekty

XIII. výstava hub (16.–18. 9. 2023) – organizace a odborné zajištění výstavy (H. Ševčíková – hlavní organizátorka, V. Antonín – hlavní odborný garant), pořádáno MZM ve spolupráci s Mykologickým klubem Brno a KVIC Brno Vinohrady.

Botanické okénko (6.–8. 9. 2023) – výstavka živých rostlin v Zubří (u Nového Města na Moravě) ve spolupráci s Roskou Brno-město (I. Novotný).

Osvětová činnost a spolupráce s jinými subjekty

Vystoupení v médiích: mykologové poskytovali řadu krátkých informativních rozhovorů o růstu hub pro novináře z různých tištěných i on-line periodik v době houbařské sezony. Dále pracovníci poskytli větší interview: Houby to letos teprve rozbalí (Lidové noviny, příloha Pátek 35, V. Antonín) a S rostlinami z herbáře lze cestovat časem (M revue 2/2023, S. Kubešová).

Natáčení reportáže s Českou televizí o růstu hub pro Studio 6 a zpravodajské relace (H. Ševčíková).

Přednášky:

Barevné houby Madeiry – KVIC Vinohrady, XIII. výstava hub, 62 osob.

Boubínský prales – i po desítkách let výzkumu zdrojem nových poznatků (M. Kolényová), organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii – 47 osob.

Okruh prstnatce plamatého (*Dactylorhiza maculata* agg.) ve střední Evropě: taxonomické, chorologické a nomenklatorické problémy – Ostravská univerzita.

Hlenky – krásky inteligentní (J. Kubásek), organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii – 50 osob.

Houby chráněných území CHKO Žďárské vrchy: PR Louky u Černého lesa a PR Meandry Svratky (L. Hašek), organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii – 45 osob.

Houby ostrova Madeira – Českoitalské mykologické dny a 20. výstava hub v České Třebové, 42 osob

Jedlé a jedovaté houby – Klub přátel MZM, 8 osob

Jedovaté houby a jejich dvojníci – Český zahrádkářský svaz, Brno, 18 osob.

Mykobiota Jeseníků – stav poznání a zajímavé nálezy (D. Dvořák), organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii, 35 osob.

Naše jedlé houby – Klub zahrádkářů, ca 30 osob.

Nejběžnější jedlé a jedovaté houby (tzv. Sousedská univerzita) – ca 100 osob.

Nejznámější jedlé a jedovaté houby – KVIC Vinohrady (klub seniorů), 18 osob.

O houbách a přírodě Madeiry – Česká mykologická společnost v Praze, 22 osob.

Příroda a houby Jižní Koreje – Česká mykologická společnost v Praze, 20 osob.

Příroda a houby ostrova Madeira a jejich ochrana, organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii – 32 osob.

Rare fungi of South Moravia – Českoitalské mykologické dny, 21 osob.

Orchideje naší přírody – U3V MUNI a MZM, 96 osob.

Vzácné, endemické a nové druhy hub ostrova Madeira, organizace přednášky v rámci pravidelného cyklu České vědecké společnosti pro mykologii – 45 osob.

workshop Mokřadní a rašeliništní mechorosty – Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, 14 osob.

Byly uskutečněny **exkurze:**

Botanická exkurze na Stránskou skálu – 18 osob.

Botanicko-entomologická exkurze podél Slezského Semmeringu – 27 osob.

Bryologická exkurze do údolí Říčky – 10 osob.

Bryologická exkurze na rašelinné louky Beskyd – 15 osob.

Exkurze do žulovských luhů a hájů – 23 osob.

Malí, rychlí, zelení aneb Jarní efeméry v Brně, online vycházka: <https://bit.ly/efemery> – 11 osob (v online návštevni knize).

Osvětová činnost: Tradičně byla zajišťována poradenská činnost houbařské poradny – navštívilo ji 273 osob. Pracovníci oddělení vedli lektorské výklady pro školy o herbářích, workshopy mechorosty a také exkurze – 17 školních skupin, 324 osob.

Pedagogická činnost: výuka předmětů Bryologické praktikum a Determinace mechorostů pro pokročilé na Ústavu botaniky a zoologie, PřF Masarykovy univerzity (S. Kubešová). Členství v oborové radě doktorského programu Lesnická fytopatologie a mykologie na Mendelově univerzitě v Brně (V. Antonín).

Uměnovědné muzeum

Oddělení dějin divadla

Vědeckovýzkumná činnost (viz plnění VO)

Úkoly pracoviště:

PhDr. Jaroslav Blecha – systematický průzkum, dokumentace a hodnocení přeměn českého loutkového divadla (loutkářské rody, kočovné loutkové divadlo, rodinné a spolkové loutkové divadlo). Dále srovnávací výzkum a mapování českých loutkářských sbírek s důrazem na determinaci původu českých loutek, hledání obecných znaků v přeměnách jejich tvarosloví a technologie.

Mgr. Andrea Jochmanová, Ph.D. – výzkum profesionálního činoherního divadla, zejména projevů souvisejících s českou divadelní avantgardou ve vývojovém kontextu dějin českého divadla.

Mgr. Hana Ocetková – výzkum a dokumentace profesionálního hudebního divadla a baletu. Pokračování ve výzkum a zpracování archivu souboru brněnského baletu ND Brno.

Dále:

Řešení původně interního projektu VaV I. MZM, v. o. (restaurování sbírky štočků s divadelní tematikou z první poloviny dvacátého století a padesátých let 20. století) pokračovalo systematicky díky dotaci MK ISO/D pro rok 2023. Na realizaci se podílely restaurátorka ODD Mgr. Olga Piperová Taušová, DiS. a externistka Zuzana Vystrčilová, DiS. Mezinárodní spolupráce: Theatee Brett Vídeň, Rakousko, spolupráce s Mgr. Ludvíkem Kavínem na výzkumu archivu divadla, celoročně (PhDr. Jaroslav Blecha).

Univerzita Komenského v Bratislavě, Filozofická fakulta UK, Katedra estetiky a Slovenský ľudový umelecký kolektív (SEUK), spolupráce na výzkumu tradičního loutkového divadla (spolupráce s doc. Mgr. Jurajem Hamarem, CSc.), celoročně (PhDr. Jaroslav Blecha).

Sbírkotvorná činnost

Přírůstek sbírky Oddělení dějin divadla za rok 2022 činí 12 přírůstkových položek, 3202 ks předmětů. Předměty byly získány jednak koupí, dále bezúplatně jako dary a vlastním sběrem.

Nejvýznamnějším akvizicí představuje nákup 93 ks a dar 2086 ks předmětů ze soukromé sbírky

PhDr. Jaroslav Blecha, ředitel Uměnovědného muzea MZM, vedoucí Oddělení dějin divadla.

prof. Milana Knížáka (převážně historické loutky), dále malované divadelní kulisy vyrobené Ateliéry Fert a různorodé divadelní dokumenty z pozůstalosti herce Miroslava Částka.

Pravidelně je pořizován též pomocný materiál jako programy, recenze aj.

Standardně probíhala katalogizace, konzervování a restaurování sbírkových předmětů, a taktéž průběžná revize sbírky (viz statistika NIPOS).

Pokračovala další etapa dlouhodobé reorganizace části sbírkového fondu (F fotografie) a byla prováděna jeho postupná dílčí zpětná elektronická katalogizace – 1733 ks (Hana Ocetková, externě Jiří Stejskal, Julie Vojtková).

Vlastní péči o sbírku zajišťovaly 2 konzervátorky-restaurátorky – Helena Šedá a Mgr. Olga Piperová Taušová, DiS. Mimořádnou průběžnou aktivitu znamená postupné náročné restaurování loutek ze souboru rodiny Pflégrů (konzervace, fixace polychromie a čištění, rekonstrukce chybějících částí, retuše. Byly započaty konzervátorské práce na předmětech z akvizice loutkového divadla Aujezdského z Ivančic a „vstupní“ konzervátorské práce na předmětech z daru prof. Milana Knížáka.

Publikační činnost

- BLECHA, Jaroslav: Loutky řezbářů Adámků ve sbírce Moravského zemského muzea. In: *Acta Musei Moraviae, Scientiae Sociales*, CVIII, 2 (ISSN 0323-0570).
- JOCHMANOVÁ, Andrea: Archive of costume designer Inez Tuschnerová. *Theatralia*. Brno: MU Brno, 2023, roč. 26, č. 1, s. 138–151. ISSN 1803-845X. Dostupné z: <https://dx.doi.org/10.5817/TY2023-1-11>.
- JOCHMANOVÁ, Andrea: Herectví v rodu. Od romantického herectví 19. století k hereckým principům současnosti. In: *Acta Musei Moraviae – scientiae sociales*. CVIII, 1 (ISSN 0323-0570).
- JOCHMANOVÁ, Andrea: Perform the Imagination...! (If it's easier to describe through it). Online. In Naďa Satková. *Touching Limits/Crossing Borders of Theatre. Special issue 04*. Brno: Divadelní fakulta JAMU, 2023.
- JOCHMANOVÁ, Andrea: Život spřádaný divadlem. Prof. PhDr. Margita Havlíčková (4. 1. 1949–7. 5. 2023). In *M revue – Časopis Moravského zemského muzea*. Brno: MZM, 2023, s. 85–86.
- VALENTOVÁ, Veronika: Inscenace podle scénářů Federica Felliniho v moravských a slezských divadlech. In: *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales*, CVIII, 1 (ISSN 0323-0570).

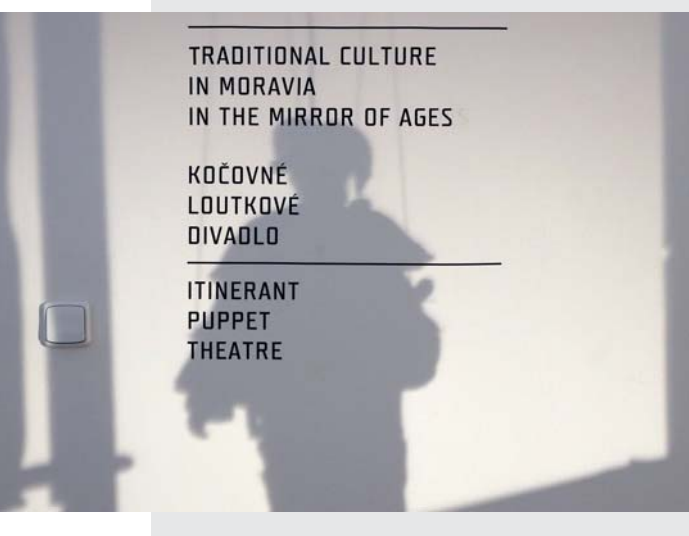
Popularizační články

- Jaroslav Blecha: Rozhovor o MZM, ODD, loutkářské sbírce a expozici *Loutkářské umění: Többéves bábművészeti kutatómunkánk betetőzése; Beszelgetés Jaroslav Blecha Színháztörténezzel; Art Limes 2023/5*.

Přednášky, pedagogická a lektorská činnost

- Veronika Valentová: *Kapitoly z dějin divadla I* – FF MU / PS.
- Veronika Valentová: *Kapitoly z dějin divadla II* – FF MU / JS.
- Andrea Jochmanová: *Dějiny českého divadla I* – JAMU / PS.
- Andrea Jochmanová: *Dějiny českého divadla II* – JAMU / LS.
- Andrea Jochmanová: *Teorie dramatu* – JAMU / LS.
- Andrea Jochmanová: *Šerm a scénické souboje* – JAMU / LS.

- Andrea Jochmanová: Queer divadlo a drama v dějinách. In Divadelní fakulta JAMU Brno. Brno, 8. února 2023.
- Andrea Jochmanová: Osvobozené divadlo. Na vlánách Devětsilu. Přednáška – Kabinet pro studium českého divadla, IU – Divadelní ústav Praha. In *Přednáška – Kabinet pro studium českého divadla, IU – Divadelní ústav Praha*. Praha, 22. února 2023.
- Andrea Jochmanová: Mary Bártů: The Journey of the Diva through Czechoslovak and German Stages. In *OPERETTA CONFERENCE: Czech Operetta and Its Transnational Contexts*. Praha, 23.–25. března 2023.
- Andrea Jochmanová: Queer divadlo a drama v dějinách. In *Divadelní ústav Bratislava, přednáškový cyklus Študia 12*. Bratislava, 19. dubna 2023.
- Andrea Jochmanová: Historiografický výzkum jako tvůrčí proces divadelněvědného oboru. In *Perspektivy teatrologie 4*. Praha, 24.–26. května 2023.
- Andrea Jochmanová: Osvobozené divadlo – Na vlánách Devětsilu (Beseda s dr. Čechem). In festival *Šrámkova Sobotka (67. ročník, 2023)*. Sobotka, 4. července 2023.
- Andrea Jochmanová: *Setkání s Těsnohlídkem: Přednáška z cyklu Setkání s osobnostmi našeho kraje (Knihovna Jiřího Mahena Brno)*. Brno, 21. září a 18. října 2023.
- Jaroslav Blecha: *Tradiční loutkové divadlo a loutkářská sbírka MZM*, pro účastníky festivalu Divadelní svět, 19. 5. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Varietní loutky v tradičním českém loutkovém divadle* (doplněno ukázkami, společně s J. Hamarem a Františkem Petrákem). *Dny slovenské kultury s mezinárodní účastí* (Luhačovice, 2. 9. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Varietní loutky v tradičním českém loutkovém divadle* (doplněno ukázkami, společně s J. Hamarem). Festival *Bábky v parku s mezinárodní účastí* (Rusovce, Slovensko, 23. 9. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Loutkářské umění*, komentovaná prohlídka pro DAMU (MZM, 18. 1. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Loutkářské umění*, komentovaná prohlídka pro veřejnost (MZM, 11. 2. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Loutkářské umění*, komentovaná prohlídka pro FF MU, Santi Prego (MZM, 30. 2. 2023).
- Jaroslav Blecha: *Loutkářské umění*, komentovaná prohlídka pro veřejnost, Světový den loutkářství (MZM, 25. 3. 2023).

Dobrovolnický program

S oddělením dějin divadla i nadále spolupracovala dobrovolnice PhDr. Eugenie Dufková, a to na determinaci materiálu v pozůstalosti Ivo Osolsobě a fotografií baletu ND Brno.

Dále pokračovala částečně dobrovolnickou spoluprací Mgr. Eva Janěková na uspořádání materiálu z archivu Milana Knížáka.

Částečně dobrovolnický pracoval i Mgr. Ludvík Kavín na postupném zpracování archivu Theatee Brett Vídeň, Rakousko.

Různé

Jaroslav Blecha:

- Člen programové rady Katedry divadelních studií FF MU.
- Člen vědecké rady Západočeského muzea v Plzni.
- Odborná spolupráce – expertní posudky a determinace materiálu ve sbírce Muzea loutkářských kultur, konzultace nákupu sbírkových předmětů (Muzeum loutkářských kultur Chrudim, Národní muzeum Praha).
- Člen ediční rady MZM.
- Člen redakční rady časopisu *Loutkář*, Spolek pro vydávání časopisu *Loutkář*, Praha.
- Člen redakční rady časopisu *M revue*, Moravské zemské muzeum, Brno.
- Člen poradního sboru divadelního oddělení Národního muzea v Praze, člen poradního sboru a nákupní komise Muzea loutkářských kultur v Chrudimi.
- Koncipování a realizace doprovodných programů (divadelní představení, workshopy) v expozici *Loutkářské umění*.

Členství v různých oborových organizacích

J. Blecha: UNIMA (Union Internationale de la Marionette); člen exekutivy Českého střediska UNIMA, SIBMAS, Teatrologická společnost, Spolek pro vydávání časopisu *Loutkář*, Spolek pro podporu tradic loutkářství.

A. Jochmanová, V. Valentová: Teatrologická společnost, SIBMAS.

J. Blecha je nadále členem mezinárodního týmu, jehož posláním je sledovat a též realizovat povinná záchovná opatření vyplývající z nominálního spisu *Loutkářství na Slovensku a v Čechách* v Reprezentativním seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Oddělení dějin hudby

Vědecko-výzkumná činnost (obecná a VO)

Výzkumná činnost je zaměřená na hudební historii Moravy se zvláštním zřetelem k životu a dílu Leoše Janáčka. Další výzkum je zaměřen na chrámovou a zámeckou hudbu na Moravě 17. a 18. století a skladatelské odkazy 20. století.

Doc. PhDr. Jiří Zahrádka, Ph.D. – dějiny hudby v Brně 19. a 20. století, opera Národního divadla v Brně, život a dílo Leoše Janáčka (příprava kritických edic skladatele, edice korespondence Leoše Janáčka, publikace o jeho hudebně-dramatické tvorbě).

Mgr. Ondřej Pivoda, Ph.D. – dějiny hudby na Moravě od 2. poloviny 19. století do 21. století, život a dílo Pavla Haase, dějiny německých hudebních spolků v Brně

Mgr. Simona Šindlářová – hudba 18. a 19. století, preventivní konzervace, koncepce a příprava muzejně edukativních programů pro klienty pro návštěvníky se specifickými potřebami.

Mgr. Libuše Janáčková, Ph.D. – dějiny Divadla hudby MZM, život a dílo Leoše Janáčka, edice korespondence Leoše Janáčka (mateřská dovolená).

PhDr. František Malý – chrámová hudba, kritické edice památek české a moravské hudby 18. a 19. století, organologie.

Mgr. Michaela Ratolísková – chrámová hudba v Brně na přelomu 17. a 18. století, sbírka z kostela sv. Jakuba v Brně, problematika ediční praxe hudby 18. století.

Mgr. Nikola Illeová – osobnost a dílo Leoše Janáčka, hudebně-edukační problematika (zástup za mateřskou dovolenou).

Mgr. Miroslav Lukeš, Ph.D. – chrámová hudba 18. století na Moravě.

Sbírkotvorná činnost a provoz badatelny

Sbírkové akvizice: písemnosti z pozůstalosti muzikologa Jana Racka, rukopisné party smyčcových kvartetů Leoše Janáčka, poznámky k edici 1. smyčcového kvartetu L. Janáčka od Milana Škampy.

Byla zpracována další část pozůstalosti pátera Bohumila Pavlu, některá janáčkiana a hudební nástroje ze starých sbírkových fondů.

Studovna ODH MZM obsloužila 178 badatelských návštěv: 66 badatelů českých a 24 badatelů zahraničních (Itálie, Mexiko, Německo, Polsko, Slovensko,

Doc. PhDr. Jiří Zahrádka, Ph.D.,
vedoucí Oddělení dějin hudby

Švédsko, Švýcarsko, USA), vyřízeno bylo množství žádostí o kopie pro účely publikační. Pracoviště v Jevišovicích navštívilo 31 badatelů. Kurátoři zodpověděli stovky badatelských dotazů a žádostí o rešerše a kopie.

Výstavy a akce pro veřejnost

ZAHRÁDKA, Jiří: *Monogramista T·D: Partitura padajících sněhových vloček 2023*. Památník Leoše Janáčka (6. 12. 2022 – 7. 3. 2023).

ZAHRÁDKA, Jiří: *Janáček v Brně*. V rámci festivalu komorní hudby Leoše Janáčka „Konvergenecie“, v prostorách konání festivalu, Bratislava, Slovensko (2.–12. 3. 2023), ve spolupráci s TIC Brno.

ZAHRÁDKA, Jiří: *René Eicke: Kresby*. Památník Leoše Janáčka (17. 3. – 7. 5. 2023).

ZAHRÁDKA, Jiří: *Zbyněk Sekal – Paměť*. Památník Leoše Janáčka (12. 5. – 25. 6. 2023).

ZAHRÁDKA, Jiří: *Da una casa di morti – documenti*. Foyer Teatro dell'Opera di Roma, Řím, Itálie (23.–31. 5. 2023), ve spolupráci s TIC Brno a Velvyslanectvím ČR v Římě.

ZAHRÁDKA, Jiří: *Vendula Chalánková: Mářiny paměti*. Památník Leoše Janáčka (30. 6. – 15. 10. 2023).

ZAHRÁDKA, Jiří: *Pavel Hayek: Vers La Flamme*. Památník Leoše Janáčka (20. 10. – 3. 12. 2023).

ZAHRÁDKA, Jiří: *Leoš Janáček: The most frequently performed Czech opera composer*.

Lyric Opera of Chicago, USA (2.–26. 11. 2023) ve spolupráci s TIC Brno, Generálním konzulátem ČR v Chicagu a produkcí Lyrické opery.

Přednášky, pedagogická a lektorská činnost

- O. Pivoda: účast na mezinárodním kolokviu „Monographic Archives of Fin-de-siècle Composers: Present and Perspectives“ ve švýcarském Locarnu, pořádaném Fondo Ruggero Leoncavallo a Biblioteca cantonale Locarno ve dnech 22.–24. 11. 2023, kde proslovl veřejnou přednášku „The Leoš Janáček Archive of the Moravian Museum in Brno – its history, present state and future challenges“.
- J. Zahradka: veřejná přednáška „Janáček a komorná tvorba“ v rámci festivalu Konvergence 2023 v Českém centru v Bratislavě, 9. 3. 2023

M. Lukeš: veřejná přednáška „Adolf Straka a jeho předchůdci na kvasickém kůru“ pro Historický spolek městečka Kvasice, 23. 10. 2023.

Na Ústavu hudební vědy FF MUNI zajišťovali pravidelnou výuku O. Pivoda (Praxe v hudebním archivu), M. Ratolísková (Ediční seminář I., Ediční seminář II., Kulturní přehled) a J. Zahradka (Hudebně dramatická tvorba L. Janáčka, Dějiny hudby: 20. století, Seminář kritiky a kulturní publicistiky, Praxe v hudebním archivu, Diplomový seminář atd.). J. Zahradka dále přednášel na veřejných přednáškách v rámci U3V.

Publikační činnost mimo VO

ZAHRÁDKA, Jiří. In ogni creatura vi è una scintilla di Dio. In *Leoš Janáček: Da una casa di morti*. 1. vyd. Řím: Teatro dell'Opera di Roma, 2023, s. 142–153. Edizioni del Teatro dell'Opera di Roma.

ZAHRÁDKA, Jiří. Janáčková opera Její pastorkyňa jako tzv. realistická opera. In Taťána Petrasová, Pavla Machalíková. *Dílo a proměna myšlení v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 42. ročníku mezioborového symposia k problematice 19. století*. 1. vyd. Praha: Academia, 2023, s. 84–94. ISBN 978-80-200-3420-5.

ZAHRÁDKA, Jiří a Šárka ZAHRÁDKOVÁ. *Máříny paměti. U Janáčků. Zapsala Marie Trkanová podle vyprávění Marie Stejskalové, hospodyně v rodině Leoše Janáčka*. Brno: TIC BRNO. Moravské zemské muzeum, 2023, 319 s. ISBN 978-80-88313-42-7.

ZAHRÁDKA, Jiří. Leoš Janáček a Charpentierova opera Louise. In Kozel, David; Steinmetz, Karel. *Janáčkiana 2022, sborník z 36. ročníku ostravské muzikologické konference*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2023, s. 41–46. ISBN 978-80-7599-371-7.

Další

Ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka a Ústavem hudební vědy Masarykovy univerzity pokračovala digitalizace Janáčkovy archivu (notové rukopisy, programy, studie, celkem 4400 snímků).

Spolupráce Oddělení dějin hudby s Metodickým centrem konzervace při Technickém muzeu (Památník Leoše Janáčka, následně depozitáře) ohledně klimatu ve výstavních a sbírkových prostorech (S. Šindlářová).

Restaurování klávesových nástrojů (F. Malý).

Oddělení dějin literatury

Vědecko-výzkumná činnost

Výzkumná činnost je zaměřena na vývoj české literatury od nejstarší doby do současnosti se zvláštním zaměřením na teritorium historické Moravy. Další výzkum se soustřeďuje na vývoj domácího komiksu a jeho vazby na literaturu, ilustraci a karikaturu.

PhDr. Eleonora Jeřábková, Ph.D.: literatura 19. až 21. století, česko-německé literární kontakty, osobnost a dílo Marie von Ebner-Eschenbach

Mgr. Hana Kraflová: literatura 19. až 21. století, žurnalistika první Československé republiky, osobnost a dílo Rudolfa Těsnohlídka

Ing. arch. Tomáš Prokůpek: komiks, ilustrace a karikatura 19. až 21. století, osobnost a dílo Ondřeje Sekory a Artuše Scheinera

PhDr. František Schildberger, Ph.D.: literatura 19. až 21. století, versologie, genologie

Sbírkotvorná činnost

Přírůstek podsírkvy Oddělení dějin literatury za rok 2023 činil 5 přírůstkových položek a zahrnoval výtvarná díla Boženy Plochánové a Ervína Urbana, další část pozůstalosti Oldřicha Mikoláška a bustu Adolfa Kroupy. Předměty byly získány koupí.

Standardně probíhala katalogizace a běžná revize podsírkvy.

Studovna ODL MZM obsloužila 21 badatelských návštěv.

Publikační činnost

JEŘÁBKOVÁ, Eleonora (ed. a překl.): *Láska je utrpení, neláska je smrt. Listování v denících Marie von Ebner-Eschenbach*, Books & Pipes, Brno 2023.

KRAFLOVÁ, Hana: *Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939*, recenzovaný katalog k výstavě, MZM, Brno 2023.

PROKŮPEK, Tomáš: *Bohumil Markalous a obrázkový seriál*, Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales, 2023, r. 108, č. 2, 169–179.

PROKŮPEK, Tomáš: *Czeske i słowackie ślady Bogusława Polcha*, in: Machłajewski, Piotr (ed): *Bogusław Polch – Retrospektywa*, katalog k výstavě, Biuro Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze, s. 46–48.

PROKŮPEK, Tomáš: *Český komiks a jeho svět*, katalog k výstavě, MZM, Brno 2023.

Ing. arch. Tomáš Prokůpek,
vedoucí Oddělení dějin literatury.

PROKŮPEK, Tomáš: *Frantík Vovísek i kozioł Bobeš*, *Zeszyty komiksowe*, 2023, r. 20, č. 35, s. 108–117.

PROKŮPEK, Tomáš: *Leo Heilbrunns »Felix«-Werbecomic für Alpa*, in: Sackmann, Eckart (ed.): *Deutsche Comicsforschung 2023, Comic+*, Leipzig 2023, s. 54–61.

Popularizační články

PROKŮPEK, Tomáš: *Henryk Jerzy Cmielwski a jeho stopa v bývalém Československu*, katalog Mezinárodního komiksového festivalu KOMA 2023, s. 3–7.

PROKŮPEK, Tomáš: *Nezničitelná Octobriana*, in: Berger, Marek – Kavalír, Ondřej: *Octobriana*, Labryrint, Praha 2023, s. VI–XXIV.

PROKŮPEK, Tomáš: *Zdeněk Burian versus komiks*, in: AARGH! 23, 2023, s. 78–83.

PROKŮPEK, Tomáš: *Za Liborem Pávem*, in: AARGH! 23, 2023, s. 140–147.

SCHILDBERGER, František: *Život spisovatele*, in: *M revue*, 2023, r. 10, č. 2, s. 60–61.

Výstavy

Český komiks a jeho svět, Dietrichsteinský palác, MZM, 8. 6. 2022 – 28. 2. 2023, T. Prokůpek, ve spolupráci s P. Kořínkem.

Sekora známý i neznámý, Villa Pellé, Praha, 28. 2. – 22. 5. 2023, T. Prokůpek, ve spolupráci s Villou Pellé.

Artuš Scheiner – Pohádky a jiné příběhy, Galerie Na Radnici, Rožnov pod Radhoštěm, 4. 4. – 28. 6. 2024, T. Prokůpek, ve spolupráci s Kulturní agenturou Těčko.

Tu a teraz – Súčasný český komiks, knižnica Petržalka, Bratislava, Slovensko, 2. 5. – 2. 7. 2023, T. Prokůpek, ve spolupráci s P. Kořínkem a Českým centrem Bratislava.

Hugo Iltis und Volkshochschule, Sudetendeutsche Tage Regensburg, Německo, 26.–28. 5. 2023, Eleonora Jeřábková, ve spolupráci s Meeting Brno.

Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939. Dietrichsteinský palác, MZM, 1. 11. 2023 – 3. 9. 2024, Hana Kraflová.

Pedagogická činnost

Přednáška *Polský komiks*, Ústav filmu a audiovizuální kultury FF MU, 9. 11. 2023, T. Prokůpek.

Oponentura 3 diplomových prací na FDULS ZČU v Plzni, T. Prokůpek.

Oponentura 6 diplomových prací na KISK FF MU v Brně, E. Jeřábková.

Konference

Přednáška *Broadside ballads and Czech comics*, vědecká konference, Univerzitní knihovna v Poznani, Polsko, 21. 4. 2023, T. Prokůpek.

Přednášky pro veřejnost

Autorské čtení, Skleněná louka, Brno, 4. 6. 2023, František Schildberger.

Autorské čtení v rámci cyklu *S knihou na kaFFE aneb Jak se píše a čte na Filozofické fakultě*, Čítárna FF MU, Arna Nováka 1, Brno, 14. 6. 2023, František Schildberger.

Autorské čtení, Noc dvorků, Petrská ulice, Brno, 17. 6. 2023, František Schildberger.

Autorské čtení z knihy *Vina a utrpení/Schuld und Leid*, Dietrichsteinský palác, MZM, 21. 3. 2023, E. Jeřábková, ve spolupráci se Shromážděním německých spolků v ČR a nadací Verbundenheit mit den Deutsche im Ausland.

Komentovaná prohlídka výstavou *Ondřej Sekora známý i neznámý*, Villa Pellé, 21. 3. 2023, 18. 4. a 4. 5. 2022, T. Prokůpek.

Přednáška *Bílovice a jejich okolí v životě a díle Rudolfa Těsnohlídka*, obřadní síň, Bílovice nad Svitavou, 23. 3. 2024, Hana Kraflová.

Přednáška *Marie von Ebner-Eschenbach*, Univerzita třetího věku, Městská knihovna ve Znojmě, 9. 1. 2023, E. Jeřábková.

Přednáška *Marie von Ebner-Eschenbach a rodina Dubských*, Městská knihovna v Rájci, 15. 5. 2023, E. Jeřábková.

Přednáška *Marie von Ebner-Eschenbach, spisovatelka z Moravy*, Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad, 13. 6. 2023, E. Jeřábková.

Vystoupení v pořadu *Čimčirínek slaví 100 let!* u příležitosti výročí prvního vydání, kulturní sál, Bílovice nad Svitavou, 25. 6. 2024, H. Kraflová.

Vystoupení v médiích

Pořad Na počátku měla problémy, na konci čekalo uznání. Vyšel výbor z deníků Marie Ebner-Eschenbachové, Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 15. 11. 2023, E. Jeřábková.

<https://brno.rozhlas.cz/na-pocatku-mela-problemy-na-konci-cekalo-uznani-vysel-vybor-z-deniku-marie-ebner-9110224>

Pořad *S publicistou a básníkem Františkem Schildbergerem*, Za kostelem, Rádio Proglas, 1. 10. 2023, F. Schildberger.

<https://slovo.proglas.cz/program/detail-poradu/2023-10-01-20-15-00/>

– Téma Český komiks, Apetýt, Český rozhlas Brno, 4. 7. 2023, T. Prokůpek

<https://brno.rozhlas.cz/zacal-jsem-na-klasickem-ctyrlistku-pak-jsem-objevoval-dalsi-dila-a-tim-tento-9028491>

– Téma Český komiks, Historie.cs, Česká televize, 15. 4. 2023, T. Prokůpek,

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/223411058220011/?fbclid=IwAR19DSelfj5NfzMKQsvVBS1dmJud4Hac0-uCWPsS-xYPr4y-oL1T789oAshE>

– Téma Historie komiksu, Dobré ráno, Česká televize, 17. 5. 2023, T. Prokůpek

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10435049455-dobre-rano/323291310020046/>

– Téma Komiks jako umělecký žánr, Artzóna, Česká televize, 9. 5. 2023, T. Prokůpek

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/12072033166-artzona/223542152010013/>

– Téma Ondřej Sekora, Artzóna, Česká televize, 28. 3. 2023, H. Kraflová a T. Prokůpek

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/12072033166-artzona/223542152010009/>

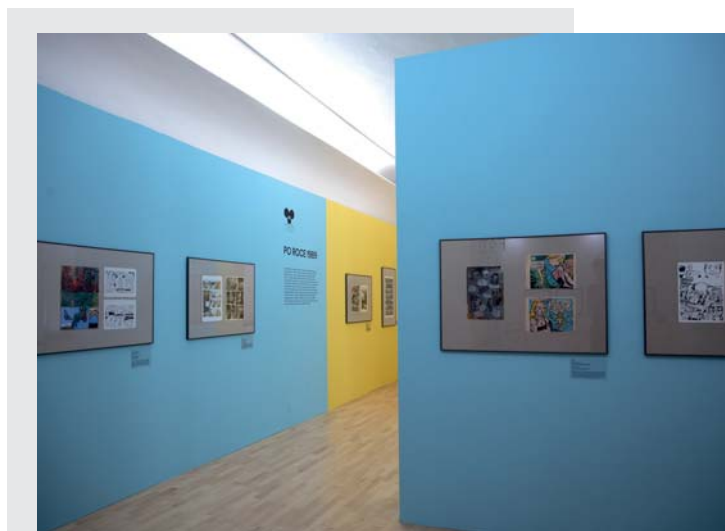
– Téma Ondřej Sekora, Studio 6, Česká televize, 28. 2. 2023, T. Prokůpek

https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096902795-studio-6/22341101010100228/?fbclid=IwAR0io1OsWE5nLoKywARr9plluVo9UHuZV_D77N2yME7wnN9ABAu2i23YZk

- Téma Ondřej Sekora, Dobré ráno, Česká televize, 17. 4. 2023, T. Prokůpek, https://www.ceskatelevize.cz/porady/10435049455-dobre-rano/323291310020035/cast/974217/?fbclid=IwAR2aqzu-GsC55hHVy5Y9Sfv1vkdLUvTddkT8AH6Sq6uS0QuezqF_nYhnbFQ
- Téma Ondřej Sekora, Česká televize, Události, 28. 2. 2023, T. Prokůpek <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/223411000110228/?fbclid=IwAR3QLCyXm26PcoEeTUUcwY-mi3tX2JP9xPIuFZA32jzDjYsnF-eHGQa0IDc>
- Téma Vánoční strom republiky, Prima Česko, Prima a CNN Prima News, 17. 12. 2023, Hana Krafllová

Různé

- Členství v porotě soutěže Zlatá stuha, T. Prokůpek.
- Podklady pro příspěvek oddělení MCMP MZM na konferenci o literárních muzeích (téma: speciální výklad v expozici Corpus litterarum a procházka městem u příležitosti jubilea Jana Skácela), říjen 2023, H. Krafllová.
- Předsednictví Společnosti Jiřího Mahena, H. Krafllová.
- Příprava výstavy děl z české beletrie s tematikou Zakarpatské Ukrajiny, Den seniorů v MZM, Hana Krafllová.

Oddělení dějin kultury antitotalitního zaměření (ODKAZ)

Vědecko-výzkumná činnost

Výzkumná činnost je zaměřena na období moderních československých dějin, zejména na 50. až 80. léta 20. století. Svou pozornost kurátoři věnují osobnostem spjatým s neoficiálním kulturním prostředím, věnují se problematice bytových seminářů, samizdatů, tvorbě exilových autorů atd.

Mgr. Ing. Romana Dominika Hrbatová: novodobé české literární dějiny, zejména dílo spisovatele, překladatele, politika, diplomata Jiřího Gruši.

Mgr. Jan Krejčí: evangelický okruh disidentů, především Jan a Milena Šimsovi s důrazem na perzekuci komunistickým režimem, jejich aktivity zejména v 60. až 80. letech 20. století.

Mgr. Marta Mrázová: činnost oxfordské Jan Hus Educational Foundation a neoficiální kultura a vzdělávání v Československu v 80. letech 20. století, zejména v brněnském prostředí.

Mgr. Petra Pichlová: brněnská neoficiální kulturní scéna v 80. letech 20. století, moravské samizdatové dílny a bytové semináře, brněnští signatáři Charty 77.

Sbírkotvorná činnost

Mgr. Ing. Romana Dominika Hrbatová: fond Jiřího Gruši.

Mgr. Jan Krejčí: fond Jan Hus Educational Foundation a fond Jana Šimsy.

Mgr. Marta Mrázová: fond Jan Hus Educational Foundation.

Mgr. Petra Pichlová: fond Milana Jelínka.

Pokračuje zpracovávání fondu Jana Tesaře a Pavla Kohouta.

Akvizice

Akvizice fondů Joachima Brusse, Eugena Brikciuse, Františka Korbely, Aleše Richtera, Zbyška Gajdoše-Tarnowského, Petra Zemana, Jana Šabaty, Michaela Dusa.

Rozšíření fondu Jiřího Gruši.

Rozšíření fondu Jan Hus Educational Foundation (akvizice od Barbary Dayové a Petra Oslzlého).

Mgr. Petra Pichlová, vedoucí ODKAZ

Výstavy

Průzkum života politickým bojem – Jaroslav Šabata (1927–2012) / Charta 77 (45 let), Moravské zemské muzeum, Brno, 21. 10. 2022 – 3. 5. 2023 (P. Pichlová, Masarykova demokratická akademie).

Česko-německé vztahy po roce 1989, Moravské zemské muzeum, Brno, 23. 11. 2022 – 9. 4. 2023 (M. Junek, R. D. Hrbatová).

Publikační činnost

Romana Dominika Hrbatová, Jan Krejčí, Marta Mrázová, Petra Pichlová: Pravidelné příspěvky ve čtvrtletníku oddělení s názvem Odkaz (tištěná verze, elektronická verze: <https://www.mzm.cz/odkaz>).

Dílní studie:

PICHOVÁ Petra: Život a dílo Boženy Komárkové v zrcadle fondu Moravského zemského muzea. In: Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales CVIII, č. 2, s. 187–225.

Popularizační texty:

Jan Krejčí: „Say No to The Devil...“ Fond chartisty Jana Šimsy je v péči ODKAZu. In: M Revue 1/2023, s. 40–42.

Jan Krejčí: Případ Augustina Navrátila. Komunisté se neštíteli zneužít ani psychiatrie. In: M Revue 2/2023, s. 35–37.

Petra Pichlová: „Smiluje se Bůh nade mnou, člověkem tvrdé šije?“ Život a dílo Boženy Komárkové. In: Křesťanská revue. Čtvrtletník pro odpovědný dialog. Praha: OIKUMENE – Akademická YMCA, 2023, č. 4, s. 35–39.

Petra Pichlová: Prohlášení Charty 77 v MZM, Portrét Jiřího Müllera, Tři otázky pro Jiřího Müllera. In: Muzejní noviny Moravského zemského muzea, 2023.

Web MZM:

Petra Pichlová: Odkaz Michaela Dusa aneb ODKAZ v Oslavičce, www.mzm.cz, 15. 1. 2023.

Petra Pichlová: Ocenění pro Barbaru Day, www.mzm.cz, 20. 1. 2023.

Romana Dominika Hrbatová: Ocenění pro Sabine Gruša, www.mzm.cz, 19. 10. 2023.

Akce pro veřejnost

19. 1. 2023 – Promítání filmu Dějiny Jaroslava Šabaty – doprovodný program k výstavě Průzkum života politickým bojem – Jaroslav Šabata (1927–2012) / Charta 77 (45 let).

22. 2. 2023 – Komentovaná prohlídka depozitáře Jiřího Gruši – doprovodný program k výstavě Česko-německé vztahy po roce 1989 (Romana Dominika Hrbatová společně s Eleonorou Jeřábkovou).

5. 5. 2023 – Přednáška pro U3V na téma Radosti života básníka, dramatika, překladatele a redaktora Ludvíka Kundery (Romana Dominika Hrbatová).

Spolupráce s Českým rozhlasem

Petra Pichlová: Průzkum života politickým bojem. Zajděte si na výstavu o Jaroslavu Šabatovi a Chartě 77 (záznam z komentované prohlídky výstavy Průzkum života politickým bojem), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 7. 1. 2023.

Jan Krejčí: Balada o vysokoškolácích u lopaty (fejton), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 28. 1. 2023.

Jan Krejčí: Nežadání u muziky, fenomén samoty (fejton), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 4. 3. 2023.

Jan Krejčí: Viděl jsem pole plné hvězd (fejton), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 29. 4. 2023.

Jan Krejčí: Básníci mládí – poets of the youth (fejton), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 7. 10. 2023.

Jan Krejčí: Klimatická úzkost existuje, i když jsem ji neviděl (fejton), pořad Zelný rynek, Český rozhlas Brno, 16. 12. 2023.

Další činnost

Romana Dominika Hrbatová, Jan Krejčí: komentovaná prohlídka pro školní kolektivy v expozici Normalizaci navzdory.

Romana Dominika Hrbatová, Petra Pichlová: interaktivní prohlídka expozice Normalizaci navzdory, depozitáře Jiřího Gruši a dlouhodobé výstavy Ludvík Kundera – Hora dění se zaměřením na prvky dramatické výchovy pro žáky literárně dramatického oboru Základní umělecké školy Bedřicha Smetany v Karviné.

Marta Mrázová: digitalizace fotografických negativů z fondu Michaela Dusa.

Petra Pichlová: digitalizace audiokazet z fondu Jana Tesaře a fondu Jan Hus Educational Foundation.

Romana Dominika Hrbatová: pravidelné doplňování nových informací a aktualit na webové stránky oddělení.

Vedení studentských praxí, dohled nad badateli.

Různé

Romana Dominika Hrbatová: členka poroty literární soutěže Skrytá paměť Moravy.

Petra Pichlová: členka redakční rady Sborníku Muzea Brněnska.

Úsek náměstkyně generálního
ředitele pro vnější záležitosti

Oddělení komunikace a marketingu

Činnost oddělení v roce 2023

- Organizace a propagace výstav, vernisáží a doprovodných akcí (přednášek, exkurzí, koncertů, promítání filmů aj.)
- Propagace stálých expozic a významných sbírkových předmětů
- Organizace tiskových konferencí, spolupráce s médii
- Spolupráce se školami a školskými zařízeními
- Spolupráce s organizacemi pro handicapované občany
- Vypracovávání podkladů pro získávání dotací a grantů k výstavám a dalším činnostem
- Příprava žádostí o záštity k významným projektům muzea
- Správa facebookových stránek MZM, umístění spotů na YouTube, zveřejňování fotografií z vernisáží, výstav a akcí na instagramovém účtu muzea
- Další podpůrné facebookové prezentace:
<http://facebook.com/detivmzm>
<http://facebook.com/pavilon.anthropos>
<http://facebook.com/mendelianum>
<http://facebook.com/Památník-Leoše-Janáčka-Leoš-Janáček-Memorial-288353857830>
- Provozování e-shopu (dárkové předměty)
- Zajišťování propagačních předmětů pro muzejní prodejny, návrhy a zajištění výroby nových propagačních předmětů
- Aktualizace a tvorba nových informačních letáků MZM
- Zpracovávání monitoringu médií
- Zpracovávání fotodokumentace i video-dokumentace muzejní činnosti
- Tvorba a distribuce časopisu M revue
- Tvorba a distribuce Muzejních novin
- Organizace lektorských výkladů a komentovaných prohlídek v expozicích a výstavách pro nejširší veřejnost
- Správa aplikací ke stažení do chytrých zařízení (telefonů, tabletů) z Google Play a Apple Store
Středoevropská křižovatka – Morava ve 20. století: 907 stažení
Toulky přírodou Moravy: 3835 stažení

RNDr. Barbora Onderková,
náměstkyně generálního ředitele pro vnější záležitosti,
vedoucí Oddělení komunikace a marketingu

Mendelianum – atraktivní svět genetiky: 11 108 stažení

- Organizace činnosti Klubu přátel MZM – pravidelná setkání, zajištění programu. Členové se pravidelně účastní akcí MZM. Probíhá spolupráce v rámci dobrovolnictví, někteří individuálně spolupracují se zájmovými odděleními MZM.
- Pronájem konferenčních a přednáškových prostor firmám a organizacím spojený s nabídkou prohlídek expozic
- Spolupráce s ostatními kulturními institucemi
- Zapojení do projektu Brno pas a Rodinný pas
- Spolupráce s organizacemi podnikajícími v cestovním ruchu na propagaci muzea – uzavřená spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Jižní Moravy – dva objekty jsou TOP výletním cílem Jižní Moravy (Dietrichsteinský palác a Pavilon Anthropos), spolupráce s TIC
- Programy pro školy – mateřské a základní školy 1. stupně, základní školy 2. stupně, střední školy a gymnázia
- Spolupráce s Masarykovou univerzitou při realizaci studia Univerzity třetího věku v roce 2023, cyklus přednášek odborných pracovníků MZM
- Organizace Dne seniorů

- Projekt Czech-in – komentované prohlídky pro cizince (prohlídky v angličtině, ukrajinštině vietnamštině)
- Účast v projektu Festival vědy
- Projekt Škola v muzeu

Důležitá čísla

Web MZM.cz

v roce 2023 navštívilo celkem 181 651 uživatelů. Ve sledovaném období web dosáhl celkem 284 481 návštěv, během kterých bylo zobrazeno 873 544 stránek. Průměrná doba trvání jedné návštěvy je 3 minuty a 18 sekund. Vedle návštěvníků (uživatelů) připojujících se z České republiky (celkem 158 351 uživatelů) web nejčastěji navštívili uživatelé ze Slovenska (4 693), Polska (4 489), Německa (2 140), Spojených států amerických (2 122) a Rakouska (1 700).

Facebook MZM

(facebook.com/MZM1817) má 7 674 sledujících. Dosah facebookové stránky je 302,3 tis. uživatelů. Ženy tvoří 65,2 % sledujících, muži 34,8 %. Mezi ženami i muži je nejsilnější věková skupina shodně 35–44 let.

Instagram MZM

(instagram.com/MZM1817) má 1 766 sledujících. Dosah instagramového profilu je 3 578 uživatelů. Ženy tvoří 66,3 % sledujících, muži 33,7 %. Mezi ženami je nejsilnější věková skupina 25–34 let, mezi muži to samé.

Návštěvnost 2023

Dietrichsteinský palác	30 166
Biskupský dvůr	13 102
Palác šlechticů	8 333
Pavilon Anthropos	48 548
Památník Bible Kralické	1 671
Památník Leoše Janáčka	1 561
Centrum slovanské archeologie	25
Starý zámek v Jevišovicích	3 015
Zámek Budišov	3 288
Dům Jiřího Gruši	306
Brněnská muzejní noc + akce	13 024
Návštěvnost celkem	123 039

Vernisáže/zahájení výstav

- Rok války na Ukrajině objektivem reportážní a dokumentární fotografie Ivy Zimové (15. 2. – 12. 3. 2023) Palác šlechticů

- René Eicke: Kresby (17. 3. – 7. 5. 2023) Památník Leoše Janáčka
- Pražská Pallas a Moravská Hellas. 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě (28. 3. – 3. 9. 2023) Dietrichsteinský palác
- Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesovy duše (28. 4. – 3. 9. 2023) Dietrichsteinský palác
- Láska je silnější než smrt (31. 3. – 21. 5. 2023) Palác šlechticů
- Bratři. Fotografická intervence Jana Cagy (19. 4. – 14. 5. 2023) Palác šlechticů
- A již Marie Terezie... Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918) (17. 5.– 10. 9. 2023)
- Zbyněk Sekal: Paměť (12. 5. – 25. 6. 2023) Památník Leoše Janáčka
- Vendula Chalánková: Mářiny paměti (30. 6. – 15. 10. 2023) Památník Leoše Janáčka
- Miroslava Ludvíková: 100 let (1. 6. – 1. 10. 2023) Palác šlechticů
- Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana od 20. 6. 2023 Pavilon Anthropos
- Vlna v žití lidském (30. 8. – 12. 11. 2023) Palác šlechticů
- Bratrská tiskárna a umění jednoty bratrské v Kralicích od 16. 9. 2023 Památník Bible kralické
- Pavel Hayek: Vers La Flamme (20. 10. – 3. 12. 2023) Památník Leoše Janáčka
- Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939 (1. 11. 2023 – 3. 9. 2024) Dietrichsteinský palác
- Světy ukryté v kameni (8. 11. 2023 – 1. 9. 2024) Dietrichsteinský palác
- Kulturní mosty v Evropě. Česká a moravská šlechta po roce 1945 (30. 11. 2023 – 7. 4. 2024) Dietrichsteinský palác

Výstavy pokračující z roku 2022

- Český komiks a jeho svět (8. 6. 2022 – 28. 2. 2023)
- Nejstarší šperky a ozdoby těla (19. 8. 2022 – 2. 4. 2023)
- Průzkum života politickým bojem – Jaroslav Šabata / Charta 77 (21. 10. 2022 – 9. 4. 2023)
- Malý princ Elišky Podzimkové (16. 11. 2022 – 5. 3. 2023)
- Planetami Malého prince (16. 11. 2022 – 5. 3. 2023)
- Česko-německé vztahy po roce 1989 (23. 11. 2022 – 9. 4. 2023)
- Monogramista T·D: Partitura padajících sněhových vloček (6. 12. 2022 – 7. 3. 2023)
- Archeologie z nebe (3. 11. 2022 – 30. 12. 2023)

Výstavy mimo MZM

- Tváře minulosti (1. 4. 2023 – 28. 5. 2023) Archeo-park Pavlov

Top akce MZM v roce 2023

- **Pražská Pallas a Moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Čechách a na Moravě.**

Výstava, která se konala pod záštitou hejtmána Jm kraje, byla zahájena 29. března v Dietrichsteinském paláci a těšila se velkému zájmu především odborné veřejnosti a médií. Psal se rok 1902, když významný francouzský sochař Auguste Rodin nejprve shlédl v Praze výstavu svých děl a pak odjel se svojí družinou na Moravu a absolvoval zde v plné šíři to, co dnes nazýváme zážitkovou turistikou: výlet na venkov s lidovými kroji, hudbou a zvyky. Výstava prostřednictvím fotografií Karla Brunnera-Dvořáka sledovala jeho cestu v doprovodu Alfonse Muchy, Josefa Mařatky, Zdenky Braunerové a dalších osobností tehdejší kulturní a politické scény. Slavná monumentální socha s názvem „kovový věk“ výstavu smysluplně doplnila.

- Nejvýznamnějším počinem roku 2023 bylo v MZM otevření výstavy **Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana** v červnu v Pavilonu Anthropos.

Do Pavilonu Anthropos se po delší době vrátily atraktivní obrazy Zdeňka Buriana. Těšit se můžete na inovativní instalaci, která představuje více než sedmdesát originálů v cyklech věnovaných vývoji člověka, loveckým scénám, výjevům ze života našich předků a obrazům fauny v době ledové. Tohle vše jedinečně doplňuje filmová projekce a trojrozměrné antropologické i zvířecí 3D hyperrealistické rekonstrukce. Do výstavy jsou částečně zahrnuty i haptické předměty doplňující exponáty pro slabozraké a nevidomé. Nechybí ani část zaměřená na malé návštěvníky. Výstavu, která potěší dospělé i děti, doplňuje nový knižní katalog.

Záštitu nad výstavou převzal ministr kultury ČR Mgr. Martin Baxa a primátorka statutárního města Brna JUDr. Markéta Vaňková.

Hlavním mediálním partnerem je Česká televize. Ukončení výstavy je plánováno na konec roku 2025.

- Z na podzim zahájených výstav je třeba vyzdvihnout výstavu **Světy ukryté v kameni.**

Výstava unikátních a rozmanitých forem křemenných hmot je doprovázená efektními makro-

fotografiemi detailů leštěných achátů od Jiřího Šury. Výstava se nachází v Dietrichsteinském paláci.

- Do nově otevřeného **Paláce šlechticů** (otevřeno v dubnu 2022) si v roce 2023 našlo cestu nové publikum.

Kromě stálých expozic **Loutkářské umění** a **Tradiční kultura na Moravě** byla k dispozici široká nabídka programů – divadelní představení pro děti, dětské workshopy, komentované prohlídky, tematické akce Etnografického ústavu. Nově vytvořené výukové programy byly hojně navštěvovány školami.

- Na podzim byl po několikaleté přestávce opět otevřen **Památník Bible Kralické** s výstavou **Umění knihtisku a bratrská tiskárna v Kralicích.**

Výstava nabízí originální ukázky knihtiskařského umění z přelomu 15. a 16. století či knihy ze slavných pražských tiskáren Veleslavínovy a Melantrichovy, první vydání Blahoslavova překladu Nového zákona, jednotlivé díly Bible kralické i originál slavné Komenského mapy Moravy z roku 1627. Návštěvníci se mohou rovněž těšit na funkční repliku knihtiskařského ručního lisu z 16. století. Interaktivní část výstavy umožňuje malým i velkým návštěvníkům vyzkoušet si práci renesančních tiskařů osobně.

- **Unikátní nález z doby lovců sobů a koní na severní Moravě**

Archeologové z Moravského zemského muzea představili unikátní nález z lokality Ostrava-Hošťalkovice II. Jemná rytina koně a mamuta o velikosti 75×50×19,5 mm na povrchu říčního valounu je stará přibližně 15 tisíc let. Podobný předmět z tohoto období nebyl v Česku nalezen již několik desítek let.

Tiskové zprávy vydané v roce 2023

- Po stopách nejstaršího osídlení Brna (7. 2. 2023)
- Burianovi dinosauři letí do Japonska (15. 2. 2023)
- Skvosty paleolitu v Pavilonu Anthropos o měsíc déle (27. 2. 2023)
- Mezinárodní Mendelův den oslaví MZM v Nizozemsku i v Brně (3. 3. 2023)
- „Moravská Hellas,“ zvolal August Rodin (23. 3. 2023)
- Novinky v Mendelově stezce Brnem (25. 3. 2023)

- Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesorovy duše (27. 4. 2023)
- Unikátní nález z doby lovců sobů a koní na severní Moravě (3. 5. 2023)
- Moravské zemské muzeum představí peníze z časů Marie Terezie (16. 5. 2023)
- Janáčkova opera Z mrtvého domu poprvé zazní v Italské státní opeře v Římě (26. 5. 2023)
- Za Humny II. aneb Hornácko v Paláci šlechtičen (27. 5. 2023)
- Muzejní botanici se setkali v Jedovnicích (16. 6. 2023)
- Unikátní objev vystaven v MZM (20. 6. 2023)
- Den otců v MZM aneb jak přežít v době ledové? (20. 6. 2023)
- Obrazy Zdeňka Buriana opět ožíví prostory Pavilonu Anthropos (20. 6. 2023)
- Moravské zemské muzeum získalo významné ocenění (20. 6. 2023)
- V archeoskanzenu v Modré na Uherskohradištsku vzniká unikátní Klenotnice Velké Moravy (3. 8. 2023)
- Památník Bible kralické se znovu otevírá veřejnosti (12. 9. 2023)
- Babka Blanka Šperková & Marienka, Adámek a Darienka (5. 10. 2023)
- Kam na Den archeologie? Na procházku s Moravských zemským muzeem (19. 10. 2023)
- Světýlka svaté Lucie v Moravském zemském muzeu (19. 10. 2023)
- Nastoupil jsem co redaktor. Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939 (31. 10. 2023)
- Světy ukryté v kameni (7. 11. 2023)
- Ropuší kameny i dobrodružná expedice – nabídka MZM v rámci adventního knižního jarmarku (29. 11. 2023)
- Příběhy ze života české a moravské šlechty po roce 1945 nabízí výstava v Moravském zemském muzeu (29. 11. 2023)

Konference

- Malý princ jako lék na problémy v třídním kolektivu? (31. 1. 2023)

Přednášky

- Botanické výlety do Alp – Taury (5. 1. 2023)
- První římsí císařové na Moravě prostřednictvím jejich mincí (5. 1. 2023)
- Ochrana přírody ohněm a mečem (19. 1. 2023)
- Dějiny Jaroslava Šabaty. Promítání dokumentárního filmu a debata s režisérem (19. 1. 2023)

- Kočka divoká – návrat tajemné šelmy do naší přírody (2. 2. 2023)
- Poklad ze Střelic – mince a šperky z 1. poloviny 13. století (2. 2. 2023)
- Příroda a houby ostrova Madeira a jejich ochrana (7. 2. 2023)
- Biodiverzita Afrického rohu. 1. část: střecha Afriky (16. 2. 2023)
- Vzácné, endemické a nové druhy hub ostrova Madeira (21. 2. 2023)
- Plankton moravských údolních nádrží (2. 3. 2023)
- Mykobiota Jeseníků – stav poznání a zajímavé nálezy (7. 3. 2023)
- Hospodářské zázemí starobrněnských augustiniánů v 19. století (8. 3. 2023)
- Boubínský prales – i po desítkách let výzkumu zdrojem nových poznatků (21. 3. 2023)
- Hlenky – krásky inteligentní (4. 4. 2023)
- Napodobeniny pražských grošů Václava II. a Jana Lucemburského (6. 4. 2023)
- Houby chráněných území CHKO Žďárské vrchy: PR Louky u Černého lesa a PR Meandry Svratky (18. 4. 2023)
- Kamenné sochy světců na Znojemsku (20. 4. 2023)
- Archeologie z nebe: Přednáška o letecké archeologii v Maďarsku (4. 5. 2023)
- Řády proti Turkům a pirátům v mediteránu (4. 5. 2023)
- Janáčkovo Brno v době Rodinovy návštěvy (17. 5. 2023)
- Dva neznámé nálezy zlatých středověkých mincí z Bratislavy (1. 6. 2023)
- Černá Madona z kaple Očišťování Panny Marie v Paláci šlechtičen – přednáška restaurátor Martin Čihalík (7. 9. 2023)
- Zánik římské republiky a vznik principátu v zrcadle mincí (5. 10. 2023)
- Dělnické Brno – Vlněna (2. 11. 2023)
- Kremnickí renesanční medailéri 16. století a ich medaily (2. 11. 2023)
- Fauna Moravského krasu ve světle průzkumů posledních let (7. 12. 2023)
- Faleristická tvorba medailéra André Vichy (7. 12. 2023)

Doprovodné akce, komentované prohlídky, exkurze a online aktivity

- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (26. 1. 2023)

- Komentovaná prohlídka ve výstavě Česko-německé vztahy po roce 1989 (8. 2. 2023)
- Muzejní odpoledne s tradičním loutkovým divadlem: Teatro Pimprle (CZ): Isabela Ultramarine, Teatro Carnevalo (SK): Gašparko a zázračná skrinka, Juraj Hamar, Jaroslav Blecha (SK, CZ): Loutky se představují (11. 2. 2023)
- Křest knihy "Po stopách nejstaršího osídlení Brna" (16. 2. 2023)
- Fašank Brno 2023 (21. 2. 2023)
- Na návštěvě u Jiřího Gruši. Komentovaná prohlídka depozitáře (22. 2. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (23. 2. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Komiks a jeho svět (23. 2. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Komiks a jeho svět (25. 2. 2023)
- Mendel Day 2023: vycházka po Mendelových stopách (5. 3. 2023)
- Slavnostní uvedení výpravného katalogu výstavy Nejstarší šperky a ozdoby těla (9. 3. 2023)
- Komentovaná prohlídka ve výstavě Česko-německé vztahy po roce 1989 (15. 3. 2025)
- Vina a utrpení / Schuld und Leid. Trauma z útěku a vyhnanství 1945-2022 / Das Trauma von Flucht und Verteilung 1945-2022 (21. 3. 2023)
- Komentovaná prohlídka mineralogické expozice Svět nerostů (23. 3. 2023)
- Komentovaná prohlídka mineralogické expozice Svět nerostů (23. 3. 2023)
- Sobota s tradičním loutkovým divadlem: Loutkový cirkus souboru Muzejní maringotka (25. 3. 2023)
- Výprava za broučí drobotinou s entomologem Moravského zemského muzea (7. 4. 2023)
- Exkurze do žulovských luhů a hájů s botanikem Vojtěchem Taraškou (15. 4. 2023)
- Exkurze Stránská skála známá i neznámá s mineralogem Tomášem Turkem (15. 4. 2023)
- Komentovaná prohlídka a setkání s autorem ve výstavě Bratři (18. 4. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Pražská Pallas a Moravská Hellas. 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě (20. 4. 2023)
- Tradice jako inspirace pro současný design? Komentovaná prohlídka stálé expozice Tradiční kultura na Moravě (20. 4. 2023)
- Botanická exkurze na Stránskou skálu s botanikem Vojtěchem Taraškou (28. 4. 2023)
- Bryologická exkurze do údolí Říčky s botaničkou Svatavou Kubešovou (29. 4. 2023)
- Archeologie z nebe – program pro rodiny s dětmi (29. 4. 2023)
- Bryologická exkurze na rašelinné louky Beskyd s botaničkou Svatavou Kubešovou (30. 4. 2023)
- Gender v dobách lovců mamutů / Pravěká síla žen. Komentovaná prohlídka s archeologem Petrem Kostrhunem (27. 5. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (1. 6. 2023)
- Za humny – Hornácko (27. 5. 2023)
- Výprava do Lednice za obry mezi broučky (9. 6. 2023)
- Komentovaná prohlídka ve výstavě Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesorovy duše (15. 6. 2023)
- Odpoledne s tradičním loutkovým divadlem: Don Šajn alebo Márnotratný syn – představení slovenského tradičního loutkového divadla TY-JÁTR Ivana Gontka (18. 6. 2023)
- Den otců s Moravským zemským muzeem aneb Jak přežít v době ledové? (24. 6. 2023)
- Hády, brněnský kopec tří moří – exkurze s geologem Tomášem Turkem (24. 6. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (29. 6. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesorovy duše (20. 7. 2023)
- Komentovaná prohlídka *Zaniklý život na Moravě* (27. 7. 2023)
- Rudické propadání a jeho okolí, jak jej neznáte – exkurze s geologem Tomášem Turkem (12. 8. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Anton Rzehak. Cesta do hloubi profesorovy duše (17. 8. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Pražská Pallas a Moravská Hellas. 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě (23. 8. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (31. 8. 2023)
- Hudební archeologie 39: Archeologie z nebe (2. 9. 2023)
- Komentovaná prohlídka výstavy Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918) s kurátorkou výstavy (7. 9. 2023)
- Slavnostní koncert Podoby hudby ve spolupráci s Babylonfest (8. 9. 2023)
- Festival vědy (8.–10. 9. 2023)
- Den tiskařů v Kralicích nad Oslavou (16. 9. 2023)
- Komentovaná prohlídka mineralogické expozice Svět nerostů (21. 9. 2023)

- Den seniorů v MZM s kulturou Ukrajiny (27. 9. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě (28. 9. 2023)
- Den otevřených dveří na MKČR (28. 9. 2023)
- Palác šlechtičen v proměnách času. Komentovaná prohlídka v rámci celostátní akce Den architektury (3. 9. 2023)
- Mối quý vị tham quan triển lãm “Thành phố Brno từng là nhà của loài voi ma mút cổ xưa.” / Komentovaná prohlídka ve výstavě „Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana“ ve vietnamštině (5. 10. 2023)
- The guided tour through the exhibition “When mammoths walked through Brno. Zdeněk Burian Gallery” in your mother tongue / Komentovaná prohlídka ve výstavě „Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana“ v angličtině (10. 10. 2023)
- Mezinárodní den archeologie: Komentovanou procházka na keltském oppidu (21. 10. 2023)
- Komentovaná prohlídka paleontologické expozice Zaniklý život na Moravě s geologem Tomášem Turkem (26. 10. 2023)
- Příběh o statečném Vladislavovi a věrné Elišce. Promítání filmu s komentářem autora scénáře a se vzpomínkami pamětníků (8. 11. 2023)
- Loutkové představení Pohádkové kočičiny. Divadlo Zdeňka Ševčíka (11. 11. 2023)
- V předvečer 17. listopadu – komentovaná prohlídka v expozici Středoevropská křížovatka: Morava ve 20. století (16. 11. 2023)
- Pod klenbou domácí kaple Šlechtičen (23. 11. 2023)
- Komentovaná prohlídka expozice Zaniklý život na Moravě (30. 11. 2023)
- Nebesa pod ochranou skla. Podmalby na skla v moravském lidovém prostředí (30. 11. 2023)
- Advent v Paláci šlechtičen (2. 12. 2023)
- Loutkové představení Divadla Líšeň: Spoutaný trávou (3. 12. 2023)
- Vánočně laděná komentovaná prohlídka expozice Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času (7. 12. 2023)
- Muzejní maringotka: Don Šajn (9. 12. 2023)
- Světýlka svaté Lucie – adventní tvůrčí dílna (13. 12. 2023)
- Předvánočně laděná komentovaná prohlídka výstavou Světy ukryté v kameni (14. 12. 2023)
- Město svaté / Vánoční koncert Slováckého krúžku v Brně (19. 12. 2023)

- Komentovaná prohlídka expozice Zaniklý život na Moravě (21. 12. 2023)

Akce mimo MZM

- Debata o připravované expozici v uherskohradištské věznici (19. 1. 2023)
- Festival Mendel 2023 ve starobrněnském klášteře (15. 7. 2023)
- Posvátná krajina Býčí skály. Geologicko-archeologická vycházka (16. 7. 2023)
- Pietní vzpomínka k uctění památky četnických strážmistrů Jana Šimka a Antonína Čudovského (18. 8. 2023)
- Přijeli v hranatých železných maringotkách... komentovaná procházka Brnem se Zdeňkou Pitruovou (23. 8. 2023)
- Okrajem Pavlovských vrchů – rozloučení s prázdninami exkurze s geologem Tomášem Turkem
- MZM na Festivalu vědy na BVV. Zastoupeno Přírodovědné muzeum MZM (9.–11. 9. 2023)
- Vojenský den 2023 – skanzen Strážnice (16. 9. 2023)
- Den seniorů na Zelném trhu 18. 9. 2023
- XIII. Výstava hub v KVIC Vinohrady (24.–25. 9. 2023)
- Den otevřených dveří na Ministerstvu kultury – prezentace Ústav Anthropos a Oddělení geologicko-paleontologické (28. 9. 2023)
- Ungar-Kafka – Mezinárodní literární sympozium (5. 10. 2023)
- Přednáška Expedice Rembaranka 1969 – archeolog Petr Kostrhun na Aussie & Kiwi film (17. 10. 2023)
- Přednáška Obce určené k zániku. Historička Dana Vedra obecní knihovna Studnice u Vyškova (25. 10. 2023)
- Stránská skála známá i neznámá – exkurze s geologem Tomášem Turkem (28. 10. 2023)
- Slovácká brigáda (8. 11. 2023)
- Němčice nad Hanou – nejvýznamnější keltské sídliště na Moravě? (8. 11. 2023)
- Koncert ke Dni válečných veteránů (11. 11. 2023)
- Uvedení knihy Lásky je utrpení, neláska je smrt (29. 11. 2023)
- Ropuší kámen, klenot králů i ochrana proti jedu (2. 12. 2023)
- Cesty do pralesa. Zoologické expedice Miroslava Šebely do Jižní Ameriky (2. 12. 2023)
- Keltové a Germáni na periferii (14. 12. 2023)

Projekt „Škola v muzeu“

Projekt je připravený ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a nabízí žákům a studentům konkrétních věkových skupin základních a středních škol vyučovací hodinu, která je připravená podle RVP. Výukové moduly jsou zpracovány a prezentovány studenty Masarykovy univerzity v rámci kreditované praxe za dohledu odborných garantů Moravského zemského muzea. Projekt nabízí interaktivní vyučovací hodinu v reálném prostředí muzejní expozice, součástí jsou i pracovní listy a závěrečné shrnutí, jímž učitel ve škole ověří znalosti, které si žáci odnesli z hodiny. Záměrem je, aby se již učitelé k tématu v hodině nemuseli vracet.

Velkou výhodou programů kromě výuky v expozicích, kde se žáci a studenti pohybují mezi reálnými sbírkovými předměty, jsou kopie exponátů, které si účastníci mohou sami osahat, případně s nimi pracovat. Škola v muzeu je tak vhodná pro všechny typy základních a středních škol, včetně škol pro slabozraké a jinak hendikepované žáky. Navíc projekt seznamuje žáky ZŠ a SŠ zábavnou a interaktivní formou s muzejní institucí, kterou prezentuje jako místo, kde je radost a zábava trávit volný čas.

V roce 2023 proběhl projekt ve spolupráci s PřF MU, zúčastnilo se 6 studentů, výuka proběhla v expozici Fauna Moravy, v Mendelianu, dále v expozici Svět nerostů a Zaniklý život na Moravě.

Univerzita třetího věku

V akademickém roce 2023/2024 probíhaly tyto přednášky odborníků MZM v prostorách Masarykovy univerzity:

Univerzita třetího věku

v akademickém roce 2023/2024

- 1. Neandertálci očima moderního člověka**
doc. Mgr. Petr Neruda, Ph.D.
- 2. Josef Klvaňa – renesanční osobnost přelomu 19. a 20. století**
Mgr. Věra Colledani
- 3. Po stopách lovců starší doby kamenné**
doc. Mgr. Zdeňka Nerudová, Ph.D.
- 4. Svět nerostů a hornin**
Mgr. Eva Višková, Ph.D.
- 5. Mineralogie a historie dolování v jižní části boskovické brázdy**
Mgr. Pavla Hršelová, Ph.D.

6. Charta 77 a Brno

Mgr. Petra Pichlová

7. Keltové na Moravě – pohřební zvyklosti a hmotná kultura v době laténské

Mgr. Hana Čížmářová, Ph.D.

8. Zelená střecha Moravy: horská květena Hrubého Jeseníku

Mgr. Vojtěch Taraška

9. Menšina v menšině. Osudy tzv. řeckých monarchofašistů v bývalém Československu

PhDr. Jana Poláková, Ph.D.

10. Satira Daria Fo na moravských divadelních scénách

Mgr. Veronika Valentová, Ph.D.

11. Příroda a houby ostrova Madeira II – nové, endemické a vzácné druhy

Mgr. Hana Ševčíková

12. Syrinx – a jak dál? Osudy členů literárního sdružení z roku 1903

Mgr. Hana Kraflová

13. Masaryk a Slovensko

Mgr. Marek Junek, Ph.D.

14. Klášter augustiniánů u sv. Tomáše v Brně.

Reprezentace lucemburské Sekundogenitury na Moravě a místo paměti

Mg. Tomáš Drobný

15. Janáček a realizmus

doc. PhDr. Jiří Zahradka, Ph.D.

16. „Ropuší kámen“ – klenot králů

RNDr. Růžena Gregorová, Ph.D.

Výstavní oddělení

Výstavní akce v roce 2023 vycházely z plánu schváleného Výstavní a ediční radou v roce 2022.

Výstavy a prezentační akce zahájené v roce 2023 **Pražská Pallas a Moravská Hellas, 1902: Auguste Rodin na Moravě**

Výstava představila dobovou uměleckou scénu – exponáty z okruhu výtvarného umění a etnografického materiálu vážící se k Rodinově návštěvě Slovácka. Exponáty pocházely ze sbírek Etnografického ústavu MZM i ze zápůjček jiných kulturních institucí. Výstava se konala v Dietrichsteinském paláci, ve výstavním sále Jana Jelínka, v termínu 28. 3. 2023 – 3. 9. 2023.

Anton Rzehak – cesta do hlubin profesorovy duše

Výstava vznikla ve spolupráci oddělením paleontologie-geologie a s Archeologickým ústavem MZM. Představila „renesanční“ brněnskou osobnost a výsledky životního díla profesora Anthona Rzehaka. Konala se v Dietrichsteinském paláci, v sále Karla Valocha v termínu 27. 4. – 3. 9. 2023.

A již Marie Terezie... Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918)

Výstava seznámila návštěvníky s nejrůznějšími druhy papírových platidel, která se používala na našem území od doby vlády Marie Terezie až do zániku Rakousko-uherské monarchie. Exponáty byly převážně ze sbírky Numismatického oddělení MZM, v některých případech i ze zápůjček jiných kulturních institucí.

Výstava v přízemním sále Dietrichsteinského paláce se otevřela 16. 5. 2023 a ukončena byla 10. 9. 2023.

Miroslava Ludvíková: 100 let

Retrospektivní výstava uspořádaná k výročí 100 let od narození bývalé kurátorky Etnografického ústavu proběhla v kapli Paláce šlechticů v období od 1. 6. do 1. 10. 2023.

Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana

20. 6. 2023 byla otevřena v Pavilonu Anthropos nová, inovativní stálá expozice v oblasti evoluce člověka. Je v ní vystaveno více než 60 originálních obrazů Z. Buriana ze sbírek MZM a jako opozice k nim a obohacení aktuálním pohledem na podobu

Radmila Jarešová, vedoucí oddělení

našich předků také v podobě 3D hyperrealistických rekonstrukcí, včetně projekce výrazného dokumentárního filmu. Ukončení výstavy je plánováno na konec roku 2025.

Umění knihtisku a bratská tiskárna v Kralicích

Centrum humanistických studií připravilo ke slavnostnímu otevření u příležitosti Dne tiskařů na počátku září 2023 novou expozici, která představuje dějiny kralické tiskárny v kontextu vývoje evropského a českého knihtisku. Vybrané exponáty, mezi nimiž vynikají originální tisky z 15. a 16. století, vyprávějí příběh „umění knih“, tj. tisku pomocí vyměnitelných kovových liter a lisu jako jednoho z nejvýznamnějších objevů lidstva.

Babka Blanka Šperková a Mariánka a Adámek

V Mramorových sálech Biskupského dvora byla zahájena 10. 10. 2023 autorská výstava brněnské výtvarnice Akad. mal. Blanky Šperkové, na které byly představeny její výtvarné objekty z netypického materiálu – drátu. Termín ukončení výstavy byl stanoven na 25. 2. 2024.

Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939

Výstava představuje osobnosti a ducha Lidových novin od založení až do zániku, s důrazem na léta 1893 až 1939. V době formování novodobé občanské společnosti, pro niž byla tištěná periodika základním zdrojem informací a vlivu, stály Lidové noviny na pozicích demokracie a humanity. Mezi redaktory a spolupracovníky patřily zásadní osobnosti kultury, vědy, umění a vysokého školství, což spolu s vysokým standardem žurnalistické práce, tedy informační pohotovostí, spolehlivostí zpravodajství, jazy-

kovou a grafickou úroveň, jim zaručuje výsadní postavení v československých dějinách. Otevřena byla v sále Karla Valocha v Dietrichsteinském paláci 31. 10. 2023, s termínem ukončení 1. 9. 2024.

Poezie ukrytá v kameni

Mineralogické oddělení MZM uspořádalo ve spolupráci s mineralogem panem Jiřím Šurou výstavu makrofotografií minerálů, doplněnou exponáty jak ze sbírek MZM, tak i se sbírky spoluautora. Výstava v Dietrichsteinském paláci proběhla v období od 7. 11. 2023 – 31. 9. 2024.

Kulturní mosty v Evropě – Česká a moravská šlechta po roce 1945

Výstava vyzdvihuje život a úsilí osobností **Johanny von Herzogenbergové, Karla Schwarzenberga, Patera Angelus Waldstein-Wartenberg OSB, Mikuláše Lobkowicze, Františka Schwarzenberga, Richarda Belcrediho, Ferdinanda Kinského, Daisy Waldstein-Wartenbergové, rodiny Thunů a dalších.** Tomuto tématu se dosud věnovala ve výzkumu jen malá nebo téměř žádná pozornost, pravděpodobně i proto, že se obvykle odehrávalo mimo pozornost veřejnosti. Kromě životopisů jednotlivých osobností výstava ukázala souvislosti jejich působení, které vyplývají ze vztahu šlechty k majetku, kulturnímu dědictví, národu, ale i z křesťanského pohledu na svět. Výstava se konala v prostorách sálu Jana Jelínka v Dietrichsteinském paláci v termínu od 30. 11. 2023 do 7. 4. 2024.

Výstavní akce zahájené v roce 2022, s termínem ukončení v roce 2023

- Český komiks a jeho svět – do 26. 2. 2023
- Nejstarší šperky a ozdoby těla – prodlouženo do 2. 4. 2023
- Česko-německé vztahy po roce 1989 – do 9. 4. 2023
- Planetami Malého prince – do 5. 3. 2023
- Malý princ Elišky Podzimkové – do 5. 3. 2023
- Průzkum života politickým bojem – do 9. 4. 2023
- Archeologie z nebe – prodlouženo do 31. 12. 2023

Výtvarné výstavy v PLJ

V průběhu celého roku 2023 byly v prostorách Památníku Leoše Janáčka pořádány drobné výtvarné výstavy.

Úpravy v objektech MZM

Výstavní oddělení spolupracovalo na mnoha úpravách stálých expozicí v objektech MZM.

Dětské muzeum a pracoviště lektorů

Mgr. Sylva Brychtová, vedoucí oddělení

Dětské muzeum ve své muzejně pedagogické a lektorské činnosti vytvořilo a realizovalo v roce 2023 celou řadu edukačních programů, včetně tematických dílen, zejména pro školní a zájmové skupiny a pro rodiny s dětmi.

- Stěžejní část naší činnosti byla zaměřena na průběžnou přípravu rozsáhlého interaktivního výstavního projektu pro širokou veřejnost **Tisíc tváří Amazonie**, který představuje kulturní a přírodní rozmanitost oblasti Velké Amazonie a přináší vhled do života původních domorodých obyvatel tohoto kulturního areálu. Inovativní a pozoruhodné je, že se jedná v první řadě o jejich vlastní sebe prezentaci, to znamená, že se příslušníci místních etnik na přípravě výstavy významnou měrou podíleli. Návštěvníci tak poznají jejich bohatou kulturu, chápání přírody, mytologii, náboženství, kosmologii a výklad světa, zvyky a rituály. Jedná se o projekt mnoha spolupracujících institucí s mezinárodním přesahem. Hlavním partnerem je Centrum jazykového vzdělávání z Masarykovy univerzity. Dalšími partnery jsou Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, Teiresiás – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky z Masarykovy univerzity, Fakulta informatiky z Masarykovy univerzity, ZUŠ Smetanova, Brno, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná

škola Brno, Zoo Brno a stanice zájmových činností. Ze zahraničních institucí je třeba zmínit zejména Universidad del Azuay spolu s Universidad Politécnica Salesiana z Ekvádoru, dále Universidad Científica del Sur z Peru a Bournemouth University z Velké Británie.

- V prvním čtvrtletí probíhal výukový program pro školní skupiny a zájmové kolektivy ke dvěma tematicky propojeným výstavám *Malý princ* a *Planetami malého prince*, který navštívilo rekordní počet účastníků, přibližně 2400. A výtvarný workshop pro rodiny s dětmi k výstavě *Malý princ* Elišky Podzimkové navštívilo 40 dětí včetně doprovodu.
- V průběhu celého školního roku probíhal ve stále expozici *Loutkářské umění* výukový program pro školní kolektivy a zájmové skupiny s názvem *Magický svět loutek*. Programu se účastnilo přibližně 581 žáků. A výukový program pro školní kolektivy a zájmové skupiny v expozici *Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času* s názvem *Život v čase našich předků* – navštívilo přibližně 633 žáků.
- Velikonoční zvykoslovný program pro školní kolektivy a zájmové skupiny *Velikonoční zvyky a tradice* (21. 3. – 5. 4. 2023) navštívilo přibližně 445 žáků a vánoční zvykoslovný program pro školní kolektivy a zájmové skupiny *Procházka adventem s jeho svatými průvodci* (28. 11. – 20. 12. 2023) navštívilo přibližně 780 žáků.
- Průběžně se pořádaly i tematické výukové programy pro základní a střední školy dle RVP v expozici „Středoevropská křížovatka: Morava ve 20. století“:
 - I. Od konce monarchie k samostatnému státu navštívilo přibližně 216 účastníků.
 - II. Od Protektorátu Čechy a Morava k Pražskému jaru navštívilo přibližně 430 účastníků.
 - III. Sovětská okupace, Morava normalizační a návrat demokracie navštívilo přibližně 210 účastníků.
- Výpůjčky výstavních kolekcí DM za rok 2023 činily celkem 9 zápůjček (5 výstavních kolekcí nebo jednotlivé předměty).
- V rámci spolupráce s Mineralogicko-petrografickým odd. byly navrženy a vytvořeny edukační interaktivní prvky do výstavy *Světy ukryté v kameni*.
- Dále se již tradičně uskutečnil prázdninový program „Jarní prázdniny v MZM“ – ve spolupráci s odbornými odd. MZM (4denní program ve výstavách MZM) a dva turnusy letních prázdninových

pětidenních tematicky zaměřených programů „Týden dětí s MZM“.

Další jednorázové akce, které se v průběhu roku uskutečnily:

29. 4. – příprava a realizace programu pro rodiny s dětmi k výstavě *Archeologie z nebe* (přibližně 41 účastníků).
18. 5. – prezentace činnosti DM a komentovaná prohlídka expozice *Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času* (představení edukačního programu *Život v čase našich předků* – studentům FF MU, obor muzeologie).
27. 5. – příprava a realizace programu ke Dni dětí – současně projekt *Za humny* (Činovař a Hornácko) – řemeslná dílna, v expozici *Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času* – spolupráce s Etnografickým ústavem (přibližně 15 účastníků).
24. 6. – příprava a realizace programu ke Dni otců – *Jak přežít v době ledové* (v pravěku) v expozici *Když Brnem táhli mamuti* – *Galerie Zdeňka Buriana* (přibližně 250 účastníků).
16. 9. – příprava a realizace programu pro rodiny s dětmi v rámci akce *Den tiskařů* v Kralicích nad Oslavou (Památník Bible kralické) v areálu gotické tvrže (přibližně 25 účastníků).
13. 12. – příprava a realizace adventní tvůrčí dílny pro rodiny s dětmi *Světýlka sv. Lucie* v rámci expozice *Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času* (přibližně 9 účastníků).

Úsek ekonomicko-provozního
náměstka generálního ředitele

PhDr. Zdeněk Drahoš,
Ekonomicko-provozní náměstek generálního ředitele

Ing. Zdeněk Česal,
vedoucí Ekonomického odd.

Zpráva o finančním hospodaření Moravského zemského muzea za rok 2023

Výsledek hospodaření v hlavní činnosti

Hospodářský výsledek běžného účetního období za rok 2023 Moravského zemského muzea z hlavní činnosti je **ztráta ve výši – 3 303 639,06 Kč**. Tato ztráta je pokryta ziskem vytvořeným v jiné (hospodářské) činnosti.

Moravské zemské muzeum již při stanovení závazných ukazatelů rozpočtu pro rok 2023 dlouhodobě vnímá jako rozpočet podfinancovaný. V průběhu roku r. 2023 došlo k navýšení prostředků na limity OON (především využívané na kustody ve výstavních

prostorách a ostrahu objektů), byl poskytnut provozní příspěvek vázaný na významný růst nákladů na energie a v rámci Predikce HV byly MZM poskytnuty prostředky na pokrytí predikované ztráty z hlavní činnosti. Vyrovnané hospodaření se v roce 2023 dařilo naplňovat taktéž v důsledku úsporných provozních opatření, především omezení vytápění na nezbytné minimum, eliminace zahraničních služebních cest a organizace pracovních výkonů v průběhu zimních měsíců.

Srovnání dosaženého výsledku hospodaření v hlavní činnosti za uplynulých 5 let je uvedeno v následující tabulce a grafu (hlavní a jiná činnost je vykazována od roku 2017):

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Hospodářský výsledek	-5 427	-2 523	-3 237	-23	-3 304

v tis. Kč

Analýza nákladů

Celkové náklady za rok 2023 v hlavní činnosti činily **234 879 254,25 Kč**, v předchozím roce činily 204 845 218,74 Kč.

Zastoupení jednotlivých druhů nákladů je uvedeno na následující tabulce a grafu.

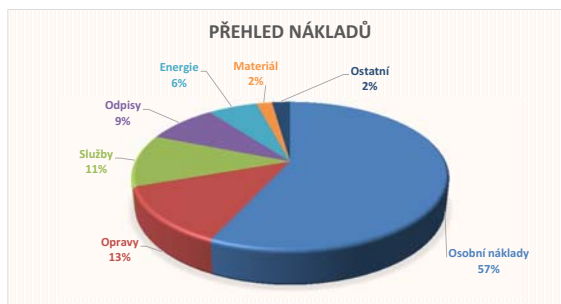
2023	Osobní náklady	Opravy	Služby	Odpisy	Energie	Materiál	Ostatní
NÁKLADY	133,74	29,66	26,92	20,32	14,29	4,53	5,24

v mil. Kč

Tato tabulka dává přehled, kolik činily jednotlivé druhy nákladů v předcházejícím roce.

2022	Osobní náklady	Opravy	Služby	Odpisy	Energie	Materiál	Ostatní
NÁKLADY	124,83	18,94	19,69	17,80	15,29	4,45	3,86

v mil. Kč

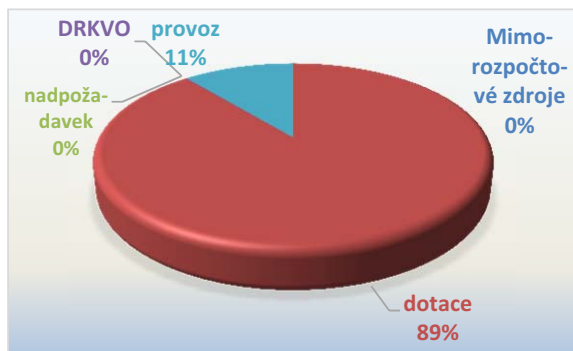

Nejvýznamnější položkou nákladů jsou **osobní náklady** (úctová skupina 52). Mzdové náklady byly čerpány do stanovených limitů. V průběhu roku došlo k navýšení limitu na Ostatní osobní náklady, neboť limit stanovený na počátku roku (schváleným rozpočtem) nepokrýval ani náklady na dozorce v expozicích. Zanedbatelné překročení limitů na Platy ve výši 1 735 Kč bylo hrazeno z fondu odměn.

Další významnou položkou nákladů tvořily **náklady na opravy** (účet 511). Jedná se především o získané dotační prostředky na restaurování hudebních nástrojů v rámci projektu IROP Jevišovice a dotační prostředky zřizovatele na další část opravy střešního pláště Dietrichsteinského paláce. Z provozních financí MZM byly hrazeny opravy za cca 3,3 mil. Kč, jedná se většinou o drobné udržovací práce (servisy výtahů, výmalby, opravy oken, dveří, podlah apod.).

511 – Opravy a udržování	Náklady
mimorozpočtové zdroje	0,00
dotace	26 382,32
kulturní aktivity	0
DRKVO	25,70
provoz	3 259,12

v tis. Kč

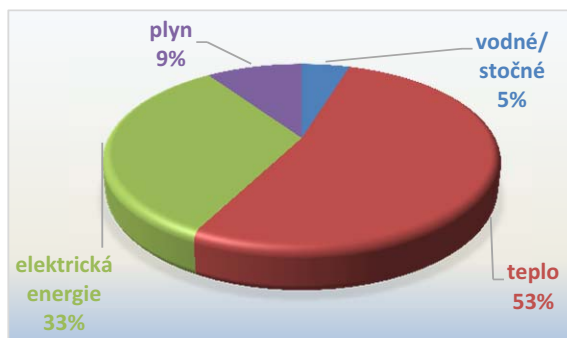

Významnou položkou rozpočtu MZM jsou náklady na **zajištění úklidu**.

Významnou nákladovou položkou byly **náklady na energie**. V roce 2021 dosáhly náklady na energie částky 9 648 468 Kč, v roce 2022 dosáhly částky 15 285 997 Kč, v roce 2023 činily tyto náklady výše **14 286 185,93 Kč**. Hlavní úsporná opatření v rámci výdajů na energie nastavilo MZM již v roce 2022 a v roce 2023 je nadále uplatňovalo.

502 – Spotřeba energií	Náklady
vodné/stočné	681,72
teplo	7 553,52
elektrická energie	4 689,90
plyn	1 361,05

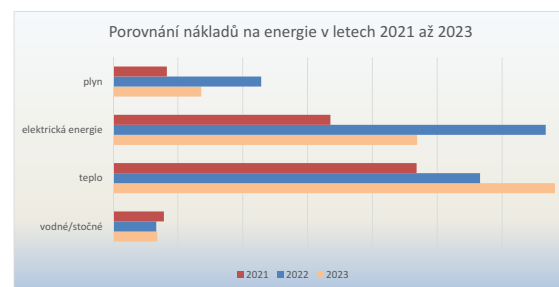
v tis. Kč

Na následující tabulce a grafu je vidět, jak se vyvíjely náklady na jednotlivé druhy energií za uplynulé 3 roky. Je nutno podotknout, že u plynu a tepla došlo ke snížení spotřeby vyjádřené v měrných jednotkách oproti roku 2021 o cca 20 %, u elektrické energie došlo k mírnému navýšení, avšak je nutno zohlednit znovuotevřenou expozici Loutkářství a Tradiční kultury na Moravě v Paláci šlechticů a zrekonstruované kotelny v depozitáři Rebešovice, které nyní dokáží zajistit požadované klima pro uchovávání sbírkových předmětů.

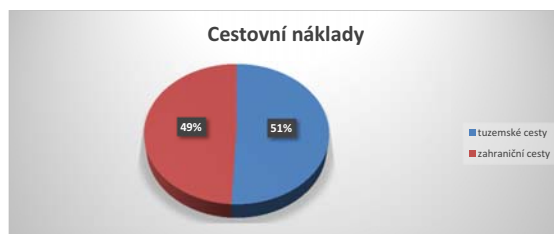
502 – Spotřeba energií	2023	2022	2021
vodné/stočné	681,72	667,42	784,73
teplo	7 553,52	5 660,10	4 681,17
elektrická energie	4 689,90	6 672,52	3 351,93
plyn	1 361,05	2 285,86	830,64

v tis. Kč

Cestovní náklady činily 2 218 tis. Kč, z toho náklady na zahraniční cesty činily 1 091 tis. Kč – většina zahraničních cest byla hrazena z dotačních (DKRVO) anebo mimorozpočtových zdrojů (GAČR, Erasmus+).

V rámci **Ostatních služeb** (účet 518) bylo více než 40% nákladů hrazeno z účelových zdrojů (dotace, DKRVO, nadpožadavky apod.). Náklady, které je nutno financovat z provozních prostředků, jsou především úklidové služby, nájemné Památníku Leoše Janáčka a zámku Budišov, internetové připojení objektů MZM a poté provozní služby (deratizační práce, tiskařské služby, svozy odpadů, BOZP činnost, vrátnická služba, SW podpora CES, služby daňového a právního poradce a obdobné platby). Nově zde přibýly na základě výsledku šetření Inspektorátu práce výdaje na doplnění externí hlídací

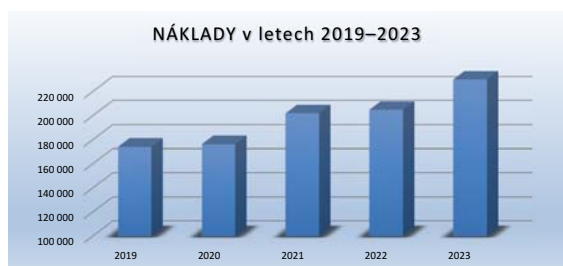
účet 518 – Ostatní služby	MIMOROZ- POČTOVÉ (dotace + výnosy)	ROZPOČTOVÉ					CELKEM
		dotace	KA	podmíněné	VO	rozpočet	
služby	1 748 908	2 545 475	465 770	475 245	3 076 983	6 259 800	14 572 181
úklid			38 897			4 881 021	4 919 917
propagace, marketing	177 177	22 856	160 567	237 402		621 219	1 219 220
nájemné	183 824	14 520	60 863		6 718	949 804	1 215 729
digitalizace		731 200			226 500	99 204	1 056 904
právní služby	55 000					663 862	718 862
ext.honoráře, překlady	110 500	5 000			417 779	111 985	645 264
revize ostatní						568 225	568 225
výstavní činnost		28 992	344 296		17 182	125 000	515 470
poplatky za internet						419 382	419 382
telefony						293 636	293 636
revize has. přístr. elektr. aj						204 772	204 772
poštovné	12 154					191 604	203 758
přepravné	99 155				3 226	46 450	148 831
jiný drobný dl. nehm. majetek	15 051	9 693		3 051	22 076	98 496	148 367
bankovní poplatky Colosseum						63 405	63 405
výpisy zdr. dok.						3 550	3 550
parkovné	1 500						1 500
Celkový součet	2 403 270	3 357 736	1 070 392	715 698	3 770 464	15 601 414	26 918 973

služby a část kustodů ve výstavních prostorách musela být v průběhu roku z důvodu nedostatečného limitu OON přesunuta též pod externí službu, neboť již nebylo možné eliminovat další počty kustodů v návaznosti na provozní charakter jejich pracovních úkolů a potřeb muzea zajistit ostrahu a dozor v expozicích při zpřístupnění expozic široké veřejnosti.

Následující tabulka a graf zobrazují vývoj nákladů hlavní činnosti v letech 2019–2023.

rok	2019	2020	2021	2022	2023
NÁKLADY	174 138	176 288	201 895	204 845	234 879

v tis. Kč

Druhy nákladů, které způsobily nárůst nákladů (porovnání s rokem 2018), jsou uvedeny v následující tabulce. Celkový nárůst nákladů v hlavní činnosti činí + 43,82 mil. Kč.

2019 vs. 2023	Osobní náklady	Opravy	Služby	Odpisy	Energie	Materiál	Ostatní
NÁKLADY	+ 20,59	+ 20,77	+ 5,43	+ 6,43	+ 5,32	- 0,26	- 5,26

v mil. Kč

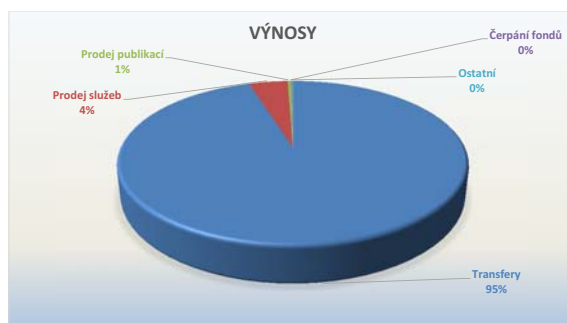
Analýza výnosů

Celkové výnosy za rok 2023 v hlavní činnosti činily **231 575 615,19 Kč**, v předchozím roce činily 204 822 222,50 Kč.

Zastoupení jednotlivých druhů výnosů je uvedeno na následující tabulce a grafu.

2023	Transfery	Prodej služeb	Prodej publikací	Čerpání fondů	Ostatní
VÝNOSY	223,71	10,14	0,94	0,16	0,25

v mil. Kč

Tato tabulka dává přehled, kolik činily jednotlivé druhy nákladů v předcházejícím roce.

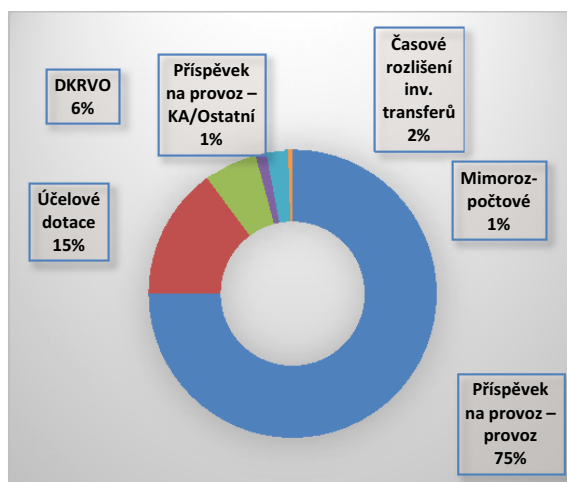
2022	Transfery	Prodej služeb	Prodej publikací	Čerpání fondů	Ostatní
VÝNOSY	195,85	7,16	1,17	0,31	0,34

v mil. Kč

Nejvýznamnější položkou výnosů jsou **transfery**, které tvoří 95 % celkových výnosů, tj. 223,71 mil. Kč. Největší část z nich tvoří příspěvek na provoz, dále účelové dotace a prostředky na DKRVO. Rozdělení transferů zobrazuje následující tabulka a graf:

TRANSFER	
Příspěvek na provoz – provoz	167,78
Účelové dotace	33,21
DKRVO	13,40
Příspěvek na provoz – KA/Ostatní	2,70
Časové rozlišení inv. transferů	5,47
Mimorozpočtové	1,14
celkem	223,71

v mil. Kč

Výnosy z prodeje prodej služeb (účet 602) tvoří především tržby za vstupné do objektů MZM, dále tržby za tiskařskou činnost v rámci edičního oddělení a tržby za provedení záchranný a archeologický výzkum.

Výnosy z prodeje publikací (účet 604) tvoří tržby za vlastní publikace prodané v rámci pokladen expozic MZM a prostřednictvím vlastního eshopu.

V roce 2023 byl **zapojen fond kulturních a společenských potřeb** (účet 648) ve výši 155 845 Kč a **fond odměn** ve výši 1 735 Kč.

Mezi **ostatní výnosy** za rok 2023 lze především uvést přijatá pojistná plnění (škody na budovách) a výnos časopisu Anthropologie.

Následující tabulka a graf zobrazují vývoj výnosů hlavní činnosti v letech 2019–2023.

rok	2019	2020	2021	2022	2023
VÝNOSY	168 711	173 765	198 658	204 822	231 576

v tis. Kč

Návštěvnost a výstavy

Návštěvnost Moravského zemského muzea v roce 2023 opět překonala tu loňskou a stala se tak nejvyšší za posledních 6 let. Návštěvnost se skládá pouze z údajů zaznamenaných v Colosseu.

V roce 2023 došlo k dalším úpravám otevírací doby. Otevírací doba Pavilonu Anthropos je stejně jako v ostatních hlavních objektech pro veřejnost středa až neděle s tím, že úterky jsou určeny výhradně pro školy.

Do nárůstu návštěvnosti výrazně zasáhla mimořádně úspěšná výstava Malý princ Elišky Podzimkové v Dietrichsteinském paláci.

Pozitivně se projevila i nabídka dalších atraktivních výstav a celkově zajímavý program v průběhu celého roku.

Pražská Pallas a Moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Čechách a na Moravě. Výstava, která se konala pod záštitou hejtmana Jm kraje, byla zahájena 29. března v Dietrichsteinském paláci a těšila se velkém zájmu především odborné veřejnosti a médií.

Psal se rok 1902, když významný francouzský sochař Auguste Rodin nejprve shlédl v Praze výstavu svých děl a pak odjel se svojí družinou na Moravu a absolvoval zde v plné šíři to, co dnes nazýváme zážitkovou turistikou: výlet na venkov s lidovými kroji, hudbou a zvyky. Výstava prostřednictvím fotografií Karla Brunnera-Dvořáka sledovala jeho cestu v doprovodu Alfonse Muchy, Josefa Mařatky, Zdenky Braunerové a dalších osobností tehdejší kulturní a politické scény. Slavná monumentální socha s názvem „kovový věk“ výstavu smysluplně doplnila.

V první polovině roku byly v Dietrichsteinském paláci otevřeny ještě další dvě zajímavé výstavy.

Anton Rzehak – Cesta do hloubi profesovy duše

Výstava připomínající sté výročí úmrtí významného představitele brněnské vědy byla doplněna mnoha zajímavými exponáty, z nichž některé byly vystavovány úplně poprvé. Nejvýznamnějším exponátem byl jediný zub masožravého dinosaura nalezený na Moravě, za pozornost stála i velkoformátová reliéfní geologická mapa Moravy profesora Makowskyho z roku 1895.

A JIŽ MARIE TEREZIE...

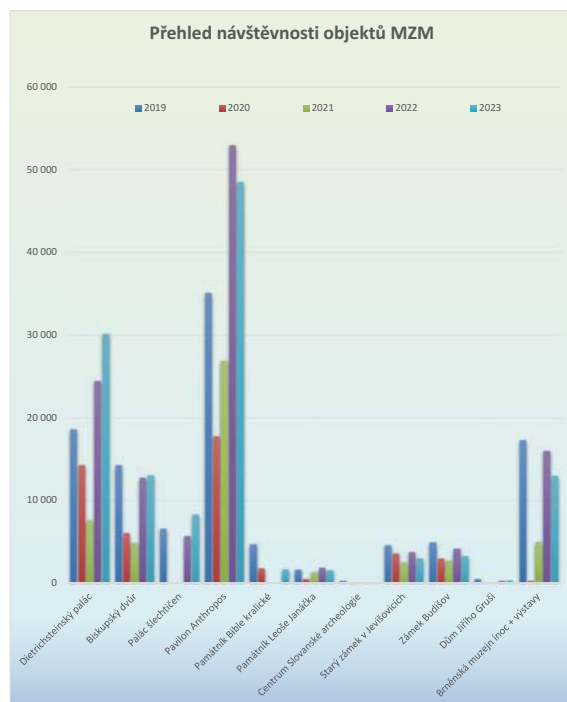
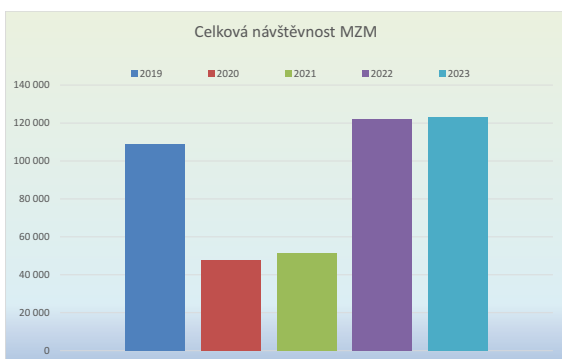
Papírová platidla v habsburské monarchii (1759–1918)

Dvojazyčná notafilická výstava tematicky vycházející z publikace Papírové peníze 1759–1918; od Marie Terezie po Karla I. byla realizována ve spolupráci s jejím autorem Ing. Vladimírem Filipem. Cílem výstavy bylo seznámit návštěvníky s nejrůznějšími druhy papírových platidel (bankocetle, bankovky, státočky, nouzové peníze, obligace aj.), jež se na území habsburské monarchie používala od doby vlády Marie Terezie až do zániku Rakouska-Uherska.

Nejvýznamnějším počinem roku 2023 bylo v MZM otevření výstavy *Když Brnem táhli mamuti* v červnu v Pavilonu Anthropos.

Do Pavilonu Anthropos se po delší době vrátily atraktivní obrazy Zdeňka Buriana. Těšit se můžete na inovativní instalaci, která představuje více než sedmdesát originálů v cyklech věnovaných vývoji

Návštěvnost – výstavy a stálé expozice					
Objekt \ rok	2019	2020	2021	2022	2023
Dietrichsteinský palác	18 668	14 313	7 613	24 543	30 166
Biskupský dvůr	14 301	6 093	4 880	12 780	13 102
Palác šlechtičen	6 625	0	0	5 702	8 333
Pavilon Anthropos	35 123	17 792	26 878	53 050	48 548
Památník Bible kralické	4 747	1 789	0	0	1 671
Památník Leoše Janáčka	1 667	523	1 364	1 849	1 561
Centrum Slovanské archeologie	268	27	7	40	25
Starý zámek v Jevišovicích	4 623	3 609	2 555	3 785	3 015
Zámek Budišov	4 934	3 006	2 780	4 160	3 288
Dům Jiřího Gruši	507	53	7	259	306
Brněnská muzejní noc + výstavy	17 321	256	5 030	16 042	13 024
celkem	108 784	47 461	51 114	122 210	123 039

člověka, loveckým scénám, výjevům ze života našich předků a obrazům fauny v době ledové. Tohle vše jedinečně doplňuje filmová projekce a trojrozměrné antropologické i zvířecí 3D hyperrealistické rekonstrukce. Do výstavy jsou částečně zahrnuty i haptické předměty doplňující exponáty pro slabozraké a nevidomé. Nechybí ani část zaměřená na malé návštěvníky. Výstavu, která potěší dospělé i děti, doplňuje nový knižní katalog.

Záštitu nad výstavou převzal ministr kultury ČR Mgr. Martin Baxa a primátorka statutárního města Brna JUDr. Markéta Vaňková.

Hlavním mediálním partnerem je Česká televize.

Z na podzim zahájených výstav je třeba vyzdvihnout výstavu Světy ukryté v kameni. Výstava unikátních a rozmanitých forem křemenných hmot,

doprovázená efektními makrofotografiemi detailů leštěných achátů od Jiřího Šury. Výstava se nachází v Dietrichsteinském paláci.

Do nově otevřeného Paláce šlechtičen (otevřeno v dubnu 2022) si v roce 2023 našlo cestu nové publikum. Kromě stálých expozic Loutkářské umění

a Tradiční kultura na Moravě byla k dispozici široká nabídka programů – divadelní představení pro děti, dětské workshopy, komentované prohlídky, tematické akce Etnografického ústavu. Nově vytvořené výukové programy byly hojně navštěvovány školami.

Na podzim byl po několikaleté přestávce opět otevřen Památník Bible Kralické s výstavou Umění knihtisku a bratrská tiskárna v Kralicích. Výstava nabízí originální ukázky knihtiskařského umění z přelomu 15. a 16. století či knihy ze slavných pražských tiskáren Veleslavínovy a Melantrichovy, první vydání Blahoslavova překladu Nového zákona, jednotlivé díly Bible kralické i originál slavné Komenského mapy Moravy z roku 1627. Návštěvníci se mohou rovněž těšit na funkční repliku knihtiskařského ručního lisu z 16. století. Interaktivní část výstavy umožňuje malým i velkým návštěvníkům vyzkoušet si práci renesančních tiskařů osobně.

Díky několika dotacím mohlo MZM věnovat v roce 2023 více financí propagaci výstav a akcí MZM a i tato skutečnost měla na růst návštěvnosti pozitivní vliv, včetně cíleného marketingu na konkrétní zájmové skupiny návštěvníků.

Výsledek hospodaření z jiné (hospodářské) činnosti

Výsledek hospodaření za jinou (hospodářskou) činnost za rok 2023 činí zisk ve výši 3 303 639,06 Kč. Zisk z jiné činnosti po zdanění spolu s výsledkem hospodaření z hlavní činnosti tvoří vyrovnaný hospodářský výsledek Moravského zemského muzea.

Jiná (hospodářská) činnost v Moravském zemském muzeu spočívá zejména v dlouhodobých a krátkodobých pronájmech nemovitého majetku a v prodeji upomínkových předmětů.

Zastoupení jednotlivých druhů výnosů z jiné (hospodářské) činnosti je uvedeno na následující tabulce a grafu:

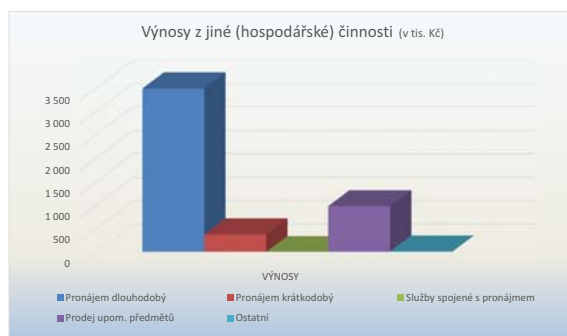
2023	Pronájem dlouhodobý	Pronájem krátkodobý	Služby spojené s pronájmem	Prodej upom. předmětů	Ostatní
VÝNOSY	3 498,09	374,33	1 326,87	982,30	13,17

v tis. Kč

Tato tabulka dává přehled, kolik činily jednotlivé druhy výnosů v předcházejícím roce.

2022	Pronájem dlouhodobý	Pronájem krátkodobý	Služby spojené s pronájmem	Prodej upom. předmětů	Ostatní
VÝNOSY	3 635,26	362,02	1 509,48	1 083,54	11,72

v tis. Kč

Výnosy z dlouhodobého pronájmu se daří naplňovat dle uzavřených nájemních smluv, u nichž je nájemně každoročně upravováno o výši inflace. V roce 2023 došlo k výměně nájemců nebytových prostor KN2/4, jedním z důvodů je havarijní stav celého objektu (Kapucínské náměstí 2/4, Brno). I proto došlo k mírnému poklesu výnosů při porovnání s předchozím obdobím, po část roku byly prostory neobsazeny.

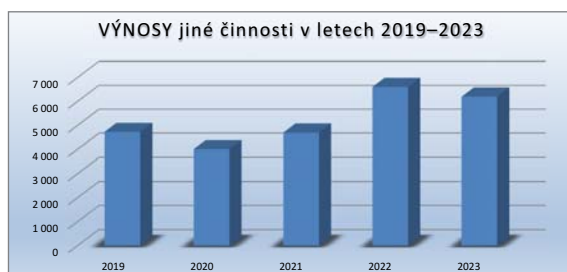
Prodej upomínkových předmětů probíhá prostřednictvím pokladen expozičních objektů MZM, případně přes e-shop.

Náklady související s hospodářskou činností zahrnují náklady na prodané zboží, spotřebu energie, opravy a udržování, ostatní služby, platy a ostatní osobní náklady, podíl na odpisech budov a daň z příjmů.

Vývoj výnosů z jiné činnosti za roky 2019–2023 je zobrazen v následující tabulce a grafu:

rok	2019	2020	2021	2022	2023
VÝNOSY	4 726	4 008	4 692	6 602	6 195

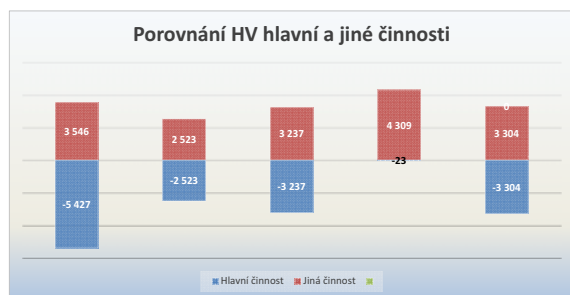
v tis. Kč

Porovnání výsledku hospodaření hlavní a jiné (hospodářské) činnosti je uvedeno v následující tabulce a grafu:

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Hlavní činnost	-5 427	-2 523	-3 237	-23	-3 304
Jiná činnost	3 546	2 523	3 237	4 310	3 304

v tis. Kč

Porovnání plánovaného rozpočtu a dosažené skutečnosti

Celkové náklady Moravského zemského muzea dosáhly **237 770 364,84 Kč**, z toho činí

- náklady hlavní činnosti: 234 879 254,25 Kč
- náklady jiné (hospodářské) činnosti: 2 891 110,59 Kč.

Celkové výnosy Moravského zemského muzea dosáhly **237 770 364,84 Kč**, z toho činí

- výnosy hlavní činnosti: 231 575 615,19 Kč
- výnosy jiné (hospodářské) činnosti: 6 194 794,65 Kč.

Při porovnání rozpočtu a dosažené skutečnosti na úrovni jednotlivých syntetických účtů došlo k významným odchylkám, neboť v průběhu roku a při vypořádání Predikce nedošlo k „narovnání“ plánovaných hodnot na predikované. Rozpočet byl sestaven v době, kdy nebylo jisté, zda a v jaké výši budou kryté zvýšené náklady na energie. Proto při plánování rozpočtu byla většina syntetických účtů ponížena na úkor energií. Cílem MZM bylo dosáhnout vyrovnaného rozpočtu, nepřekročit limity platů a OON a uspořit co nejvíce z kompenzačního příspěvku na energie.

Náklady na spotřebu materiálu (účet 501) činily 4 571 430,49 Kč včetně materiálových nákladů hrazených z účelových prostředků. V rámci porovnání oproti rozpočtu došlo k překročení ve výši 1,9 mil. Kč. Největší položkou ve spotřebě materiálu je provozní materiál na opravy a údržbu budov, tiskařský mate-

riál, materiál sloužící k tvorbě výstav a propagaci MZM a pohonné hmoty.

Náklady na energie (účet 502) činily 15 286 290,14 Kč. S rozpočtem nelze porovnat, neboť poskytnutá kompenzace na energie byla připsána na tento účet, přičemž při sestavování rozpočtu byl tento účet v určité výši predikován. Uspořená částka z hlavní činnosti za poskytnutou kompenzaci je evidována na účtu 384 dle metodického pokynu. Největší položkou v nákladech na energie tvoří náklady na dodávku tepla (50 %), následně náklady na elektrickou energii (35 %), následují náklady na plyn (9%) a vodné/stočné (6 %). V předchozím roce připadal největší podíl na elektrickou energii. Podíly se značně mění v důsledku turbulentního vývoje cen za jednotku každé komodity.

Náklady na opravy (účet 511) činily 29 667 136,02 Kč, přičemž většina nákladů je tvořena účelově poskytnutými prostředky. Rozpočtované náklady činily 4 325 700,00 Kč, přičemž hlavní rozdíl tvoří dotační akce, jejichž částečná realizace byla přesunuta i do roku 2023 (primárně náklady na restaurování hudebních nástrojů v rámci projektu IROP Jevišovice). Z pohledu provozního rozpočtu byly realizovány opravy ve výši cca 3,26 mil. Kč (část hrazena z příspěvku na provoz), obdobná částka jako v předcházejícím roce.

Náklady na cestovné (účet 512) činily 2 218 424,38 Kč. Plánovaný rozpočet odhadoval náklady na cestovné ve výši 1 630 000 Kč. Více než 70% nákladů na cestovné souvisela s účelovými (dotačními) prostředky. Přibližně 51% nákladů na cestovné tvoří náklady související se zahraničními služebními cestami, většina cest byla uskutečněna na Slovensko, případně dalších zemí přímo sousedících s Českou republikou.

Mzdové náklady (účet 521) byly čerpány ve výši 98 308 870 Kč. Převyšené čerpání je způsobeno čerpáním mzdových nákladů na mimorozpočtové zdroje – GAČR, NAKI, Erasmus+ a jiná činnost, které nejsou zahrnuty v plánovaném rozpočtu. Limity na platy byly překročeny o 1,735 tis. Kč a limity OON byly dodrženy, nedošlo ani k překročení plánované výše náhrad v době čerpání PN.

Náklady na zákonné sociální pojištění (účet 524) byly čerpány ve výši 31 413 736 Kč. V rámci rozpočtu nedošlo k přečerpání. MZM využívalo nově zavedenou slevu na pojistném a je-li to možné, tak větší zapojení dohod bez nutnosti odvodu pojistného.

Zákonné sociální náklady (účet 527) činily 4 471 360,60 Kč, oproti plánovanému rozpočtu došlo k překročení o cca 162 tis. Kč (cca 3%). Největší položkou tvoří příspěvek zaměstnavatele na stravování zaměstnanců, dále povinný příděl do FKSP a poté náklady na pomůcky k ochraně zdraví zaměstnanců a různá odborná školení zaměstnanců. V minulých letech zde byly mimořádné náklady z důvodu pandemie nemoci Covid-19, které se v roce 2023 již nevyskytovaly.

Ostatní náklady z činnosti (účet 549) vykazují čerpání ve výši 982 773,80 Kč, oproti plánu je úspora cca 152 tis. Kč. Největší položkou je hrazené pojistné majetku, vozidel, výstav a cestovní pojištění, následují členské a konferenční poplatky. Z důvodu aktualizace pojistných hodnot budov významně vzrostlo i pojistné, které bude i v následujících letech významnou položkou mezi ostatními náklady.

Náklady na odpisy (účet 551) vykazují čerpání ve výši 20 444 908,55 Kč. V průběhu roku došlo k zařazení několika rekonstrukcí do užívání, proto je sledovaná částka mírně vyšší než v plánu odpisů se-

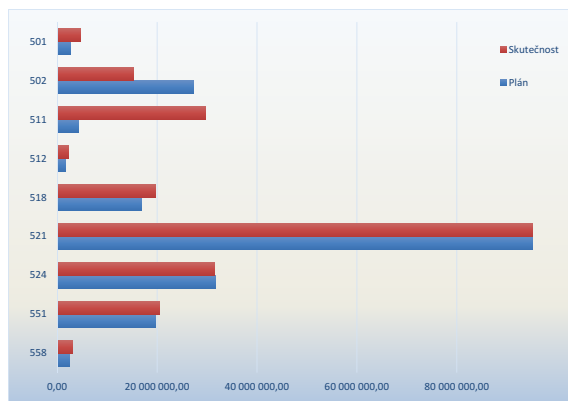
stavovaném v průběhu roku 2022. Více než ¼ části odpisů je kryta účtem 671 – rozpouštění investičního transferu získaného ze zdrojů EU.

Tvorba a zúčtování opravných položek (účet 556) vykazuje čerpání ve výši 173 797,43 Kč, při sestavování rozpočtu z důvodu opatrnosti nebylo s tímto účtem rozpočtováno hospodaření MZM. V průběhu roku vznikla potřeba tvorby opravných položek vůči starším publikacím evidovaných na skladu MZM, u kterých byla identifikovaná vysoká pravděpodobnost neprodejnosti (zastaralost textu, publikace k již ukončeným výstavám, ...). Dále byla vytvořena opravná položka k pohledávce po splatnosti za bývalým nájemcem. Opravné položky k pohledávkám jsou tvořeny dle vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Náklady na drobný dlouhodobý majetek (účet 558) činí 3 132 801,43 Kč. Více než 40% takto pořízeného majetku bylo financováno účelově poskytnutými prostředky.

Přehled vybraných nákladových účtů a porovnání s plánem

Účet	Plán	Skutečnost	Rozdíl
501	2 664 000,00	4 571 430,49	1 907 430,49
502	27 202 000,00	15 286 290,14	-11 915 709,86
511	4 325 700,00	29 667 136,02	25 341 436,02
512	1 630 000,00	2 218 424,38	588 424,38
518	16 774 635,99	19 746 347,72	2 971 711,73
521	96 946 989,00	98 308 870,00	1 361 881,00
524	31 678 917,24	31 413 736,00	-265 181,24
551	19 700 000,00	20 444 908,55	744 908,55
558	2 410 710,00	3 132 801,43	722 091,43

Výnosy z prodeje služeb (účet 602) činí 11 478 593,21 Kč. Oproti plánu zde došlo k navýšení o cca 6 379 tis. Kč. Navýšení je způsobeno zvýšeným výběrem vstupného, na kterém se podílela jak vyšší návštěvnost, tak i navýšení ceny vstupného v průběhu roku 2022. Dále je nárůst způsoben přeúčtováním služeb spojených s nájmem jednotlivým nájemcům, kdy MZM nakupovalo dražší energie, ale taktéž fakturovalo tyto dražší energie konečným spotřebitelům.

Výnosy z pronájmu (účet 603) činí 3 872 419,69 Kč. Tato hodnota je srovnatelná s očekávaným plánem. Především u dlouhodobého pronájmu nedošlo

k poklesu, vyjma poklesu vybraného nájemného na objektu KN2/4. Došlo též k mírnému navýšení krátkodobých pronájmů vůči očekávání.

Výnosy z prodaného zboží (účet 604) činí 1 923 164,73 Kč. Jedná se o významný nárůst, který však generuje i nákladovou položku (účet 504). Kč. Především se dařilo prodávat publikace vydávané Moravským zemským muzeem a suvenýry na pokladnách expozičních objektů.

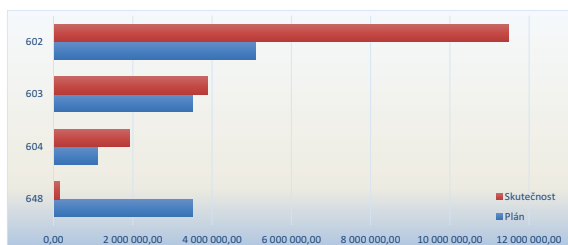
Fondy (účet 648) byly zapojeny ve výši 157 589,06 Kč. Fond reprodukce majetku byl v roce 2023 více využíván na financování investičních akcí (kamerové systémy a dofinancování dotačních projektů), které nemohly být v minulých letech realizovány či na ně nebyly získány dotační prostředky. Část běžných provozních oprav byla financována zvýšenými výnosy z prodeje služeb.

Ostatní výnosy z činnosti (účet 649) zobrazují při srovnání s plánem nárůst čerpání o cca 148 tis. Kč – hlavní příčinou tohoto navýšení jsou získaná pojistná plnění při náhradě škod od pojišťoven a vyšší výnosy z časopisu Antropologie ze zahraničí.

Výnosy z transferů (účet 671) dosáhly hodnoty 220 067 tis. Kč, přičemž plánová hodnota byla 196 797 tis. Kč. Rozdíl tvoří opravy (účet 511), na které byly získány účelové (dotační) prostředky, avšak jejich realizace byla posunuta do roku 2023 a úspora na příspěvku na energie (cca 3,6 mil. Kč).

Přehled vybraných výnosových účtů a porovnání s plánem

Účet	Plán	Skutečnost	Rozdíl
602	5 100 000,00	11 478 593,21	6 378 593,21
603	3 500 000,00	3 872 419,69	372 419,69
604	1 100 000,00	1 923 164,73	823 164,73
648	3 500 000,00	157 589,00	-3 342 411,00

Hospodářský výsledek Moravského zemského muzea po zdanění za rok 2023 z hlavní a jiné činnosti je vyrovnaný.

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Hlavní činnost	-5 427	-2 523	-3 237	-23	-3 304
Jiná činnost	3 546	2 523	3 237	4 310	3 304
Hospodářský výsledek	-1 881	0	0	+ 4 287	0

v tis. Kč

Moravské zemské muzeum interně sleduje čerpání provozních nákladů dle jednotlivých oddělení a samostatně eviduje veškeré účelově poskytnuté prostředky. Výnosy i náklady jsou sledovány dle účtů a činností, na základě kterých byly plánovány (vstupné, prodej publikací a suvenýrů, zápůjčky, záchranný archeologický výzkum, přefakturace apod.). Samostatně je evidována jiná činnost a to za použití analytické evidence a středisek.

Výdaje na zahraniční služební cesty

Náklady na služební cesty činily v Moravském zemském muzeu 2 218 424,38 Kč, z toho

- **tuzemské cesty: 1 127 845,40 Kč,**
- **zahraniční cesty: 1 090 578,98 Kč,** z toho bylo financováno
 - o provozním rozpočtem: 83 427,31 Kč,
 - o účelovými prostředky (DKRVO): 659 516,02 Kč,
 - o mimorozpočtovými zdroji (GAČR, ERAS-MUS+, přefakturace): 311 635,65 Kč.

Podíl nákladů zahraničních služebních cest na celkových nákladech MZM a vývoj nákladů na tyto cesty je uveden v následující tabulce a grafu:

rok	Náklady celkové	Zahr. SC	%
2018	161 028 873,18	1 101 896,77	0,68
2019	175 355 652,22	1 567 300,00	0,89
2020	177 772 725,51	135 063,51	0,08
2021	203 167 597,65	444 123,67	0,22
2022	207 137 580,40	826 408,65	0,40
2023	237 770 364,84	1 090 578,98	0,46

Hodnoty cestovního v letech 2020 a 2021 byly ovlivněny pandemií Covid-19, kdy bylo po část každého roku omezeno cestování.

Většina zahraničních služebních cest směřovala na Slovensko, případně do sousedních zemí. Jednotlivé zahraniční cesty jsou uvedeny v tabulce, která je přílohou č. 1 této zprávy.

Mimorozpočtové zdroje financování

Příspěvky (územní samosprávné celky, zahraniční)

Statutární město Brno poskytl MZM neinvestiční dotaci ve výši 200 000,- Kč za účelem reklamní a propagační činnosti.

Jihomoravský kraj poskytl MZM neinvestiční dotaci ve výši 45 000,- Kč za účelem realizace akce Brněnská muzejní noc 2023.

Jihomoravský kraj poskytl MZM neinvestiční dotaci ve výši 120 000,- Kč za účelem realizace Akce v Paláci šlechtičen – Setkávání s tradičním loutkářstvím, Za humny II.

Jihomoravský kraj poskytl MZM neinvestiční dotaci ve výši 200 000,- Kč za účelem spolufinancování na realizaci výstavy „Nastoupil jsem co redaktor...Literatura a literáti v Lidových novinách“. Část dotace byla vyčerpaná v roce 2023, část určená na propagaci bude vyčerpaná v roce 2024.

Dům zahraniční spolupráce poskytl MZM neinvestiční příspěvek z programu Erasmus+

na mobilitu pro roky 2022 a 2023. V roce 2023 byla využita další část příspěvku na úhradu výdajů spojených se dvěma zahraničními služebními cestami odborných pracovníků do Portugalska.

Dotace a granty (např. VVi)

MZM realizovalo v roce 2023 níže uvedené projekty GAČR:

- Rekonstrukce mobility v mladém paleolitu na základě provenience radiolaritových artefaktů
 - využité prostředky: 171 925,10 Kč
 - Centrální aglomerace Němčice nad Hanou – Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby la-
ténské na Moravě
 - využité prostředky: 801 401,59 Kč
 - Společenská a technologická změna na Jantarové stezce ve 3. století př. Kr.
 - využité prostředky: 848 131,93 Kč
- MZM realizovalo v roce 2023 projekt NAKI III:
- Do nitra velkomoravského šperku
 - využité prostředky: 458 773,85 Kč

Dary

MZM v roce 2023 nezískalo žádný finanční dar. V rámci uzavřených darovacích smluv získalo do práva hospodaření několik sbírkových předmětů.

Přefakturace

ICOM pokryl část nákladů spojených se zahraniční služební cestou dr. Galetové do Austrálie.

Asociace muzeí a galerií pokryla část nákladů spojených s přípravou a realizací dvou konferencí pořádaných MZM.

Detailnější popis mimorozpočtových zdrojů je uveden v tabulce, která je přílohou č. 4 Zprávy o finančním hospodaření.

Fondy organizace

Fond reprodukce majetku (účet 416) na počátku roku 2023 měl zůstatek ve výši 24 339 857,44 Kč. Tvorba fondu ve výši 15 020 519,89 Kč je tvořena odpisy dlouhodobého majetku a zůstatkovou cenou vy-

řazeného dlouhodobého majetku a darem převedeným z rezervního fondu. Žádný majetek nebyl odprodán. Fond reprodukce majetku ve výši 0 Kč byl použit jako zdroj financování nutných oprav provozních budov MZM a ve výši 14 688 530,29 Kč jako zdroj financování pořízení dlouhodobého majetku (především technického zhodnocení budov, kamerových a zabezpečovacích systémů, nákup sbírek, předfinancování rekonstrukcí menšího rozsahu, rekonstrukce výtahu v Paláci šlechtičen a dofinancování investičního projektu IROP Palác šlechtičen).

Čerpání fondu reprodukce majetku bylo ovlivněno ukončením projektu IROP Moravec a vrácení dotace, kdy veškeré uhrazené investiční výdaje musely být započteny jako použití fondu. Je zde určitá šance na vrácení těchto prostředků zpět do fondu reprodukce majetku MZM v podobě odpisů zmařených investic a nenařízení odvodů z odpisů.

V následujících letech bude z fondu třeba realizovat rekonstrukci zabezpečení a rozvodů v Dietrichsteinském paláci, která nám nebyla několikrát schválena v rámci ISO/A ve výši několika milionů korun, dále je v plánu přístavba Pavilonu Anthropos a dofinancování neuznatelných výdajů projektů IROP Jevišovice.

účet	PS 2023	tvorba	čerpání			zůstatek 2023
			opravy	investice	sbírky	
416 FRM	24 339 857	15 020 520	0	- 13 945 999	- 742 531	24 671 847

Rezervní fond z ostatních titulů (účet 414) na počátku roku 2023 vykazoval zůstatek ve výši 39 327 703,17 Kč. Tvorba na tomto účtu nebyla, zároveň byl čerpán dar Památníku Leoše Janáčka formou převodu do fondu reprodukce majetku na financování nákupu investičního majetku. Na účtu 414 bylo proučtováno překlenutí časového nesouladu na projektu IROP (vůči účtu 472).

účet	PS 2023	tvorba	čerpání	zůstatek 2022
414 RF z ostatních titulů	39 327 703	35 896 722	39 159 950	36 064 475
z toho dar Památník Leoše Janáčka	217 753	0	50 000	167 753
z toho IROP	39 109 950	35 896 722	39 109 950	35 896 722

Rezervní fond zlepšeného výsledku hospodaření (účet 413) je byl roku 2020 nulový (zůstatek byl použit na úhradu ztráty roku 2019). V roce 2023 došlo k tvorbě ze zlepšeného hospodářského výsledku jiné (hospodářské) činnosti roku 2022. V ná-

sledujícím období bude rezervní fond použit, zároveň může plnit svou řádnou funkci pro nenadálé výdaje, pokud nedojde k jeho úplnému vyčerpání.

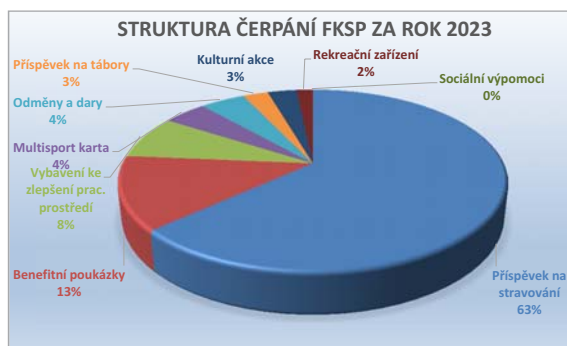
účet	PS 2023	tvorba	čerpání	zůstatek 2023
413 RF	0	1 386 664	0	1 386 664

Fond kulturních a společenských potřeb (účet 412) vykazoval na počátku roku 2023 stav 1 156 573 Kč, konečný zůstatek činil 1 273 097 Kč.

účet	PS 2023	tvorba	čerpání	zůstatek 2023
412 FKSP	1 156 573	1 783 658	1 667 134	1 273 097

Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán v souladu s Vyhláškou Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb a se Zásadami čerpání prostředků FKSP Moravského zemského muzea a uzavřenou kolektivní smlouvou. Přehled čerpání je uveden v tabulce a grafu:

FKSP čerpání	Kč
Příspěvek na stravování	1 055 158,00
Benefitní poukázky	218 000,00
Vybavení ke zlepšení pracovního prostředí	128 823,00
Multisport karta	72 800,00
Odměny a dary	75 000,00
Příspěvek na tábory	41 800,00
Kulturní akce	48 522,00
Rekreační zařízení	27 031,00
Sociální výpomoci	0,00

Fond odměn (účet 411) vykázal tvorbu ve výši 2 900 000 Kč ze zlepšeného hospodářského výsledku jiné (hospodářské) činnosti roku 2022, v roce 2023 došlo k jeho použití ve výši 1 735 Kč.

účet	PS 2023	tvorba	čerpání	zůstatek 2023
411 Fond odměn	450 000	2 900 000	1 735	3 348 265

Mzdové náklady

Na počátku roku 2023 byl stanoven plánovaný přepočtený počet zaměstnanců v pracovním poměru na hodnotu 185,40, v průběhu roku byl upraven na 186,15 (projekt NAKI III). Skutečný přepočtený počet zaměstnanců za rok 2023 činil 184,10, přičemž na hlavní činnost připadá 183,10 úvazků a na jinou činnost připadá 1,0 úvazku.

MZM vykazuje na vedlejší činnost výši 1,0 úvazku za daný rok na základě vydané směrnice.

Průměrný evidenční fyzický počet zaměstnanců činil 218,91 a evidenční přepočtený počet úvazků ke konci sledovaného období byl 184,33 za hlavní i vedlejší činnost.

Rozpočet limitu mzdových prostředků byl mírně překročen, v rámci limitu na platy došlo k překročení ve výši 1 735 Kč (zapojení fondu odměn), v rámci limitu ostatních osobních nákladů došlo k úspoře ve výši 126 361 Kč.

Platy byly rozpočtovány následovně:

– rozpočtové zdroje (limity)	
○ provoz:	86 049 989 Kč
○ kulturní aktivity:	0 Kč
○ ostatní:	0 Kč
○ NAKI:	250 000 Kč
○ DKRVO:	1 400 000 Kč
○ Fond odměn	0 Kč
– mimorozpočtové zdroje	
○ NAKI	217 000 Kč
○ GAČR:	375 000 Kč
○ Erasmus+:	24 000 Kč

Platy byly čerpány následovně:

– rozpočtové zdroje (limity)	
○ provoz:	86 049 989 Kč
○ kulturní aktivity:	0 Kč
○ VISK (ostatní):	0 Kč
○ NAKI:	250 000 Kč
○ DKRVO:	1 400 000 Kč
○ Fond odměn	1 735 Kč

– mimorozpočtové zdroje	
○ NAKI:	208 600 Kč
○ GAČR:	375 000 Kč
○ Erasmus+:	24 000 Kč
– jiná (hospodářská) činnost	
○ pronájmy:	442 392 Kč

OON byly rozpočtovány následovně:

– rozpočtové zdroje (limity)	
○ provoz:	4 887 000 Kč
○ kulturní aktivity:	18 000 Kč
○ ostatní:	30 000 Kč
○ NAKI:	710 000 Kč
○ DKRVO:	3 082 000 Kč
– mimorozpočtové zdroje	
○ NAKI	0 Kč
○ GAČR:	248 000 Kč

OON byly čerpány následovně:

– rozpočtové zdroje (limity)	
○ provoz:	4 760 639 Kč
○ kulturní aktivity:	18 000 Kč
○ VISK (ostatní):	30 000 Kč
○ NAKI:	710 000 Kč
○ DKRVO:	3 082 000 Kč
– mimorozpočtové zdroje	
○ NAKI:	0 Kč
○ GAČR:	248 000 Kč
○ ZAV	155 265 Kč
– jiná (hospodářská) činnost	
○ pronájmy:	115 774 Kč

Limit ostatních osobních nákladů byl dodržen především díky tomu, že Moravské zemské muzeum získalo dodatečné navýšení limitů na základě jednání se zřizovatelem o potřebě OON nad rámec limitů stanovených při sestavování základního rozpočtu a zároveň v průběhu roku po konzultaci se zřizovatelem převedlo část kustodů (pracovníci hlídající expozice v době otevření široké veřejnosti) a zástupu kmenových zaměstnanců ostrahy (především v době čerpání řádné dovolené) pod externí službu. Drtivá většina OON je spotřebovaná na kustody a ostrahu. Aby byl dodržen navýšený limit, provedlo MZM revizi počtu kustodů a omezilo jejich počet ve výstavních prostorách na nezbytné minimum.

Vyšší potřeba limitu na platy a externí službu vyvstala taktéž na základě šetření Inspektorátu práce v návaznosti na rozsudek Nejvyššího soudu týkající se zápočtu přestávky na oddych do limitu pracovní

doby. Zároveň se podařilo se dotčenými zaměstnanci uzavřít dohody o narovnání za nepromlčené období, kdy MZM přestávky na oddych nezapočítávalo do odpracované doby.

Podíl zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním přesahuje v MZM hodnotu 50%.

Náklady na DPN v roce 2023 činily 435 476 Kč. Oproti předchozímu roku se jedná o pokles.

Náklady na DPN	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady na dočasnou pracovní neschopnost	225	520	465	637	435

v tis. Kč

Povinné pojistné placené zaměstnavatelem činilo 31 413 736 Kč.

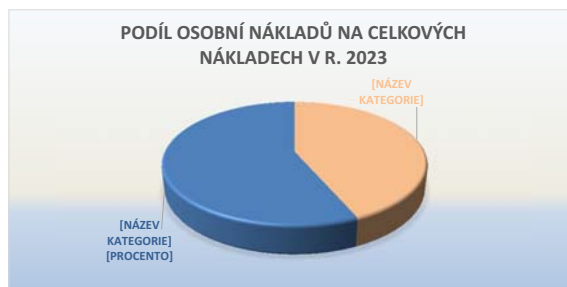
Zákonné sociální náklady činily 4 471 360,60 Kč. Největší položkou byl příspěvek na stravování, následně příděl do fondu kulturních a společenských potřeb a výdaje na ochranné pracovní pomůcky.

Náklady na povinné pojištění zaměstnanců činily 259 753,93 Kč.

Celkové osobní náklady (úč. skupina 52) v Moravském zemském muzeu za rok 2023 činily 134 451 720,53 Kč. Vůči celkovým nákladům tvoří 57 %.

Celkové náklady MZM	237 770 364,84
věcné náklady	103 318 644,31
osobní náklady	134 451 720,53
mzdové náklady	98 306 870,00
zákonné sociální pojištění	31 413 736,00
jiné sociální pojištění	259 753,93
zákonné sociální náklady	4 471 360,60

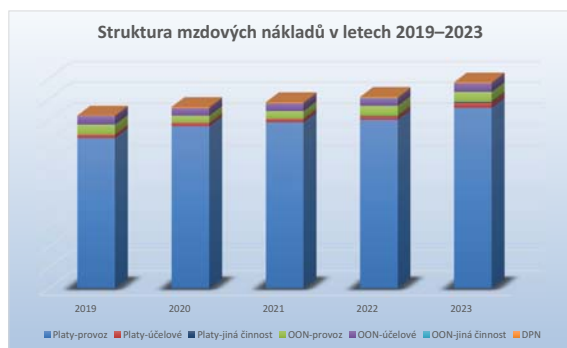

Přehled čerpání mzdových prostředků v letech 2019–2023 je uveden v tabulce a zobrazen na následujícím grafu:

Mzdové náklady	2019	2020	2021	2022	2023
Platy (v tis. Kč)	71 949	78 807	80 759	82 105	88 752
z toho provozní prostředky	71 559	77 153	79 109	80 295	86 052
z toho dotační, účelové, mimorozp.	1 651	1 655	1 650	1 593	2 258
z toho jiná (hospodářská) činnost	0	0	0	217	442
Průměrný plat v Kč	32 235	35 729	36 167	36 866	40 174

Ostatní osobní náklady	2019	2020	2021	2022	2023
OON (v tis. Kč)	8 828	7 011	7 393	8 414	9 120
z toho provozní prostředky	4 764	3 395	3 624	4 829	4 761
z toho dotační, účelové, mimorozp.	4 064	3 616	3 614	3 462	4 243
z toho jiná (hospodářská) činnost	0	0	155	123	116

v tis. Kč

Ostatní osobní náklady lze rozdělit na:

- dohody o pracovní činnosti čerpané ve výši 5 285 888,- Kč
- dohody o provedení práce čerpané ve výši 3 833 790,- Kč

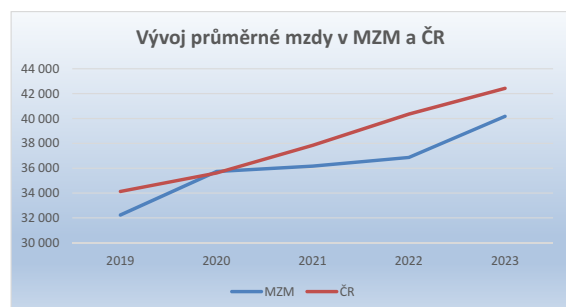
V předcházejícím roce činil podíl 33 % DPP a 67 % DPČ.

Odstupné nebylo v roce 2023 vyplaceno.

Níže uvedená tabulka zobrazuje vývoj průměrného platu v MZM a národním hospodářství. I přesto, že MZM zaměstnává pracovníky s vysokoškolským vzděláním, tak dlouhodobě plat v MZM nedosahuje průměrné mzdy v národním hospodářství.

Průměrný plat	2019	2020	2021	2022	2023
MZM	32 235	35 729	36 167	36 866	40 174
ČR	34 125	35 611	37 839	40 353	42 427*

údaj ČR 2023 je za období 1Q-3Q/2023, přesná data budou k dispozici až po odevzdání Zprávy*

1. Bezúplatné převody majetku

Moravské zemské muzeu bezúplatně nabylo níže uvedený majetek:

A) použitých 20 ks stolních počítačů

- smluvní strana: Česká republika – Ústavní soud

B) soubor předmětů historické a umělecké hodnoty (knihtisk, pergamen, oceloryt, dřevořez, kovořez)

- smluvní strana: prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D.

C) soubor předmětů historické a umělecké hodnoty (autobiografie, překlady, psací stroj)

- smluvní strana: Michaela Jurová

D) soubor předmětů historické a umělecké hodnoty (předměty z loutkařské sbírky)

- smluvní strana: prof. Milan Knížák, Marie Knížáková

MZM bezúplatně předalo Technickému muzeu v Brně automobil Praha Alfa, rok výroby 1930.

Bezúplatné převody jsou taktéž uvedeny v příloze č. 2 Zprávy o finančním hospodaření.

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

V roce 2023 byly v Moravském zemském muzeu provedeny následující vnější a vnitřní kontroly:

Interní auditor

- Výkon interního auditu zaměřeného na oblast pojistných smluv v MZM
- Audit účinnosti vnitřního kontrolního systému – doplnění interních auditů z roku 2020 dle platných norem a metodik a prověření interních auditů roku 2018 a 2019 (audit započat 2022 a ukončen 2023)
- Audit projektu s registračním číslem CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001719 „MZM, stálá expozice – loutkařské umění a tradiční kultura na Moravě v zrcadle času“ (audit započat 2022 a ukončen 2023)

U posledního auditu byla stanovena nápravná opatření.

Vnější kontroly

- Oblastní inspektorát práce pro JmK a Zlínský kraj
Kontrola na úseku ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek a na úseku zaměstnanosti. Kontrolou byly zjištěny nedostatky, které byly narovnány dohodami o narovnání.
- MK ČR - oblast BOZP a PO
Kontrola dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně v objektu Rebešovice a KN2/4. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.
- Krajské ředitelství Policie ČR pro JmK
Kontrola nad dodržováním zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

- d) MK ČR – kontrolní skupina
Ověření využití institucionální kontroly na základě „DKRVO MZM v Brně 2019-2023“. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.
- e) Hasičský záchranný sbor JmK
Dodržování povinností stanovených zákonem o požární ochraně a dále povinností vyplývajících ze souvisejících předpisů. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.
- f) Státní veterinární správa pro JmK
Veterinární kontrola technického závodu určeného k preparaci kadáverů zvířat pro tvorbu muzejních sbírek dle veterinárního a schvalovacího čísla CZ 62713571 a CZ 60B00235. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.
- g) Hasičský záchranný sbor JmK
Dodržování povinností stanovených zákonem o požární ochraně a dále povinností vyplývajících ze souvisejících předpisů (objekt Kobližná 1, Brno). Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.
- h) MK ČR
Kontrola smluv příspěvkových organizací Ministerstva kultury uveřejněných v registru smluv. Kontrola nebyla doposud uzavřena, v rámci nápravných opatření byly zpracovány administrativní poznatky z dosud známých zjištění.

Realizace projektů

MZM realizovalo níže uvedené projekty finančně zajištěné v rámci výdajů kapitoly 334 MK ČR financované formou ukazatele podmiňujícího čerpání příspěvku na provoz. Prostředky určené na tyto projekty byly řádně využity ve výši 100%, pouze u projektu Příprava na zřízení Muzea totality v Uherském Hradišti byla část prostředků převedena na rok 2024.

V příloze č. 6 jsou obsaženy karty realizovaných projektů:

- **Metodické centrum CITEM**
 - přijaté prostředky: 630 000 Kč
 - použité prostředky: 630 000 Kč
- **Metodické centrum muzejní pedagogiky**
 - přijaté prostředky: 460 000 Kč
 - použité prostředky: 460 000 Kč
- **„Galerie Z. Buriana“ – Pavilon Anthropos**
 - přijaté prostředky: 730 000 Kč
 - použité prostředky: 730 000 Kč

- **Rodin na Moravě**
 - přijaté prostředky: 600 000 Kč
 - použité prostředky: 600 000 Kč
- **Interaktivní výstava Tisíc tváří Amazonie**
 - přijaté prostředky: 150 000 Kč
 - použité prostředky: 150 000 Kč
- **RETROKON - Národní program retrospektivní konverze katalogů v ČR**
 - přijaté prostředky: 30 000 Kč
 - použité prostředky: 30 000 Kč
- **Czech-in (Rodin na Moravě, Když Brnem táhli mamuti)**
 - přijaté prostředky: 96 000 Kč
 - použité prostředky: 96 000 Kč
- **Příprava na zřízení Muzea totality v Uherském Hradišti**
 - přijaté prostředky: 2 500 000 Kč
 - použité prostředky: 1 090 013,80 Kč
 - převod do r. 2024: 1 409 986,20 Kč

Ing. Angela Kozáková,
vedoucí Oddělení provoz

Jaroslav Výstrk, vedoucí Oddělení ostrahy

Ing. Karel Zouhar,
vedoucí Oddělení informatiky

Úsek ekonomicko- provozního náměstka

Součástí úseku ekonomicko-provozní náměstkyně byla v roce 2023 následující oddělení:

Ekonomické oddělení / Pracoviště evidence majetku
Oddělení provoz
Oddělení ostrahy
Oddělení informatiky
Bezpečnostní technik

Oddělení provoz

I v roce 2023 oddělení zajišťovalo drobné provozní opravy v objektech MZM, včetně zákonných prohlídek a revizí. Zajišťovalo nasazení dozorců (kustodů) ve výstavních a expozičních prostorách. I v tomto roce oddělení uskutečňovalo výměnu původních zářivek za úsporné na odborných odd. v objektech Muzejní 2 a Petrská 1. K větším opravám patří výměna akumulčních kamen v depozitáři ZOOLOGIE – Muzejní 2.

Oddělení ostrahy

Zajišťovalo fyzické zabezpečení objektů a prostor MZM, včetně revizí stávajících zabezpečovacích systémů. Navýšení fyzické ostrahy v průběhu konání divadelní Letní scény v Biskupském dvoře. V oblasti elektronického zabezpečení se oddělení podílelo na:

1. Památník Leoše Janáčka – kompletní rekonstrukci zabezpečení (PZTS +CCTV) s přenosem dat.
2. Památník Bible kralické – rekonstrukcí PZT.
3. Starý zámek Jevišovice – nový systém CCTV a rozšíření EPS o další prostory.

Oddělení informatiky

– rozšiřování moderní strukturované kabeláže v objektech MZM s důrazem na použití optických vláken

- rutinní provozování nové soustavy diskových úložišť NAS v MZM a zprovoznění diskového pole mimo MZM – systém pro ukládání digitalizovaných dat a zálohy PC (dříve disk N) – zálohování dat z NAS do jiného objektu
- zálohování systémem Veem Backup všech dat na serverovně na NAS na Rybárně
- obnova serveru MZM – „Ekonom“ za nový s virtualizací, na jednom virtuálním serveru nová instalace modulů Vema
- udržování a provozování SW Spisovka 3 na provedení spisové služby v MZM – převod na nový server a novou verzi SW Spisovka 3
- udržování, servis a rozvoj intranetového WWW serveru včetně obsahu
- zajišťování provozu a obsahové náplně internetového portálu www.mzm.cz včetně mobilní verze a stránek metodického centra MCMP, včetně edukačního portálu
- další rozvoj nového portálu www.mzm.cz
- zajišťování veškeré internetové prezentace MZM na sociálních sítích Facebook, Instagram a YouTube
- zajišťování mobilních služeb od Vodafone – rozšiřování včetně zaměstnaneckého programu
- zajištění chodu a aktualizace obrazovek a dotykových monitorů ve všech výstavních prostorách MZM
- zajištění chodu vstupenkového a prodejního systému Colosseum na všech pokladnách MZM včetně tisku nových vstupenek a plateb kartou
- další rozvoj aplikací s novým portálem zprostředkujícím digitalizované předměty oborů Divadlo a Etnografie
- příprava na nový HW a SW projektu NPO Digitalizace
- zajištění chodu a rozšiřování funkcionality generátoru V1
- zajišťování nákupu výpočetní techniky přes elektronické tržiště NEN
- Upgrade mailserveru, zakoupení nového serveru, zálohování mailserveru, převod Kerio Connect na nový server
- Nový firemní firewall Kerio Contrl Box 500

PO a BOZP

V rámci činnosti PO a BOZP jsou v MZM prováděny kontroly BOZP na všech pracovištích se zaměřením

na skladovací systémy, regály apod., včetně bezpečnosti práce při skladování a ukládání sbírkových předmětů do regálů. Dále je prováděna kontrola dokumentace a záznamů na jednotlivých pracovištích – dostupnost aktuálních verzí řídicích dokumentů. A dále také prověřování systému preventivních požárních úseků se zaměřením na plnění konkrétních povinností plynoucích z povinností preventistů PO.

Události roku 2023

ÍČO: 00094862
334

Kapitola: Příspěvková organizace
Právní forma: 27.02.2024, 09:51:37
Okamžik sestavení: 91020
Předmět činnosti:

VÝKAZNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
ROZVAHA

Sestavená k 31.12.2023
(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)
Moravské zemské muzeum
Zelný trh 6 , 65937 Brno

MÚZO Praha s.r.o.

Jméno a příjmení osoby odpovědné za sestavení: Jana Krajnáková
E-mail osoby odpovědné za sestavení: jkrajnakova@mzm.cz
Telefon osoby odpovědné za sestavení: 533435270

Položka	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			1	2	3	4
			BĚŽNÉ			
		BRUTTO	KOREKCE	NETTO	MINULÉ (netto)	
AKTIVA	AKTIVA CELKEM	1 164 102 139,06	309 126 979,57	854 975 159,49	901 175 879,98	
A.	Stálá aktiva	1 062 293 084,48	306 063 784,81	756 229 299,67	743 876 537,20	
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	14 307 511,65	7 192 619,40	7 114 892,25	6 660 434,25	
A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.I.2.	Software	6 902 133,75	5 104 003,49	1 798 130,26	1 897 949,26	
A.I.3.	Ocenitelná práva	5 288 620,99	570 809,00	4 717 811,99	4 762 484,99	
A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	1 517 806,91	1 517 806,91	0,00	0,00	
A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	598 950,00	0,00	598 950,00	0,00	
A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	1 047 985 572,83	298 871 165,41	749 114 407,42	737 216 102,95	
A.II.1.	Pozemky	37 675 170,01	0,00	37 675 170,01	37 675 170,01	
A.II.2.	Kulturní předměty	12 805 231,38	0,00	12 805 231,38	11 371 715,36	
A.II.3.	Stavby	703 259 782,89	180 192 627,02	523 067 155,87	511 253 124,10	
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	154 700 512,90	75 983 438,02	78 717 074,88	84 948 245,54	
A.II.5.	Pěstičské celky trvalých porostů	0,00	0,00	0,00	0,00	
A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	38 974 693,37	38 974 693,37	0,00	0,00	
A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	58 994 410,44	3 720 407,00	55 274 003,44	57 237 961,44	
A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	41 575 771,84	0,00	41 575 771,84	34 729 886,50	

27.02.2024 9:51:36

1/5

Položka	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ				MINULÉ (netto)
			1	2	3	4	
			BĚŽNÉ				
		BRUTTO	KOREKCE	NETTO			
A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.3.	Dluhové cenné papíry dřížené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.	Dlouhodobé pohledávky		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva		101 809 054,58	3 063 194,76	98 745 859,82	157 299 342,78	
B.I.	Zásoby		4 565 072,70	1 775 835,76	2 789 236,94	2 562 610,72	
B.I.1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.2.	Materiál na skladě	112	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.6.	Výrobky	123	2 260 617,46	1 633 313,40	627 304,06	708 855,06	
B.I.7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.8.	Zboží na skladě	132	2 304 455,24	142 522,36	2 161 932,88	1 853 755,66	
B.I.9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.10.	Ostatní zásoby	139	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.	Krátkodobé pohledávky		45 662 898,53	1 287 359,00	44 375 539,53	70 324 893,76	
B.II.1.	Odběratelé	311	2 558 072,44	1 287 359,00	1 270 713,44	1 032 232,58	
B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 765 608,87	0,00	3 765 608,87	2 309 200,97	
B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	0,00	0,00	0,00	46,00	
B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

27.02.2024 9:51:36

2/5

Položka	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ							
			1		2		3		4	
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	MINULÉ (netto)				
B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	0,00	0,00	0,00	0,00	1 210,00			
B.II.10.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.II.30.	Náklady příštích období	381	372 136,27	0,00	0,00	372 136,27	278 122,86			
B.II.31.	Příjmy příštích období	385	254 472,28	0,00	0,00	254 472,28	781 734,22			
B.II.32.	Dohadné účty aktivní	388	38 712 608,67	0,00	0,00	38 712 608,67	65 922 347,13			
B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.	Krátkodobý finanční majetek		51 581 083,35	0,00	0,00	51 581 083,35	84 411 838,30			
B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.5.	Jiné běžné účty	245	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.9.	Běžný účet	241	50 150 092,50	0,00	0,00	50 150 092,50	82 638 460,79			
B.III.10.	Běžný účet FKSP	243	1 205 319,69	0,00	0,00	1 205 319,69	1 323 003,11			
B.III.15.	Ceniny	263	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.16.	Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
B.III.17.	Pokladna	261	225 671,16	0,00	0,00	225 671,16	450 374,40			

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1		2	
			ÚČETNÍ OBDOBÍ		ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ	BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA	PASIVA CELKEM		854 975 159,49	901 175 879,98		

27.02.2024 9:51:36

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1		2	
			ÚČETNÍ OBDOBÍ		ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ	BĚŽNÉ	MINULÉ
C.	Vlastní kapitál		819 497 936,00	811 915 917,55		
C.I.	Jmenné účetní jednotky a upravující položky		752 753 587,91	742 355 120,03		
C.I.1.	Jmenné účetní jednotky	401	649 271 550,03	637 164 716,80		
C.I.3.	Transfery na porřízení dlouhodobého majetku	403	107 832 131,33	109 540 496,68		
C.I.4.	Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00		
C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-1 915 448,26	-1 915 448,26		
C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	0,00	0,00		
C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období	408	-2 434 645,19	-2 434 645,19		
C.II.	Fondy účetní jednotky		66 744 348,09	65 274 133,12		
C.II.1.	Fond odměn	411	3 348 265,00	450 000,00		
C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 273 096,61	1 156 572,51		
C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	1 386 664,40	0,00		
C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	36 064 475,04	39 327 703,17		
C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic	416	24 671 847,04	24 339 857,44		
C.III.	Výsledek hospodaření		0,00	0,00	4 286 664,40	
C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		0,00	0,00	4 286 664,40	
C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00	0,00	
C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	0,00	0,00	0,00	
D.	Cizí zdroje		35 477 223,49	89 259 962,43		
D.I.	Rezervy		0,00	0,00		
D.I.1.	Rezervy	441	0,00	0,00		
D.II.	Dlouhodobé závazky		2 804 832,11	59 237 268,31		
D.II.1.	Dlouhodobé úvěry	451	0,00	0,00		
D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00		
D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0,00	0,00		
D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0,00	0,00		
D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	2 804 832,11	59 237 268,31		
D.III.	Krátkodobé závazky		32 672 391,38	30 022 694,12		
D.III.1.	Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00		
D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00		
D.III.5.	Dodavatelé	321	7 029 804,59	4 308 924,65		
D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	0,00	91 487,62		
D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00		

27.02.2024 9:51:36

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1		2	
			ÚČETNÍ OBDOBÍ		MINULÉ	
			BEŽNÉ		MINULÉ	
D.III.10.	Zaměstnanci	331	7 699 608,00		8 061 960,00	
D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	0,00		0,00	
D.III.12.	Sociální zabezpečení	336	2 820 434,00		2 950 692,00	
D.III.13.	Zdravotní pojištění	337	1 239 385,00		1 282 336,00	
D.III.14.	Důchodové spoření	338	0,00		0,00	
D.III.15.	Daň z příjmů	341	115 359,00		138 082,00	
D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	751 068,00		802 074,00	
D.III.17.	Daň z přidané hodnoty	343	1 043 498,00		1 769 428,00	
D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00		0,00	
D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	1 125 253,63		2 047 647,02	
D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00		0,00	
D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0,00		0,00	
D.III.35.	Výdaje příštích období	383	2 485 293,42		4 088 909,33	
D.III.36.	Výnosy příštích období	384	7 859 356,04		3 936 992,82	
D.III.37.	Dohadné účty pasivní	389	227 577,70		259 771,68	
D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	275 754,00		284 389,00	

Razítko:

Kontroloval:

Sestavil:

Telefon:

Telefon:

Datum a podpis:

Datum a podpis:

Schválil:

IČO: 00094862

Kapitola: 334

Právní forma: Příspěvková organizace

Okamžik sestavení: 27.02.2024 09:51:36

Předmět činnosti: 91020

Jméno a příjmení osoby odpovědné za sestavení: Jana Krajináková

E-mail osoby odpovědné za sestavení: jkrajnakova@mzm.cz

Telefon osoby odpovědné za sestavení: 533435270

VÝKAZNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Sestavený k 31.12.2023

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Moravské zemské muzeum

Zelny trh 6 , 65937 Brno

MUZO Praha s.r.o.

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		2 891 110,59	204 845 218,74	2 292 361,66	
A.I.	Náklady z činnosti		2 795 746,59	204 849 512,81	2 459 822,66	
A.I.1.	Spotřeba materiálu	501	4 533 465,09	4 445 894,92	9 280,00	
A.I.2.	Spotřeba energie	502	14 286 185,93	1 000 104,21	1 055 706,43	
A.I.3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503	0,00	0,00	0,00	
A.I.4.	Prodané zboží	504	777 286,60	743 476,53	688 639,40	
A.I.5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	0,00	0,00	0,00	
A.I.6.	Aktivace oběžného majetku	507	-1 496 323,11	0,00	-1 428 349,00	
A.I.7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0,00	0,00	0,00	
A.I.8.	Opravy a udržování	511	29 664 743,02	2 393,00	18 943 933,83	
A.I.9.	Cestovné	512	2 218 424,38	0,00	1 732 459,47	
A.I.10.	Náklady na reprezentaci	513	124 247,62	0,00	287 210,27	
A.I.11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516	-568 771,10	0,00	-467 799,20	
A.I.12.	Ostatní služby	518	26 918 972,91	93 520,96	19 687 868,53	
A.I.13.	Mzdové náklady	521	97 748 704,00	558 166,00	90 877 271,00	
A.I.14.	Základní sociální pojištění	524	31 264 207,60	149 528,40	29 477 645,36	
A.I.15.	Jiné sociální pojištění	525	259 753,93	0,00	242 520,03	
A.I.16.	Základní sociální náklady	527	4 462 512,76	8 847,84	4 227 796,11	
A.I.17.	Jiné sociální náklady	528	0,00	0,00	0,00	
A.I.18.	Daň silniční	531	0,00	0,00	0,00	
A.I.19.	Daň z nemovitostí	532	0,00	0,00	0,00	
A.I.20.	Jiné daně a poplatky	538	35 132,17	0,00	20 389,70	

27.02.2024 9:51:36

1/4

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
1	2	3	4			
A.I.22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.23.	Jiné pokuty a penále	542	0,00	0,00	13 157,00	0,00
A.I.24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.25.	Prodaný materiál	544	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.26.	Manka a škody	547	7 805,92	0,00	1 905,84	0,00
A.I.27.	Tvorba fondů	548	0,00	0,00	14 500,00	0,00
A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	20 316 685,17	128 223,38	17 798 297,18	64 052,36
A.I.29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553	0,00	0,00	14 500,00	0,00
A.I.31.	Prodané pozemky	554	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	100 276,56	73 520,87	381 234,12	148 462,02
A.I.34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	3 132 801,43	0,00	1 560 883,24	0,00
A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti	549	982 773,80	0,00	782 651,40	0,00
A.II.	Finanční náklady		80 082,57	0,00	14 504,93	0,00
A.II.1.	Prodané cenné papíry a podíly	561	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.2.	Úroky	562	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.3.	Kurzové ztráty	563	80 082,57	0,00	14 504,93	0,00
A.II.4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.5.	Ostatní finanční náklady	569	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.	Náklady na transfery		0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.2.	Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery	572	0,00	0,00	0,00	0,00
A.V.	Daň z příjmů		30 287,00	95 364,00	-18 799,00	-167 461,00
A.V.1.	Daň z příjmů	591	30 287,00	95 364,00	-18 799,00	-167 461,00
A.V.2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595	0,00	0,00	0,00	0,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			1	2	3	4
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	
B.	VÝNOSY CELKEM		231 575 615,19	6 194 749,65	204 822 222,50	6 602 022,30
B.I.	Výnosy z činnosti		11 485 593,08	6 194 749,65	8 955 525,96	6 602 022,30
B.I.1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb	602	10 138 559,38	1 340 033,83	7 156 575,77	1 521 198,86
B.I.3.	Výnosy z pronájmu	603	0,00	3 872 419,69	0,00	3 997 279,01
B.I.4.	Výnosy z prodaného zboží	604	940 868,60	982 296,13	1 174 410,35	1 083 544,43
B.I.8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.10.	Jiné pokuty a penále	642	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.12.	Výnosy z prodeje materiálů	644	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646	0,00	0,00	14 500,00	0,00
B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků	647	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.16.	Čerpání fondů	648	157 589,00	0,00	308 009,06	0,00
B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	248 576,10	0,00	302 030,78	0,00
B.II.	Finanční výnosy		22 832,29	0,00	20 864,17	0,00
B.II.1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.2.	Úroky	662	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.3.	Kurzové zisky	663	22 832,29	0,00	6 364,17	0,00
B.II.4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664	0,00	0,00	14 500,00	0,00
B.II.6.	Ostatní finanční výnosy	669	0,00	0,00	0,00	0,00
B.IV.	Výnosy z transferů		220 067 189,82	0,00	195 845 832,37	0,00
B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	220 067 189,82	0,00	195 845 832,37	0,00
B.IV.2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	672	0,00	0,00	0,00	0,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1		2		3		4	
			ÚČETNÍ OBDOBÍ				BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost		
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ									
C.1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	-	-3 273 352,06		3 399 003,06		-41 795,24		4 142 199,64	
C.2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	-	-3 303 639,06		3 303 639,06		-22 996,24		4 309 660,64	

Sestavil:	Kontroloval:	Razítko:
Telefon:	Schválil:	
Datum a podpis:	Telefon:	
	Datum a podpis:	

VÝKAZNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

MÚZO Praha s.r.o.

ZAM 1-04 U Výkaz o zaměstnanosti regulované vládou

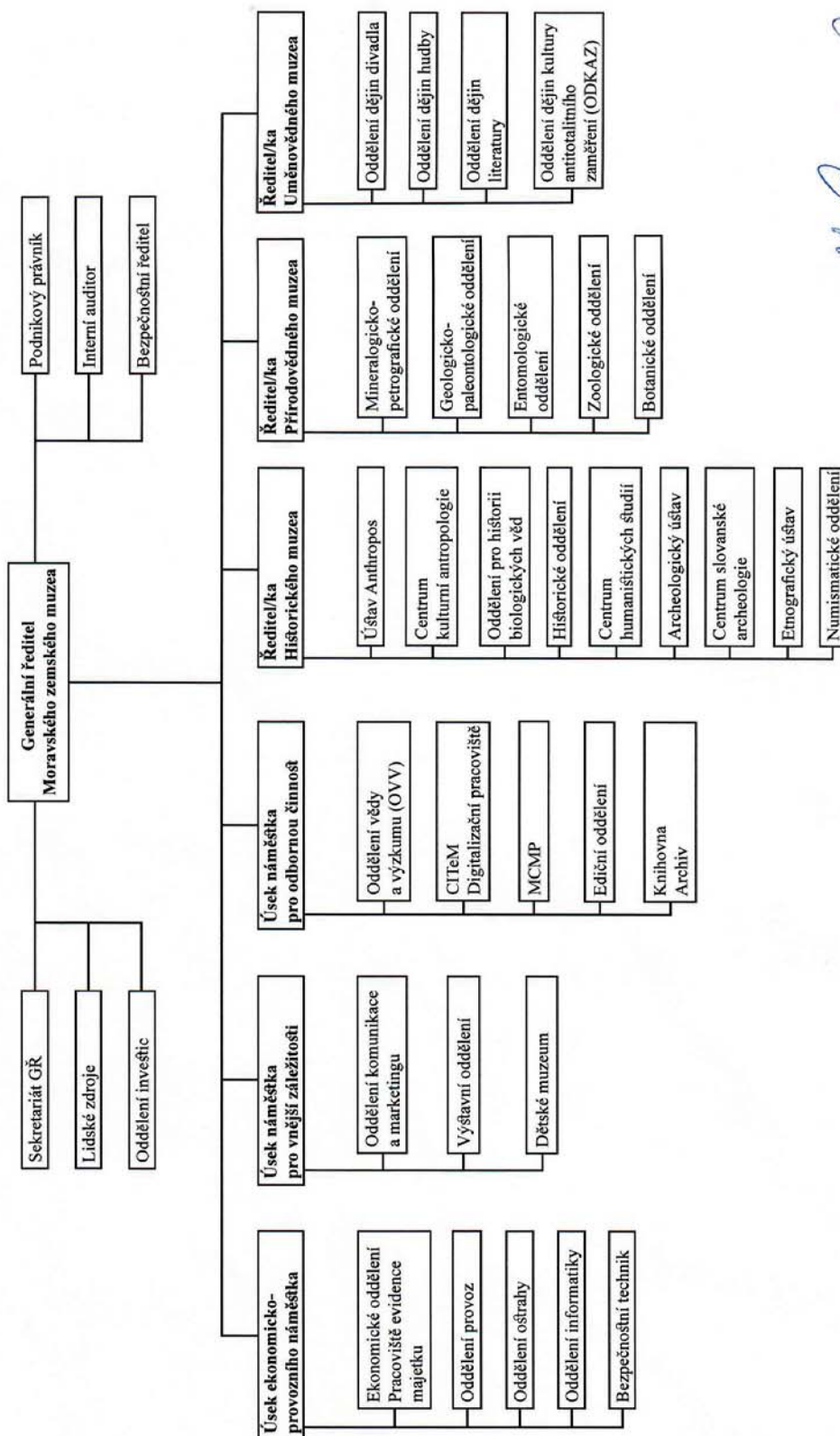
Období Rok 12.2023	Kapitola 334 Ministerstvo kultury	Účetní jednotka Moravské zemské muzeum, Zelný trh 6, 65937 Brno	Typ organizace	Schválený rozpočet - úvazky zaměstnanců v celoročním vyjádření	z toho:		Rozpočet po změnách - úvazky zaměstnanců v ročním průměru	ICO 00094862	Hodnota počet na 2 deset. místa	
					b	1				1a
a			b		1		2		2a	
Ústřední orgán státní správy			1100	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech			1101	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci bezpečnostních sborů a ozbrojených sil ve služebním poměru			1102	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě			1103	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci s platy odvozenými od platů ústavních činitelů			1104	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Jednotlivé organizační složky státu - státní správa			1200	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech			1201	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci bezpečnostních sborů a ozbrojených sil ve služebním poměru			1202	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě			1203	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci s platy odvozenými od platů ústavních činitelů			1204	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Jednotlivé SOBCPO			1300	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech			1301	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci bezpečnostních sborů a ozbrojených sil ve služebním poměru			1302	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě			1303	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci s platy odvozenými od platů ústavních činitelů			1304	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Ostatní organizační složky státu			1400	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech			1401	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci bezpečnostních sborů a ozbrojených sil ve služebním poměru			1402	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě			1403	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
zaměstnanci s platy odvozenými od platů ústavních činitelů			1404	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Státní příspěvkové organizace			5000	185,40	185,40	0,00	186,15		0,00	
zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech			5001	185,40	185,40	0,00	186,15		0,00	
zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě			5002	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	

Typ organizace	Skutečnost od počátku roku - průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	v tom:								Skutečnost - evidenční počet úvazků ke konci sledovaného období	z toho:
		úvazky v limitu regulace zaměstnanosti				úvazky mimo limit regulace zaměstnanosti s krytím z nároků z mimořádných zdrojů					
		EU / FM		ostatní		EU / FM		ostatní			
		3a	3b	3c	3d	3e	3f	4	4a		
1100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1101	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1102	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1103	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1104	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1200	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1201	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1202	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1203	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1204	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1300	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1301	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1302	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1303	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1304	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1400	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1401	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1402	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1403	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1404	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5000	183,10	0,00	183,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	184,33
5001	183,10	0,00	183,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	184,33
5002	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Sestavil:	Razítko:	Schválil:
Telefon:	Kontroloval:	Telefon:
Datum a podpis:		Datum a podpis:

Organizační struktura Moravského zemského muzea - od 1. 1. 2021

Handwritten signature or initials in blue ink.

Advent v Paláci šlechtičen.
Koncert Adventní písně
v podání mužského a ženského
sboru z Archlebova.

Události roku 2023

Moje odborná práce
v Moravském zemském
muzeu rozhodně není
nudná – o tom přesvědčili
návštěvníky Festivalu vědy
a techniky entomologové
MZM Jana Nerudová, Jiří
Procházka a Petr Baňář.

Průběžná zpráva o plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Moravské zemské muzeum za rok 2023

1. Změny v r. 2023 při plnění jednotlivých částí koncepce

V roce 2023 nenastaly při plnění koncepce IP DKRVO 2019–2023 žádné změny.

2. Způsob splnění kontrolovatelných cílů v r. 2023

2.1 Shrnutí plnění cílů v roce 2023

Předložená zpráva o plnění cílů stanovených DKRVO Moravské zemské muzeum (MK000094862) za rok 2023 je sumárním přehledem činností a plnění posledního roku schválené *Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (Moravské zemské muzeum) na léta 2019–2023*. V roce 2023 probíhala průběžná realizace vědeckovýzkumných cílů ve všech naplánovaných oblastech, dílčích i kontrolovatelných cílech pro rok 2023. Hlavním úkolem na rok 2023 bylo splnění všech naplánovaných kontrolovatelných cílů na rok 2023, splnění naplánovaných výstupů a také snížení počtu neuplatněných výstupů z předchozích let. Tento hlavní úkol se podařilo splnit. V roce 2023 bylo celkem naplánováno 65 výstupů, k uplatnění z předchozích let zůstávalo 28 neuplatněných výstupů:

Oblast	2023 Plánované	2023 uplatněné	2023 Neuplatněné	2019–22 Uplatněné	2019–22 Neuplatněné	2023 neplánované
1	6xJ, 3xB ^{x1}	3xB 6xJ		1xB, 1xJ (2019) 1xEkrit, 1xJ (2021)		1xC, 1xJ
2	1xJ, 1xB	1xJ, 1xB				
3	1xEkrit, 10xJ, 4xB	1xEkrit, 6xJ, 1xC ^{x2} , 4xB	3xJ,	1xB, 1xC (2019) 1xJ (2020) 2xJ (2021) 2xJ (2022)	5xJ	
4	6xJ	6xJ ^{x3}				7xJ
5	21xJ	20xJ	1xJ	1xJ		
6	5xB, 7xJ	4xB, 5xJ, 2xC ^{x4}	1xB	2xJ (2019) 1xJ (2020) 2xJ,1xC (2021) 1xJ,1xC (2022)		1xEkrit, 1xC
Celek	51xJ, 13xB, 1xEkrit	43xJ, 3xC, 12xB, 1xEkrit	5xJ, 1xB	2xB, 14xJ, 3xC, 1xEkrit	5xJ	1xEkrit, 7xJ, 2xC

^{x1} Původně byly naplánovány výstupy 4xB, ovšem jeden stejný výstup B byl naplánován jak v oblasti 1, tak 6. Po dohodě s MKČR byl z oblasti vyřazen.

^{x2} Náhrada 1xC za JxJ.

^{x3} 2xJ bylo splněno v předchozích letech.

^{x4} Náhrada 2xC za 2xJ.

V roce 2023 se tedy podařilo uplatnit 60 výstupů ze 65 naplánovaných. Podobně bylo uplatněno 20 výstupů z předchozích let. Neuplatněno z let 2019–2022 zůstalo 5 výstupů (z celkem 28 neuplatněných výstupů dle průběžné zprávy za rok 2022), celkem zbývá uplatnit 10 výstupů za období 2019–2023. Současně počítáme s tím, že část výstupů bude uplatněna v posunutém termínu do 15. 3. 2024, kdy můžeme předkládat výstupy uplatněných výstupů aktualizovat. Podobně MZM v roce 2023 zvýšilo podíl na externím financování vědy a výzkumu mimo zdrojů IP DKRVO. V roce 2023 MZM začalo řešit tři nové projekty NAKI III, úspěšně se v oblasti digitalizace zapojilo do řešení dvou projektů v rámci Plánu národní obnovy (MZM v roce 2023 získalo 2 dotace, nový evidenční muzejní systém pro muzejní sbírky a Digitalizace a ochrana sbírkových a dokumentačních předmětů MZM uložených na rizikových a citlivých materiálech). Celkem se na rozvoj VaV v MZM v roce 2023 podařilo získat z jiných zdrojů než z IP DKRVO necelých 11,5 milionu korun, což je více než dvojnásobek v roce 2022. V roce 2024 předpokládáme, že se nám tuto částku podaří udržet i díky schválenému projektu INTERREG ČR-AT: Cesta časem historií Země na rakousko-moravském pomezí.

2.2 Plnění dílčích cílů podle jednotlivých oblastí

Plnění dílčích cílů v roce 2023 bylo zaměřeno na dokončení výzkumu v jednotlivých oblastech, ale samozřejmě, vzhledem k tomu, že byla už schválena koncepce nová, byl zahájen i přípravný výzkum i pro plnění nových cílů v novém pětiletém plánu IP DKRVO na léta 2024–2028.

V roce 2023 došlo v plnění dílčích a kontrolovatelných cílů k drobným změnám. Tyto změny vychází zejména z toho, že na základě heuristiky jsme

dospěli k závěru, že některé dílčí cíle tak, jak byly naplánovány v roce 2018, není možné splnit. Důvodem je zejména neúplný archivní materiál. Některé archivní fondy, přestože v nich před samotným naplánováním koncepce IP DKRVO byly provedeny dílčí sondy, se ukázaly jako informačně a materiálově nevyužitelné. Proto musela být změněna některá témata (týká se např. oblasti 1 a 3). Podobně jsme se museli potýkat i s odchody zaměstnankyň MZM na mateřskou a rodičovskou dovolenou, kdy naplánované výstupy díky přerušení pracovního poměru nemohly být splněny. Proto došlo k adekvátním publikačním náhradám, které vychází z naplánovaných dílčích cílů a z kontrolovatelných cílů, které byly naplánovány buď na rok 2023, ale i na léta předchozí – (např. oblast 3 a 6).

Detailní shrnutí plnění dílčích cílů je obsaženo v závěrečné zprávě.

Důležitou součástí plnění úkolů byla, podobně jako v předchozích letech, mezinárodní spolupráce ve vědě a výzkumu, spolupráce na národní úrovni, popularizace a další specifické výzkumné aktivity. Obecná charakteristika a shrnutí je předloženo v závěrečné zprávě.

V průběžné zprávě předkládáme jejich detailní výčet, který je specifikován v příloze č. 1 v následující struktuře:

Mezinárodní výzkumná spolupráce VO

Mezinárodní spolupráce ve výzkumu

Kolektivní členství VO v nevládních mezinárodních organizacích VaVal (těmto dvěma pasážím se věnujeme v závěrečné zprávě IP DKRVO)

Individuální členství zástupců VO

Smlouvy nebo společné projekty VO se zahraničními organizacemi Další formy mezinárodní spolupráce *Národní výzkumná spolupráce VO Popularizace a další specifické výzkumné aktivity.*

2.3 Plnění kontrolovatelných cílů a plánovaných výsledků koncepce v r. 2023.

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu	
rok	2023
oblast (č. a název)	1. Historie zemí Koruny české s přihlédnutím k Moravě – dějiny, kultura, osobnosti
kontrolovatelný cíl/e	<p>1.1. Charakterizovat koncept sblížení a kulturní transfer v prostřední moravských měst v moderních dějinách</p> <p>1.2. Česko-slovenské vztahy v 19. a 20. století</p> <p>2.1. Zdokumentovat problematiku peněžního vývoje v období římské měny a ve 13. století na Moravě v širších evropských souvislostech</p> <p>3.1. Charakterizovat fáze dokumentace historicko-vědního kontextu významu osobnosti zakladatele genetiky J. G. Mendela, zejména ve vztahu k jejich různorodým přístupům a dvoustému výročí jeho narození.</p> <p>6.1. Syntetizovat výzkum proměn osídlení a správy pohraničního území mezi moravským markrabstvím a uherským královstvím na východní Moravě v 10.–14. století.</p>
plnění cíle	<p>Jednotlivé kontrolovatelné cíle byly plněny průběžně.</p> <p>Plnění kontrolovatelného cíle 1.1 probíhalo s drobnými úpravami, které vychází ze stavu muzejních a archivních materiálů potřebných k plnění tohoto cíle. Byl dokončen výzkum ke kulturním dějinám Židlochovic v 19. a 20. století, který navazoval na výzkum z r. 2022. Výsledkem byly dva publikační výstupy (1xB a 1xC).</p> <p>V průběhu roku 2023 byl splněn stanovený cíl z r. 2019 (Edice korespondence J. M. Hurbana s manželkou Annou a tchánem S. Jurkovičem), jehož plnění bylo posunuto z důvodu obtížného přístupu k originálům dopisů, uložených v Slovenské národní knižnici v Martině.</p> <p>Změna:</p> <p>Plánované příspěvky na rok 2023 (Hospodaření katolických kněží na Kroměřížsku a Sága rodiny Kozánků) byly nahrazeny adekvátními publikačními výstupy z regionálních dějin, které se vztahují ke kontrolovatelnému cíli.</p> <p>1.2. V roce 2023 pokračoval výzkum česko-slovenských vztahů v 19. a 20. století. Pozornost byla zaměřena na dějiny spolku Československá společnost. Proběhla část archivního výzkumu a první výsledky byly publikovány ve studii lxJost. Výzkum bude pokračovat i v dalších letech. Kontrolovatelný cíl 2.1. byl splněn, pozornost byla zaměřena na období římské měny, dle plánu vydána publikace o římských císařských mincích ze sbírky Numismatického odd. MZM (1xB) a příspěvek na toto téma v odborném periodiku (1xJ). Dále byl výzkum věnován mincovnictví na Moravě v období 1. poloviny 13. století, dle plánu byla vydána monografie (1xB).</p> <p>3.1. Průběžně probíhalo plnění kontrolovaného, který byl splněn. Podle plánu byly publikovány dvě studie (2xJ), které se zabývaly příspěvkem k poznání a dokumentaci historicko- vědního kontextu významu J. G. Mendela v širší souvislosti s oslavami jeho výročí.</p> <p>6.1. V rámci kontrolovatelného cíle navázal výzkum na plnění koncepce IP DKRVO v předchozích letech, výzkum se tentokrát zaměřil na období Velké Moravy a 10. století v dané oblasti. Společný výstup (1xB) s oblastí 6 bude uplatněn nejpozději v první polovině roku 2024.</p> <p>Byl splněn úkol z r. 2021 (4.1): Otevření expozice Umění knihtisku a kralická tiskárna v Památníku Bible kralické v Kralicích: cíl splněn, střednědobá výstava byla otevřena 16. 9. 2023.</p>

<i>předpokládané výsledky</i>	6xJ, 3xB (původně plánováno 4xB), výstup 1xB byl naplánován jak v oblasti 1, tak v oblasti 6, proto byl po dohodě z oblasti č. 1 vyřazen a zůstal naplánován pouze v oblasti 6.
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*</i>	6xJ, 3xB
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován</i>	1xB, 1xJ (2019) 1xEkrit, 1xJ (2021)
<i>neuplatněné výsledky za rok 2023*</i>	
<i>neuplatněné výsledky za roky 2019–2022 *</i>	
<i>neplánované výsledky za rok 2023*</i>	1xC, 1xJ
<i>oblast (č. a název)</i>	2. Etnologie
<i>kontrolovatelný cíl/e</i>	2.1. Odborně zpracovat výsledek výzkumu v oblasti kramářské tiskařské produkce ze sbírky Etnografického ústavu Moravského zemského muzea.
<i>plnění cíle</i>	Výzkum probíhal dle plánu, kontrolovatelný cíl byl splněn uplatněným plánovaným výsledkem 1 x B (viz níže) a uplatněným plánovaným výsledkem 1 x Jost (viz níže).
<i>předpokládané výsledky</i>	1xJ, 1xB
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*</i>	1xJ, 1xB
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován</i>	
<i>neuplatněné výsledky za rok 2023*</i>	
<i>neuplatněné výsledky za roky 2019–2022*</i>	
<i>neplánované výsledky za rok 2023*</i>	
<i>oblast (č. a název)</i>	3. Společenské vědy – vědy o umění a kultuře (muzikologie, teatrologie, literární věda, kulturologie)
<i>kontrolovatelný cíl/e</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Publikovat studii o zámecké hudební kultuře na Moravě v 18. století 1.2. Publikovat studii zaměřenou na orchestrální tvorbu Leoše Janáčka 1.3. Publikovat studii o hudební tvorbě Janáčkových žáků s přihlédnutím ke stylové charakteristice hudební tvorby vybraných osobností 1.4. Publikovat monografii o Josefu Schreierovi 1.5. Publikovat edici duchovní hudby 18.–19. století moravské provenience 2.1. Publikovat studii o brněnském hereckém rodu Pechových 2.2. Publikovat studii zaměřenou na ohlasy italské kinematografie na moravských divadelních scénách 2.3. Publikovat studii o loutkách řezbám Adámků ve sbírce MZM 3.1. Publikovat studii o Jaromíru Johnovi a jeho vztahu k obrázkovým seriálům 3.2. Publikovat monografii o významné literární osobnosti Rudolfa Těsnohlídkovi v českém a mezinárodním kulturním kontextu 4.1. Publikovat studii o vybraných aspektech života a díla Boženy Komárkové 4.2. Realizovat výstavu k 130. výročí založení Lidových novin s vydáním kritického katalogu

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu	
rok	2023
plnění cíle	<p>1.1 Publikovat studii o zámecké hudební kultuře na Moravě v 18. století. Vzhledem k tomu, že řešitelka se teprve na konci roku 2023 vrátila z rodičovské dovolené, tento výstup byl nahrazen jiným výstupem z oblasti kultury. Současně se řešitelka rozhodla nepokračovat v plnění úkolů ve vědě a výzkumu. V roce 2024 pouze uplatní dosud neuplatněný výstup.</p> <p>1. 2. Publikovat studii zaměřenou na orchestrální tvorbu Leoše Janáčka byl splněn. V časopise Opus musicum byla otištěna studie Leoš Janáček a Besední dům.</p> <p>1.3. Publikovat studii o hudební tvorbě Janáčkových žáků s přihlédnutím ke stylové charakteristice hudební tvorby vybraných osobností. Studie o Haasově opeře Šarlatán, byl přijat k recenznímu řízení časopisu Musicologica Brunensia a vyjde v roce 2024.</p> <p>1. 4. Publikovat monografii o Josefu Schreierovi bylo splněno s korekcí. Vyšla publikace s názvem Antonín ptáček: Vánoční mše „Vítej nám přeslavný králi“</p> <p>1. 5. Publikovat edici duchovní hudby 18.–19. století moravské provenience František Vocelka vánoční pastorely. Splněno.</p> <p>2.1. Publikovat studii o brněnském hereckém rodu Pechových byl splněn. Studie Herectví rodu. Od romantického herectví 19. století k hereckým principům současnosti vyšla v Acta Musei Moraviae.</p> <p>2.2. Publikovat studii zaměřenou na ohlasy italské kinematografie na moravských divadelních scénách byl splněn. Studie Inscenace podle scénářů Federica Felliniho v moravských a slezských divadlech vyšla v Acta Musei Moraviae. Druhá naplánovaná studie k italským vlivům v českých divadlech bude uplatněna v roce 2024.</p> <p>2.3. Publikovat studii o loutkách řezbářů Adámků ve sbírce MZM byl splněn. Stejnomená studie vyšla v Acta Musei Moraviae. K jednomu z předchozích KC byla naplánována studie o rodině Suchardů. Archivní výzkum ukázal, že ke splnění tohoto výstupu není dostatek archivních materiálů, proto bude v roce 2024 uplatněna studie na podobné téma.</p> <p>3. 1 Publikovat studii o Jaromíru Johnovi a jeho vztahu k obrázkovým seriálům byl naplněn. V časopise Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales byla otištěna studie „Bohumil Markalous a obrázkový seriál“ (Bohumil Markalous je občanské jméno Jaromíra Johna).</p> <p>3.2 Publikovat monografii o významné literární osobnosti Rudolfa Těšnohlídkovi v českém a mezinárodním kulturním kontextu nebyl naplněn, plánovaná monografie byla nahrazena jinou monografií. Důvodem je zaneprázdnění autorky při plnění výstupu 1xB a 1xEkrit (viz. níže).</p> <p>4. 2 Realizovat výstavu ke 130. výročí založení Lidových novin s vydáním kritického katalogu byl naplněn. Výstava „Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893–1939“ je v Sálech Karla Valocha v Dietrichsteinském paláci instalována od 1. 11. 2023 do 3. 9. 2024 a provází ji kritický katalog.</p> <p>4. 1 Publikovat studii o vybraných aspektech života a díla Boženy Komárkové byl naplněn. V časopise Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales byla publikována studie s názvem Život a dílo Boženy Komárkové v zrcadle fondu Moravského zemského muzea.</p> <p>Současně v oblasti 3 docházelo k plnění neuplatněných výstupů z předchozích let. Z těch významnějších výstupů byla vydána monografie Osud a Výlety páně Broučkovy Opery Janáčkových nadějí a zklamání. Fate & The Excursions of Mr Brouček Janáček's operas of hope and disappointment v nakladatelství Host a MZM (J. Zahrádka).</p>

<i>předpokládané výsledky</i>	10xJ, 4xB, 1xEkrit
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*</i>	6xJ, 1xEkrit, 4xB, 1xC (1xC v oblasti 3 je náhrada za 1xJ z roku 2023)
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován</i>	1xC, 1xB 2019, 1xJ 2020, 2xJ 2021, 2xJ 2022
<i>neuplatněné výsledky za rok 2023*</i>	3xJ
<i>neuplatněné výsledky za roky 2019–2022*</i>	1xJ 2019, 1xJ 2020, 1xJ 2021, 2xJ 2022
<i>neplánované výsledky za rok 2023 *</i>	
<i>oblast (č. a název)</i>	4. Výzkum mineralogicko-petrologických poměrů Variscid a paleontologického záznamu vývoje fauny a flóry pokryvných útvarů
<i>kontrolovatelný cíl/e</i>	<p>1.1. Zpracovat výsledky studia vybraných (nízce)hydrotermálních minerálních asociací magmatických a metamorfovaných hornin.</p> <p>2.1. Hodnocení rybích společenstev na vybraných lokalitách z terénních výzkumů i sbírek.</p> <p>2.2. Studovat terciérní obratlovce paratethydní oblasti se zvláštním zřetelem na území Moravy (vyhodnocení)</p> <p>4.1. Studovat provenienci zubů fosilních ryb na historických artefaktech</p> <p>5.1. Studium nových nálezů tetrapodích šlépějí z permokarbonských pánví ČR.</p> <p>6.1. Studium a zpracování výsledků z vybraných minerálních asociací různých typů hornin.</p>
<i>plnění cíle</i>	<p>V rámci tohoto kontrolovatelného cíle byl plánován publikační výsledek „6.1. Nové výskyty zeolitové mineralizace“. Tento výsledek byl splněn již během roku 2022 vydáním publikačního výstupu Toman, J., Welsch, P., Malíkova, R., Vrtiška, L., Sejkora, J., Hrazdil, V., Malek O., (2022): Nové nálezy zeolitové mineralizace z historické lokality Janovice (Morava, Česká republika). – Acta Musei Moraviae, Sci. Geol., 107, 1, 3–20, Brno.</p> <p>2.1. Hodnocení rybích společenstev na vybraných lokalitách z terénních výzkumů – Naplánované výsledky byly splněny a výzkum bude nadále pokračovat.</p> <p>2.2. Studovat terciérní obratlovce paratethydní oblasti se zvláštním zřetelem na území Moravy (vyhodnocení) - bylo splněno v roce 2021: https://doi.org/10.1016/i.palaeo.2021.110473</p> <p>5.1. Studium nových nálezů tetrapodích šlépějí z permokarbonských pánví ČR – Naplánované výstupy byly splněny, byly opublikované dva impaktované články zaměřené na nové nálezy permských stop odhalující přítomnost nových skupin obratlovců v permu ČR.</p>
<i>předpokládané výsledky</i>	6xJ
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*</i>	6xJ (Jeden výstup na rok 2023 byl uplatněn v roce 2021, druhý výstup byl uplatněn v roce 2022.)
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován</i>	
<i>neuplatněné výsledky za rok 2023*</i>	
<i>neuplatněné výsledky za roky 2019–2022*</i>	

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu	
rok	2023
neplánované výsledky za rok 2023*	7xJ
oblast (č. a název)	5. Biodiverzita rostlin, hub a živočichů.
kontrolovatelný cíl/e	<p>1.1. Kompletně zpracovat ekologii obnovy biotopů malého mokřadu za roky (1980–2022) s důrazem na revitalizační zásahy (2013, 2018) ve vztahu k místní populaci želvy bahenní a vybraných druhů obojživelníků.</p> <p>2.1. Shrnout výsledky a publikovat v podobě dvou článků.</p> <p>3. (kontrolovatelný cíl skončil v roce 2022)</p> <p>4.1. Formálně popsat a charakterizovat zbývající část nově objevených taxonů ryb v povodí Rio Curaray.</p> <p>5.1. Statisticky vyhodnotit sebraná data a publikovat článek.</p> <p>6.1. a. Zpracování znakové analýzy Clerinae v rámci fylogenetického stromu Cleroidea.</p> <p>6.1. a. Studium podčeledi Pselaphinae (Staphylinidae) Balkánu a Kavkazu</p> <p>6.1. a. Systematika a fylogeze recentních a fosilních zástupců Cleroidea (popisy nových taxonů z barského jantaru, Orientální a Australské oblasti)</p> <p>6.2. b. Taxonomické zpracování vybraných rodů Enicocephalidae z Madagaskaru.</p> <p>6.3. b. Taxonomické zpracování kříšů ostatních čeledí – mimo Flatidae – z expedice MZM na ostrov Sokotra.</p> <p>6.4. c. Dokončení studia larev a pupárií bráněnek (Stratiomyidae).</p> <p>7.1. Determinace a zpracování materiálu ze sběrů 2022 do padacích a nárazových pastí v pralesních porostech ČR.</p> <p>8.1. Vyřešit taxonomii a fylogenezi sekce Urticocystis rodu Melanoleuca v Evropě. Realizovat taxonomické studie makromycetů zejména řádu Agaricales a dalších studovaných skupin a jejich biodiverzita. Vyřešit systematiky, nomenklatury a fyto geografie taxonů dalších studovaných skupin.</p> <p>9.1. Odborně zpracovat a prezentovat bryologické údaje zejména z území Slovenské republiky.</p> <p>10.1. a. Studium cévnatých rostlin s důrazem na čeledi Boraginaceae a Scrophulariaceae.</p> <p>10.2. b. Fyto geografie cévnatých rostlin Střední Evropy a Mediteránu.</p>
plnění cíle	<p>1.1. V souladu se změnou plánu na r. 2023 byl splněn kontrolovatelný cíl – publikace Jrec.</p> <p>2.1. Dosavadní získané výsledky jsou zpracovávány se spolupráci s externími kolegy, kdy bohužel z důvodů jejich prodlevy nebylo možné publikovat naplánované výstupy v roce 2023. Plánované výstupy v podobě článků, tak zatím nahrazuje příspěvek na konferenci Zoologické dny Brno 2023, na kterém spolupracovali i kolegové z jiných institucí: D – Zoologické dny Brno 2023, M. Černý, K. Pijáčková, A. E. Hughes & M. Šulc: Identifikace jedinců strakapouda velkého (<i>Dendrocopos major</i>) pomocí křídelního vzoru, str. 52, ISBN 978-80-87189-39-9. Zároveň byly publikovány výstupy v jiných dílčích cílech stejné oblasti.</p> <p>3.1. Publikace byla již v roce 2022 nahrazena jinou publikací ve stejné oblasti. V rámci dílčího cíle byl publikován článek: Jost – Crex 40/2023, M. Černý, D. Horal & J. Sychra: Hromadná nocoviště špačka obecného (<i>Sturnus vulgaris</i>) v Brně, str. 174–189, ISSN 1213-211X</p> <p>5.1. Publikované články: Jost – Ptáci svět 30 4/2023, M. Černý & D. Rymešová: Koroptev mezi mlýnskými kameny, str. 20–21, ISSN 1801-7525. Další článek se z důvodu naplněné kapacity periodika nevešel do čísel v roce 2023. Článek byl publikovaný v lednu 2024: Jost – Úroda 72 1/2024, M. Černý & V. Zámečník: Hnízdní úspěšnost koroptve v zemědělské krajině a její podpora, str. 66–67, ISSN 0139-6013</p>

<p><i>plnění cíle</i></p>	<p>Zařazeno do plánu dodatečně (viz Změna plánu VO pro r. 2023): Monitoring druhové diverzity obojživelníků a plazů na území obory Soutok.</p> <p>Splněno – článek Jrec (kapitola do knihy – B), připraven do tisku, editor odložil vydání na rok 2024.</p> <p>6.1. a. <i>Systematika a fylogeze recentních a fosilních zástupců Cleroidea (popisy nových taxonů z barmského jantaru, Orientální a Australské oblasti): J. Kolibáč</i> Zpracování znakové analýzy Clerinae: Již od roku 2022 začínají práce na plnění dílčího cíle pro rok 2023; během zimy 2022/23 se podařilo shromáždit vzorky z Kamerunu pro molekulární analýzu. (Expedice xi.22, Kolibáč, Baňar a iii.23, Baňar, Procházka.) V dubnu 2023 proběhly práce na urychlovači částic (synchrotronu) PETRA III (A Research Centre of the Helmholtz Association, Hamburg, Německo), v rámci subprojektu mezinárodního španělsko-britsko-českého paleoentomologického týmu se společným projektem “<i>Evolutionary, taphonomic and palaeoecological study of resin-embedded organisms</i>”; (J. Kolibáč): SUBPROJECT 4: “<i>Evolution of Cleroidea (Insecta: Coleoptera)</i>”. Projekt BAG-20220731 EC. Rozsáhlá data fosilních vzorků Clerinae z eocenu/oligocenu a recentu získaná na synchrotronu byla během zbytku roku zpracovávána, proběhl upgrade hardware a školení na software DragonFly 2022.2 a Blender 3.6. Data pro první vzorek z Baltského jantaru již byla zpracována pomocí sfw firmy SolidVision a měla by být připravena k publikaci v 1. polovině 2024. Získaná data budou analyzována během příštích let, jsou tak obsáhlá, že jejich náročné zpracování bude naplnit celého období 2024–28.</p> <p>Zároveň byla během 2023 nachystána data pro publikaci článku z vzácného křídového jantaru z poloostrova Tajmyr. Publikace ve spolupráci s ukrajinských spoluautorem plánována na 2024. Obě publikace vyjdou v časopisech Q1–2.</p> <p>6.1. a <i>Studium podčeledi Pselaphinae (Staphylinidae) Balkánu a Kavkazu: P. Baňar</i> V současné době je připravována série taxonomických prací o Pselaphinae Černé Hory a Řecka.</p> <p>Společně se slovenskými a řeckými kolegy byl zahájen intenzivní průzkum opadankové fauny Balkánu, včetně oficiálních povolení k výzkumu pro Černou Horu, Bulharsko a Řecko.</p> <p>6.2. b. <i>Taxonomické zpracování vybraných rodů Enicocephalidae z Madagaskaru: P. Baňar</i> Probíhá determinace vlastního materiálu a příprava popisu nových taxonů. Před finálním publikováním těchto nových rodů a druhů je třeba srovnání se starým typovým materiálem z Madagaskaru, deponovaném v Přírodovědném muzeu v Paříži. Vzhledem k velmi limitovanému přístupu do sbírek a nemožnosti zápůjčky těchto exemplářů je publikování nových taxonů nutné odložit. Plánovaná studie byla nahrazena jinou vztahující se k tomuto dílčímu cíli.</p> <p>6.3. b. <i>Taxonomické zpracování kříšů ostatních čeledí – mimo Flatidae – z expedice MZM na ostrov Sokotra: I. Malenovský</i> Zpracování některých dalších čeledí kříšů ze Sokotry (Tropiduchidae, Ricaniidae, Flatidae, Cicadellidae) stále probíhá (v roce 2023 byla rozpracována revize rodu <i>Kazerunia</i> ze Sokotry a zhotoveny ilustrace pomocí skenovacího elektronového mikroskopu) a příslušné publikace budou uplatněny v následujících letech v rámci nové IP DKRVO. Původně plánovaný cíl, resp. proto částečně nahradil i článek taxonomicky zpracovávající materiál mer ve sbírkách národního přírodovědného muzea v Sofii v Bulharsku, kterému se věnoval I. Malenovský ve spolupráci s bulharskými kolegy.</p> <p>6.4. c. <i>Dokončení studia larev apupárií bráněnek (Stratiomyidae). J. Nerudová</i> Ve spolupráci s Dr. Damirem Kovacem byl v tomto roce dokončen popis vývojových stádií druhu <i>Prosopochrysa vitripennis</i> (Stratiomyidae) z Thajska. Výsledky byly zpracovány v podobě článku, který bude publikován počátkem roku 2024.</p>
---------------------------	---

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu	
rok	2023
	<p>7.1. <i>Determinace a zpracování materiálu ze sběrů 2022 do padacích a nárazových pastí v pralesních porostech ČR. J. Procházka</i> V roce 2023 byla studována společenstva epigeických a saproxylických brouků v NPR Žofínský prales a v NPR Karlštejn. Do časopisu Silva Gabreta byl podán rukopis shrnující výsledky odchytu v NPR Boubín v roce 2020, který by měl být publikován v roce 2024.</p> <p>8.1. Byla dořešena taxonomie evropských druhů sekce <i>Urticocystis</i>, vybraných druhových okruhů rodu <i>Pluteus</i> a řešena byla rovněž fylogenie čeledi <i>Porothelaeaceae</i>, výsledkem byl popis dvou nových rodů. Z uveřejněných osmi článků byl publikován jeden v časopise 1. kvartilu a 1. decilu WoS (Fungal Diversity) a tři v časopisech 2. kvartilu (Taxon, Systematics and Biodiversity a Journal of Fungi). Navržené kontrolovatelné cíle byly splněny.</p> <p>9.1. Proběhla determinace bryologických vzorků zejména z území ČR, prezentovány byly formou publikačního výstupu Jost. Publikace pro území Slovenska vyšla již ke konci roku 2022 a byla za předešlý rok uplatněna (Jsc). Navržený kontrolovatelný cíl byl splněn.</p> <p>10.1. a. Byl publikován článek řešící taxonomickou identitu a nomenklaturu hybridních taxonů rodu <i>Carex</i> popsanych z České republiky a doložených mj. ve sbírce Moravského muzea; práce publikována v impaktovaném časopise Phytotaxa. Kontrolovatelný cíl byl splněn.</p> <p>10.2. b. Fytogeografii evropských druhů byl věnován příspěvek v časopise Thaiszia-Journal of Botany (Jsc). Fytogeograficky významné nálezy z Řecka a České republiky byly dále publikovány v časopisech Phytologia Balcanica (Jost) a Zprávy České botanické společnosti (Jost). Kontrolovatelný cíl byl splněn.</p>
<i>předpokládané výsledky</i>	21xJ
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*</i>	20xJ
<i>uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován</i>	1xJ (2021)
<i>neuplatněné výsledky za rok 2023*</i>	1xJ
<i>neuplatněné výsledky za roky 2019–2022*</i>	
<i>neplánované výsledky za rok 2023*</i>	
<i>oblast (č. a název)</i>	6. Člověk a jeho kultura v prostoru a čase
<i>kontrolovatelný cíl/e</i>	<p>6. Publikačně zpracovat analýzu nových poznatků o adaptacích člověka na přírodní prostředí Moravy v paleolitu a mezolitu s využitím mezioborové spolupráce.</p> <p>7. Zpracovat a vyhodnotit archeologické lokality ze sbírkových fondů z období staršího pravěku v okrese Znojmo</p> <p>8. Zpracovat a vyhodnotit předměty denní potřeby ve středověku a raném novověku se zaměřením na jejich variabilitu, funkčnost a uměleckou hodnotu.</p> <p>9. Zpracovat analýzu dějin archeologického a antropologického bádání od poloviny 19. stol do roku 1989</p>

<p><i>plnění cíle</i></p>	<p>Neuplatněné výsledky za 2019: 1x J Laténské švartnové náramky na Moravě (Cíl 1.4) <i>Nahrazeno výstupem typu Jscop (Cíl 1.6) Pfeifer, J. S. – Nerudová, J. – Neruda, P. – Nebojsa, A. – Douka, K. 2022: EXPECTED AND UNEXPECTED RESULTS FROM 14C DATING AND ZOOMS ON A LATE UPPER PALAEOLITHIC OSSEOUS PROJECTILE POINT FROM THE NOVÁDRÁTENICKÁ CA VE IN THE MORA VIAN KARST (CZECHREPUBLIC), Swiatowit 61 : 301–330. Plánovaný výsledek nebylo možné úspěšně naplnit, protože autoři se zaměřili na uplatnění plánované monografie pro cíl 1.4 z roku 2022. Použitý nahrazený výstup evaluuje jednu z mezinárodních spoluprací a nebyl původně plánován.</i> 1xJ Výsledky výzkumu nového sídliště mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou Hovoranech (okr. Hodonín) (Cíl 1.3) <i>Nahrazeno výstupem typu Jimp (cíl 1.9) P. Kostrhun 2023: JAN JELÍNEK'S ROMANIA, 1974, Anthropologie Brno. Garantka plánovaného výstupu je už 2. rok na mateřské a výstup neuplatnila</i></p> <p>Neuplatněné výsledky za 2020: 1xJ Anthropology and health condition of the Funnelbeaker Culture population from Modřice (Cíl 1.3.) <i>Nahrazeno výstupem typu J (cíl 1.3.) Williams, Frand L 'Engle, Tvrdý, Z., Parma, D. 2023: Anthropology and health condition of the Funnelbeaker Culture population from Modřice, Anthropological Review. Původně plánovaný šlánek čeká na vydání, proto byl nahrazen téměř totožným, vzešlým z mezinárodní spolupráce.</i> 1xJ Využití barevných pigmentů při výzdobě nádob kultury s lineární keramikou z lokality Žádovice (Cíl 1.3) <i>Nahrazeno výstupem typu J (cíl 1.6) M. Oliva 2023: Žlutava VIII – stanice aurignacienu na východní Moravě. K otázce variability kamenných surovin, Sci.soc. Autorka plánovaného výstupu je už 2. rok na mateřské a výstup neuplatnila</i></p> <p>Neuplatněné výsledky za 2021: 1xJ Mladší středověká a novověká keramika tvrže v Kralicích nad Oslavou (1.8) <i>Nahrazeno výstupem typu Jimp (cíl 1.5) Martina Fojtová, Jan Křístek, Lukáš Kučera: A pathological lesion or a postmortem artefact? An interdisciplinary approach to deal with an interesting early medieval case. Autorka původního plánovaného výstupu se zaměřila na uplatnění plánované monografie pro rok 2023.</i> 1xJ National Socialist Archaeology in Bohemia, Moravia, and Slovakia (Cíl 1.9) <i>Splněno. Změna na výstup typu C souvisí s možností publikovat v prestižní monografické publikaci zaměřené na sledované téma, což zvýší zahraniční impakt příspěvku.</i></p> <p>Neuplatněné výsledky za 2022: 1x J Lidské kosterní pozůstatky z Modřic (1.7) <i>Splněno. Změna z typu J na typ C.</i> 1x J Locals or migrants? Strontium isotope analysis of two north-south oriented Great Moravian graves (Cíl 1.7.) <i>Splněno výstupem typu Jimp.</i></p> <p>Plánované výsledky za 2023: 1xB paleolitické sídelní strategie (1.6.) <i>Nahrazeno výstupem typu B (Cíl 1.4) Čižmářová, Hana – Čižmářová, Jana 2023: 7) NĚMČICE. Small Finds from Surface Collections in 2002–2012. Původní plánovaný výstup vyšel již v roce 2022. K nahrazení došlo z důvodu optimalizace publikačního plánu, když publikace pro rok 2023 byla hotová již v roce 2022.</i> 1xB Uherské Hradiště-Sady (CSA)</p>
---------------------------	--

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu	
rok	2023
	<p>Neuplatněno. Publikace musela zhodnotit neočekávané výsledky datování. Rukopis je sestaven, probíhá recenzní řízení, vydání proběhne v první třetině roku 2023. Výstup byl duplicitně plánován v oblasti 1.</p> <p>1xB keramika z Kralic (1.8.)</p> <p>Splněno, publikační výstup typu B (Cíl 1.8) Zdeňka Měchurová a kol. (D).</p>
	<p>Grossmannová, D. Rohanová, K. Vaňurová): Archeologie na kralické tvrzi. Výsledky výzkumů Vlasty Fialové na tvrzi v Kralicích nad Oslavou.</p> <p>1xB historie archeologie na Moravě (1.9.)</p> <p>Splněno, publikačním výstupem typu B (Cíl 1.9) Petr Kostrhun – Petr Modlitba – Oldřich Neužil – Barbora Půtová – Eva Vaníčková 2023: KATALOG K VÝSTAVĚ KDYŽ BRNEM TÁHLI MAMUTI. GALERIE ZDEŇKA BURIANA/EXHIBITIONCATALOGUE WHEN MAMMOTHS WALKED THROUGH BRNO. ZDENĚK BURIAN GALERRY</p> <p>1xB komplexní zpracování neolitické lokality (Žádovice) (Cíl 1.7)</p> <p>Nahrazeno publikací typu B (Cíl 1.4) Milan Salaš a kol. 2023: Návrší Cezavy u Blučiny v mladší době bronzové. Nadkomunitní areál s obětními rituály na jižní Moravě. Autorka plánovaného výstupu je už 2. rok na mateřské a výstup neuplatnila.</p> <p>1xJ paleolitické ekonomické strategie v diachronické rovině (16.)</p> <p>Splněno, změna z typu J na typ C (Cíl 1.6). Lázničková- Galetová, M., Germonpré M., Bauer C. C. (2023): Evidence de manipulation humaine des os de Canidae dans les sites gravettiens (Dolní Věstonice I et Předmostí I, Moravie, République tcheque), in: Coqueugniot H., Olivier Dutour, Jacques Jaubert et Patrick Paillet: Les sciences archéologiques a l'ère du virtuel (actes du 144e Congrès des sociétés historiques et scientifiques.</p> <p>1xJ zpracování materiálu z paleolitické lokality (1.6.) Splněno, změna z typu J na typ C (Cíl 1.6). Germonpré, M., et al. (2023). The Advantages of Owning a Palaeolithic Dog. Dogs, Past and Present. An Interdisciplinary perspective. I. Fiore and F. Lugli, Archeopress Publishing Ltd: 63–71.</p> <p>1xJ paleolitické rekonstrukce (1.6.)</p> <p>Splněno. Eva Vaníčková 2023: ANTROPOLOGICKÉ REKONSTRUKCE ŽEN Z KRUMLOVSKÉHO LESA (okr. ZNOJMO), AMM, Sci.soc.</p> <p>1xJ rekonstrukce přírodního prostředí pomocí fauny (1.6.) MR</p> <p>Nahrazeno výstupem typu Jscop (Cíl 1.8) Hlavica, Michal, Slaviček, Karel, Valášková, Lucie, Petřík, Jan and Všianský, Dalibor. "Pottery as a witness of commercialization: The case of 9th-century 'Great Moravia'" Praehistorische Zeitschrift, 2023. Plánovaný výstup nebylo možné dokončit vzhledem k nehotovým posudkům externích pracovišť. Pro kontrolovatelný cíl 1.8 se naproti tomu podařilo vydat několik neplánovaných výstupů, které lze touto cestou uplatnit.</p> <p>1xJ analýza osteologických pozůstatků fauny na vybrané lokalitě (1.6.)</p> <p>Splněno. Výstup typu Jimp. Baumann, C., Hussain, S.T., Roblíčková, M. et al. 2023: Evidence for hunter-gatherer impacts on raven diet and ecology in the Gravettian of Southern Moravia. Nat Ecol Evol 7, 1302–1314 (2023)</p> <p>1xJ články o vybraných aspektech života populací ve starším pravěku (1.7.)</p> <p>Splněno výstupem typu Jimp. Vaňatková, Kateřina – Vymazalová, Kateřina – Vargová, Lenka – Tvrđý, Zdeněk – Ernée, Michal – Pěnička, Robin 2023: Occurrence of calcaneal spurs on skeletal remains of historical populations in the context of footwear development. Anthropologischer Anzeiger.</p>

	<p>1xJ články o vybraných aspektech života populací ve starším pravěku (1.7.) <i>Splněno výstupem typu Jost. M. Oliva 2023: Le Mésolithique en Moravie. Lithikum, Journal of the Lithic Research Roundtable</i></p> <p>V roce 2023 byla navíc neplánovaně uplatněna v rámci kontrolovatelného cíle 9 1xEkrit (Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana) a 1xC (P. Kostrhun 2023: UČITELSKÁ VĚDA – POČÁTKY ARCHEOLOGIE NA MORAVĚ).</p>
předpokládané výsledky	7xJ, 5xB
uplatněné výsledky plánované na r. 2023 uplatněné v r. 2023*	5xJ, 4xB, 2xC (2xC je náhrada za 2xJ z roku 2023)
uplatněné výsledky plánované na r. 2019–2022 uplatněné v r. 2023* – uvádí se vč. roku, na který byl výsledek plánován	2xJ (2019), 1xJ (2020), 2xJ (2021), 1xC 2021 - (1xC je náhrada za 2xJ z roku 2021), 1xJ (2022), 1xC 2022 (1xC je náhrada za 1xJ z roku 2022)
neuplatněné výsledky za rok 2023*	1xB
neuplatněné výsledky za roky 2019–2022*	
neplánované výsledky za rok 2023*	1xEkrit, 1xC

Závěrečná zpráva o plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Moravské zemské muzeum za léta 2019–2023

1. Shrnutí plnění celkového cíle koncepce VO

Celkový souhrn

Předložená Závěrečná zpráva o plnění cílů stanovených DKRVO Moravské zemské muzeum (MK000094862) je sumárním přehledem činností a plnění schválené *Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (Moravské zemské muzeum) na léta 2019–2023*.

V letech 2019–2023 probíhal výzkum v celkem 6 oblastech, které zahrnovaly všechny odborné součásti MZM (Historické muzeum, Přírodovědné muzeum a Uměnovědné muzeum). Jednalo se jak o základní výzkum, tak také o výzkum aplikovaný. V lednu 2021 bylo v Moravském zemském muzeu zřízeno oddělení vědeckého tajemníka, které začalo koordinovat výzkum a vývoj v MZM. Zásadním způsobem výzkumnou práci ovlivnila epidemie koronaviru 19 v letech 2020–2021. Dotkla se jak společenských věd (zavřené archívy, knihovny a muzea jako základní pramenný zdroj pro rozvoj výzkumné práce), ale i přírodních věd (omezení výzkumu závislého na terénním výzkumu v zahraničí). Podobně konflikt na Ukrajině zmrazil česko-ruskou spolupráci, na kterou bylo navázáno několik výstupů v oblasti 3 a 6. To vše způsobilo značný propad naplánovaných výstupů zejména v roce 2021. Ale také bylo nutné zčásti předefinovat některé výstupy, které byly naplánovány příliš konkrétně a musely být nahrazeny jinými výstupy. Změny se jen dílčím způsobem dotkly některých kontrolovatelných cílů. V návaznosti na zřízení odd. vědeckého tajemníka a také neplnění výstupů bylo přistoupeno na konci roku 2021 k pravidelným koordinačním schůzkám jednak s jednotlivými vedoucími oblastí (2x ročně) a s jednotlivými řešiteli IP DKRVO po jednotlivých oblastech (2x ročně). Za zkvalitnění vědeckovýzkumného prostředí v MZM lze považovat také im-

plementaci databáze OBD pro sběr výsledků nejenom pro RIV, ale rovněž byl zřízen modul, který bude sloužit pro sběr informací potřebných pro evaluace (zahrnuje i odbornou, pedagogickou, popularizační aj. aktivitu). Po zkušebním provozu bude databáze plně využívána v roce 2024.

V letech 2019–2023 MZM uplatnilo celkem 368 plánovaných výstupů, z toho 8 aplikovaných výstupů a 359 publikačních výstupů. Vedle toho bylo uplatněno 130 výstupů neplánovaných s podporou IP DKRVO, z toho 127 publikačních a 3 výstupy aplikované. Celkem tedy s podporou IP DKRVO bylo uplatněno 497 výstupů. Počet zaměstnanců, kteří se podílí na vědě a výzkumu v MZM na hlavní pracovní poměr je 68 (stav v roce 2023). Z toho vyplývá, že na jednoho zaměstnance MZM v průměru připadá 7,3 výstupů s podporou IP DKRVO v pětiletém období. Pokud vezmeme v potaz, že každý zaměstnanec ve vědě a výzkumu se podílí na sbírkotvorné činnosti, popularizaci, výstavní činnosti apod., jedná se o nadstandartní výkon v oblasti vědy.

Velká část výsledků přesahuje resort kultury a můžeme je zařadit mezi excelentní vědecké výstupy nejenom v ČR, ale i celosvětově. Svědčí o tom celkem 145 impaktovaných publikací vzniklých v období 2019–2023 ze spolupráce s předními vědeckými pracovníky v ČR i zahraničí.

Odborné výstupy zaměstnanců MZM získaly některá významná ocenění:

L. Galuška získal v roce 2020 *Cenu Města Starého Města* za významnou činnost v oblasti vzdělávání, popularizace archeologie a propagace města jako centra Velkomoravské říše a v roce 2018 *Čestnou plaketu obce Modrá* k výročí 100 let České republiky za výzkum a prezentaci historie obce. Obě ceny navazují na realizaci Archeologického skanzenu – Velkomoravské opevněné sídliště středního Pomoraví v Modré u Velehradu (2004–2023) na bázi deklarované spolupráce s obcí Modrá.

Cenu Národopisné společnosti za rok 2021 získal kritický katalog ke stálé expozici s názvem *Tradiční kultura na Moravě v proměnách času*, tato expozice získala také *cenu počin roku* za rok 2022. Její hlavní autorce H. Dvořákové byla hejtmanem udělena *Cena Jihomoravského kraje 2022* za přínos v oblasti folkloru. (oblast 2)

Etnografický ústav MZM získal celou řadu cen za zachování řeckého kulturního povědomí řecké menšiny žijící v České republice: 2019 *Výroční*

cena nadačního fondu Hellenika, MUSAION film – hlavní cena Černý Janek za film Dva životy, dvě kultury, dvě země apod. (oblast 2)

J. Kolibáč spolupracoval na popularizační monografii Atlas vyhubených živočichů (Malý R., 2019), která v roce 2020 získala ocenění Zlatá stuha za nakladatelský počin a o rok později cenu *The White Ravens: Internationale Jugendbibliothek*, 200 nejlepších světových knih pro mládež. (oblast 5)

Monografie Příběh Janáčkovy Její pastorkyně (Zahrádka J., 2021) získala v Londýně prestižní cenu *Presto Music Award 2022* za knižní počin roku v oblasti monografie o vážné hudbě. (oblast 3)

1.1 Naplňování cíle, dílčích cílů a vize koncepce (mise VO)

Koncepce IP DKRVO byla primárně zaměřena na zajištění dalšího rozvoje výzkumné organizace, potvrzení jejího hlubokého zakořenění v národních i mezinárodních vědecko-výzkumných strukturách a udržitelnost jeho vědecko-výzkumných personálních i materiálních kapacit v letech 2019–2023. Tento cíl se podařilo dodržet, o čemž svědčí i to, že na národní úrovni bylo MZM hodnoceno známkou „B“ po celou dobu naplňování koncepce. Současně po celou dobu plnění pětiletého plánu MZM spolupracovalo na plnění vědecko-výzkumných úkolů s dalšími vědeckými, univerzitními a muzejními pracovišti v ČR i v zahraničí. To, co se nepovedlo v posledních pěti letech, je průnik do vědeckých struktur realizovaných na základě mezinárodních smluv realizovaných Českou republikou.

O vysokém mezinárodním ohlasu výzkumné práce v MZM svědčí mj. jmenování doc. Martina Olivy členem prestižní organizace Académie Internationale de Préhistoire et Protohistoire ve Francii (oblast 6, dílčí cíl 1), členství doc. P. Nerudy v autorském týmu konsorciální mezinárodní publikace o neandertálcích, kde byl jediným českým zástupcem, nebo jmenování dr. J. Kolibáče hostujícím editorem dvou zvláštních čísel prestižního časopisu *Diversity (Taxonomy, Systematics and Evolution of Coleoptera, Paleontology and Phylogeography of Coleoptera)*.

Příkladem mezinárodní prestižní výzkumné činnosti je i mykologie, kdy mykologové od roku 2018 popsali dva nové rody a 36 nových druhů hub. Dále tři nově popsané druhy hub byly pojmenovány na počest dr. V. Antonína. Spolupráce probíhá s mykologem z institucí celého světa (např. *Univerzita Komenského v Bratislavě, Colorado State University,*

Rocky Mountain Research Station, Guangdong Academy of Sciences, Jilin Agricultural University), V. Antonín je vedoucí mezinárodního česko-slovensko-italského týmu mykologů pracujícím na taxonomii a multigenové fylogenezi evropských druhů rodu *Melanoleuca* a H. Ševčíková vede mezinárodní tým pracující na taxonomii a multigenové fylogenezi evropských druhů rodu *Pluteus* (v rámci přírodovědných oddělení jen dva příklady z mnoha). Obdobné úspěchy a širokou mezinárodní spolupráci má i entomologické oddělení, jehož výstupy v rámci mezinárodních vědeckých týmů publikované v prestižních časopisech jsou významným přínosem např. pro poznání fylogeneze hmyzu, biodiversity a ekologie tropických oblastí (jen v letech 2018–2022 popsáno přes 300 nových druhů a řada vyšších taxonů recentních i fosilních), modelování prvohorního až třetihorního paleoklimatu, vymírání a štěpení evolučních linií na základě molekulárních hodin a studium koevoluce hmyzu s druhohorními rostlinami; nebo také oddělení geologie a paleontologie, které přináší světově významné nálezy cenozoických fosilií, na jejichž zpracování se podílí řada významných světových specialistů.

Celková koncepce byl pak naplňován třemi základními vědeckými, věcnými a finančními cíli, které v letech 2019–2023 byly plněny následujícím způsobem:

1) Plnění vědeckých cílů

Vědecké cíle MZM byly definovány plněním výzkumu v šesti základních oblastech IP DKRVO. Plnění dílčích cílů bude shrnuto v kapitole 5.1 včetně informace o dílčích změnách souvisejících s plněním dílčích (a bude-li nutné zdůvodnění) i kontrolovatelných cílů. Přestože jednotlivé vědecké cíle byly definovány tak, že v rámci pětiletého plnění IP DKRVO 2019–2023 bude dokončen výzkum v jednotlivých oblastech, je nutné konstatovat, že velká část výzkumných cílů je průběžná a práce na jejich plnění bude pokračovat i v dalším pětiletém období IP DKRVO. Je to dáno tím, že výzkum vychází ze sbírek MZM a je samozřejmě kontinuální. Uzavřeny a dokončeny jsou jednotlivé kontrolovatelné cíle, které byly konkrétně plánovány pro pětiletý plán IP DKRVO 2019–2023. Detailně se budeme plněním jednotlivých oblastí a kontrolovatelných cílů věnovat v části 5.1/B.

a)oblast Historie zemí Koruny české s přihlédnutím k Moravě – dějiny, kultura, osobnosti byla defino-

- vána vydáním 13xB a uplatněním výsledku 1xEkrit. Cíl byl splněn, celkem bylo publikováno 13xB plánovaných, 3xB neplánovaných s podporou IP DKRVO a realizována 1xEkrit.
- b) v oblasti Etnologie byly jako základní cíle definovány výstupy 4xB a 2xEkrit.. Cíl byl splněn, bylo publikováno a uplatněno 5xB (4xB plánovaných výstupů a 1xB neplánovaný výstup) a 2xEkrit. V případě 1xEkrit (Čas rytířů dalekých moří. Sběratel a mecenáš Jindřich Vávra, 2020) byl výstup naplánován jak pro oblast 2, tak pro oblast 6 a jedná se o sdílený výstup.
- c) Oblast Společenské vědy – vědy o umění a kultuře (muzikologie, teatrologie, literární věda, kulturologie) byla shrnuta v podobě výstupů: 14xB a 4xEkrit. Všechny výstupy byly uplatněny, neplánovaně bylo vydáno 4xB s podporou IP DKRVO. Současně ale v této oblasti nebylo uplatněno nejvíce výstupů v rámci plnění kontrolovatelných cílů a naplánovaných výstupů (celkem 8xJ). Důvodů bylo několik: nástup na mateřskou a rodičovskou dovolenou, epidemie Covid 19, publikování ve sbornících, které nebyly zařazeny na WOS, případně opomenutí vědeckých pracovníků v oblasti 3, kteří sice výstup uplatnili, ale bez dedikace IP DKRVO. Všechny naplánované výstupy budou uplatněny v roce 2024, tedy s ročním zpožděním oproti předpokladu.
- d) Výzkum v oblasti Výzkum mineralogicko-petrologických poměrů Variscid a paleontologického záznamu vývoje fauny a flóry pokryvných útvarů definoval výstupy 1xB a 31xJ. Cíl byl splněn, celkem byly uplatněny následující výstupy: 1xB, 30xJ a 1xC (jedna studie byla nahrazena kapitolou v knize).
- e) Základní výzkum v oblasti Biodiverzita rostlin, hub a živočichů byl shrnutý ve výstupech: 2xB a 93xJ. Výzkum byl splněn. Celkem bylo publikováno: 2xB a 92xJ. Neuplatněn zůstal 1 výstup, který byl odevzdán do tisku, ale vyjde až v roce 2024.
- f) Základní výzkum v oblasti Člověk a jeho kultura v prostoru a čase shrnutý ve výstupech typu: 16xB a 72xJ. Výzkum byl splněn, v této části celkového cíle koncepce je nepřesně uveden počet plánovaných výstupů. Správně má být 16xB, 64xJ a 11xC. Celkem bylo uplatněno 15. 1xB, 64xJ a 11xC plánovaných výstupů s podporou IP DKRVO. Neuplatněn zůstává výstup 1xB (bude uplatněno v březnu 2024, vydání monografie je

zpožděno zadáním několika sérií potvrzujících analýz DNA v různých evropských laboratořích, ke kterým bylo nutné přistoupit proto, že analýza DNA datovala lidské ostatky do jiného historického období, než archeologické 3D nálezy ze stejných hrobů).

2) Trvalý rozvoj lidských zdrojů

Tento cíl se v průběhu let 2019–2023 podařilo naplnit zčásti. Studenti a absolventi vysokých škol se podíleli na plnění vědeckovýzkumných úkolů v některých oblastech (zejména oblast 2, 3, 4 a 6). Ve sledovaném období rovněž na pozice kurátorů v MZM nastoupila generace absolventů a čerstvých nositelů titulu Ph.D. a posílila generace třicátníků. Zásadní mezigenerační výměnu také očekáváme v roce 2024, kdy v souvislosti s uplatňováním úsporného balíčku budeme v MZM snižovat průměrný věk kurátorů a vědeckovýzkumných pracovníků. Snížení průměrného věku tak znamená kontinuitu a garanci řešení vědeckovýzkumných úkolů základního a aplikovaného výzkumu i pro další období IP DKRVO 2024 - 2028. Zásadní pro trvalý rozvoj lidských zdrojů jsou smlouvy o spolupráci s Přírodovědnou, Filozofickou a Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity, na jejichž základě studenti vykonávají v MZM praxi a jsme schopni tak podchytit nadané studenty pro možnou spolupráci nejenom v oblasti vědy a výzkumu, ale také například v oblasti aplikování základního výzkumu například do pedagogické praxe.

3) Zajištění navýšení rozsahu dalších zdrojů výzkumné organizace o 10 % proti stávajícímu stavu ve spolupráci s dalšími výzkumnými organizacemi na národní i mezinárodní úrovni

Moravské zemské muzeum navázalo celou řadu vědeckovýzkumných spoluprací, které se odrazily v získávání finančních prostředků na jednotlivé vědeckovýzkumné úkoly. To se daří plnit a tuto částku průběžně navyšovat. Zatímco v roce 2021 konstatovala RMKV, že MZM získává ročně navíc cca 2,5 milionu Kč navíc na rozvoj vědy a výzkumu, v roce 2023 MZM získala 4,672 milionů Kč jen v programech NAKI a GAČR (jedná se o více než 80% navýšení). Mezi další hospodářské aktivity, které souvisí s vědeckovýzkumnou činností, můžeme v roce 2023 počítat např.: účastnické poplatky z realizovaných konferencí v MZM: Seminář botanické komise AMG, 20. konference o mladším terciéru, Konference Entomologie: kongres 29. Mitteleuropaische

Zikadentagung, Konference NUMISMATICA CENTROEUROPAEA VI. (710 000,- Kč). Výzkumný projekt v rámci ERASMUS+ (231 000,- Kč), využití Národního plánu obnovy v oblasti digitalizace apod. V roce 2023 tak v rámci dalších zdrojů získalo MZM částku na rozvoj VaV ve výši více než 11 milionů korun, což je dvojnásobek oproti stavu z roku 2022.

V dalším výzkumném období v tomto postupném navyšování dalších zdrojů výzkumné organizace MZM budeme pokračovat. Např. od roku 2024 bude MZM řešit významný projekt v rámci INTERREGu Cesta časem historií Země na rakousko-moravském pomezí.

Naplňování dílčích cílů

Plnění dílčích cílů se detailně věnujeme v kapitole 5.1.

Zde můžeme obecně konstatovat, plnění jednotlivých dílčích cílů v jednotlivých oblastech probíhalo průběžně. Celkem bylo naplánováno 28 dílčích cílů v 6 oblastech. Problémy při plnění dílčích cílů se objevily pouze okrajově. Byly dány zejména zjištěními, že archivní a sbírkový materiál nedostačuje k naplnění plánovaných výstupů (týká se zejména oblasti 1, dílčí cíl 6, oblast 3, dílčí cíl 2 a 3). Proto došlo k nahrazení plánovaných výstupů výstupy jinými, které ovšem vycházely z naplánovaných dílčích cílů a byly rovněž navázány na na plánované kontrolovatelné cíle. Podobně bylo nutné změnit témata některých studií z důvodu zásahu vyšší moci (například epidemie Covid 19 nebo vypuknutí rusko-ukrajinského konfliktu, kdy některé plánované výstupy měly vzniknout ve spolupráci s ruskými partnery).

1.2 Naplňování strategických dokumentů koncepcí
Koncepce IP DKRVO je navázána na některé strategické dokumenty ministerstva kultury. Na ně byly navázány jak konkrétní cíle, tak rovněž i jejich plnění v letech 2019–2023. Jde zejména o tyto dokumenty uvedené v koncepci:

Koncepce MK 2016–2020:

TP 2.1 Výzkum a jeho uplatnění - kulturní dědictví a území s historickými hodnotami Splněno, tato TP byla naplňována výzkumem ve všech společensko-vědních oblastech (1, 2, 3, 6), ale také v přírodovědné oblasti 5, kde byla část výzkumu věnována kulturní krajině a ekologii. *Výzkum a jeho uplatnění*

– kulturní dědictví a území s historickými hodnotami
– dílčí tematická priorita: výzkum a vývoj metodik, podkladů a pracovních postupů pro využití moderních technologií a materiálů v oblasti ochrany, konzervace a restaurování nemovitého a movitého kulturního dědictví pro jeho uchování a pro zkvalitnění systému péče o památky a sbírkové soubory, včetně knihovnických a archivních fondů.

Splněno částečně, tento bod byl v rámci vědy a výzkumu v MZM plněn pouze částečně. Metodiky, které v období 2019–2023 vznikly, nebyly navázány na IP DKRVO, ale např. na program NAKI II, případně vznikly bez podpory IP DKRVO. Důvodem je zejména roztržení preventivní konzervace v MZM. Plnění tohoto bodu bylo navázáno na realizaci centrálního depozitáře MZM, který ale nebude dokončen dříve než v roce 2026.

– dílčí tematická priorita: – výzkum a vývoj nástrojů pro identifikaci, dokumentaci a evidenci nemovitého a movitého kulturního dědictví s využitím nových technologií Splněno částečně, tento bod byl plněn v rámci MZM, ale mimo IP DKRVO. Metodické centrum MZM CITEM poskytuje poradenství českým muzeím v oblasti CES a v rámci evidence sbírek poskytuje program DEMUS. V roce 2023 začal pracovat na novém evidenčním nástroji pro česká muzea za podpory MK ČR a za finanční podpory Národního plánu obnovy.

Koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022

– záchrana a rozvíjení hodnot kulturního dědictví, Plněno průběžně, jedná se o základní úkol MZM dle zřizovací listiny

– zpřístupnění kulturního dědictví široké obci zájemců a uživatelů,

Plněno průběžně, zpřístupňováno v podobě výstav a katalogů.

– posílení a integrace sociálně ekonomického uplatnění kulturního dědictví ve společnosti, Plněno průběžně, MZM pravidelně zpřístupňuje svoje aktivity národnostním menšinám, hendikepovaným občanům apod.

– využití výsledků výzkumu ve vzdělávání, založeném na poznání národní identity a kultury,

Plněno průběžně, zejména v oblasti 1, 2 a 3 a také v projektech NAKI.

– využívání výsledků výzkumu pro prezentaci regionů a kulturního dědictví stimulující cestovní ruch a turistiku,

Plněno průběžně, důležitým fórem pro realizaci těchto aktivit se stal nově otevřený Palác šlechtičen, kde je prezentována tradiční lidová kultura, tradiční lidové řemeslo apod.

- výzkum nástrojů a jejich ověření pro:
- aktivní podíl na rozvíjení národní identity jako jednoho z elementů spoluvytváření evropské identity a kultury,
- systematickou dokumentaci a prezentaci způsobu života a kultury menšin v minulosti i současnosti,
- dokumentaci a zachování památek kulturního dědictví -systematickou záchranu mizejících památek kulturního dědictví,
- rozvoj malého a středního podnikání s využitím kulturního dědictví,
- podporu tvorby jako jednoho z prostředků aktivního rozvíjení osobnosti,
- podporu subjektů, organizací a institucí v oblasti kultury a umění, podporu kulturní identity a sociální soudržnosti lokálních a regionálních společenství,
- využití ekonomického potenciálu kulturních památek pro rozvoj české ekonomiky, -systematické prezentování české kultury a sociokulturního potenciálu české společnosti v globálním prostředí,
- systematické a efektivní využívání nových moderních technologií ve společenských, humanitních i technických vědách pro vzdělávání,
- systematické a efektivní využívání prostředků technologií pro rozvoj národní kultury a kulturní identity obyvatelstva

Plněno průběžně v širokých aktivitách MZM (výstavy, metodiky, spolupráce s Jihomoravským krajem a regionálními institucemi, širokou popularizační a vzdělávací činností MZM atd.

Koncepce rozvoje muzejnictví v České republice v letech 2015–2020

3.2.4. Koncepce a síť metodických center

Plněno průběžně. Součástí MZM jsou dvě metodická centra: Metodické centrum muzejní pedagogiky, které má akreditován obor muzejního edukátora. Do plnění úkolů MZM v rámci IP DKRVO bude plně zapojeno v následujícím pětiletém období. Centrum pro informační technologie v muzejnictví v současné době vyvíjí nový evidenční systém pro česká muzea a také bude hrát důležitou roli v přípravě výstupů Nimap a S v dalším pětiletém období IP DKRVO.

3.2.5. Zlepšení systematické odborné péče o sbírky muzejní povahy a účinnější podpora prezentace kulturního dědictví

Splněno, tento bod je naplňován zejména zkvalitňováním péče o sbírky a jejich uložením v depozitářích (MZM zahájilo realizaci stavby centrálních depozitářů v Rebešovicích). V rámci IP DKRVO pak byla část finančních prostředků použita právě na zkvalitnění uložení sbírkových předmětů v MZM, které slouží jako základní zdroj pro rozvoj vědy a výzkumu.

3.2.7. Aktivity muzeí a galerií v oblasti vědy a výzkumu Splněno, tento bod naplňuje koncepce IP DKRVO jako celek

3.2.8. Strategie dalšího postupu v oblasti digitalizace národního kulturního dědictví

Plněno průběžně, v rámci IP DKRVO byla nakoupena neinvestiční digitalizační technika, která slouží k digitalizaci sbírek. IP DKRVO je také napojeno na projekt MZM v rámci Národního programu obnovy, kde jsme v roce 2023 realizovali projekt Uchování a ochrana sbírkových předmětů MZM uložených na rizikových a citlivých materiálech, který bude sloužit pro potřeby IP DKRVO zejména v dalším pětiletém období.

3.2.9. Funkce muzeí v procesu uchování a rozvoje statků nemateriální kultury

Splněno, tento bod byl řešen průběžně v rámci jednotlivých oblastí VO. Výstupem jsou například některé sbírkové katalogy, kritické edice Janáčkových oper, nebo některé nálezové archeologické monografie.

3.2.11. Spolupráce muzeí a galerií s vysokými školami při koncipování edukačních aktivit Plněno průběžně, tento bod byl naplněn uzavřením smluv o spolupráci s FF, PŘF a PF Masarykovy univerzity. Ve spolupráci s těmito fakultami realizujeme projekt „Škola v muzeu“.

3.2.12. Spolupráce muzeí a galerií s Národním památkovým ústavem Splněno, spolupráce probíhá průběžně v oblasti konzultací, výpůjček apod.

3.2.13. Spolupráce státních muzeí a galerií s muzei a galeriemi zřizovanými vyššími územně samosprávnými celky, městy a obcemi

Splněno, zásadním projektem je uzavření Memoranda o spolupráci s Jihomoravským krajem, který definuje spolupráci MZM a krajských muzeí v oblasti digitalizace, restaurování, odborných projektů nebo uchování tradičních řemesel a lidové kultury.

3.2.14. Podpora dobrovolnictví a donátorství v muzeích a galeriích

Plněno, v MZM v roce 2022 vznikl tzv. Klub přátel muzea a také existuje od roku 2011 dobrovolnický program, do něž se v letech 2019–2023 zapojilo 26 osob.

3.2.15. Podpora kulturního turismu

Průběžně plněno, MZM realizovalo v rámci IP DKRVO 11 výstupů Ekrit, spolupracuje s TIC Brno na propagaci těchto muzejních aktivit. Realizuje řemeslné workshopy spojené s tradičním lidovým řemeslem, realizuje vystoupení národopisných souborů jako doprovodnou aktivitu k Ekrit Tradiční lidová kultura na Moravě apod.

3.2.16. Popularizace muzejnictví v národním a mezinárodním kontextu.

Plněno průběžně, ve spolupráci s AMG ČR a ICOM Česká republika.

Pořízený dlouhodobý majetek:

	Věcná specifikace investice (dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku)	rok	výdaje celkem (tis Kč)	výdaje z IP DKRVO (tis. Kč)
1.	Knihárské zařízení - laminovací stroj pro Ediční oddělení	2019	250	200
2.	„Totální stanice“ – pro archeologický výzkum	2019	180	160
3.	Profesionální laboratorní analytické váhy pro numismatický výzkum	2020	80	80
4.	Tiskařský digitální stroj	2021	1813,4	500
5.	Stereoskopický mikroskop se zobrazovacím zařízením	2021	80	70
6.	Dron	2021	66,4	66,4
7.	Terénní vůz pro přírodovědné výzkumy	2022	608	420
	Celkem		3077,8	1496,4

archeologických a záchranných archeologických výzkumů.

Další investice (položky 2, 5 a 6) slouží ke zkvalitnění archeologického terénního výzkumu a následné analýze archeologických nálezů a sbírkových předmětů.

Laboratorní váhy (položka 3) pak byla důležitou investicí pro oblast 1, dílčí cíl 3. Přesné numismatické váhy tak od roku 2020 byly použity pro publikování velké části numismatických výstupů.

2.1 Mezinárodní výzkumná spolupráce

1. Mezinárodní spolupráce ve výzkumu – účast VO na uskutečňování mezinárodní spolupráce ve vý-

Nejvýznamnější investice pořízené v rámci IP DKRVO 2019–2023 byly směřovány do dovybavení edičního oddělení (viz. položka 1 a 4). Tato investice znamenala výrazné zrychlení a také zlevnění ediční činnosti MZM. Platí to pro publikace s brožovanou vazbou, které tvoří cca 80 % tištěné produkce MZM. Ale také pořízení těchto investic znamenalo usnadnění vydávání tištěných periodik MZM. Současně tato investice přinesla další zdroj pro získávání financí na vědu a výzkum, kdy je zařízení nabízeno jako externí služba.

Další významnou investicí v období 2019–2023 bylo pořízení terénního automobilu pro přírodovědný výzkum. Terénní vůz byl pořízen zejména pro biologické vědy a vědy o Zemi (oblasti 4 a 5). Je používán při služebních cestách do zahraničí i v ČR, slouží zejména k dopravě nasbíraných vzorků v terénu, které jsou následně vědecky v MZM zpracovávány. To platí i o několika dalších automobilech MZM používaných zejména v oblasti 6 pro realizaci

zkumu realizovaná na základě mezinárodních smluv uzavřených ČR.

V koncepci bylo konstatováno, že tento typ spolupráce není pro MZM přínosný. Každopádně MZM v současné době spolupracuje na doplňování údajů do Archeologického informačního systému ČR (vkládá data jak o aktuálních, tak historických archeologických a záchranných archeologických výzkumech realizovaných MZM (oblast 6). Předpokládáme, že se v pětiletém horizontu pokusíme o vstup jako partner do LINDAT/CLARIAH-CZ – Digitální výzkumné infrastruktury pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy (oblasti 2 a 3).

MZM v současnosti není zapojeno do projektu, který by byl realizován na základě mezinárodních smluv uzavřených Českou republikou. Těto kategorii svým významem odpovídají dva projekty, které jsou financovány z evropských prostředků: ERASMUS+, MZM – mobilita dospělých – mykologická poradna, 022-1-CZ01-KA122-ADU-000077382, doba řešení: 2022–2023, účastníci: MZM a Museu de Historia Natural do Funchal (Portugalsko), projekt je zaměřen na výzkum v oblasti mykologie. Slouží jednak k rozvoji základního výzkumu a také ke zkvalitnění služeb poskytovaných mykologickou poradnou MZM.

INTERREG Česká republika – Rakousko, Naturhistorisches Museum Wien, Rakousko, Fossilien Welt Weinviertel Stetten: Program Interreg – Cesta časem historií Země na rakousko-moravském pomezí. V roce 2023 byl projekt schválen, jeho realizace proběhne v letech 2024–2028. Jedná se o společný projekt tří institucí – Naturhistorisches museum Wien, Fossilien Welt Weinviertel, Stetten a Moravské zemské muzeum Brno (garant RG). Projekt představí jedinečné bohatství dokladů společného geologického vývoje po dobu 380 milionů let na rakousko-moravském pomezí. Hlavní výstupy projektu: společná aplikace umožní zažít minulost virtuálně a nezávisle na místě. V každé z partnerských institucí jsou interaktivní výstavy lokálně specifické, bezbariérové, zábavné a informativní. Přeshraniční síť 20 informačních panelů na významných paleontologických nalezištích umožní oživení krajiny. Podstatným aspektem projektu je přeshraniční výměna nových návštěvníků.

2. Kolektivní členství VO v nevládních mezinárodních organizacích VaVaI.

V koncepci bylo napsáno, že se tento bod MZM netýká. Přesto MZM může vykazat členství v několika nevládních mezinárodních organizacích VaVaI, které napomáhají rozvoji vědy a výzkumu, ale také jsou důležité pro navázání kontaktů (institucionálních i osobních):

International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres (oblast 3, dílčí cíl 1)

UNIMA – Mezinárodní loutkářská unie (oblast 3, dílčí cíl 2)

ICOM – Mezinárodní rada muzeí (jednotlivé komise ICOM jsou průřezově propojeny se všemi oblastmi IP DKRVO v MZM)

International Union of History and Philosophy of Science (prostřednictvím Czech National Committee for the History of Science and Technology (oblast 1, dílčí cíl 4)

3. Individuální členství zástupců VO v nevládních mezinárodních organizacích VaVaI. Přestože v původní koncepci bylo napsáno, že se tento bod MZM netýká, je možné konstatovat, že zaměstnanci MZM získali individuální členství v následujících organizacích a orgánech (zde uvádíme pouze výběr, detailní popis individuálního členství je uveden v průběžných zprávách za léta 2019–2023):

Arbeitskreis Zikaden Mitteleuropas, e.V., Německo, I. Malenovský

Archeologický ústav SAV v Nitře, Slovensko, člen Komise pro udělování vědeckých hodností DrSc. ve vědním oboru 060 102 Archeologie, M. Salaš
Archeologický ústav SAV v Nitře, Slovensko, člen Komise pro udělování vědeckých

hodností DrSc. ve vědním oboru 060 102 Archeologie, M. Salaš

Archeologický ústav SAV v Nitře, Slovensko, členkorespondent, L. Galuška

Britská bryologická společnost, členka S. Kubešová
Britská mykologická společnost, člen V. Antonín

Equipe NOMADE, UMR 7194 HNHP CNRS/MNHN/UPVD, Département Homme et Environnement, Institut de Paléontologie Humaine, Muséum national d'histoire naturelle, Paříž, Francie. M. Galetová (přidružený vědecký pracovník)

Evropská mykologická asociace, člen V. Antonín
Hugo Obermaier Gesellschaft, Německo, členství v poradním orgánu, Z. Nerudová

ICOM (Mezinárodní rada muzeí), K. Sutorý

ICOM NATHIST členka odborné komise R. Gregorová

ICOM, členka odborné komise ICOMON, D. Grossmannová

Německá mykologická společnost, člen V. Antonín
Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brusel,

Belgie, člen poradního sboru „Community Implementation Board“ konsorcia TETTRIs, I. Malenovský
Slovenská mykologická společnost, člen V. Antonín
Slovenská mykologická společnost, člen V. Antonín

Slovenské národní muzeum, Bratislava, Slovensko, člen historické sekce Vědecké rady SNM, od 2021, M. Junek

The International academy of Prehistory and Protohistory, Francie, jmenování členem (jediný člen z České republiky), M. Oliva

UNIMA (Union International de Marionette) – mezinárodní nevládní organizace přidružená k UNESCO, J. Blecha.

Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques, Francie, členství v odborných sekcích, P. Neruda, Z. Nerudová M. Oliva, M. Galletová Verein fur Volkskunde, Museum fur Volkskunde, Vídeň, H. Dvořáková

4. Smlouvy nebo společné projekty VO se zahraničními organizacemi zabývajícími se VaVaI:

Smlouvy se zahraničními organizacemi zabývající se VaVaI jsou z velké části nastaveny tak, že se jedná o spolupráci v oblasti dílčích témat, která pomáhají rozvíjet zejména základní výzkum v MZM.

Z jednotlivých projektů, které mají mimořádný přínos pro vědecký rozvoj MZM, bychom zmínili následující:

Grant poskytnutý Helmholtz Association (*Helmholtz-Gemeinschaft Deutscher Forschungszentren*), jehož součástí je i *Deutsches Elektronen-Synchrotron*, DESY, platí celkem 5 časových úseků (tzv. beamtime) pro snímkování na synchrotronu PETRA III. Celková suma grantu není specifikována v eurech, ale v hodinách (5×25=125 hodin čistého pracovního času, tj. nonstop práce zařízení); předpokládáme, že jde o částku v milionech CZK. Jedná se o 3D snímkování fosilního materiálu v řezech s viditelností vnitřních struktur a recentního materiálu s viditelností ultrastruktur při rozlišení v řádu mikrometrů (1 vzorek = 3500–5000 snímků). Projekt s mimořádným vědeckým zhodnocením. Jiří Kolibáč, Entomologické odd. relizuje v rámci projektu vlastní subprojekt: “*SUBPROJECT 4: Evolution of Cleroidea (Insecta: Coleoptera)*”. Projekt BAG-20220731 EC.

Stiftelsen Norsk Folkemuseum, Norsko, smlouva o spolupráci, 2019–2021, smlouva v rámci poskytnutí dotace Norských fondů, ochrana kulturního dědictví.

Slovenské národní muzeum, Slovensko, memorandum o spolupráci, 2023–2033, memorandum rozvíjí spolupráci v oblasti vědy, výzkumu, aplikovaného výzkumu a společných výstavních a popularizačních projektů.

Opět se jedná o výběr, detailně jsou společné smlouvy a projekty definovány v průběžných zprávách.

Oblast 1

Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Přínosem je společné publikování 2 článků a 2 studií v prestižních impaktovaných odborných periodikách u příležitosti Mendelova 200. výročí narození a na téma bádání o dědičnosti v Brně a Rakouské monarchii před Mendelem, které současně otevírá další nové možnosti rozvoje navazující spolupráce v oblasti historicko-vědního výzkumu.

Institut fur Numismatik und Geldgeschichte der Universitat Wien, konzultace, přednášky, spolupráce na publikaci (2023).

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Přínos v předávání informací a zkušeností v oblasti determinace a typologie mincí, přednášky pro studenty letní školy numismatiky vídeňské univerzity v MZM. Publikování příspěvku v rámci speciální oslavné publikace, kterou vydala univerzita ve Vídni.

Slovenské národní muzeum, Bratislava, konzultace, přednášky, publikování společného článku v recenzovaném časopise (2021)

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Pravidelné konzultace v rámci oboru numismatiky, pravidelné přednášky pracovníků SNM v MZM. Spolupráce na novém mincovním depotu moravských mincí na Slovensku, výsledkem byl společný článek v recenzovaném časopise SNM.

Stichting Comenius Naarden, Nizozemí, smlouva o spolupráci, 2016–2021, odborná příprava a realizace dlouhodobé expozice *Mundus Comenii / Svět Komenského* v Muzeu a mauzoleu Jana Amose Komenského v Naardenu, dokončena a otevřena k 28. březnu 2021.

Utah System of Higher Education, Utah Valley University.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Přínosem je společné publikování 2 článků a 2 studií v prestižních impaktovaných odborných periodikách u příležitosti Mendelova 200. výročí narození a na téma bádání o dědičnosti v Brně a Rakouské monarchii před Mendelem, které současně otevírá další nové možnosti rozvoje navazující spolupráce v oblasti historicko-vědního výzkumu.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Význam spolupráce tkví v podílu na prestižním mezinárodním expozičním projektu subvencovaném MK ČR.

Oblast 2

Ústredie ľudovej umeleckej výroby, smlouva o spolupráci, Slovensko, 2022–2025, projekt k 80. výročí Ústředí lidové umělecké výroby

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění; Spolupráce spočívala ve vzájemném předávání informací o činnosti české a slovenské větvi ÚLUVu a o dochovaných exponátech ve sbírkovém fondu MZM a bratislavského ÚLUVu. Díky spolupráci byly vtipovány možné oblasti výzkumu. Podíl na přípravě textu pro kolektivní monografii k výročí ÚLUV Bratislava v roce 2025 a výstava Ekrit 2025 (4 medailony tvůrců, 3 profily publikační činnosti ÚLUV (Umění a řemesla, Tvar, věci a lidé).

Oblast 3

Univerzita Komenského v Bratislavě, Filozofická fakulta UK (Katedra estetiky, a Slovenský ľudový umelecký kolektív (SLUK), výzkum tradičního loutkového divadla

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Přínos spočívá ve zhodnocení sbírkového fondu divadelního umění a přípravě společných publikačních výstupů.

Oblast 4

Archeologický ústav SAV Nitra, Slovensko, spolupráce na určování materiálu a provenience artefaktů ve sbírce Arch. ústavu SAV.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění; Význam spolupráce spočíval v mezioborovém propojení výzkumu, který pomohl doplnit historický kontext doby neolitu na území jihozápadního Slovenska a upřesnil archeologické poznatky, které byly zpracovány do odborné knižní publikace.

Friedrich-Schiller-Universität Jena, Chemisch-Geowissenschaftliche Fakultät – Institut für Geowissenschaften, Německo, mineralogické konzultace, exkurze pro zahraniční studenty.

Rozsah spolupráce: – nefinanční plnění; Spolupráce probíhá na principu výměny informací a poznatků o problematice vývoje středoevropských variscid formou zajištění exkurze pro studenty univerzity a naopak získáváme možnost spolupráce s předními odborníky na tuto proble-

matiku a také hodnotného recenzního a autorského spolupracovníka.

Naturhistorisches Museum Wien, Rakousko, spolupráce ohledně výzkumu nalezišť tektitů na rakouské straně hranice

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Spolupráce je zaměřena na problematiku výskytu tektitů (vl-tavinů) v Rakousku. Byly konzultovány nálezy z nedávné doby a zároveň na základě geologických poznatků vtipovány případné nové oblasti výskytu.

Slovenská akademie věd, Slovensko, spolupráce na výzkumu sekundárních mineralizací Slovenského Rudohoří.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění; Spolupráce proběhla za účelem popisu nového druhu minerálu pro mineralogický systém - dobšínait. Spolu se slovenskými kolegy byl odebrán studijní materiál na lokalitě Dobšíná a v něm byl identifikován nový minerál a následně odborně popsán a publikován. Holotypový vzorek je uložen ve sbírce MZM (inv. č. B12257). Analytické práce proběhly na pracovištích NM Praha a PřF MU Brno, jejichž pracovníci se autorsky spolupodíleli na odborném článku.

Naturhistorisches Museum Wien, Rakousko+; Muzeul De Științe Naturale, Piatra Neamt, Rumunsko; Hessisches Landesmuseum Darmstadt, Německo; Muséum d'Histoire naturelle, Geneve, Švýcarsko; The Natural History Museum, Londýn; MAK Museum Wien, Rakousko; Muséum d'Histoire naturelle, Neuchatel, Švýcarsko; Naturhistorisches museum, Zurich, Švýcarsko

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Spolupráce spolupráce spočívala ve výzkumu fosilní rybí fauny, výzkumu zkamenělin jako historických artefaktů. Výsledkem je několik studií v oblasti 4.

Oblast 5

A Research Centre of the Helmholtz Association, Hamburg, Německo, od 2023. Mezinárodní španělsko-britsko-český tým pěti paleoentomologů se společným projektem na urychlovači částic (synchrotronu) PETRA III: “*Evolutionary, taphonomic and palaeoecological study of resin-embedded organisms*”. Předkladatel David Peris, Univerzita de Barcelona; za Moravské museum Jiří Kolibáč, Entomologické odd., vlastní subprojekt: “*SUBPROJECT 4: Evolution of Cleroidea (Insecta: Coleoptera)*”. Projekt BAG-20220731 EC.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Grant poskytnutý Helmholtz Association (*Helmholtz-Gemeinschaft Deutscher Forschungszentren*), jehož součástí je i *Deutsches Elektronen-Synchrotron, DESY*, platí celkem 5 časových úseků (tzv. beamtime) pro snímkování na synchrotronu PETRA III. Celková suma grantu není specifikována v eurech, ale v hodinách (5×25=125 hodin čistého pracovního času, tj. nonstop práce zařízení); předpokládáme, že jde o částku v milionech CZK. Jedná se o 3D snímkování fosilního materiálu v řezech s viditelností vnitřních struktur a recentního materiálu s viditelností ultrastruktur při rozlišení v řádu mikrometrů (1 vzorek = 3500–5000 snímků). Projekt s mimořádným vědeckým zhodnocením.

Museo De Historia Natural, Universidad Nacional Mayor De San Marcos, Peru, 2023/2024, spolupráce na terénním projektu *Filogenia, biogeografía y biología de Cleridae: Clerinae (Coleoptera)*

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění; ve spolupráci s MHN a USNM organizujeme terénní expedici do amazonské pánve. Výsledkem bude jedna nebo více fylogenetických studií a prací o biodiverzitě Peru. Projekt se provádí pod záštitou SERFOR (Ministerio de Agricultura y Riego). Kromě očekávaných vědeckých výsledků je přínosem mimořádné obohacení sbírek MZM o exempláře jihoamerické fauny a předpokládaný typový materiál nových druhů.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Národní ústav lesnických věd v Suwonu, Jižní Korea 2012–2017 (terénní část projektu), zpracování a publikování výsledků do r. 2023, projekt „*Diversity and molecular taxonomy of marasmielloid and gymnopoid fungi (Basidiomycota, Omphalotaceae) in the Republic of Korea*“ a „*Phylogenetic taxonomy of litter decomposing fungi in the Republic of Korea*“, spolupráce vznikla na základě požadavku korejského partnera

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Na pozvání korejské strany se dr. Antonín účastnil sběrů v terénu a posléze spolupracoval na jejich vyhodnocení. K projektu se váže řada vědeckých prací, které vznikly na základě kooperace mezi mykologickým pracovištěm MZM a jihokorejskými mykology. Korejská strana platila molekulární analýzy a terénní práce na místě, které MZM nemuselo financovat.

Université de Antananarivo, Madagascar, 2014 – dosud, spolupráce na školení studentů pro terénní

práce v oboru entomologie, konzultace diplomových prací; dlouhodobý výzkumný projekt: Étude a long terme de la biodiversité des groupes choisis d'insectes: Coléoptères, Hétéroptères, Homoptères, Lépidoptères et quelques familles de Micro Lépidoptères nocturne dans les localités préalablement sélectionnées en considération de la recherche et la protection de la biodiversité dans les aires protégées de Madagascar. Analyse des risques potentiels d'influencer négativement la biodiversité dans les régions étudiées

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Výměnou za školení studentů poskytuje Univ. Antananarivo zázemí pro terénní práce. Kromě vědeckých výsledků je přínosem obohacení sbírek MZM o exempláře madagaskarské fauny a typový materiál nových druhů. Tento projekt již Entomologickému odd. přinesl řadu typových exemplářů a mimořádné zhodnocení sbírek.

University of Buea, Kamerun, od 2021, řešení výzkumného projektu *The biodiversity of soil and litter-dwelling arthropods along an elevational gradient of Mt. Cameroon, with a special focus on Coleoptera and Heteroptera*

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Projekt je velmi podobný předešlému (Univ. Antananarivo) – výměnou za školení studentů poskytuje Univ. Buea) zázemí pro terénní práce. Zatímco madagaskarský projekt již běží téměř 10 let (s přestávkami vzhledem k politické a zdravotní situaci v zemi), tento projekt je novější a vysoce aktivní. Kromě vědeckých výsledků je přínosem obohacení sbírek MZM o exempláře fauny tropické Afriky a typový materiál nových druhů. Tento projekt již Entomologickému odd. přinesl řadu typových exemplářů a mimořádné zhodnocení sbírek. Projekt je také navázán na Karlovu Univerzitu, která je v oblasti Mt. Cameroon také aktivní. V rámci spolupráce odečítáme data z přístrojů umístěných českými ekology a zoology z Přírod. fakulty KU a chystáme společný ekologický projekt související s biodiverzitou vázanou na zonality velehory. Na vědecké práci a publikacích se podílejí i vědci a studenti z Kamerunu, což dává spolupráci další rozměr.

Spolupráce bez specifikovaného rozsahu spolupráce:

Bern University of Applied Sciences, School of Agricultural, Forest and Food Sciences HAFL, Bern, Switzerland (R. Angeleri et al.), projekt *Studying*

the vertical stratification of Saproxyllic Beetle communities across the European distribution of the White-backed Woodpecker (Dendrocopos leucotos), 2019–2024, J. Procházka.

Národní ústav lesnických věd v Suwonu, Jižní Korea, 2012–2017 (terénní část projektu), zpracování a publikování výsledků do r. 2023, projekt „Diversity and molecular taxonomy of marasmielloid and gymnopoid fungi (Basidiomycota, Omphalotaceae) in the Republic of Korea“ a „Phylogenetic taxonomy of litter decomposing fungi in the Republic of Korea, spolupráce vznikla na základě požadavku korejského partnera, V. Antonín Department of Botany and Biodiversity Research, University of Vienna, Vídeň, Rakousko, oboustranná spolupráce na poli cytotaxonomie a cyto geografie rodu *Dactylorhiza*, jeden článek publikován a druhý připravován, V. Taraška.

Evropské druhy rodu *Melanoleuca*. Mezinárodní projekt botanického odd. Moravského zemského muzea, Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně, Farmaceutické a Přírodovědecké fakulty, Komenského univerzity v Bratislavě a italského kolegy R. Pary. V rámci projektu vyšlo doposud 15 publikací, výsledky byly předneseny na šesti mezinárodních a třech národních mykologických konferencích, V. Antonín, H. Ševčíková Květena Šumavy / Flora des Bohmerwaldes, program přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (lead partner), 2019–2022, <https://www.florasilvaegabretae.eu>, podíl na zpracování rodu *Dactylorhiza*, V. Taraška Lesnická fakulta, Technická univerzita vo Zvolene, Slovensko, vzájemně obohacující spolupráce na bryologických tématech zejména na extrémních stanovištích vysokohorských sněhových vyležisk, nížinných slanisk a sprašových stěn, včetně studijní návštěvy Erasmus+ (2022 v Brně) a další plánované studijní návštěvy, společná publikace, S. Kubešová.

Národní ústav lesnických věd v Suwonu, Jižní Korea 2012–2017 (terénní část projektu), zpracování a publikování výsledků pokračuje dále až do r. 2023 (další publikace budou navazovat), projekt „Diversity and molecular taxonomy of marasmielloid and gymnopoid fungi (Basidiomycota, Omphalotaceae) in the Republic of Korea“ a „Phylogenetic taxonomy of litter decomposing fungi in the Republic of Korea, spolupráce vznikla na základě požadavku korejského partnera. Doposud bylo publi-

kováno 15 společných článků s korejskými kolegy a výsledky terénního výzkumu byly využity v další publikaci. Spolupráce na publikacích bude pokračovat i dále (momentálně je submitován další rukopis), V. Antonín.

Dipartimento di Biotecnologie Agrarie, sez. Botanica Ambientale ed Applicata; Botanical Garden, Biological Faculty, Moscow State University – práce mezinárodní skupiny orientované na rostlinnou čeleď Boraginaceae, K. Sutový.

Holarctic species of the genus *Pluteus*. Associazione Micologica Bassa Friulana, Cervignano del Friuli, Italy; New Brunswick Museum, Saint John, Canada; Center for Macroecology, Evolution and Climate, GLOBE Institute, University of Copenhagen, Denmark; IFungiLab, Subarea of Biology, Department of Natural Sciences and Mathematics, Federal Institute of Education, Science and Technology of Sao Paulo, Brazil; Institute of Ecology and Earth Sciences, University of Tartu, Estonia; Institute of Geology of the Czech Academy of Sciences of the Czech Republic, Prague, Czech Republic; Gaziosmanpaşa University, Department of Biology, Tokat, Turkey; Isparta University of Applied Sciences, Department of Plant and Animal Production, Isparta, Turkey; Dipartimento di Scienze e Innovazione Tecnologica, Università del Piemonte Orientale, Alessandria, Italy; Institut de Systématique, Évolution, Biodiversité, Sorbonne Université, Paris, France; Department of Ecology and Evolutionary Biology, University of Tennessee, Knoxville, USA; USDA, Seattle Plant Inspection Station, USA; The Hoosier Mushroom Society, Marion, USA; Center for Evolutionary Hologenomics, Globe Institute, University of Copenhagen, Denmark; Centre of the Region Haná for Biotechnological and Agricultural Research, Crop Research Institute, Olomouc, Czech Republic; Department of Plant Anatomy, Institute of Biology, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary; Slovak National Museum, Natural History Museum, Bratislava, Slovakia; Department of Plant Anatomy, Institute of Biology, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary; Faculty of Forestry and Wood Technology, Mendel University, Brno, Czech Republic. Jako výsledek projektu bylo doposud publikováno devět článků, další jsou v přípravě, H. Ševčíková Projekt *Amanita*. Faculté de Pharmacie, University of Lille, France; Institute of Geology of the Czech Academy of Sciences of the

Czech Republic, Prague, Czech Republic; Department of Biology, Osmaniye Korkut Ata University, Osmaniye, Turkiye; Institute of Biodiversity and Ecosystem Research, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria; Department of Biotechnology, Institute of Natural and Applied Sciences, Cukurova University, Adana, Turkiye; National Botanical Conservatory of the Pyrenees and Midi-Pyrenees, Vallonde Salut, Bagneres-de-Bigorre, France; Department of Horticulture, Faculty of Agriculture, Cukurova University, Adana, Turkiye; Institute of Biodiversity and Ecosystem Research, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria; CEFE, CNRS, Université de Montpellier, Montpellier Cédex, France; Jodrell Laboratory, Royal Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey, United Kingdom; Herbarium Amanitarum Rooseveltensis, Roosevelt, New Jersey, U.S.A.; Key Laboratory for Plant Diversity and Biogeography of East Asia, Kunming Institute of Botany, Chinese Academy of Sciences, Kunming, Yunnan, China; rozsáhlý projekt, výsledkem doposud dvě uplatněné publikace; další submitovaná, H. Ševčíková, Čeleď Porothleaceae. Department of Life Sciences and Systems Biology, University of Torino, Torino, Italy; ManaakiWhenua-Landcare Research, Lincoln, New Zealand; Institute of Geology of the Czech Academy of Sciences of the Czech Republic, Prague, Czech Republic; Natural History Museum, Corso, Valdarno, Italy; Isparta University of Applied Sciences, Department of Plant and Animal Production, 32670 Isparta, Turkey; Gaziosmanpaşa University, Department of Biology, Tokat, Turkey; uplatněny publikace, H. Ševčíková.

Dva nové rody *Marasmielomycena* a *Vizzinia*. University of Santiago de Compostela, Santiago de Compostela, Spain; Sociedad Micologica Extremena, Caceres, Spain; Institute of Microbiology of the Czech Academy of Sciences, Prague 4, Czech Republic. Popsány dva nové rody a jeden nový druh z Evropy a USA, V. Antonín a H. Ševčíková.

Tasmánské druhy rodu *Pluteus*. Tasmanian Institute of Agriculture, Hobart, Tasmania, Australia; Institute of Geology of the Czech Academy of Sciences of the Czech Republic, Prague, Czech Republic, H. Ševčíková

Projekt špičky Cimrmanovy (*Collybiopsis cimrmanii*). Faculté de Pharmacie, University of Lille, France. Společná publikace s popisem nového druhu, H. Ševčíková

Rod *Armillaria*. United States Department of Agriculture Forest Service, Rocky Mountain Research Station, Pacific Northwest Research Station, Seattle Plant Inspection Station, USA; Colorado State University, Department of Agricultural Biology, Colorado, USA; Centro de Investigación en Micología Aplicada, Universidad Veracruzana, Xalapa, Veracruz, Mexico; společné publikace, spolupráce pokračuje, V. Antonín Rod *Marasmiellus* v oblasti Holoarktis. Denver Botanic Gardens, Denver, CO, USA, V. Antonín, H. Ševčíková
Rod *Cantharellus* v jižní Koreji. Muséum national d'histoire naturelle, Systematics and Evolution Dept., Paris, France; několik publikovaných článků, V. Antonín Rod *Gymnopus* v různých oblastech světa. State Key Laboratory of Applied Microbiology Southern China, Guangdong Institute of Microbiology, Guangdong Academy of Sciences, Guangzhou, China a Jilin Agricultural University, Changchun, China, V. Antonín, H. Ševčíková.
University of Essex, dr. Anna Hughes; spolupráce při zpracovávání sebraných dat pro následné analýzy, od 2023. Z této spolupráce vznikl již výstup D na konferenci Zoologické dny Brno 2023 a v plánu jsou i další výstupy na následujících letech, M. Černý Department of Zoology, Institute of Biology and Ecology, Faculty of Science, P. J. Šafárik University, Košice, Slovakia, M. Šebela
Institute of Forest Ecology, Slovak Academy of Sciences, Zvolen, Slovakia, M. Šebela
Nationalpark Donau-Auen, Schloss Orth, Orth an der Donau, M. Šebela
Magyar Madártani és Természettudományi Egyesület, Budapest, Hungary, M. Šebela

Oblast 6

Ancient DNA Genomics and Biological Anthropology Laboratory, Vídeň, Rakousko, smlouva o spolupráci, 2022–2024, spolupráce na výzkumu archeologického a zvířecího osteolog. materiálu z Mladečských jeskyní.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Rakouská strana hradí analýzy. Velice cenný materiál z jedné z nejdůležitějších paleolitických lokalit světa je nově evaluován prostřednictvím moderních DNA analýz renomovanou laboratoří. Projekt navazuje na další projekty (viz níže), řešené s touto institucí. Ze spolupráce již byl zaslán jeden publikační výstup typu Jimp. Hlavní přínos vidíme ve zhodnocení starších sbírkových fondů prostřednictvím

nových analýz, procesovaných renomovanou zahraniční laboratoří, což zvýší impakt výstupu v mezinárodním měřítku.

Ancient DNA Genomics and Biological Anthropology Laboratory, Vídeň, Rakousko, smlouva o spolupráci, 2022–2024, spolupráce na výzkumu antropologického materiálu z období raného středověku

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění, rakouská strana hradí analýzy. Další příklad spolupráce s výše uvedenou laboratoří, tentokrát zaměřenou na materiál z období raného středověku. Plánují se výstupy v časopisech s vysokým impaktním faktorem. Hlavní přínos vidíme ve zhodnocení starších sbírkových fondů prostřednictvím nových analýz, procesovaných renomovanou zahraniční laboratoří, což zvýší impakt výstupu v mezinárodním měřítku.

Archeologický ústav SAV, memorandum o spolupráci, 2023–2033, společné archeologické výzkumné, restaurátorské, prezentační a výstavní projekty

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Spolupráce je významná zejména z toho důvodu, že některé z kolekcí archeologického a antropologického charakteru jsou uloženy v MZM a pro jejich zpracování a zhodnocení je důležitá spolupráce se slovenskými odborníky. Konkrétním příkladem je spolupráce MZM a AÚ SAV jako odborných garantů v mezinárodním projektu INTERREG-V „Od římanů po poklady Velké Moravy“, jehož hmatatelným výstupem bude zapůjčení významných předmětů do expozice MZM v Modré.

Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies, Acton, Austrálie, smlouva o spolupráci, 2022–2024, spolupráce na digitalizaci materiálů z antropologických výprav J. Jelínka, finanční přínos pro MZM

Rozsah spolupráce: finanční plnění ve výši 571 435. Projekt je zaměřen na digitalizaci dokumentů vzniklých v rámci expedice profesora Jana Jelínka do Austrálie. Digitalizované dokumenty jsou poskytnuty výše zmíněné instituci zaměřené na uchování kulturního dědictví původních australských obyvatel. Digitalizované dokumenty zůstávají v majetku MZM. Hlavní přínos vidíme v praktické realizaci etického kodexu v oblasti návratu předmětů a informací původním obyvatelům, přičemž tak získáme i digitalizované dokumenty, které by se musely hradit z vlastních zdrojů.

Friedrich Schiller University Jena, Department of Prehistory, Německo, od roku 2020, spolupráce se Sebastianem Pfeiferem na datování hrotů z tvrdých živočišných tkání z mladého paleolitu v Moravském krasu

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění, německá strana hradí analýzy (do roku 2023 přibližně ve výši 150 000 Kč). Projekt vychází z dlouhodobé snahy spolupracovat na evaluaci starších sbírkových fondů se zahraničními specialisty, kteří pomáhají zpřístupnit poznatky z našeho materiálu v mezinárodním měřítku. Pracovníci ústavu Anthropos a Centra kulturní antropologie se podílejí na publikačních výstupech coby spoluautoři. Plánuje se série publikačních výstupů, a to ve skupině C i Jimp. Jeden výstup byl již odevzdán k publikaci a čeká se na výsledky recenzního řízení.

Le Centre Archéologique Européen de Bibracte, Glux-en-Glenne, Burgundsko, Francie, 2022, účast na archeologickém výzkumu pravěkých a protohistorických struktur na lokalitě Bibracte, spolupráce s Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Spolupráce je pro MZM významná hlavně z hlediska rozšiřování aktualizací metodologických postupů při výzkumech významných lokalit, a to jak v oblasti terénních prací, tak i v oblasti zpracování archeologických fondů. Podíl FF MUNI navíc zajišťuje přenos nových poznatků i do oblasti vzdělávání nových odborníků.

Lucian Blaga University of Sibiu, Rumunsko, Dohoda o akademické, vědecké a kulturní spolupráci, od 2019, spolupráce v oblasti budování a rozvoje archeoskanzenů Museum Complex Astra of Sibiu a Archeoskanzen Modrá

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění. Přínosem je konfrontace přístupů při tvorbě skanzenů s různými geografickými oblastmi Evropy. Cílem je pak rozvoj metodologických postupů při prezentaci archeologických a etnografických pramenů, což může pomoci při pochopení expozic MZM evropskou komunitou.

Max Planck Institut, Department of Archaeogenetics, Lipsko, Německo, Memorandum of Understanding, od 2022, spolupráce na výzkumném projektu zabývajícím se genetickou analýzou pozdně neolitických a raně bronzových populací

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění, německá strana hradí analýzy. Dlouhodobý projekt, do kte-

rého jsme se zapojili poskytnutím antropologického materiálu z několika moravských lokalit. Přínosem je zpracování starších sbírkových fondů prostřednictvím moderních nákladných analýz, přičemž výsledky jsou konfrontovány s daty z okolních zemí. V současné době v České republice nejsou takové možnosti. Plánuje se výstup v časopise s vysokým impaktním faktorem.

Universita Rzesów, Polsko, smlouva o spolupráci, 2018–2020, vydáno speciální číslo časopisu *Anthropologie* (Vol. 58, Issue 2–3, 2020)

Rozsah spolupráce: finanční plnění v podobě vzájemného zápočtu nákladů, finanční přínos MZM byl celkově nulový. Spolupráce se týkala spolupřátání konference o magdalénienu a vydání příspěvků v námi redigovaném časopise *Anthropology* (Brno). Projekt vzešel z rozvoje dlouhodobé spolupráce mezi MZM a polskými archeologickými institucemi.

University of Vienna, Department of Evolutionary Anthropology, Rakousko, od 2016, spolupráce na analýze aDNA populace prvních zemědělců z Nitry

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění, rakouská strana hradila analýzy. MZM poskytlo materiál z jednoho pohřebiště z doby prvních zemědělců. Hlavní přínos vidíme ve zhodnocení starších sbírkových fondů prostřednictvím nových analýz, procesovaných renomovanou zahraniční laboratoří, což zvýší impakt výstupu v mezinárodním měřítku. Prozatímním výsledkem spolupráce je odevzdaný článek typu *Jimp*.

Projekt Brain-be 2.0, 2018–2023, belspo, Interconnectivity of large Carnivores, Humans and Ice Age Environments, Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Belgie. Centrum kulturní antropologie, M. Galetová.

Rozsah spolupráce: nefinanční plnění Projekt je zaměřený na v paleolitickém bádání aktuální téma – domestikaci vlka. Zapojením moravských lokalit do širokého evropského kontextu dochází k mezinárodní evaluaci našich sbírek, ve které figurujeme jako partneři a spoluautoři výstupů.

5. Další formy mezinárodní spolupráce:

Další formy mezinárodní spolupráce mají celou řadu podob. Některé typy jsou definovány níže, úvodem bychom zmínili jednu aktivitu, která má více než třicetiletou tradici, ale v koncepci DKRVO zůstávala opomíjena. Už od roku 1992 uděluje MZM

Mendelovu pamětní medaili za mimořádný přínos v oboru nebo oblasti, která navazuje na Mendelův odkaz. Tato aktivita má mimořádný ohlas v zahraničí. Mezi laureáty bylo i několik nositelů Nobelových cen (např. objevitel struktury DNA J. D. Watson). Naposledy byla medaile udělena letos v nizozemském Wageningenu dr. Peter van Dijkovi, který působí v mezinárodní společnosti KeyGene.

Zde uvádíme pouze výběr z dalších forem mezinárodní spolupráce. Detailněji – viz. průběžné zprávy IP DKRVO 2019–2023.

Členství v redakčních radách recenzovaných, scopusových a impaktovaných časopisů:

Acta entomologica Musei Nationalis Pragae, Praha, I. Malenovský *Entomologica Basiliensia et Collectionis Frey*, Basel, J. Kolibáč *Folia Praehistorica Posnaniensia*, Polsko, Z. Nerudová *International Journal of Zoology and Animal Biology*, MI, USA, J. Kolibáč *Journal of Fungi*, MDPI, Švýcarsko, editoři speciálních čísel V. Antonín, H. Ševčíková, 2021–2023

Múzeum, Slovenské národné múzeum, Bratislava, Slovensko, M. Junek, 2021–dosud *Mycological Observations*, Gruppo Micologico e Naturalistico DLF Verona, Itálie, H. Ševčíková, 2021–dosud

Osterreichische Zeitschrift fur Pilzkunde, Osterreichische Mykologische Gesellschaft, Rakousko, V. Antonín, 2008–dosud

Rivista di Micologia, Associazione Micologica Bresadola, Trento, Itálie, V. Antonín, 2016–dosud

Słaskie Sprawozdania Archeologiczne, Polsko, P. Neruda *Slovenská archeológia*, Slovensko, L. Galuška

Sydowia, Dept. of Botany and Biodiversity Research, University of Vienna, V. Antonín, 2014–dosud

Študijné zvesti Archeologického ústavu SAV, Slovensko, L. Galuška *ZooKeys*, Sofia, I. Malenovský

Spolupráce se zahraničními výzkumnými institucemi, jejímž výsledkem jsou materiálové analýzy sbírkových předmětů MZM a publikační výstupy (zejména *Jimp*, *Jsc*) (výběr):

Obecné zdůvodnění spolupráce v jednotlivých oblastech

Oblast č. 1: Ve spolupráci se zahraničními institucemi byly realizovány publikační výstupy (4 x *Jimp*) u příležitosti 200. výročí narození G. J. Mendela a na téma jeho odkazu. Publikační výstup byl rovněž výsledkem zahraniční spolupráce

při zpracování mincovního pokladu z Plaveckého podhradí na západním Slovensku (1x Jsc).

Oblast č. 4: V rámci plnění VO za období 2019–2023 byla realizována spolupráce se čtyřmi výše uvedenými zahraničními institucemi (2x Slovensko, 1x Rakousko a 1x Německo). Jedná o různá témata v oboru geologických věd (supergenní mineralizace, tektity a vzdělávání odborných pracovníků a studentů) a o jednu mezioborovou spolupráci (petrografie vs. archeologie). Dvě z výše uvedených spoluprací byly završené odborným publikačním výsledkem (kapitola v knize a Jimp). V navázané spolupráci je zamýšleno nadále pokračovat.

Průběžná individuální spolupráce s kolegy ze zahraničních institucí (Německo, Polsko, Španělsko, Rumunsko, Anglie) na významném tuzemském (třetihorní velcí savci, permské stopy, pozůstatky třetihorních ryb, aj.) a zahraničním (třetihorní ryby z Rumunska, čtvrtohorní savci ze Sibiře, mammutid z Německa, permské stopy z Německa) materiálu byla završena za období 2019–2023 odbornými publikacemi (7x Jimp, 5x Jsc).

Oblast č. 6: průběžná spolupráce s evropskými i americkými institucemi (Slovensko, Rakousko, Polsko, Německo, Francie, Belgie, Španělsko, Anglie, USA a dalšími) zejména na zpracování starších nálezových fondů MZM v podsírkách (archeologické, antropologické i paleontologické) Ústavu Anthropos, Archeologického ústavu a Centra kulturní antropologie. Analýzy jsou většinou realizovány externími institucemi, MZM se podílí na vyhodnocení výsledků a tvorbě rukopisů, publikovaných především v impaktovaných časopisech (14x Jimp, 2x Jsc, 5x C) a další rukopisy jsou odevzdány, případně připravovány. Výsledkem je i organizování konference německé společnosti Hugo Obermaier Society v Brně.

Výběr spolupracujících institucí:

Acharya Jagadish Chandra Bose Indian Botanic Garden, Howrah, India ALVALAB, Oviedo, Spain Archaeological Research Laboratory, Stockholm University, Švédsko, Letter of Agreement, akademická spolupráce při datování C14 a analýze izotopů z kosterních pozůstatků z lokalit Velim a Modřice.

Australian National Insect Collection, CSIRO, Canberra, ACT, Australia British museum Natural History London.

Centre for Macroecology, Evolution and Climate, Natural History Museum of Denmark, University

of Copenhagen, Denmark Denver Botanic Gardens, Denver, USA.

Département fédéral de l'économie, de la formation et de la recherche DEFR, Agroscope Domaine de recherche Protection des végétaux, Nyon, Switzerland.

Department of Agricultural Biology, Colorado State University, Colorado, USA Department of Biotechnology, Iranian Research Organization for Science and Technology, Tehran, Iran.

Department of Botany and Soroksár Botanical Garden, Corvinus University of Budapest, Hungary.

Department of Ecology and Evolutionary Biology, University of Tennessee, Knoxville, USA.

Department of Entomology, Comstock Hall, Cornell University, Ithaca, USA.

Department of Forest Bioresources, National Institute of Forest Science, Suwon, Republic of Korea.

Department of Life Sciences and Systems Biology, University of Turin, Italy.

Department of Pharmacognosy and Botany & Department of Botany, Faculty of Pharmacy, Comenius University in Bratislava, Slovakia.

Department of Plant Anatomy, Institute of Biology, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary.

E. Heiss, Innsbruck, Rakousko.

Eberhard Karls University of Tübingen, Institut für Geowissenschaften a Spanish National Research Council-Milá i Fontanals Institution, Department of Archaeology, Německo, spolupráce na projektu

„Gender on the move: chronology and exogamic practices at the beginning of farming. The case of North Carpathian Basin“ v jehož rámci bude pomocí C14 datování upřesněna chronologie vybraných lokalit a pomocí analýzy izotopů Sr bude řešena otázka mobility a exogamie – v roce 2022 byly výsledky prezentovány na mezinárodní konferenci EAA v Budapešti a je dokončován manuskript druhého článku Escuela Superior Politécnica de Chimborazo, Faculty of Natural Resources, Ekvádor Faculté de Pharmacie, University of Lille, France.

Guangdong Key Laboratory of Animal Conservation and Resource Utilization, Guangdong Public Laboratory of Wild Animal Conservation and Utilization, Institute of Zoology, Guangdong Academy of Sciences, Guangzhou, China.

IFungiLab, Subarea of Biology, Department of Natural Sciences and Mathematics, Federal Institute of Education, Science and Technology of Sao Paulo, Sao Paulo, Brazil Ilia State University, Tbilisi, Gruzie.

- Institut Catalá de Paleontologia Miquel Crusafont, Španělsko.
- Institute of Ecology and Earth Sciences, University of Tartu, Estonia.
- Institute of Geosciences, Section Paleontology, University of Bonn, 53115, Bonn, Germany.
- Institute of Insect Resources and Biodiversity, School of Life Sciences, Chemistry & Chemical Engineering, Jiangsu Second Normal University, Nanjing, Čína.
- Institute of Life Sciences and Technology, Daugavpils University, Daugavpils, Latvia.
- Institute of Living Systems, Immanuel Kant Baltic Federal University, Kaliningrad, Russia.
- Institute of Paleobiology, Polish Academy of Sciences, Polsko.
- Instituto de Biologia, Universidade Federal do Rio de Janeiro, Brazilie.
- Isparta University of Applied Sciences, Atabey Vocational School, Department of Plant and Animal Production, Isparta, TurkeyGaziosmanpaşa University, Department of Biology, Tokat, Turkey
- Jan Dlugosz University, Czestochowa, Polsko Jilin Agricultural University, Changchun, China.
- Kaliningrad Regional Amber Museum, Kaliningrad, Russia.
- Manaaki Whenua Landcare Research, Zealand Arthropod Collection, Auckland, New Zealand ManaakiWhenua-Landcare Research, Lincoln, New Zealand.
- Molecular and Applied Mycology and Plant Pathology Laboratory, Department of Botany, University of Calcutta, Kolkata, India.
- Museu de História Natural do Funchal, Funchal, Portugal.
- Muséum d'Histoire naturelle Neuchâtel
- Muséum National d'Histoire Naturelle, Paříž, Francie
- Muséum national d'histoire naturelle, Systematics and Evolution Dept., Paris, France Nankai University, Institute of Entomology.
- National Museum of Nature and Science, Department of Botany, Tokyo, Japan Natural History Museum, Londýn, Spojené království Natural History Museum, Valdagno, Italy Naturhistorisches museum Basel.
- Naturhistorisches Museum Mainz/Landessammlungfur Naturkunde Rheinland-Pfalz, Německo.
- Naturhistorisches Museum Wien, Rakousko.
- Naturhistorisches museum Zurich.
- Naturhistorisches Museum, Basel, Švýcarsko.
- New Brunswick Museum, Saint John, Canada.
- Oxford University, Oxford, Velká Británie.
- Oxford University, Velká Británie, fauna Středomoří (IM) a Madagaskaru Shirshov Institute of Oceanology, Russian Academy of Sciences, Moscow, Russia Schmalhausen Institute of Zoology, Kiev, Ukraine School of Earth Sciences, University of Bristol, Bristol, UK.
- School of Life and Environmental Sciences, Deakin University, Geelong, Australia Slovenské národní muzeum.
- Sofia University "St. Kliment Ohridski", Sofia, Bulharsko.
- State Key Laboratory of Applied Microbiology Southern China, Guangdong Provincial Key Laboratory of Microbial Culture Collection and Application, Guangdong Open Laboratory of Applied Microbiology, Guangdong Institute of Microbiology, Guangdong Academy of Sciences, Guangzhou, Guangdong, China.
- State Key Laboratory of Biocontrol, School of Ecology, Sun Yat-Sen University, Guangzhou, China
- State Key Laboratory of Palaeobiology and Stratigraphy, Center for Excellence in Life and Palaeoenvironment, Nanjing Institute of Geology and Palaeontology, Chinese Academy of Sciences, Nanjing, China.
- Sun Yat-sen University, State Key Laboratory of Biocontrol.
- Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Slovensko
- T. Ramage, Concarneau, France.
- Tasmanian Institute of Agriculture, Tasmania, Australia.
- Tasmanian Institute of Agriculture, Tasmania, Australia.
- United States Department of Agriculture Forest Service, Rocky Mountain Research Station, 1221 South Main Street, Moscow, Idaho, USA.
- United States Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station, Corvallis, USA.
- Universidad de Alicante, Instituto Universitario de Investigación CIBIO University of Agricultural Sciences, Bengaluru, Indie University of Buea, Buea, Cameroon University of California, Department of Entomology University of Delaware, Newark, USA University of Madeira, Funchal, Portugalsko University of Zagreb, Croatia Urweltmuseum Geoskop, Německo USDA-APHIS-PPQ, Seattle Plant Inspection Station, USA Ústav vied

o Zemi, Slovenská akadémia vied, Slovensko Varšavská univerzita, Polsko.
Zoological Institute, Polish Academy of Sciences, Warszawa, Polsko Zoological Institute, Russian Academy of Sciences, St Petersburg, Rusko.
Mezinárodní konference (spolu)organizované MZM (výběr): 29. Mitteleuropäische Zikadentagung, 23.–25. 6. 2023, Kurdějov, pořadatel Entomologické odd. MZM.
IX European Hemiptera Congress (EHC 9), 25. 6. – 1. 7. 2023, Kurdějov, pořadatel Entomologické odd. MZM; <https://eurohemiptera.eu/>
Conference HUGO Obermaier Society, 7.–11. 4. 2020, Brno, online konference.
Mendel Genetics Conference, 20.–23. 7. 2022, společně s Masarykova universita, The Society of Medical Genetics and Genomics, Mendelova universita v Brně, Augustiniánské opatství v Brně s podporou University of Oslo a The European Society of Human Genetics.
Numismatica centroeuropaea (Středoevropské numismatické dny), pořádáno každoročně jednou z uvedených institucí; společný konferenční projekt středoevropských zemí, vědecký výbor zastupují pracovníci institucí: Moravské zemské muzeum, Národní muzeum, Praha, Univerzita Pardubice, Muzeum Narodowe w Krakowie, Uniwersytet Wrocławski – Instytut Archeologii, Slovenské národné múzeum, Bratislava, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, Institut für Numismatik und Geldgeschichte der Universität Wien, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest. V roce 2023 se konference konala v ČR (Znojmo).

Vystoupení pracovníků MZM na mezinárodních konferencích (výběr):

Ders recherches sur toutes les questions relatives a l'origine et l'histoire de l'homme... Chateau Marchais, 17. 9. 2022, Francie, referát „Le recherches préhistoriques en Europe de l'Est avant et apres 1900“, M. Oliva.

XXVI International Congress of Entomology, Helsinki, Finsko, 17.–22. 7. 2022, prezentace posterů „Phylogenetic relationships within Eutrichophora and Pyrrhocoroidea (Hemiptera: Heteroptera) inferred from the morphology of metathoracic scent efferent system, abdominal ventrites and trichobothria“ a „Biodiversity of the jumping plant-lice of the subfamily Liviinae (Hemiptera: Psylloidea: Liviidae) from the Neotropics“, I. Malenovský 48.

Treffen der Arbeitsgruppe mitteleuropäischer Heteropterologen & 28. Tagung des Arbeitskreises Mitteleuropäische Zikaden, Freiberg, Německo, 2.–4. 9. 2022, prezentace posteru „Influence of management practices on Auchenorrhyncha and Heteroptera communities in species-rich dry grasslands in the Western Carpathians“, I. Malenovský.
8th International Conference on Fossil Insects, Arthropods and Amber. Santo Domingo, Dominican Rep., 7.–11. 4. 2019, International Palaeontological Society, “Extinct Trogossitidae (Coleoptera) from Pacific islands”, J. Kolibáč.
43° Comitato Scientifico Provinciale, Solda-Sulden, Itálie, 26.–31. 7. 2018, Taxonomic update of *Clitocybula* sensu lato with a new generic classification, V. Antonín (Borovička J., Holec J. a Kolařík M.) a *Pluteus* with yellow tinges in Europe, H. Ševčíková.
XXVII. Annual International meeting of the European Confederation of Mediterranean Mycology (C.E.M.M.), Sibari, Itálie, 6.–13. 10. 2019, vyžádaná přednáška Phylogeny of the genus *Gymnopus* s.l. with an emphasis to European taxa, V. Antonín a European *Pluteus* – old forgotten names and new species, H. Ševčíková.
Severoamerická vědecká online konference pořádaná Mycological Society of America, 2021, přednáška o *Pluteus*, H. Ševčíková (spoluautorství)
Severoamerická vědecká online konference pořádaná Mycological Society of America, 2022, podíl na přednášce o *Pluteus*, H. Ševčíková.
XVI. mezinárodní konference „Doba popelnicových polí a doba halštatská“, 3.–6. 10. 2022, Boskovice, referát „Malá Haná jako příklad multidepozitní a sakrální pravěké krajiny“, M. Salaš.
Les grandes étapes de l'évolution ve Villers-Cotterets, 15. 9. 2022, Francie, referát „Le cultures du Paléolithique ancien de l'Europe de l'Est“, M. Oliva.
UISPP Commission Modified Bone & Shell, 25.–26. 4. 2022, Německo, organizátor Eberhard Karls University of Tübingen, referát „Perforated batons from the Moravia (Czech Republic)“, M. Galetová.
3. Eurasijský mykologický kongres, Van, Turecko, 7. 9. 2022, vyžádaný referát European species of the genus *Melanoleuca* (Basidiomycota, Agaricales) a také zahajovací přednáška, V. Antonín 140.
výročie Slovenskej ľudovej majoliky, 12. 5. 2023, Modra, Slovensko, organizátor Slovenské národné múzeum – Múzeum Eudovíta Štúra v Modre, Slovenská ľudová majolika, O.Z. Modranská beseda,

referát František Kretz (1859–1929) a studium lidové keramiky, A. Kalinová.
 Hinterglassymposion, 8.–10. 6. 2023, Sandl Rakousko, organizátor Hinterglasmuseum, referát Bemerkenswerte ikonografische Themen in der mährischen volkstümlichen Hinterglasmalerei, A. Kalinová.
 23rd Palaeopathological Association European Meeting, 25.–29. 8. 2022, Vilnius, Litva, referát „A pathological lesion or a post-mortem artefact? An interdisciplinary approach to deal with an interesting early medieval case“, M. Fojtová.

2.2 Národní výzkumná spolupráce s jinými VO
 Národní výzkumná spolupráce s jinými VO v České republice probíhá ve všech výzkumných oblastech definovanými IP DKRVO 2019–2023.

Je možné ji rozdělit do několika kategorií:
Spolupráce na grantových projektech. V letech 2019–2023 MZM řešilo 5 projektů GAČR a 6 projektů NAKI (NAKI II a NAKI III). Na dalších dvou projektech NAKI se v současné době podílí zaměstnanci MZM jako externisté.

Spolupráce v oblasti vědy a výzkumu. MZM má uzavřeno několik memorand o spolupráci s univerzitami, vědeckými pracovišti AV ČR a muzei.

Spolupráce v oblasti edukace. Zde je možné zmínit zejména smlouvy, které jsou zaměřené na realizaci kurzu muzejního edukátora, což je akreditovaný edukační program ze strany MŠMT ČR, který poskytuje MZM. Dále jsou to společné projekty s FF, PF a PedF Masarykovy univerzity „Škola v muzeu“, které jsou zaměřeny na edukaci v MZM, kdy muzeum spolupracuje se studenty na realizaci edukačních programů a jejich inovace. MZM rovněž studentům Univerzity poskytuje prostor pro jejich odborné praxe. Na oblast edukace je zaměřena i např. spolupráce s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou.

Spolupráce v oblasti restaurování a konzervování. Některé smlouvy, zejména s Masarykovou univerzitou, jsou zaměřeny na restaurování sbírkových předmětů MZM (zejména se jedná o restaurování v oblasti archeologických sbírek).

Zde uvádíme přehled uzavřených smluv o spolupráci v letech 2019–2023.

<i>spolupracující VO</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Ústav archeologické památkové péče Brno	GA21-24234S	2021–2023	1848 tis. Kč	Centrální aglomerace Němčice nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě. Rozvoj výzkumu v oblasti Archeologie, zhodnocení sbírek MZM.
Univerzita Palackého – PpF	GA22 5547S	2022–2024	516 tis. Kč	Rekonstrukce mobility v mladém paleolitu na základě provenience radiolaritových artefaktů. Rozvoj výzkumu v oblasti paleolitu, interdisciplinární přístup k předmětu výzkumu.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.	GA23-07764S	2023–2025	2190 tis. Kč	Společenská a technologická změna na Jantarové stezce ve 3. století př.Kr. Multiizotopová a aDNA analýza laténských pohřebišť na Moravě. Rozvoj výzkumu v laténském období, interdisciplinární přístup k předmětu výzkumu.

<i>spolupracující VO</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Národní zemědělské muzeum	DH23P03OVV059	2023–2027	4865 tis. Kč	Prezentační strategie pro muzea a sbírky. Metodika přípravy a realizace muzejních výstavních projektů. Muzeologický projekt, který zhodnotí prezentační aktivity MZM a dalších muzeí v národním kontextu s přesahem do kreativního průmyslu.
Archeologický ústav AV ČR, Brno	DH23P03OVV020	2023–2027	2365 tis. Kč	Do nitra velkomoravského šperku. Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města. Projekt zhodnotí sbírku MZM nejenom v podobě materiálových analýz, ale i v podobě zrestaurování těchto předmětů a navržení nového uložení.
Masarykova univerzita / Filozofická fakulta, Moravské zemské muzeum, Ústav jaderné fyziky AV ČR, v. v. i., Vysoká škola chemicko-technologická v Praze / Fakulta chemické technologie	DH23P03OVV003	2023–2027	5001 tis. Kč.	Artefakt jako zdroj poznání: Záchrana a zachování výzkumných dat archeologických nálezů. Projekt zhodnotí sbírku MZM nejenom v podobě materiálových analýz, ale i v podobě zrestaurování a zpřístupnění.
Masarykova univerzita, Etnologický ústav AV ČR, Moravská zemská knihovna	DG18P02OVV021	2018–2022	2145 tis. Kč	Kramářské písně v brněnských historických fondech. Projekt přispěl k zhodnocení sbírek MZM, jejich digitalizaci a aplikovanému zpřístupnění pro veřejnost.
Národní muzeum, Institut umění – Divadelní ústav	DG16P02B008	2016–2020	1406 tis. Kč	Cesta k divadlu. Vývoj metodiky a specifických nástrojů pro uchování, exploataci a zpřístupnění historických divadelních cedulí se zvláštním zřetelem ke sbírkovým fondům Národního muzea v Praze a Moravského zemského muzea v Brně. Projekt přispěl ke zkvalitnění péče o sbírku a prezentaci tohoto typu sbírek široké veřejnosti.

<i>spolupracující VO</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Západočeská univerzita v Plzni/Fakulta filozofická, ARCHAIA Brno, z. ú., Moravské zemské muzeum, Muzeum Vysočiny Jihlava, Masarykova univerzita / Filozofická fakulta	DG18P02OVV020	2018–2021	2213 tis. Kč	Vrcholně středověká keramika jako součást movitého kulturního dědictví Projekt přispěl ke zhodnocení sbírek středověké keramiky v MZM.
Univerzita Palackého v Olomouci/ Přírodovědecká fakulta	GA18-02606S	2018–2020	440 tis. Kč	Nedestruktivní určování přepálených artefaktů v mladopaleolitických souborech. Projekt přispěl ke zhodnocení sbírek mladopaleolitického období v MZM.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, Masarykova univerzita	GA19-16304S	2019–2021	701 tis. Kč	Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu. Projekt přispěl k rozvoji antropologického bádání, výsledky budou využity v nově plánované expozici v Pavilonu Anthropos.
Moravská galerie v Brně	Smlouva o spolupráci	2019–2022	Placeno formou DPP pro zaměstnance Archivu MZM	Spolupráce na projektu: Moravská zemská obrazárna – tradice, reprezentace, identifikace NAKI II. Zhodnocení archivních fondů MZM.
Zoo Brno	Smlouva o spolupráci	od 2020	Vzájemný zápočet ve výši 25 000,- Kč ze strany obou institucí.	Vzájemná spolupráce v oblasti preparace, propagace. Smlouva je přínosná pro získávání uhynulých zvířat do sbírek MZM.
Archeologický ústav AVČR, Brno	Rámcová smlouva o spolupráci	od 2021	Nefinanční plnění, možný dosah na zisk finančních prostředků při podání budoucích společných výzkumných a aplikovaných výstupů.	Smlouva řeší společné vědecké a publikační projekty, ochranu archeologického dědictví, spolupráci na Digitálním archivu arch. mapy ČR, kompletaci uložení nálezů z jednotlivých arch. nalezišť na jednom místě apod.
Ústav archeologické památkové péče Brno, Archeologický ústav AVČR, Brno	Smlouva o spolupráci	2021–2023	Zaplacena realizace výstavy v MZM, zvýšení návštěvnosti v Pavilonu Anthropos.	Spolupráce na realizaci projektu NAKI II Archeologie z nebe.
ARCHAIA Brno	Smlouva o spolupráci	2022	Viz. tab. 2.4. Záchranný arch. výzkum	Spolupráci při provádění ZAV v k.ú. Oslavany.

<i>spolupracující VO</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Masarykova univerzita, FF, Ústav archeologie a muzeologie, Brno	Smlouva o spolupráci	2022–2026	Nefinanční plnění, bude využito v plánované nové expozici.	Spolupráce na vědeckém výzkumu kovových arch. artefaktů z tvrze v Památníku Bible kralické.
Masarykova demokratická akademie, Praha	Memorandum o porozumění	2022–2023	Úhrada částky 20 000,- Kč ze strany MDA na realizaci výstavy	Spolupráce na realizaci výstavy Jaroslav Šabata / Charta 77.
Masarykova univerzita, Centrum jazyk. vzdělávání, Brno	Memorandum o porozumění	2022–2027	Nefinanční plnění, možný dosah na získání finančních prostředků při podání budoucích společných výzkumných a aplikovaných výstupů.	Podpora spolupráce v oblasti podávání společných rozvojových projektů a výzkumných projektů, v oblasti vzdělávání a kultury.
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha	Smlouva o spolupráci	2022–2032	Nefinanční plnění, možný dosah na získání finančních prostředků při podání budoucích společných výzkumných a aplikovaných výstupů.	Realizace edukačních a výstavních projektů, společné odborné workshopy a semináře.
Masarykova univerzita, FF, Brno; Matice moravská, Brno	Smlouva o spolupráci	2022 (podlice do 2032)	50 000,- Kč jako příspěvek na vydání ze strany FF MUNI	Spolupráce při přípravě, vydání, rozmnožování a šíření publikace Disciplinované buřičky.
Ústav biologie obratlovců AVČR, Brno	Memorandum o spolupráci v oblasti výzkumu	2023–2028	Nefinanční plnění, možný dosah na získání finančních prostředků při podání budoucích společných výzkumných a aplikovaných výstupů.	Memorandum o spolupráci v oblasti výzkumu.
Česká speleologická společnost, Býčí skála, Habrůvka	Dohoda o spolupráci	2023 (po dobu platnosti výjimky)	Nefinanční plnění, možný dosah na získání finančních prostředků při podání budoucích společných výzkumných a aplikovaných výstupů.	Podpora spolupráce svých vědeckých pracovníků, podpora vzájemné spolupráce na vzdělávacích a osvětových aktivitách, sdílení zkušeností s rozvojem lepších vyučovacích metod a technik, společné výzkumné programy a projekty v oblastech společných zájmů.

<i>spolupracující VO</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Univerzita Hradec Králové/ Vysoká škola chemicko- technologická v Praze/ Národní památkový ústav	DH23P03OVV022	2023–2027		Vlákna paměti. Spolupráce na realizaci projektu zpřístupněním sbírek. Podpora spolupráce mezi institucemi.
Masarykova univerzita/ Technické muzeum v Brně/ Vysoké učení technické	DH23P03OVV041	2023–2027		Přínos uměleckoprůmyslových a technických muzeí pro hospodářský rozvoj a vzdělanostní kulturu Moravy a českého Slezska: východiska – stav – perspektivy. Spolupráce na realizaci projektu, podpora spolupráce mezi institucemi.
Národní muzeum, Praha	DKRVO 2019- 2023/2.V.e, National Museum, 00023272	2021–2023		Spolupráce na výzkumu permských stop, publikace článku.
Filozofická fakulta MU – ústav klasických studií		2019–2023		Spolupráce na analýze „ropuších kamenů“ – fosilních rybích zubů společné publikace – interdisciplinární výzkum“.
Geologický ústav AV ČR	RVO67985831	2020		Spolupráce na výzkumu fosilní rybí fauny.
Česká geologická služba	DKRVO/ČGS (2018–2022)	2020		Spolupráce na výzkumu fosilní rybí fauny.
Ústav geologických věd MU	MUNI/A/0944/2019	2019–2023		Spolupráce na výzkumu třetihorních obratlovců.

3.1. Plnění plánovaných výsledků

Předložené plnění plánovaných výstupů je v souladu s kontingenční tabulkou, kterou připravilo OVV MK ČR na základě předložených uplatněných a neuplatněných výstupů. Tato tabulka tvoří přílohu č. 2. této zprávy.

III. 2 Souhrn za oblasti výzkumu za roky 2019–2023	
<i>oblast (č. a název)</i>	1. Historie zemí Koruny české s přihlédnutím k Moravě – dějiny, kultura, osobnosti
<i>předpokládané výsledky</i>	13xB, 13xC, 42xJ, 1xEkrit
<i>uplatněné výsledky</i>	13xB, 13xC, 42xJ, 1xEkrit (3xJ nahrazeno C, 1xC nahrazeno B)
<i>neuplatněné výsledky a zdůvodnění</i>	
<i>oblast (č. a název)</i>	2. Etnologie
<i>předpokládané výsledky</i>	4xB, 5xC, 9xJ, 2xEkrit, 2xEnekrit
<i>uplatněné výsledky</i>	4xB, 5xC, 9xJ, 2xEkrit, 2xEnekrit
<i>neuplatněné výsledky a zdůvodnění</i>	

<i>oblast (č. a název)</i>	3. Společenské vědy – vědy o umění a kultuře (muzikologie, teatrologie, literární věda, kulturologie)
<i>předpokládané výsledky</i>	14xB, 9xC, 41xJ, 4xEkrit
<i>uplatněné výsledky</i>	14xB, 9xC, 33xJ, 4xEkrit (3xJ nahrazeno C)
<i>neuplatněné výsledky a zdůvodnění</i>	<p>8xJ</p> <p>Andrea Jochmanová – Studie o jedné z předních osobností brněnského divadla. Zdůvodnění: Studie byla dokončena v roce 2022, v tomto roce došlo k rozhodnutí o posunutí vydání publikace Osobnosti divadelní fakulty JAMU II. Pokud nebude publikace vydána i v roce 2024, bude studie uplatněna v jiné publikaci / periodiku, případně vznikne studie nová na podobné téma tak, aby byl dodržen dílčí a kontrolovatelný cíl.</p> <p>František Malý – Poutnické písně v kontextu české a moravské hymnodie. Zdůvodnění: Článek odeslán do redakce recenzovaného časopisu Opus musicum. Studie bude vydána pravděpodobně v únoru nebo březnu 2024, ponechali jsme v tabulce 1b/2023. Výstup bude uplatněn ve sběru výsledků za rok 2024, případně v náhradním termínu sběru výsledků do 15. 3. 2024.</p> <p>Michaela Ratolístková – Hudební sbírka kostela sv. Jakuba v Brně. Zdůvodnění: Studie nebyla dokončena z důvodu pokračující rodičovské dovolené autorky. V roce 2024 bude nahrazena jinou studií na obdobné téma, které vznikne v rámci hudebního oddělení.</p> <p>Ondřej Pivoda – Zesmutnělé scherzo Pavla Haase: K hudební tvorbě Janáčkových žáků na mistrovské škole. Zdůvodnění: Vyšlo v Janáčkiana 2022. Sborník z 36. ročníku mezinárodní muzikologické konference Janáčkiana 2022, konané ve dnech 2. a 3. června 2022. Příspěvek má dedikaci, ovšem vyšel jako příspěvek ve sborníku, který dle pravidel IP DKRVO není uznatelný.</p> <p>Jiří Zahradka – Studie na téma život a dílo Leoše Janáčka. Zdůvodnění: Studie byla dokončena v roce 2023, vzhledem k převisu publikačních výstupů bylo publikování posunuto na rok 2024</p> <p>Ondřej Pivoda – Stylová charakteristika hudební tvorby vybraných Janáčkových žáků. Zdůvodnění: Studie s názvem: „Šarlatán Pavla Haase: pokus o stylovou charakteristiku opery“ byla odevzdána redakci časopisu Musicologica Brunensia a přijata k recenznímu řízení. Nemohla však být publikována kvůli přemíře dalších příspěvků. Studie bude uveřejněna v některém z příštích čísel časopisu v průběhu roku 2024.</p> <p>Jaroslav Blecha – Loutky řezbářů Suchardů ve sbírce MZM. Zdůvodnění: V roce 2023 proběhl archivní průzkum. Na jeho základě bylo zjištěno, že archivní materiál je nedostačující k napsání studie. Proto v roce 2024 bude publikována studie na podobné téma z oblasti loutkářské kultury.</p> <p>Veronika Valentová – Italské vlivy v moravských divadlech. Zdůvodnění: Původně plánované téma bylo vyčerpáno v již uplatněných výstupech v předchozích letech. Proto autorka musela změnit téma výzkumu a výsledek bude uplatněn v roce 2024.</p>
<i>oblast (č. a název)</i>	4. Výzkum mineralogicko-petrologických poměrů Variscid a paleontologického záznamu vývoje fauny a flóry pokryvných útvarů
<i>předpokládané výsledky</i>	1xB, 1xC, 30xJ
<i>uplatněné výsledky</i>	1xB, 1xC, 30xJ (1xJ nahrazeno C)
<i>neuplatněné výsledky a zdůvodnění</i>	

oblast (č. a název)	5. Biodiverzita rostlin, hub a živočichů
předpokládané výsledky	2xB, 93xJ
uplatněné výsledky	2xB, 92xJ
neuplatněné výsledky a zdůvodnění	1xJ (He Mao-Qiang, Cao Bin, Liu Fei, Boekhout Teun, Denchev Teodor T., Schoutteten Nathan, Denchev Cvetomir M., Kemler Martin, Gorjón Sergio P., Begerow Dominik, Valenzuela Ricardo, Davoodian Naveed, Niskanen Tuula, Vizzini Alfredo, Redhead Scott A., Ramírez-Cruz Virginia, Papp Viktor, Dudka Vasilij A., Dutta Arun Kumar, García-Sandoval Ricardo, Liu Xin-Zhan, Kijpornyongpan Teeratas, Savchenko Anton, Tedersoo Leho, Theelen Bart, Trierveiler-Pereira Larissa, Wu Fang, Zamora Juan Carlos, Zeng Xiang-Yu, Zhou Li-Wei, Liu Shi-Liang, Ghobad-Nejhad Masoomah, Giachini Admir J., Li Guo-Jie, Kakishima Makoto, Olariaga Ibai, Haelewaters Danny, Sulistyo Bobby, Sugiyama Junta, Svantesson Sten, Yurkov Andrey, Alvarado Pablo, Antonín Vladimír, da Silva André Felipe, Druzhinina Irina, Gibertoni Tatiana B., Guzmán-Dávalos Laura, Justo Alfredo, Karunarathna Samantha C., Galappaththi Mahesh C. A., Toome-Heller Merje, Hosoya Tsuyoshi, Liimatainen Kare, Márquez Rodrigo, Mešic Armin, Moncalvo Jean-Marc, Nagy László G., Varga Torda, Orihara Takamichi, Raymundo Tania, Salcedo Isabel, Silva-Filho Alexandre G. S., Tkalčec Zdenko, Wartchow Felipe, Zhao Chang-Lin, Bau Tolgor, Cabarroi Hernández Milay, Cortés-Pérez Alonso, Decock Cony, De Lange Ruben, Weiß Michael, Menolli Nelson Jr., Nilsson R. Henrik, Fan Yu-Guang, Verbeke Annemieke, Gafforov Yusufjon, Meiras-Otoni Angelina, Mendes-Alvarenga Renato L., Zeng Nian-Kai, Wu Qi, Hyde Kevin D., Kirk Paul M., Zhao Rui-Lin – Phylogenomics, divergence times and notes of orders in Basidiomycota. Zdůvodnění: Podle aktuálního sdělení redakce časopisu se protáhl redakční proces i vzhledem k rozsáhlosti článku. Článek bude publikován v roce 2024. Výstup bude uplatněn ve sběru výsledků za rok 2024.
oblast (č. a název)	6. Člověk a jeho kultura v prostoru a čase
předpokládané výsledky	16xB, 11xC, 1xEkrit, 64xJ
uplatněné výsledky	15xB, 11xC, 1xEkrit, 64xJ (5xJ nahrazeno C, 1xJ nahrazeno B)
neuplatněné výsledky a zdůvodnění	1xB (Luděk Galuška, Jiří Mitáček – Uherské Hradiště-Sady. 500 let křesťanství ve střední Evropě. Zdůvodnění: Kniha Uherské Hradiště-Sady. 500 let křesťanství ve střední Evropě. Analýzy, je ve stavu rozpracování, hotoví se dílčí recenze jednotlivých 9 statí a 2 recenze hlavní. Následovat budou překlady některých statí (některé jsou již přeloženy), pak proběhne redakční práce a následná příprava do tisku – aktuálně jsou již zpracovávány obrazové přílohy všech statí do publikovatelné podoby. Předpoklad odevzdání do tisku 1. třetina r. 2024, s vrocením 2023. Výstup bude uplatněn ve sběru výsledků za rok 2024, případně v náhradním termínu sběru výsledků do 15. 3. 2024.

3.2 Kvantita a kvalita vybraných, popř. bibliometrických výsledků VO v letech 2019–2023 hodnocených na národní úrovni)

V období 2019–2022 přihlásilo Moravské zemské muzeum 27 vybraných výsledků do hodnocení v Modulu 1 podle Metodiky 2017+. Dle výše rozpočtu IP DKRVO má MZM nárok na zaslání 1 bibliometrized výstupu doplňujících výsledků nebibliometrized. Podle kritéria společenská relevance bylo hodnoceno 6 výstupů, podle kritéria přínos k poznání pak 21 výstupů.

Finální známky byly uděleny následovně:

Známka 1 – 2x

Známka 2 – 7x

Známka 3 – 12x

Známka 4 – 5x

Jeden výstup nebyl klasifikován z důvodu, že jsme přihlásili kolektivní dílo, které bylo vykázáno chybně jako dílo autorské nikoliv kolektivní.

Proti výsledným známkám MZM nepodalo rozklad.

Druh	Kritérium	Autoři	Název výsledku	Vědní oblast	Obor (Ford)	D-Ford	Období	Finální známka
J	Společenská relevance	Gadas, Petr; Hrazdil Vladimír; Sejkora, Jiří; Toman, Jiří	Mineralschatze au Drusenpegmatiten in Mahren (CZ)	1. Natural Sciences	1.5 Earth and related environmental sciences	Mineralogy	H19	4
J	Přínos k poznání	Kolibáč, Jiří; Huang, Diying	The oldest known clerid fossils from the Middle Jurassic of China, with a review of Cleridae systematics (Coleoptera).	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Entomology	H19	2
B	Přínos k poznání	Mitáček, Jiří; Galuška, Luděk	Uherské Hradiště - Sady: 500 let nejranějšího křesťanství ve střední Evropě I.	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	Archaeology	H19	4
J	Přínos k poznání	Neruda, Petr	Settlement Strategies of Palaeolithic and Mesolithic Societies in north Moravia and Czech Silesia (Czech Republic)	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	Archaeology	H19	3
B	Přínos k poznání	Pastieriková, Marta; Kalinová, Alena	Posthabánské Keramické umenie	5. Social Sciences	5.4 Sociology	Antropology, ethnology	H19	3
B	Přínos k poznání	Poláková, Jana	Čtrnáct barev Vánoc. Jiný obraz svátků očíma etnologa	5. Social Sciences	5.4 Sociology	Antropology, ethnology	H19	4
J	Přínos k poznání	Sutorý, Karel	New Names in the 'Cynoglossum montanum group' (Boraginaceae) in the Mediterranean Area	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Plant sciences, botany	H19	3
B	Přínos k poznání	Beránková, Helena	Josef Klvaňa: Náčrtky mého životopisu. Paměti a fotografie.	5. Social Sciences	5.4 Sociology	Antropology, ethnology	H20	3

J	Přínos k poznání	Kolibáč, Jiří; Alexeev, Vitalii	Seidlitzella hoffeinsorum sp. nov., the first representative of the beetle tribe Gymnochilini (Coleoptera: Trogossitidae) from Baltic amber.	1. Natural Sciences	1.5 Earth and related environmental sciences	Paleontology	H20	1
B	Společenská relevance	Kolibáč, Jiří; Hudec, Karel; Laštůvka, Zdeněk; Peňáz, Milan	Příroda České republiky. Průvodce faunou.	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Zoology	H20	3
B	Přínos k poznání	Oliva, Martin	Těžba a rituál, paměť a transformace. Uzavírky šachet a obětiny z doby bronzové v Krumlovském lese	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	Archaeology	H20	1
B	Společenská relevance	Prokúpek, Tomáš; Krafllová, Hana; Rusinko, Marcela; Kořínková, Lucie; Kořínek, Pavel; Blecha, Jaroslav; Jochmanová, Andrea; Jirásek, Pavel; Strachová, Milena; Stejskal, Jiří; Procházka, Jiří; Foret, Martin	Ondřej Sekora – Mravenčí a jiné práce	6. Humanities and the Arts	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)	Arts, Art history	H20	3
B	Přínos k poznání	Salaš, Milan	Kovová depozita z mladší doby bronzové z hradiska u Ivančic	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	Archaeology	H20	2
C	Společenská relevance	Tomková, Jana; Antonín, Vladimír	Toxikologie makromycetů – velkých kloboukatých hub	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Mycology	H20	4
J	Přínos k poznání	Kolibáč, Jiří; Perkovsky, Evgeny	A reclassification of Acanthocnemoides sukatshevae Zherikhin, 1977 from the mid-Cretaceous Taimyr amber (Coleoptera)	1. Natural Sciences	1.5 Earth and related environmental sciences	Paleontology	H21	3
E	Přínos k poznání	Kostrhun, Petr; Dvořáková, Hana; Scheufler, Pavel	Čas rytířů dalekých moří. Sběratel a mecenáš Jindřich Vávra	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	History (history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings)	H21	3

B	Přínos k poznání	Poláková, Jana	Dva životy, dvě kultury, dvě země. Řekové na českém území od 2. poloviny 20. století do současnosti	6. Humanities and the Arts	6.5 Other Humanities and the Arts	–	H21	3
B	Přínos k poznání	Sekerák, Jiří	Anordnung: Mendel's Discovery of Inherited Information	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	History (history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings)	H21	4
B	Přínos k poznání	Vlnas, Vít	Comenius 1592–1670. Doba mezi rozumem a šílenstvím. Jan Amos Komenský a jeho svět.	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	History (history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings)	H21	Nehodnoceno
J	Přínos k poznání	Weirauch, Christiane; Fröhman, Michael; Grubnik, Vasily; Baňka, Petr	From Eastern Arc Mountains to extreme sexual dimorphism: systematics of the enigmatic assassin bug genus <i>Xenococcus</i> (Hemiptera: Reduviidae: Tribelocephalinae)	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Entomology	H21	3
J	Přínos k poznání	Weirauch, Christiane; Fröhman, Michael; Grubnik, Vasily; Baňka, Petr	From Eastern Arc Mountains to extreme sexual dimorphism: systematics of the enigmatic assassin bug genus <i>Xenococcus</i> (Hemiptera: Reduviidae: Tribelocephalinae)	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Entomology	H21	3
B	Společenská relevance	Dvořáková, Hana; Beránková, Helena	Lidová kultura na Moravě v zrcadle času	6. Humanities and the Arts	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)	Folklore studies	H22	2

B	Přínos k poznání	Houzar, Stanislav; Hrazdil, Vladimír; Hršelová, Pavla; Toman, Jiří	Historické dolování drahých kovů na Českomoravské vrchovině	1. Natural Sciences	1.5 Earth and related environmental sciences	Mineralogy	H22	3
J	Přínos k poznání	Kolibáč, Jiří; Bocáková, Milada; Liebherr, James; Ramage, Thibault; Porch, Nick	Extinct and extant Pacific Trogossitidae and the evolution of Cleroidea (Coleoptera) after the Late Triassic biotic crisis	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Zoology	H22	2
J	Přínos k poznání	Kolibáč, Jiří; Bocáková, Milada; Liebherr, James; Ramage, Thibault; Porch, Nick	Extinct and extant Pacific Trogossitidae and the evolution of Cleroidea (Coleoptera) after the Late Triassic biotic crisis	1. Natural Sciences	1.6 Biological sciences	Zoology	H22	2
B	Přínos k poznání	Prokůpek, Tomáš	Kulihrášek. Kompletní příhody a příběh jeho tvůrců	6. Humanities and the Arts	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)	Arts, Art history	H22	3
B	Společenská relevance	Vaničková, Eva; Bílek, Ondřej	Tváří v tvář předkům. Laboratoř antropologické rekonstrukce	6. Humanities and the Arts	6.1 History and Archaeology	Archaeology	H22	2
B	Přínos k poznání	Zahrádka, Jiří	Pravdu, první věci pravdu, ne krásu. Příběh Janáčkovy Její pastorkyně	6. Humanities and the Arts	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)	Performing arts studies (Musicology, Theater science, Dramaturgy)	H22	2

3.3 Popularizace, lidské zdroje a další specifické aktivity VO

Popularizace

Popularizace základního a aplikovaného výzkumu patří mezi hlavní úkoly MZM jako významné paměťové instituce. Popularizační aktivity jsou zcela pravidelně a zahrnují každoročně organizace důležitých oslav spojených s výročími významných osobností, organizace a prezentace přednášek pro odbornou i laickou veřejnost, prezentování nových objevů populární formou, komentované prohlídky a publikování populárně naučných článků. Pracovníci MZM rovněž spolupracují s Českou televizí a Českým rozhlasem na tvorbě historických dokumentů a seriálů, podávají interview v médiích, spolupracují při vytváření míst paměti (historických, kulturních, archeologických), propagaci významných přírodovědných lokalit a pořádají popularizačně zaměřené výstavy.

Důležitou součástí popularizace je i prezentace MZM na webu: www.mzm.cz a na sociálních sítích: facebook – https://www.facebook.com/MZM1817/?locale=cs_CZ, instagram – <https://www.instagram.com/mzm1817/>, twitter – <https://twitter.com/MZM1817> apod. MZM také vydává popularizační časopis Mrevue, kde jsou pravidelně prezentovány sbírky, věda a výrazné úspěchy MZM v oblasti výstavní, vědeckovýzkumné či popularizační.

Shrnutí popularizačních aktivit je přiloženo v příloze č. 3. Zde uvedeme jen aktivity, které jsou průřezové pro více součástí MZM, respektive které si zasluhují zdůraznit:

Veletrhy, prezentace vědy, oslava významných výročí

Svět knihy v Praze (prezentace publikačních aktivit MZM)

Muzejní veletrh v Havlíčkově Brodě (prezentace publikačních aktivit MZM)

Dny otevřených dveří na MK ČR (prezentace nejnovějších výsledků v oblasti výzkumu a vývoje, prezentace digitalizace, sbírek MZM)

Mezinárodní dny archeologie (MZM se pravidelně účastní od roku 2020)

Archeologické léto (prezentace sbírek, výstav a lokalit spojených s MZM)

Mezinárodní den DNA a Junior Mendel Forum - popularizace vědy a osobnosti J. G. Mendela. V roce 2022 MZM ve spolupráci s městem Brno otevřelo u této příležitosti i popularizační Mendelovu stezku městem.

City Nature Challenge - soutěžní projekt, ve kterém města soupeří o co největší počet pozorování živé přírody na svém území, účast MZM od roku 2020.

Vzhledem k tomu, že v průběžných zprávách za léta 2019–2023 jsou detailně popularizační aktivity vypsané, v příloze 3 uvedeme výčet těch nejdůležitějších.

Struktura realizovaných popularizačních aktivit je následující:

Výstavy bez kritického katalogu (ať už vlastní realizované v MZM, anebo v partnerských institucích)

Online výstavy

Mobilní průvodci po výstavách, sbírkách a expozicích Exkurze a vycházky (historické, vlastivědné, přírodovědné)

Spolupráce s médii (rozhovory, příprava dokumentárních pořadů, popularizační články) Realizace nevědeckých workshopů, pracovních setkání apod.

Přednášky pro veřejnost

Odborné poradenství (např. oceňování numismatických nálezů, mykologická poradna)

Prezentace MZM ve veřejném prostoru (např. budování naučných stezek, informačních systémů, míst paměti)

Popularizační publikace (monografie, články, online prezentace)

Prezentace na sociálních sítích

Další specifické výzkumné aktivity

Podobně jako u popularizace je i charakter a struktura dalších výzkumných aktivit poměrně široká. Zde v závěrečné zprávě IP DKRVO uvádíme obecnou strukturu, výběr těch nejdůležitějších aktivit je uveden v příloze 4. Zde zdůrazníme jen jednu skutečnost – na základě smlouvy s Masarykovou univerzitou MZM realizuje semestrální kurzy

Univerzity třetího věku, které reflektují strukturu sbírek a profesní zaměření jednotlivých kurátorů. K podobě výuky viz program výuky 2023/2024: <http://www.mzm.cz/univerzita-tretiho-veku>.

Struktura dalších výzkumných aktivit:

Výuka na VŠ

Vedení / oponování závěrečných prací (bakalářské, diplomové, rigorózní, disertační) členství v profesních organizacích a vědeckých radách v ČR Členství v redakčních radách.

Organizování vědeckých konferencí na národní úrovni.

Lidské zdroje

Přestože MZM má celkem 220 zaměstnanců (185 přepočítaných úvazků) ve vědě a výzkumu pracuje pouze 68 zaměstnanců (kurátoři, vědeckí pracovníci, konzervátoři a restaurátoři apod.), kteří se podílí na velké části vědeckovýzkumné práce a téměř stu procent publikačních a aplikovaných výstupů. Důležitou součástí jsou i zaměstnanci v rámci OON. Některým jsou pomoci DPČ dorovnávány úvazky, část OON vykonává pomocné práce, které slouží k naplňování výzkumu definovaného IP DKRVO. OON jsou pro MZM významná i z toho důvodu, že část jich je poskytována mladým vědeckým pracovníkům (např. studentům v magisterském a doktorském studiu), kteří se stávají důležitou součástí vědeckovýzkumného týmu a MZM si tak vychovává nové vědecké pracovníky s výhledem na získání trvalého pracovního poměru.

4.1 Spolupráce s uživateli výsledků

Výsledky IP DKRVO 2019–2024, ať už se jedná o základní anebo aplikovaný výzkum, mají celou řadu uživatelů, kteří je využívají pro svoji odbornou, edukační ale i popularizační činnost. Svědčí o tom aktivity, které byly definovány v předchozí kapitole a její příloze. Jednotlivým aplikovaným výstupům se budeme věnovat níže, zde bychom definovali základní skupiny uživatelů výsledků:

1. Odborná veřejnost. Jedná se o odborníky v oblasti vědy a výzkumu, kteří využívají výstupy zejména základního výzkumu. Jedná se o zaměstnance akademie věd, vysokých škol a univerzit, ale i dalších muzei.
2. Odborná muzejní veřejnost. Jedná se o typ uživatelů, kteří pro které jsou určeny zejména uplat-

- něné výstupy Ekrit a také sbírkové katalogy, které jsou důležitým komparativním zdrojem pro jejich práci se sbírkou.
3. Studenti univerzit a vysokých škol. Důležitá cílová skupina, které pracuje s výsledky základního a aplikovaného výzkumu. V MZM vykonávají i odborné praxe (ať už oborové, nebo pedagogické).
 4. Studenti základních a středních škol využívají zejména výstupy typu Ekrit, které slouží k jejich edukaci a rozšíření znalostí navázaných na rámcové a školní vzdělávací programy.
 5. Široká veřejnost je důležitým uživatelem aplikované popularizace vědy a výzkumu v MZM (viz. aktivity v rámci exkurzí, dne DNA, City Nature Challenge, mezinárodních dnů archeologie, prezentací v Rámcu dne otevřených dveří na MK ČR apod.), ale i výstupy typu Ekrit. Na těchto akcích se srozumitelnou formou široká veřejnost seznamuje s výsledky vědy a výzkumu v MZM.
 6. Úřady státní správy a samosprávy. Tito uživatelé využívají zejména metodiky, které ale v MZM vznikly bez podpory IP DKRVO (jsou součástí buď NAKI nebo společných projektů s jinými institucemi).

Spolupráce s uživateli výsledků na příkladech aplikovaných výstupů v MZM:

Ekrit

Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času (2022)

Uživatelé:

- široká veřejnost, které navštívila expozici a doprovodné přednášky (celkem 55 komentovaných prohlídek – 1020 účastníků, celkem 8190 návštěvníků expozice).
- odborná veřejnost – komentované prohlídky v expozici (Národopisná komise, Etnografická komise při AMG, pracovníci AV ČR, ÚEUV Bratislava)
- Studenti základních a středních škol – edukačních programů se v letech 2022–2023 zúčastnilo 2299 žáků a studentů.

Přínos expozice:

- Prezentace projevů tradiční lidové kultury zapsaných na seznam UNESCO (verbuňk, masopust na Horácku, modrotisk), na celorepublikový seznam nemateriálních dokladů tradiční lidové kultury (pouť Zlatá sobota Žarošice), na krajský seznam nemateriálních dokladů tradiční lidové kultury (ozdobné vysypání), expozice s nimi seznamujeme

návštěvníky a upevňuje tak povědomí o jejich existenci včetně odkazu na kulturní dědictví.

- expozice odpovídá trvale rostoucímu zájmu laické veřejnosti i cestovního ruchu o tradice. Na základě viděného v expozici se kurátorky zapojují do národopisných aktivit programů v regionech včetně TIC Brno a to jak formou odborných konzultací, tak i aktivní účasti.

Finanční přínos expozice:

Zisk ze vstupného: 349 200,- Kč

Oborová ocenění:

Oborová cena České národopisné společnosti za rok 2021, 1.místo v kategorii odborná publikace za katalog k expozici

Oborová cena České národopisné společnosti za rok 2022, 1. místo v kategorii výstavní počin roku

Ekrit

Nejstarší šperky a ozdoby těla (19. 8. 2022 – 2. 4. 2023)

Výstava samotná vznikla na základě vědeckého projektu a tímto je ve vědecké struktuře zakotvena včetně výstupů a dalších provázaností k tématu. Výstava vznikla pod záštitou ministra kultury ČR.

Výstava byla následně přenesena do Prahy, do Národního muzea. Na podzim 2024 se uskuteční další repríza v Bratislavě, ve Slovenském národním muzeu. Uživatelé:

- široká veřejnost, která navštívila výstavu (17 795 návštěvníků) a komentované přednášky (9 přednášek, 250 návštěvníků)
- odborná veřejnost (komentované prohlídky pro členy ICOM, Konference environmentální archeologie, katedru archeologie a muzeologie FF MUNI)
- žáci ZŠ a studenti středních škol

Zisk ze vstupného: 1 612 800,- Kč

Ekrit

Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana (21. 6. 2023 – 31. 12. 2024)

Výstavní projekt je zasazen do oblasti výzkumu zaměřeného na vývoj vědeckých názorů na evoluci lidského rodu a rozvoji kultury a její vizualizaci. Výsledky výzkumu jsou transformovány do podoby výstavy určené pro širokou veřejnost s významným akcentem také na hendikepované návštěvníky. Nová instalace podstatné části sbírky MZM olejomalb Z. Buriana je oproti těm minulým inovativní. Burianovy rekonstrukce jsou zde postaveny do expozice

s aktuálním pohledem na podobu našich předků zejména v podobě 3D hyperrealistických rekonstrukcí z dílny Laboratoře antropologické rekonstrukce MZM. Podobně jako o nové evoluční články antropogeneze v době Burianovy tvorby neznámé. Do výstavy jsou zařazeny i haptické originály určené pro všechny návštěvníky vč. nevidomých. Výstava je rovněž zpřístupněna pro neslyšící překlady do haptické řeči formou videospotů dostupných prostřednictvím QR kódů. Tyto překlady vznikly díky spolupráci s organizací Deaf Travel, čímž se zařadila do mezinárodní sítě této organizace.

Uživatelé:

- široká veřejnost, která navštívila výstavu (12 469 návštěvníků) a komentované přednášky (6 přednášek, 365 návštěvníků). Impakt na širokou veřejnost byl znásoben i propagačním spotem, který běžel na ČT. Na youtube má cca 100 000 zhlédnutí: <https://www.youtube.com/watch?v=-qdnADrHVg> <https://www.youtube.com/watch?v=JOloVCSLZNO>
- odborná veřejnost (komentované prohlídky pro členy ICOM, Konference environmentální archeologie, katedru archeologie a muzeologie FF MUNI)
- žáci ZŠ a studenti středních škol, kteří se účastní edukačních programů
- hendikepovaní návštěvníci. Výstava je opatřena celou řadou haptických exponátů a je kompletně přeložena do znakové řeči: <https://www.youtube.com/watch?v=5uGHavXIiHY> <https://www.youtube.com/watch?v=iL4VqiYGL4> <https://www.youtube.com/watch?v=fav5uVbYTY>

<https://www.youtube.com/watch?v=PaiQX9wcQDA>
<https://www.youtube.com/watch?v=QeNTN44k4Ag>
<https://www.youtube.com/watch?v=NO0veFy3o3E>
<https://www.youtube.com/watch?v=v4b-qugXlWQ>
Impakt výstavy je znásoben i dokumentem o Z. Burianovi „Štětcem do pravěku“, který vznikl ve spolupráci s ČT:

<https://www.youtube.com/watch?v=SH5qAwTRAII>
Výnos ze vstupného: 623 000,- Kč

Ekrit

Ondřej Sekora. Mravenčí a jiné práce (18. 12. 2019–3. 1. 2021)

Dopad výstavy byl ovlivněn epidemií Covid 19, výstava byla po většinu doby trvání pro veřejnost uzavřena.

Zásadní fakt je ten, že o výstavě referovala řada médií. Výstava samotná podnítila vznik televizního dokumentu „Ondřej Sekora, práce všeho druhu“, 2019, režie Pavel Jirásek, Česká televize, čímž se dopad výstavy umocnil, přestože pro návštěvníky byla zavřena. Výstava přímo inspirovala vznik pražské výstavy „Ondřej Sekora – známý i neznámý“, která se v roce 2023 uskutečnila v galerii Villa Pellé. Výstavu shlédlo 1753 návštěvníků.

Výnos ze vstupného: 70 725,- Kč, příjem z prodeje katalogu: 49 159,- Kč

NMetS

Vladimír Antonín, Hana Sevcíková a kol. – Metodika druhové ochrany hub (interní kód TITBMZP710)

Metodika byla certifikována MŽP ze dne 29. 6. 2022.

Metodika je zveřejněna:

Web Ministerstva životního prostředí: <https://www.mzp.cz/cz/rostlinyhouby> nepuvodni druhy (odkaz v oddílu Houby, ZIP soubor obsahující vlastní metodiku a přílohy)

Web České vědecké společnosti pro mykologii: <http://www.czechmycology.org/cz/metodika-druhove-ochrany-hub.php> (odkazy na PDF soubory obsahující vlastní metodiku, přílohy a doprovodné výstupy)

Uživatelé metodiky:

Metodika se využívá při praktické ochraně přírody a při práci na mykologických průzkumech pro orgány ochrany přírody (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, krajské úřady). Vyhodnocování ochrannářsky významných druhů při inventarizačních mykologických průzkumech v chráněných územích zadávaných orgány ochrany přírody v ČR. Po uveřejnění metodiky je toto hodnocení vždy součástí závěrečných zpráv uložených na Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR a krajských úřadech.

Metodika byla použita při přípravě novelizovaného Červeného seznamu hub ČR, který vypracovala Česká vědecká společnost pro mykologii a v polovině prosince 2023 předala uživateli – Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR.

Metodiku využívají orgány ochrany přírody při vyhodnocování kvality území pro případnou ochranu a pro pravidla managementu v chráněných i jiných zajímavých územích.

Metodika je používána i v jiných institucích VaV zabývajících se mykologií, protože sjednotila postup při hodnocení lokalit a zaznamenaných druhů hub.

4.2 Zajištění dalších zdrojů pro rozvoj výzkumu

Projekty VaV aj. VaV aktivity (v tis. Kč)		Specifikace	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A. Nehospodářské činnosti výzkumné organizace ve VaV									
Projekty v programech MK (NAKI, NAKI II, NAKI III)	Skutečnost	Cesta k divadlu DG16P02B008	219	305	300	300			
	Předpoklad								
	Skutečnost	Vrcholně středověká keramika		439	501	536	759		
	Předpoklad	DG18P02OVV020							
	Skutečnost	Kramářské písně v brněnských historických fondech (2018–2022)		303	337	717	291	519	0
	Předpoklad	DG18P02OVV021							
	Skutečnost	Do nitra velkomoravského šperku. Interdisciplinární výzkum, analytická konzervace a dokumentace						0	463
	Předpoklad	šperkařské produkce z Mikulčic a Starého Města (2023–2027. MK0/DH) DH23P03OVV020							
	Skutečnost	Prezentační strategie pro muzea a sbírky. Metodika přípravy						0	785
	Předpoklad	a realizace muzejních výstavních projektů (2023–2027, MK0/DH) DH23P03OVV059							
	Skutečnost	Artefakt jako zdroj poznání: Záchrana a zachování výzkumných dat archeologických nálezů (2023– 2027, MK0/DH) DH23P03OVV003						0	1454
	Předpoklad								
Projekty jiných poskytovatelů podporované ze SR VaVaI	Skutečnost	Nedestruktivní určování přepálených artefaktů v mladopaleolitických souborech GA18-02606S		135	166	166			
	Předpoklad		0						
	Skutečnost	Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu.			306	215	180		
	Předpoklad	GA19-16304S							
	Skutečnost	Centrální aglomerace Němčice nad Hanou.					406	513	802
	Předpoklad	Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě (2021-2024) GA21-24234S							
	Skutečnost	Rekonstrukce mobility v mladém paleolitu na základě provenience radiolaritových artefaktů GA22- 05547S						167	172
	Předpoklad								
	Skutečnost	Společenská a technologická změna na Jantarové stezce						0	849
	Předpoklad	ve 3. století př.Kr. Multi-izotopová a aDNA analýza laténských pohřebišť na Moravě. (2023–2025, GA0/GA) GA23-07764S							

Projekty z ESIF (OP VVV apod.)	Skutečnost	Národní plán obnovy – Digitalizace a ochrana sbírkových a dokumentačních předmětů MZM uložených na rizikových a citlivých materiálech	0						2475
	Předpoklad								
	Skutečnost	Národní plán obnovy – nový muzejní evidenční systém							252
	Předpoklad								
Projekty mezinárodní spolupráce ve VaV	Skutečnost	Erasmus+ – MZM – mobilita dospělých – mykologická poradna, 2022-1-CZ01-KA122-ADU-000077382						101	237
	Předpoklad								
VaV aktivity podpořené z rozpočtu krajů, měst a obcí	Skutečnost	Dotace JmK na realizaci edukačních a popularizačních aktivit v Paláci šlechtičen (navázáno na Ekrit realizované z IP DKRVO)						0	120
	Předpoklad								
Projekty kolaborativního výzkumu (výše neuvedené)	Skutečnost	Dotace ICOM (cestovné na konferenci) ICOM příspěvek pro zaměstnance na účast na 26th ICOM General Conference Prague 2022					24,5	34	
	Předpoklad								
	Skutečnost	Monitoring obojživelníků na mokřadu Betlém – dotace z MPŽP					50	60	60
	Předpoklad								
	Skutečnost	Digitalizace materiálů MZM z výpravy J. Jelínka do Austrálie v roce 1969 pro Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studie						0	571
	Předpoklad								
Veřejné vzdělávání	Skutečnost	Účastnický poplatek za kurs Muzejního edukátora	0					42	42
	Předpoklad								
Veřejné šíření výsledků výzkumu	Skutečnost	Edukační programy ve výstavách a expozicích MZM, veřejné přednášky reflektující výzkum v MZM apod.	0					1041	1032
	Předpoklad								
	Předpoklad	Vstupné za výstavy (Palác šlechtičen, Nejstarší šperky, Šabata / Charta)						769	
Další výše neuvedené nehuspodářské aktivity VaV	Skutečnost	Sponzorský dar na realizaci entomologické expedice do Kamerunu	0				110	50	
	Předpoklad								
	Skutečnost	Účastnické poplatky z realizovaných konferencí v MZM: Seminář botanické komise AMG (2023), 20. konference o mladším terciéru (2023), konference Entomologie (2023): kongres 29. Mitteleuropäische Zikadentagung, Konference NUMISMATICA CENTROEUROPAEA VI. (2023)	0					0	714
	Předpoklad								
	Skutečnost	Poplatky za časopis Anthropologie na Jstor / Ithaka						110	113
	Předpoklad								

	Skutečnost	Poplatky Dilia za ediční činnost MZM						69	69
	Předpoklad								
	Skutečnost	Výdaje z rozpočtu MZM uvolněné na interní granty						310	500
	Předpoklad								
Transfer znalostí	Skutečnost		0						
	Předpoklad								
B. Vedlejší hospodářské činnosti VO									
Smluvní výzkum	Skutečnost	Záchranný archeologický výzkum						396	676
	Předpoklad		0						
	Skutečnost	Tisk publikací pro externí organizace (v případě, že						141	254
	Předpoklad	nejsou využity kapacity pro tisk publikací MZM)							
Poskytování výzkumných služeb	Skutečnost								
	Předpoklad		0						
Pronájem výzkumného vybavení či laboratoří	Skutečnost	Restaurátorské řešení jako smlouva a preparátorské práce						190	44
	Předpoklad								
C. Hospodářské činnosti ve VaV, kde VO vystupuje jako podnik									
Projekty programů jiných poskytovatelů (např. OP PIK)	Skutečnost								
	Předpoklad		0						
Komerční aktivity na kapacitách VaV (např. malosériová výroba)	Skutečnost								
	Předpoklad		0						
Vzdělávání prováděné jako HČ	Skutečnost								
	Předpoklad		0						
CELKEM	Skutečnost		219	1182	1610	1934	1820,5	4512	11433
	Předpoklad								
	CELKEM		219	1182	1610	1934	1820,5	4512	11433

4.3 Přehled použití podpory v letech 2019–2023

Dle Rozhodnutí

Náklady a výdaje (v tis. Kč / rok)	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
A. výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	430	580	140	420	0	1570
B. neinvestiční (provozní) náklady celkem	10687	10537	11650	11864	12284	57022
– z toho: platy zaměstnanců	1167	1167	1367	1367	1400	6468
– z toho: OON	2972	2972	2972	3032	3082	15030
Celkem (A+B)	11117	11117	11 790	12 284	12 284	58592
Přepočtený počet pracovních míst osob podílejících se na řešení cílů IP DKRVO	0	0	0	0	0	0

Skutečnost

Náklady a výdaje (v tis. Kč / rok)	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
A. výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	430	580	126,45	420	0	1556,45
B. neinvestiční (provozní) náklady celkem	10687	10537	11650	11864	12284	57022
- z toho: platy zaměstnanců	1167	1167	1367	1367	1400	6468
- z toho: OON	2972	2972	2972	3032	3082	15030
Celkem (A+B)	11117	11117	11776,45	12 284	12 284	58578,45
Přepočtený počet pracovních míst osob podílejících se na řešení cílů IP DKRVO	0	0	0	0	0	0

Přidělená částka byla kompletně vyčerpána v neinvestičních provozních nákladech, platech zaměstnanců a OON, Nedočerpány zůstaly výdaje na výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. V roce 2021 zůstalo celkem nedočerpáno 13 559, 55 Kč.

Zdůvodnění:

Nákup dronu:

Původně vybraný typ dronu se přestal vyrábět. Proto byla vybrána adekvátní náhrada, která i s příslušenstvím byla po započtení slevy od dodavatele o 3.557,- Kč levnější než původní dron. Nákup mikroskopu:

Koupě mikroskopu byla naplánována v roce 2018. Od té doby došlo k výraznému snížení cen. Proto byl v roce 2021 pořízen výkonnější mikroskop než původně plánovaný, ovšem cena byla o 10.002,55 Kč nižší než plánované.

5.1 Plnění cílů jednotlivých oblastí výzkumu VO v letech 2019–2023

A. Název oblasti: oblast č. 1. Historie zemí Koruny české s přihlédnutím k Moravě - dějiny, kultura, osobnosti

Charakteristika oblasti: Oblast mapuje fenomény dějin historického území Moravy v obdobích od mladší doby hradištní po dobu moderních dějin studované v konotacích komplexu dějin zemí Koruny české v středoevropských souvislostech

B. Zhodnocení naplnění dílčích cílů koncepce pro oblast č. 1

1. Výzkum regionálních aspektů kulturní identity v kontextu střední Evropy s přihlédnutím k dějinám Moravy v 19. a 20. století

V rámci dílčího cíle č. 1 byl dokončen výzkum ke kulturním dějinám Židlochovic v 19. a 20. století, který navazoval na výzkum z r. 2022. Výsledkem byly dva publikační výstupy (1xB a 1xC). (J. Břečka, D. Vedra)

V další části výzkumu pokračovaly rešerše v českých a rakouských archivech, průběžně probíhal terénní výzkum a sběry dat v oblasti Dražanské vrchoviny a v dolnorakouském Waldviertelu, region Allensteig a Zwettl, které budou v dalších letech komparovány. Proběhl výzkum v místních archivech (Stadtsarchiv Zwettl, Niederösterreichisches Landesarchiv und Bibliothek in St. Pölten, terénní průzkum obcí Allensteig, lokalit dnes již zaniklých obcí: Dollersheim, Neu Polla, Gross Poppen, Oberdorf, Kuh a další). Dále probíhaly rozhovory s přímými pamětníky odsunutými z Dražanska v letech 1940–1945, které byly nahrávány do digitálních médií. Ty budou archivovány a využity při dalším výzkumu. Proběhla řada populárně-naučných besed s projekcí o odsunutých obcích Dražanska. (D. Vedra)

V průběhu roku 2023 byla zpracovávána témata prohlubující výzkum genderových aspektů kulturní identity na Moravě v 19. a 20. století a genderovou produkci zaměřenou na Moravu a Slezsko před rokem 2020. Publikování výsledků bylo kvůli finančním a koordinačním důvodům ze strany vydavatelů posunuto na příští léta. (H. Kruťková)

Během roku 2023 byl plněn stanovený cíl z r. 2019 (Edice korespondence J. M. Hurbana s manželkou Annou a tchánem S. Jurkovičem), jehož plnění bylo posunuto z důvodu obtížného přístupu k originálům dopisů, uložených v Slovenské národní knižnici v Martině. Všechny obtíže se podařilo

překonat až v tomto roce. Kniha je komentovanou edicí 349 dopisů tří významných osobností slovenského národního života z let 1840-1886, přičemž obsahově se týkají mj. revolučních let 1848/1849, bojů s Maďary, vzniku Matice slovenské a Hurbanových cest na Balkán a do Německa. Plánované příspěvky na rok 2023 (Hospodaření katolických kněží na Kroměřížsku a Sága rodiny Kozánků) byly z důvodu upřednostnění výše uvedené edice přesunuty do dalšího období výzkumu v rámci IP DKRVO. (Z. Fišer)

V roce 2021 byl do koncepce UP DKRVO 2019–2023 přidán nový kontrolovatelný cíl československé vztahy v 19. a 20. století. V rámci plnění cíle byl zahájen výzkum věnovaný dějinám spolku Československá jednota (1918–1938) a Československá společnost (1946–1952). Všechny naplánované výstupy byly splněny (M. Junek).

2. Výzkum dějin peněz a medailérství na Moravě v evropském kontextu se zaměřením na období římské měny, středověku a raného novověku.

V rámci dílčího cíle č. 2 byla pozornost zaměřena na období římské měny, byla provedena dokumentace a podrobná determinace římských císařských mincí ze systematické sbírky MZM, dle plánu byla vydána publikace – katalog studovaných ražeb (1xB) a příspěvek na toto téma v odborném periodiku (1xJ). (T. Zeman)

Výzkum byl rovněž věnován mincovnictví na Moravě v období 1. poloviny 13. století, dle plánu byla vydána monografie (1xB) týkající se mincí a měny v tomto období, která do této problematiky přinesla nové poznatky včetně publikování nových mincovních typů. Byl zpracován přehledný katalog těchto ražeb, který bude velmi dobře využitelný nejen pro další studium měny na Moravě ve 13. století, ale bude užitečný i pro širokou veřejnost při determinaci středověkých mincí v rámci střeoevropského prostoru. (D. Grossmannová) Pokračovalo odborné zpracování (determinace a metrologie) velkého mincovního depotu ze 17. století (Vysoká u Jevíčka), který obsahuje více než 7000 mincí a patří k největším dochovaným mincovním nálezům na Moravě. Pokračování ve výzkumu a publikování výsledků je plánováno na další období IP DKRVO. (D. Grossmannová, H. Tomančíková)

Výzkum byl věnován i oběživu na Moravě na počátku třicetileté války, výsledek byl publikován formou recenzovaného článku v odborném peri-

odiku (1xJ). Byl proveden průzkum formou sondy do oběživa na Strážnicku v předbělohorském období, kde je plánováno pokračování ve výzkumu a publikování výsledků v dalším období IP DKRVO. (D. Kašparová).

3. Analyzovat interpretace významu Mendelova osobnosti ve vztahu k historickému vývoji věd o životě s ohledem na regionální a globální situaci, zejména s ohledem na dvousté výročí jeho narození.

Průběžně probíhalo plnění kontrolovaného cíle 2023, který byl splněn. Podle plánu byly publikovány dvě studie (2xJ), které se zabývaly příspěvkem k poznání a dokumentaci historicko-vědního kontextu významu J. G. Mendela v širší souvislosti s oslavami jeho výročí. První příspěvek (Pavlína Pončíková. 2023. The Algae Collection in Gregor Mendel's Herbarium. The Collections of the Austrian Algologist and Franciscan Priest Pius Titius Vendel (1801–1884) in the Herbarium of the Augustinian Monastery in Staré Brno) je součástí kontextuálního hodnocení, digitalizace a odborné dokumentace sbírkového materiálu, který byl navrácen v restitučním řízení. Mendelův herbář je uměle vytvořená část kolekce, která měla sloužit k výstavně estetickým účelům a k propagaci Mendela v zahraničí. Přímou souvislost s Mendlem zde nelze určit. Jde o zajímavý relikv z éry budování mendelovských sbírek ve 20. letech 20. století a provozu klášterního muzea, který však našel zajímavé ohlasy v zahraničí. Druhý příspěvek (Jiří Sekerák. 2023. History of the Mendel Memorial Medal) výrazně přispěl k charakterizaci fázi vývoje vzniku a praxe udělování pamětní medaile J. G. Mendela jako významného nástroje rozvoje propagace mendelovského odkazu v širším mezinárodním odborném, avšak i celospolečenském kontextu, zejména s ohledem na politický vývoj ve světě. Dokumentační materiál i získaná data budou využita pro plnění dalších dílčích cílů v naší nové IP DKRVO, kde mohou sloužit jako výchozí podklad budoucího výzkumu.

4. Dokončení základního výzkumu v oblasti problematiky dějin reformace na Moravě se zřetelem k publikačním aktivitám jednoty bratrské a k osobnosti Jana Amose Komenského. Na základní výzkum naváže aplikovaný výzkum podle společenských potřeb uživatelů (=cílových skupin) prezentovaný formou nové dlouhodobé výstavy v Památníku Bible kralické v Kralicích nad

Oslavou (pobočka MZM) a shrnutý ve dvou doprovodných publikacích k této výstavě, kritickému katalogu a průvodci.

V rámci dílčího cíle byl splněn úkol z r. 2021 (4.1): Otevření expozice Umění knihtisku a kralická tiskárna v Památníku Bible kralické v Kralicích: cíl splněn, expozice otevřena 16. 9. 2023.

5. Dokončení výzkumu historie působení řádu johanitů v královském městě Brně.

Z důvodů hygienických omezení v badatelných předmětných archívech (NA Praha, AMB, MZA Brno, Stadtarchiv Wien ad.) v důsledku celosvětové pandemie COVID 19 v letech 2020–2022 se nepodařilo včas v potřebné kvalitě dokončit archivní výzkum k tomu to bodu, Tento deficit již nebylo možné v závěru roku 2022 a v roce 2023 dohnat a tedy bez patřičné heuristiky a následného vyhodnocení pramenů nebylo možné tento výzkum dokončit. Byla tak publikována pouze přípravná studie THE KNIGHTS HOSPITALLER AND THEIR ROLE IN URBAN LIFE: THE ORDER' S HOSPITALS AND SCHOOLING AS A PHENOMENON OF MEDIEVAL TOWNS IN THE LANDS OF THE CZECH CROWN, Acta Mus. Moraviae, Sci. soc. 2020, s. 251–270, ISSN 0323-0570.

6. Dokončení výzkumu proměn osídlení a správy pohraničního území mezi moravským markrabstvím a uherským královstvím na východní Moravě v 10.–14. století

V rámci kontrolovatelného cíle bylo řešeno téma dějin na moravsko-uherském pomezí v období 10.–14. století, jehož výsledkem bylo vydání monografie „Uherské Hradiště-Sady. 500 let křesťanství ve střední Evropě. IV. Historické souvislosti“ a 3 dílčích prací. Monografie byla věnována vývoji křesťanství v 9.–13. století na moravsko-slovenském pomezí, studie a kapitola v knize byly věnovány šlechtickým rodům a městu Uherský Brod ve sledovaném období.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast

Změna – příchod:

Mgr. Marek Junek, Ph.D. – nový člen týmu od 2021

Mgr. Dana Vedra – nová členka týmu od 2022

Mgr. Martina Kvardová, Ph.D. – členka týmu v období 2022 – 9/2023, zástup za RD

Mgr. Tomáš Zeman, Ph.D. – člen týmu v období 2022 – 9/2023, zástup za RD

Změna – odchod:

Mgr. Hana Krutílková – od 2021-2023 RD

Mgr. Dagmar Kašparová – od 2021 – 9/2023 RD

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 1

1. Jiří Sekerák, Pavlína Pončíková (Eds.), *Iconographia Mendeliana 2022*. Haif a century of International research into the life and work of Gregor Johann Mendel and the beginnings of genetics in pictures and documents. *Moravian Museum, Brno 2022, 172 p., ISBN 978-807028-571-8*.

Reprezentativní obrazová publikace obsahuje základní i nejnovější poznatky v této oblasti, jakož i nové interpretace, např. hypotézu k problému nejspíše data Mendelova narození. Kromě funkce přehledu spočívá specifický společenský přínos především v tom, že hlavním cílem publikace je poskytnout badatelům, publicistům, novinářům a dalším zájemcům seznam dokumentů a ilustračních fotografií vztahujících se k problematice bádání o G. Mendelovi, aby pak byli schopni samostatně řešit své konkrétní požadavky. Obrazová dokumentace je pečlivě zpracována a je výsledkem mnohaleté přípravy. Primární cíl přiblížit dílo J. G. Mendela současné generaci zájemců o Mendelovy vědecké výzkumy a experimenty zde byl naplněn moderním zpracováním, které kombinuje současné technické, informační a dokumentační prostředky. Dokladem kvality výsledku je např. informace o vydání a obsahu *Iconographia Mendeliana 2022* na oficiální webové stránce nejstarší genetické společnosti na světě, britské *The Genetics Society*, citace na oficiální webové stránce rakouské genetické společnosti Gregor Mendel Gesellschaft v části New E-Book, citace v článku na webu JAMA Network, *American Medical Association*, citace v odborném článku autorů Drozdová E., et al., 2022, *Body Remains of Abbot Gregor Johann Mendel* a další. To dokládá široký mezinárodní záběr dopadu této publikace v oblastech od úzce odborných prací, až po informační reference na oficiálních webech prestižních odborných společností s velkým celospolečenským významem.

2. Krutílková, Hana: *Disciplinované buřičky: Ženy v politických stranách na Moravě do roku 1914*. Brno, *Malice moravská 2022*.

Monografie mapuje obraz ženského politického působení na Moravě před první světovou válkou. Jde o průkopnickou analýzu poměrů na Moravě bořící některá klíše o daném tématu tradovaná

v českém prostoru, čímž publikace podává potřebný informační ale též metodologický přesah pro genderovou, politologickou a vůbec historickou odbornou obec v ČR.

3. *Břečka, Jan (ed.): Středoevropská křižovatka: Morava ve 20. století. Průvodce expozicí Moravského zemského muzea, Brno 2019.*

Monografie je nejen průvodcem expozic Moravského zemského muzea, ale rovněž významným pohledem na historii naší země od končící éry habsburské monarchie až po vznik samostatné České republiky. Svým obsahem a četným obrazovým materiálem je jedinečným studijním materiálem jak pro studenty a návštěvníky expozice z řad široké veřejnosti, tak i pro odborníky, kteří se zaměřují na výzkum našich dějin ve 20. století.

4. *Grossmannová, Dagmar: Stříbrný poklad ze Střelice z 1. poloviny 13. století. Brno – Praha 2022.*

Poklad ze Střelice (okr. Znojmo) patří ke zcela výjimečným depotům, který na své publikování čekal více než 60. let. Svým složením, které se skládá z mincovní a šperkové složky, nemá v období 1. poloviny 13. století v našich zemích analogii. Obsahuje celou řadu neznámých mincovních typů, jejichž vznik je předpokládán v českých, rakouských a německých zemích.

Jeho kompletní zpracování a publikování je tak velmi přínosné nejen pro výzkum měnových poměrů na Moravě, ale rovněž pro studium numismatiky v celém středoevropském prostoru.

5. *Výstava s kritickým katalogem COMENIUS 1592–1670: Doba mezi rozumem a šílenstvím. Jan Amos Komenský a jeho svět (Praha, Jízdárna Pražského hradu 20. 12. 2020 – 28. 3. 2021).* Jedná se o první komplexní výstavní zhodnocení života a díla J. A. Komenského v širokých souřadnicích doby včetně prvního vůbec zhodnocení druhého života této významné osobnosti.

A. Název oblasti: oblast č. 2 Etnologie

B. Zhodnocení naplnění dílčích cílů koncepce pro oblast č. 2

1. Poznávat, zkoumat, předávat a prezentovat kulturu tradiční i moderní (středo)evropské společnosti.

Plnění dílčího cíle spočívalo ve studiu, výzkumu, předávání a prezentování kultury tradiční i moderní středoevropské společnosti.

Dílčí cíl se všemi plánovanými výsledky oblasti byl zcela naplněn. Vedle plánovaných předložil řeši-

telský tým také několik neplánovaných výsledků: 1 x Jost, 1 x Jsc, 6 x C, 3 x B.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast

Změna – příchod:

Mgr. Šárka Prokešová, nová členka týmu od roku 2021 (nástup na uvolněné pozice)

Mgr. Věra Colledani, nová členka týmu od roku 2022 (nástup na uvolněné pozice)

Barbora Orságová, MA., nová členka týmu od roku 2021 (nástup na uvolněné pozice)

PhDr. Petra Mertová,

Ph.D., nová členka týmu od roku 2021 (nástup na uvolněné pozice)

Změna – odchod:

Mgr. Markéta Podešvová, 2020 – nástup na RD

PhDr. Helena Beránková, 2022 – odchod do penze

PhDr. Jarmila Pechová, 2022 – odchod do penze.

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 2

1. Ekrit „Čas rytířů dalekých moří. Sběratel a mecenáš Jindich Vávra. The Time of the Knights of the Far Seas. Collector and Patron Jidřich Vávra“ (2020)

Výsledek dosažen společně s oblastí 6 Člověk a jeho kultura v prostoru a čase. Zhodnocení a zpřístupnění veřejnosti části etnografické podsbírky MZM.

Ekrit „Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou“ (2020).

Zhodnocení a zpřístupnění veřejnosti části etnografické podsbírky MZM.

B „Dva životy, dvě kultury, dvě země. Řekové na českém území od 2. poloviny 20. století do současnosti“ (2020).

Majoritní společnosti přináší výsledek poznání části historie, která není obecně známá. Pro řeckou národnostní menšinu představuje možnost, jak uchovat povědomí o vlastní identitě a kultuře.

Ekrit „Tradiční kultura na Moravě v zrcadle času“ (2022).

Zhodnocení a zpřístupnění veřejnosti části etnografické podsbírky MZM, vybudování stálé expozice s tematikou tradiční kultura na Moravě. Ocenění za etnografický výstavní počin roku.

Ekrit „Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky s náboženskou tematikou“ (2022).

Zhodnocení a zpřístupnění veřejnosti části etnografické podsbírky MZM.

A. Název oblasti: oblast č. 3 Společenské vědy – vědy o umění a kultuře (muzikologie, teatrologie, literární věda, kulturologie)

B. Zhodnocení naplnění dílčích cílů koncepce pro oblast č. 3

1. Kriticky zpracovat a publikovat studie se zaměřením na hudební (1), divadelní (2) a literární (3) osobnosti české kultury druhé poloviny 19. a 20. století, zejména na Moravě (Janáček, Haas, Bruckmuller, Těsnohlídek, Sekora, Kohout, John, Šíma, Mikulášek, Frejka, Tuschnerová, Srba, Pásek, Skrbková, Pechovi, Sucharda, Adámek, Sychrovský, Pflegrovi, Doležalovi).

V případě podoblasti zaměřené na hudbu se podařilo ve značné části naplnit stanovené dílčí cíle, totiž kriticky zpracovat a publikovat problematiku významných osobností hudby spojených s Moravou a Brnem, především Leoše Janáčka, jemuž bylo věnováno pět studií a dvě monografie, dále Pavla Haase a Hanse Bruckmullera, stejně tak zmapování hudebního života brněnských Němců mez válkami.

Podoblast divadlo naplnilo dílčí cíle výzkumu a jeho publikování významných brněnských osobností divadla i problematiku loutkového divadla. Výzkum probíhal dle plánu včetně analýz a vyhodnocování získaných poznatků. Vzhledem k nedostupnosti předpokládaných dokumentů a materiálů, došlo výjimečně k posunu tématu (kolekce loutek Doležalů včetně velmi torzovitých informací o Doležalech byly zohledněny v příspěvku o řezbářích. O samotných Doležalech (jako loutkářské rodině) se nepodařilo nic víc získat. Výstup bude nahrazen tematicky příbuznou studií v příštím roce. Také dva další výstupy budou publikovány v roce 2024.

Podoblast zaměřená na literaturu naplnilo dílčí cíle ve dvou liniích, jež se do jisté míry prolínaly. První linie se zaměřila na tvůrce těsně spojené s Lidovými novinami. Mezi ně patří Ondřej Sekora, jehož rozsáhlé a rozmanité tvorbě byla věnována odborná monografie a dva odborné články, dále Josef Šíma, jehož spolupráci s Lidovými novinami byl věnován jeden recenzovaný příspěvek do časopisu, a také Rudolf Těsnohlídek, jehož korespondenci byly věnovány dva odborné články. Za svého druhu završení této linie lze považovat výstavu „Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literáti v Lidových novinách 1893-1939“, která byla za doprovodu kritického katalogu realizována v roce 2023.

Druhou linii pak představuje sled výstupů zaměřený na vývoj komiksu u nás, mezi něž kromě už zmíněné texty věnované Sekorovi a několik kratších prací náleží i odborná publikace „Kulihrášek. Kompletní příhody a příběh jeho tvůrců“, která přináší vůbec první obsáhlejší studii věnovanou výtvarníkovi Artuši Scheinerovi. Na ni navazuje putovní výstava „Artuš Scheiner – Pohádky a jiné příběhy“.

2. (1,2) Zhodnotit, publikovat a popularizovat proměny moravské kultury druhé poloviny 19. a 20. století v mezinárodním kontextu (německé hudební spolky, Pirandello, Gozzi, Goldoni, Fo, Busch)

Dílčí cíl byl z větší části splněn, byly publikovány 4 studie na dané téma, neuplatněna zůstává jedna studie, která bude publikována v roce 2024.

3. (1) Publikovat studie o kostelních a zámeckých sbírkách moravské proveniencí 17.–18. století (kostel sv. Bartoloměje v Blížkovicích, kostel sv. Jakuba v Brně)

Dílčí cíl se průběžně dařilo plnit, o čemž svědčí několik vydaných edic autorů moravské zámecké a kostelní hudby. Určitý skluz v plnění tohoto dílčího cíle nastal v souvislosti s odchodem M. Ratošíkové na RD, kdy jeden z plánovaných výstupů zůstal neuplatněn. Bude publikován v roce 2024.

4. (4) Kriticky zpracovat a prezentovat klíčové momenty československého protitotalitního a mezikulturního úsilí na sklonku 20. století v evropském kontextu s přihlédnutím k moravským poměrům (Charta 77, Gruša, Jelínkovi, Komárková, Vzdělávací nadace Jana Husa)

V podoblasti zaměřené na klíčové momenty československého protitotalitního a mezikulturního úsilí, probíhal archivní výzkum k jednotlivým bodům dílčího cíle. Výzkum byl v letech 2019, 2020 a 2023 shrnut v odborných studiích, jedna odborná studie z roku 2021 byla publikována v následujícím roce 2022. V témže roce byly realizovány dvě výstavy s kritickým katalogem. Dílčí cíl byl zcela naplněn.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast
Změna – příchod:

Mgr. Miroslav Lukeš, Ph.D., 2020–2023, nový člen týmu, zástup za RD

Mgr. Ing. Romana Dominika Hrbatová, od 5/2022, nový členka týmu.

Změna – odchod:

Mgr. Michaela Ratošíková, 1/ 2020 – 8/ 2023 RD

Mgr. Demeter Malaták. 31. 12. 2021, ukončení pracovního poměru

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 3

1. Blecha, Jaroslav: České loutkářské umění, tradiční loutkové divadlo (Historie nej staršího českého loutkářství ve sbírce Moravského zemského muzea). MZM Brno 2021, ISBN 978-807028-559-6.
Katalog ke stálé expozici, který představuje zhodnocení sbírky loutek MZM a shrnutí několika desetilet let práce s tímto fondem. Základní pomůcku při studiu loutkového divadla na Moravě v 19. a 20. století.
2. Pichlová, Petra: Britská podpora brněnského disentu v 80. letech 20. století. In: Acta Musei Moraviae. Scientiae sociales 105. Brno: Moravské zemské muzeum, 2020, č. 2, s. 321–354. Britská podpora brněnského disentu v 80. letech 20. století – odborný článek vycházel z dosud neprobádaných archivních pramenů a terénního výzkumu mezi pamětníky. Odborné literatury k tomuto tématu bylo doposud publikováno jen nepatrné množství. Článek proto výraznou měrou přispěl k objasnění dosud opomíjené problematiky, a to zahraničního vlivu na rozvoj kulturní scény jedné epochy moderních dějin Brna. Z tohoto důvodu článek představuje jedinečný zdroj informací pro další badatele.
3. Prokůpek, Tomáš – Scheiner, Artuš – Voleská, Marta: Kulihrášek. Kompletní příhody a příběh jeho tvůrců, Akropolis, Praha 2021.
Odborná monografie se zaměřila na dosud důkladně nezmapovaný život a dílo významného ilustrátora Artuše Scheinera, dále přinesla případovou studii věnovanou sérii Scheinerových dětských obrázkových publikací o Kulihráškovi a také jejich faksimile.
4. Prokůpek, Tomáš: Josef Šíma, Lidové noviny a obrázkový seriál Kůň Pu, Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales, CVII, č. 2, s. 293–305, 2022.
Odborný článek přibližuje dosud málo zmapovanou spolupráci mezinárodně úspěšného výtvarníka s Lidovými novinami, jež kromě literárních příspěvků a kreseb zahrnovala i nakonec nepublikovaný obrázkový seriál, jehož originály se nově podařilo objevit.
5. Zahrádka, Jiří. „Pravdu, první věc pravdu, ne krásu.“ Příběh Janáčkovy Její pastorkyně. “Truth, the first thing is truth, not beauty.” The Story of Janáček’s Jenůfa Brno: Moravské zemské muzeum, 2021. 368 s. ISBN 978-80-7028-554-1.

Kniha je první rozsáhlou monografií jedné z nejvýznamnějších operních kompozic 20. století. Vzhledem k celistvosti zpracování a penzu informací je chápána jako referenční literatura. V roce 2022 získala britskou cenu „Kniha roku 2022“ Presto Music.

6. Ekrit

Prokůpek, Tomáš (ed.): Ondřej Sekora – Mravenčí a jiné práce, Moravské zemské muzeum, 18. 12. 2019 – 3. 1. 2021.

Průzkum života politickým bojem / Jaroslav Šabata (1927–2012) a Charta 77 (45 let) – Přesný termín výstavy od – do: 21. 10. 2022 – 3. 5. 2023, Dietrichsteinský palác, Moravské zemské muzeum. Autoři výstavy: Petra Pichlová a Masarykova demokratická akademie. Výstava představila život a dílo významného brněnského disidenta Jaroslava Šabaty. V druhé části se věnovala dosud nepublikovaným a neprezentovaným dějinám prvních brněnských signatářů Prohlášení Charty 77 v Brně. Zahájila spolupráci Moravského zemského muzea s dalšími institucemi (např. Masarykova demokratická akademie).

A. Název oblasti: oblast č. 4. Výzkum mineralogicko-petrologických poměrů Variscid a paleontologického záznamu vývoje fauny a flóry pokrývných útvarů

B. Zhodnocení naplnění dílčích cílů koncepce pro oblast č. 4

1. Minerogenetické procesy vybraných lokalit historického dolování v Českém masivu a přilehlých geologických jednotkách.
Dílčí cíl byl zcela splněn, během let 2019–2023 proběhla řada výzkumů historického dolování v ČR i v zahraničí (např. Španělsko, Slovensko), kdy bylo získáno velké množství studijního i sbírkového materiálu. Materiál byl vědecky studován pomocí moderních analytických metod a výsledky studia byly zhodnoceny několika kvalitními publikačními výstupy, které často představují výstup víceletého souvislého výzkumu (knižní publikace, články typu Jimp a Jsc). Výsledky plnění dílčího cíle byly také prezentovány na řadě přednášek pro odbornou a laickou veřejnost. K nejvýznamnějším počínům plnění dílčího cíle lze řadit rozsáhlou knižní publikaci *Historické dolování drahých kovů na Českomoravské vrchovině*, jejíž vydání bylo také doprovázeno odbornou výstavou *Stříbrná a zlatá Vysočina* a popis nového

minerálu pro mineralogický systém ze slovenské lokality Dobšiná (dobšínait).

2. Studium terciérních obratlovců paratethydní oblasti se zvláštním zřetelem na území Moravy.

V rámci cíle bylo publikováno 5 článků (Gregorová). Tři z nich se věnovaly především fosilní žraločí fauně. První z nich se věnuje vůbec prvnímu záznamu na Moravě žraloka rodu *Otodus* v šitbořických vrstvách oligocenního stáří (2019). Dvě práce se věnují analýze mikrozoubků žraločí fauny z neogenních sedimentů na lokalitách Brno-sever a lokalitě Litenčice. Metoda získávání žraločích zoubků pomocí plavení sedimentu byla použita na Moravě poprvé. Jejím využitím byl získán cenný fosilní materiál, který by běžným terénním výzkumem unikl pozornosti. Díky tomu byly na Moravě zaznamenány nové druhy žraloků z řádu Squaliformes a čeledi Scyliorhinidae. Výzkum bádenských bazálních klastik na lokalitě Kučerov přinesl nové poznatky o spodnokarbonské fauně obsažené těchto klastikách. Co se týče výzkumu kostnatých ryb byly předloženy 2 práce. Podrobná revize rodu *Vinciguerrria* z oblasti Paratethys se spoluautorským kolektivem. Druhá studie byla věnována souborné analýze izolovaných šupin z oligocénu a neogénu paratethydní oblasti, která může sloužit při determinaci izolovaných zbytků v sedimentech, kde celé skelety chybí. V rámci tohoto dílčího cíle byly získány nové poznatky v oblasti výzkumu

Součástí dílčího cíle 2, byl také výzkum terestrického fosilního záznamu savců a plazů neogenních pávních paratethydní oblasti, který byl na území Moravy doposud zaměřen pouze na dvě lokality. Výzkum probíhal jednak formou revizí starých sběrů a jednak vlastním terénním výzkumem. Výsledky odhalily nejen desítky lokalit ale také nečekaně bohatou diverzitu obratlovců na našem území během pozdních třetihor. Některé z lokalit patří k světovým unikátům, jako například lokalita Czujanova pískovna, čítající 12 druhů velkých savců a dva druhy plazů. Výzkum neogenní fauny vyústil v 7 článků z toho 4 impaktované. Další získané výsledky budou uplatněny v navazujícím DKRVO 2024–2028.

3. Tafonomické zpracování fosilního materiálu z vybraných lokalit např. Moravského krasu a Jakutska (mikrobiální alterace kostní tkáně).

V rámci tohoto cíle probíhal popis materiálu a analýza dat, která přinesla nové poznatky o ta-

fonomických procesech čtvrtohorního kosterního materiálu z Jakutska, kde aktuálně dochází k obnažování fosilního materiálu vlivem globálního oteplování. Posmrtné procesy jsou klíčové pro zachování fosilního materiálu a tento výzkum napomohl objasnit jejich rychlost a sílu v aktuálních podmínkách Sibiře. Výzkum vyústil v 1 impaktovaný článek.

4. Studium zkamenělin z hlediska jejich historického významu.

Cíl vyústil do několika výstupů. Hlavním tématem tohoto dílčího cíle byla analýza fosilních knoflíkovitých rybích zubů objevených na významných sakrálních středověkých památkách evropské provenience (koruna římských králů spočívající na bystě Karla Velikého v katedrálním pokladu v CÁCHÁCH a relikviář sv. Maura na zámku Bečov nad Teplou). Dále byla dokončena dokumentace dvou historických kolekcí fosilních zubů z původního císařského kabinetu ve Vídni a kabinetu kuriozit Strahovského kláštera v Praze.

5. Studium permokarbonské biodiverzity z variscidní oblasti se zvláštním zřetelem na území Moravy.

Probíhal intenzivní terénní výzkum, který přinesl zcela nový paleontologický materiál stop permských obratlovců, který doložil přítomnost nových skupin permských obratlovců jak na Moravě, tak v ČR. Probíhalo zpracování a popis materiálu, analýza dat a publikace výsledků. Nalezený materiál disponuje nebyvale vysokou kvalitou svého zachování, díky které byla odhalena mimořádná diverzita permských obratlovců na území Moravy. Dílčí cíl vyústil v 6 recenzovaných články, z toho 3 impaktované.

6. Výzkum minerálních asociací spojených s hydrotermálními procesy.

Dílčí cíl byl zcela splněn, během let 2019–2023 proběhla řada výzkumů hydrotermálních asociací různé geneze především na lokalitách v České republice, kdy bylo získáno velké množství studijního a z menší části i sbírkového materiálu. Materiál byl vědecky studován pomocí moderních analytických metod a výsledky studia byly zhodnoceny několika kvalitními publikačními výstupy, které často představují výstup víceletého souvislého výzkumu (články typu Jimp a Jsc). Výsledky plnění dílčího cíle byly také prezentovány na řadě přednášek pro odbornou a laickou veřejnost. K nejvýznamnějším počínům plnění dílčího cíle lze řadit publikační vý-

stupy zabývající mineralogickými poměry boskovické brázdy, minerálními asociacemi mramorů a zeolitovými mineralizacemi.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast 4

Změna – odchod:

Z řešitelského týmu byl z důvodu úmrtí vyřazen RNDr. Stanislav Houzar, Ph.D., 6/2023

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 4

Houzar, S., Hrazdil, V., Hršelová, P., Toman, J. a kol (2021): Historické dolování drahých kovů na Českomoravské vrchovině. – Moravské zemské muzeum, Brno, 476 p.

Jedná se o ojedinelou knižní publikaci, která propojuje a shrnuje historické, geologické a mineralogické poznatky několikaletého výzkumu autorů a řady dalších regionálních badatelů o lokalitách a ložiskách rud stříbra a zlata na Českomoravské vrchovině. Práce představuje první ucelený a přehledný rozsáhlý popis všech významných rudních oblastí ve vymezeném území a přispívá tak historickému a geologicko-mineralogickému poznání regionu Českomoravské vrchoviny.

Sejkora, J., Števkó, M., Škoda, R., Višková, E., Toman, J., Hreus, S., Plášil, J., Dolníček, Z. (2021): Dobšináite, Ca₂Ca(AsO₄)₂·2H₂O, a new member of the roselite group from Dobšiná (Slovak Republic) – *Journal of Geosciences*, 66 (2021), 127–135, Praha.

Práce se zabývá popisem nového druhu minerálů pro mineralogický systém, přispívá také k rozšíření mineralogických poznatků o lokalitě Dobšiná a poznání supergenních procesů na ložiskách rud.

Hršelová P., Houzar S., Buriánek D., Všianský D., Szczerba M., Ciesielska Z., Štelcl J., Nehyba S. (2023): Chromium-rich illite/smectite in the basal Balinka Conglomerate of the Upper Carboniferous-Permian Boskovice Basin (Bohemian Massif). – *Annales Societatis Geologorum Poloniae*, 93, 2, 195–210.

Článek vyšel v impaktovaném časopise, je důležitý z hlediska pochopení migrace a inkorporace potenciálně nebezpečných prvků jako je např. Cr při diagenetických procesech. Pochopení této problematiky je dnes hojně studováno, z důvodu kontaminačních rizik. Datování vybraných minerálů vedlo k časovému zařazení procesů probíhajících na bázi boskovické brázdy a zařazení geneze sedimentů, do této doby nejasné.

Calábková, G., Březina, J., Nosek, V. and Madzia, D. (2023): Synapsid tracks with skin impressions illuminate the terrestrial tetrapod diversity in the earliest Permian of equatorial Pangea. *Scientific Reports* 13, 1–13. <https://www.nature.com/articles/s41598-023-27939-z> Článek přináší první doklady o přítomnosti předků savců v permu ČR a zároveň celosvětově nejstarší doklady otisků jejich měkkých tkání. Jedná se o nejlépe zachovaný materiál svého druhu na světě.

Calábková, G., Březina, J. and Madzia, D. (2022): Evidence of large terrestrial seymouriamorphs in the lowermost Permian of the Czech Republic. *Pap Palaeontol*, 8: e1428. <https://doi.org/10.1002/spp2.1428>

Článek přinesl první doklady o přítomnosti velkých suchozemských forem seymouriamorfů v permu ČR, kteří byli na našem území do té doby známí pouze na základě drobných larválních stádií žijících ve vodě. Výzkum tak napomohl k vyřešení otázek způsobu života této dnes již vyhynulé skupiny zvířat. Zároveň se jedná o nejlépe zachovaný materiál svého druhu na světě.

Březina J., Alba D., Ivanov M., Hanáček M. & Luján Á. H. (2021): A middle Miocene vertebrate assemblage from the Czech part of the Vienna Basin: Implications for the paleoenvironments of the Central Paratethys. — *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 575, 110473 (1–17). Článek představuje komplexní stratigrafické, tafonomické a paleoenvironmentální vyhodnocení fosilního záznamu neogenních obratlovců z lokality Czujanova pískovna u Mikulova. Výzkum ukázal, že se jedná o jedno z nejbohatších nalezišť miocenních velkých savců na Moravě se světově unikátní faunou.

Gregorová, R., Bohatý, M., Stehlíková, D., Duffin, CH., 2020: “Crapaudine (Scheenstia teeth) – the jewel of Kings. – *Acta Mus. Moraviae, Sci. Geol.*, 105, 2, 0–00 (with Czech summary). <http://sci-geo.actamm.cz/en/crapaudine-scheenstia-teeth-the-jewel-of-kings/>

Článek představuje analýzu vůbec prvního použití fosilního zubu (ropušního kamene) na významné středověké sakrální památce evropského významu – na koruně relikviářové busty Karla Velikého.

Ionu(Gadianu, I. Prikryl, T., Gregorová, R., 2020: Revision of the genera Vinciguerria and Eovinciguerria from the Oligocene of Romania (Central Paratethys) – comments to selected characters.–

N. Jb. Geol. Palaont. Abh. 298/2 (2020), 1–17, Stuttgart.

Článek představuje detailní osteologickou analýzu a revizi rodu *Vinciguerria* z oblasti oligocénu Paratethys. Rod patří do skupiny ryb se světelnými orgány a je významným dokladem existence bioluminiscence v oligocénu.

A. Název oblasti: oblast č. 5 Biodiverzita rostlin, hub a živočichů

B. Zhodnocení naplnění dílčích cílů koncepce pro oblast č. 5

1. Monitoring přirozené sukcese mokřadních druhů obratlovců na nově revitalizované ploše mokřadu Betlém.

Úkol byl splněn. Systematický monitoring prováděný po celé pětileté období plynule navázal na dílčí výzkumy realizované v mokřadu Betlém v předcházejících letech. Dosažené výsledky byly podle plánu publikovány včetně zpracování dokumentačních materiálů do videodokumentu. Množství získaných výsledků v tomto výzkumném období bude doplňovat kompletní zpracování historie mokřadu Betlém, které je naplánováno na následující etapu VO (2024–2028).

2. Ornitologický monitoring a další vertebratologická pozorování a dokumentace na území Tetčické (Omické) bažiny.

Systematické sledování studijní lokality v podobě odchytlů a kroužkování ptáků je realizováno od roku 2018. Již v té době byla plánována revitalizace vysychající lokality, a tak cílem výzkumu bylo vyhodnotit změny hnízdicího společenstva ptáků na stav sukcese a jeho následné změny při obnově mokřadu. V rámci pětiletého výzkumu VO bylo realizováno 51 odchytových akcí (tj. o 11 více oproti původnímu plánu). Ačkoliv sběr dat probíhal dle plánu, tak naplnění dílčího cíle bylo jen částečné, jelikož avizovaná revitalizace se uskutečnila až v druhé polovině roku 2023, a tak nebylo možné vyhodnotit vliv revitalizace na hnízdicí společenstvo ptáků. Cílené vyhodnocení vlivu revitalizace, tak proběhne až v následujících letech.

3. Mapování ptáků města Brna.

Dílčí cíl navazoval na mapování ptáků ve městě Brně z let 2011 až 2016, jehož realizace probíhala ve spolupráci s jinými institucemi. Hlavním organizátorem mapování nebylo MZM. Bohužel to se projevilo i na realizaci cíle, kdy ačkoliv byly shromážděny aktuální i historické údaje a vytvořena

velká část textů, tak z důvodu zpracování dat a statistiky ze strany externího pracovníka (mimo MZM), nebyl dosažen plánovaný výsledek v podobě publikace knihy. V rámci dílčího cíle vznikl jiný výstup v podobě článku a plánovaná publikace tak byla nahrazena jinou ze stejné oblasti.

4. Studium sladkovodních ryb v povodí řeky Rio Curaray a jejich determinace při použití analýz jejich DNA.

Úkol byl splněn ve dvou dílčích etapách – sběrem materiálu v terénu (splněn dílčí výstup – publikace typu B) a následným zpracováním vzorků na DNA (spolupráce s AVČR). Tyto výsledky nemohly být zatím opublikovány z důvodu absence zahraničního spolupracovníka – vysvětlení viz Změna plánu VO pro r. 2023.

5. Výzkum hnízdní biologie koroptve polní (*Perdix perdix*).

Ačkoliv byl dílčí cíl nahlášen již v roce 2020, tak nakonec byl do koncepce VO zahrnut až v roce 2021. Výstupy publikované v roce 2020, tak byly uplatněny jako neplánované. Nicméně cíl byl nakonec splněn publikováním dvou článků. Navíc ještě jeden článek bude publikován v roce 2024, neboť se z kapacitních důvodů periodika nevešel do čísel vydaných v roce 2023.

Doplňující cíl – viz Změna plánu VO pro r. 2023:

Monitoring druhové diverzity obojživelníků a plazů v oboře Soutok.

Zakončení tříletého výzkumu (Grant LČR) s plánovaným výstupem – článek Jrec, nebo kapitola do knihy – B, byl splněn, připraven do tisku (v 1. pol. r. 2024).

6. Systematika, fylogeneze, morfologie, biologie a biogeografie (a) brouků (Coleoptera), (b) polokřídlých (Hemiptera) a (c) dvoukřídlých (Diptera) s využitím recentního i fosilního záznamu.

V letech 2021–2023 se P. Baňar zaměřil zejména na studium systematiky a morfologie afrotropických drabčíkovitých brouků (Staphylinidae). V rámci expedice do Malawi (2018) bylo nasbíráno 5 druhů rodu *Megarathrus*, z nichž 3 jsou nové pro vědu. Z tohoto materiálu byl vypracován dodatek (2021) k revidované fauně rodu *Megarathrus* Afriky. Později byly v roce 2021 sbírány dva druhy *Megarathrus* během expedice do Kamerunu. Holotyp dosud jediného známého druhu (deponován ve Field Museum, Chicago) je ztracen, a tak bude stanoven neotyp z nově nasbíraného materiálu na typové lokalitě. Děle byly během roku 2021 stu-

dovány podčeledi Paederinae a Aleocharinae z Madagaskaru. Především byl determinován rozsáhlý materiál Paederinae z vlastních sběrů z Madagaskaru a publikována práce o dvou nových druzích rodu *Astenus* a ve spolupráci s kolegy připraveno několik dalších revizních prací (rody *Paulianidia*, *Afrobum*). Studium Pselaphinae (Staphylinidae) Afrotropické oblasti započalo v roce 2022, kdy byl roztržěn rozsáhlý materiál podčeledi. Ve spolupráci s P. Hlaváčem je připravována série publikací africké fauny této skupiny, zejména v tribech Euplectini, Goniacerini a Batrisini. V druhé polovině roku 2022 byl zahájen dlouhodobý výzkumný projekt v Kamerunu, materiál vzešlý z několika expedic je postupně zpracováván. Podčeleď

Pselaphinae byla studována i v dalším roce 2023 a to zejména z lokalit na Kavkaze, ale také v rámci dlouhodobého výzkumu opadankové fauny Balkánu. Z vlastních materiálů je připravována série publikací, které naváže na dvě práce publikované v roce 2021. Souběžně s novými sběry je analyzován starý sbírkový materiál deponovaný v entomologických sbírkách MZM, který obsahuje mnoho zajímavých a odborné veřejnosti dosud skrytých exemplářů.

V rámci stejného podcíle 6a J. Kolibáč studoval především druhohorní a kenozoické fosilie nadčeledi Cleroidea a to v souvislosti s morfologickými a molekulárně genetickými analýzami recentních a subfosilních zástupců. Ačkoli těžiště práce spočívalo ve studiu obecných otázek evoluční biologie, byla během 5 let popsána řada nových taxonů v kategorii rodu a druhu. Hlavním zájmem řešitele byla koevoluce mezi opylujícím hmyzem a cykasy, resp. nově se objevujícími kvetoucími rostlinami (Magnoliophyta) (publikace 2019: nejstarší jurské fosilie čeledi Melyridae; 2020: vzácné fosilie z křídového tajmyrského jantaru, které svědčí o nástupu krytosemenných rostlin a změnách klimatu dnešní severní Sibiře). Významným projektem bylo studium vymírání zástupců Trogossitidae na ostrovech jihovýchodního Pacifiku v souvislosti s kolonizací člověkem a antropogenními změnami krajiny před přibližně 3000 lety. V té době byly Cookovy ostrovy a Společenské ostrovy osídleny endemickou faunou často prezentující ostrovní gigantismus. Studium subfosilních fragmentů odhalilo řadu subrecentně vymřelých druhů, ale také se podařilo v rámci stu-

die kalibrovat molekulární strom Cleroidea fosilními taxony a vypočítat okamžiky štěpení (split events) hlavních lineáží od triassového Velkého vymírání. V dalších projektech autor využíval pokročilé metody snímkování počítačovou tomografií (2021, 2022) a urychlovačem částic (2023) a kombinoval morfologické znaky v počítačově analyzovaných maticích recentních a fosilních taxonů. Mezi nejzajímavější objevy patří „živoucí fosilie“ *Sinomelyris* ze střednějurských jezerních usazenin severovýchodní Číny, která v téměř nezměněné formě obývá lesostepní oblasti současného Mediteránu a východní až jižní Afriky. Tato fosilie také podporuje hypotézu o jurském vzniku krytosemenných rostlin. V průběhu 5 let řešitel publikoval 7 původních prací v časopisech Q1, 2 v Q2 a 2 v Q3, převážně jako první a korespondenční autor a o výsledcích práce referoval na několika mezinárodních konferencích a prezentoval je v populárně vědeckých médiích; dílčí cíl byl splněn a počet publikací překročen. V případě plánované publikace o fosilní čeledi Parandrexidae řešitel vyhotovil popisy, tabule ilustrací (fotografie i pérovky) i úvodní kapitoly a předal materiály čínským kolegům, kteří jsou majiteli fosilií; předání do tisku závisí na nich (Geological and Palaeontological Institute CAS, Nanjing).

V roce 2022 na půdě entomologického oddělení vznikla významná monografie V. Assinga o drabčících Nové Guinee a Palearktické a Orientální oblasti. Kniha (editor J. Kolibáč) je ucelenou revizí tribu Pinophilina, která je součástí největší skupiny živočichů na Zemi (Staphylinidae). V rozsáhlé knize (420 stran, přes 1400 fotografií plus 55 map výskytu) je mimo jiné popsáno 241 nových druhů a 11 nových rodů; kromě toho ale text ustavuje více než stovku dalších taxonomických aktů a redeskribuje 480 dosud známých druhů včetně jejich klíčového zpracování a ustanovení nových druhových skupin.

Další knihou, která na Entomologickém odd. vznikla je druhé přepracované vydání Přírody České republiky: Průvodce faunou (Academia, 2019). Vedoucím početného autorského a výtvarného kolektivu (35 autorů, přes 40 ilustrátorů) a autorem/spoluautorem několika kapitol byl J. Kolibáč, na několika kapitolách se také podílel I. Malenovský. Obsáhlá kniha (468 stran) obsahuje přehled všech skupin mnohobuněčných živočichů Česka; naši přední zoologové do ní vy-

brali asi 2000 charakteristických druhů a kniha je od svého 1. vydání v roce 2007 učební pomůckou pro studenty biologie na českých a slovenských univerzitách.

6. Systematika, fylogeneze, morfologie, biologie a biogeografie (a) brouků (Coleoptera), (b) polokřídlých (Hemiptera) a (c) dvoukřídlých (Diptera) s využitím recentního i fosilního záznamu. Cíl byl v průběhu celých 5 let naplněn získáním nového materiálu polokřídlých (Hemiptera: Homoptera) pro sbírky Moravského zemského muzea, tj. terénními sběry kříšů, mer a ploštic v několika různých oblastech Česka a Slovenska bohatých na biodiverzitu. Tento materiál zahrnuje řadu taxonů dosud z těchto zemí neznámých, původních, ale vzácných, nebo naopak nově se šířících invazních druhů. Materiál je průběžně zpracováván a bude předmětem publikací i v navazujícím období. Souběžně se studiem fauny střední Evropy I. Malenovský dokončil dvě taxonomické publikace, týkající se rodů a druhů rozšířených v jižní Evropě a tropických a subtropických oblastech (redeskripcie mediteránního druhu *Bursinia genei*, zaměřená na podrobnou dokumentaci dosud neznámých morfologických a anatomických struktur u čeledi Dictyopharidae, a popis nového rodu se dvěma novými druhy čeledi Caliscelidae z ostrova Sokotra). Několik dalších taxonomických revizí bylo rozpracováno, avšak v období vymezeným koncepcí nebylo dokončeno (zpracování některých dalších taxonů kříšů ze Sokotry, revize některých taxonů čeledi Dictyopharidae ze sbírky Leopolda Melichara v MZM aj.). Většinou se jedná o dílčí projekty, které vznikly v úzké, neformální spolupráci se zahraničními odborníky a některé z nich byly v daném období zpomaleny či dočasně přerušeny v důsledku pandemie covid či války na Ukrajině. Zároveň se však podařilo navázat spolupráce další a nahradit některé původně plánované konkrétní výstupy jinými publikacemi, které zapadají do dílčího cíle (např. taxonomický a biogeografický výzkum fauny mer Bulharska). Celkový plánovaný počet publikací k dílčímu cíli tak byl dodržen.

V rámci ploštic (Hemiptera: Heteroptera) bylo v průběhu roku 2019 dokončeno vytrídění materiálu zákeřnicovitých ploštic (Heteroptera: Reduviidae) z vlastních sběrů z expedic na Madagaskar se zvláštním zřetelem k zástupcům podčeledi Emesinae, kteří byli ihned preparováni a studo-

váni (P. Baňar). Materiál obsahuje několik dosud pro vědu nepopsaných rodů a mnoho nepopsaných druhů, nicméně finální zpracování formou série plánovaných publikací komplikují podmínky v Přírodovědném muzeu v Paříži, které v současné době nepůjčuje typové exempláře a prochází celou řadou rekonstrukcí a dlouhodobých uzavírek.

V dalším roce 2020 začalo zpracování rozsáhlého materiálu z vlastních sběrů a zejména výpůjček z mezinárodních institucí (přírodovědná muzea v Londýně, Paříži, Ženevě, Basileji, Tervuren, Bruselu, Leidenu a některá další). V současné době je rozpracován popis cca 120 nových druhů z jihovýchodní Asie, který bude publikován monograficky. Průběžně byl během celého období zpracováván vlastní materiál z expedic na Madagaskar, v přípravě je popis nového rodu z čeledi Aenictopecheidae a několik nomenklatorických novinek. Také v tomto případě je výzkum v této oblasti komplikován nepřístupností sbírek Přírodovědného muzea v Paříži. Z toho důvodu se řešitel dílčího podcíle 6b (P. Baňar) soustředil na svůj druhý záměr, studium brouků z čeledi Staphylinidae; viz výše sub 6a.

6. Systematika, fylogeneze, morfologie, biologie a biogeografie (a) brouků (Coleoptera), (b) polokřídlých (Hemiptera) a (c) dvoukřídlých (Diptera) s využitím recentního i fosilního záznamu. Vzhledem k mateřské dovolené řešitelky J. Nerudové (od poloviny 2019 do poloviny 2021) byly studijní aktivity této části dílčího cíle utlumeny. Již před nástupem na mateřskou dovolenou byl determinován rozsáhlý materiál vodních larev čeledi Stratiomyidae, který byl získán během několikaletého projektu zaměřeného na výzkum vodních larev dvoukřídlých z oblasti Plitvických jezer a národního parku Krka. Průběžné výsledky výzkumu byly publikovány s chorvatskými kolegy (Ivkovič M. et al., 2020). Po návratu z mateřské se řešitelka zabývala studiem larev a pupárií tropických bráněnek (Stratiomyidae). V roce 2023 byly detailně popsány všechny druhově specifické znaky larev druhu *Prosopochrysa vitripennis* z Thajska, které byly porovnány s již známými larvami příbuzných druhů. Na tomto základě byl vypracován determinační klíč na známé larvy orientálních druhů Stratiomyinae a výsledky byly předány do tisku. Cíl byl splněn a počet publikací dodržen.

7. Ekologie a biogeografie epigeických a saproxylických bezobratlých.

Mezi lety 2019–2023 byl proveden průzkum epigeických a saproxylických bezobratlých v celkem 11 pralesovitých porostech ČR. Jednalo se o NPR Salajka v CHKO Beskydy, Jelenka v Krkonošském národním parku, NPR Hádecká planinka, NPR Boubín, NPR Ranšpurk, NPR Cahnov, NPR Býčí skála, NPR Stará a Nová řeka, NPR Praděd, NPR Karlštejn a NPR Žofínský prales. V časopise *Silva Gabreta* byly publikovány výsledky průzkumu v pralesovitém porostu Stožec-Medvědice z roku 2018 (Procházka 2020) a výsledky průzkumu zaměřeného na mapování kornatce velkého v ČR (Procházka et al. 2020). Data získaná z výzkumu v Boubínském pralesu byla využita v publikaci Busse et al. (2022) zaměřené na návrat vzácného pralesního brouka – kornatce velkého do NP Šumava a NP Bavorský les, která vyšla v časopise *Conservation Science and Practise*. Výsledky odchytu v NPR Salajka byly publikovány v časopise *Acta Carpathica Occidentalis* (Procházka 2023). Na základě výsledků odchytu v Boubínském pralesu byl připraven rukopis, který by měl v roce 2024 vyjít v časopisu *Silva Gabreta*. Výzkum byl rovněž zaměřen na vliv pařezinového hospodaření na biodiverzitu hmyzu, jehož výsledky byly publikovány v časopise *Forest Ecology and Management* (Weiss et al. 2020). Jednou ze sledovaných modelových skupin zde byli saproxylicí brouci. Na základě odchytu epigeických bezobratlých do padacích pastí byl v časopise *Journal of Environmental Management* publikován článek Košulič et al. (2021), zaměřený na vliv celoplošné přípravy půdy na společenstva epigeonu dubových porostů. Z projektu zaměřeného na disturbance ledovkou v NP Podyjí byl získán rozsáhlý materiál brouků z nárazových pastí, který se ve stanovené době podařilo determinovat. Data získaná z NP Podyjí byla využita v publikaci Fiala et al. (2020) mapující rozšíření v ČR nepůvodního kůrovce *Xylosandrus germanus*, která vyšla v časopise *Journal of Applied Entomology*. V rámci dílčího cíle 7 byly mezi lety 2019–2023 publikovány 4 články v kategorii Jimp, 2 články v kategorii Jsc a 1 v kategorii Jost. Další článek v kategorii Jsc na základě získaných dat vyjde v roce 2024. Plánované publikační cíle (4x J) tak byly naplněny.

8. Taxonomické a fylogenetické studie makromycetů s důrazem na celosvětovou biodiverzitu makro-

mycetů řádů Agaricales a Cantharellales. Práce budou založeny jak na vlastních sběrech z území České republiky i ze zahraničí, tak i na materiálu sbíraném spolupracujícími kolegy na celém světě. Součástí práce je rovněž revize dokladového materiálu uloženého v nejvýznamnějších světových herbáriích.

Dílčí úkol byl splněn. Dokonce se podařilo publikovat větší počet uplatněných článků, než bylo plánováno. Jako výsledek námi vedených projektů bylo publikováno 5 nových rodů a 42 nových druhů pro vědu; celkově bylo v rámci našich publikací uveřejněno 36 nových rodů a 345 nových druhů. Mnohé články měly velký taxonomicko-fylogenetický dosah. V publikacích jsou rovněž nové poznatky o ekologii a rozšíření hub ze studovaných skupin a rovněž byly studovány vzácné a ohrožené druhy hub. Tyto výsledky jsou výrazným příspěvkem k ochraně společenstev a přírody jako celku v Evropě i ve světě. Byla analyzována jedlost a jedovatost iránských hub a jejich potenciál pro zdraví lidí, důraz byl kladen také na oxidační účinky jednotlivých druhů.

9. Odborně zpracovat vzorky mechorostů, přitom se zaměřit na biogeografii, biodiverzitu a ekologii. Těžiště bude na území České republiky, méně materiálu bude ze zahraničí.

Plánovaný dílčí cíl byl naplněn. Vzorky mechorostů zejména z území České republiky, Slovenska byly průběžně určovány, preparovány. Nabytá data byla analyzována a poznatky byly zpřístupněny jednak formou řady publikací v recenzovaných časopisech a jednak prezentacemi a postery na konferencích (příp. seminářích) v tuzemsku i v zahraničí. V roce 2020 bohužel vzniklo zpoždění vlivem pandemie covid-19, úplná náprava, tzn. doplnění opožděných výstupů, se zdařila v roce 2022.

Poznatky nabyté při řešení tohoto cíle umožnily vznik dalších neplánovaných výstupů – odborné semináře a bryologické workshopy.

10. Studium cévnatých rostlin orientované na taxonomii, fytogeografii a nomenklaturu.

V rámci dílčího cíle byly splněny všechny vytčené úkoly zaměřené jak na taxonomicko-nomenklatorickou problematiku, tak na fytogeografický výzkum. Taxonomické studie se orientovaly na zástupce čeledí *Boraginaceae*, *Scrophulariaceae* a okrajově též *Cyperaceae*. K nejvýznamnějším výsledkům patří bezpochyby vyčlenění pro vědu no-

vého rodu *Ailuroglossum* Sutorý, jenž zahrnuje dva druhy endemické pro jižní Čínu. Popisy nových taxonů na vyšších než druhových úrovních jsou ve skupině cévnatých rostlin dnes již spíše ojedinělé. Dále bylo popsáno několik nových druhů či hybridů v rodech *Cynoglossum* a *Verbasicum*, což významně rozšiřuje znalosti o jejich světové diverzitě. Řada binomických jmen v různých rodech byla nově interpretována a typifikována, což představuje nezbytný proces k zajištění stability vědecké nomenklatury. Fytogeografické práce přinášely nové poznatky především v oblasti regionální floristiky. Ty zahraniční se nejčastěji týkaly oblasti Balkánu, kde bylo nalezeno několik druhů nových pro dané území. Byla však publikována také řada příspěvků ke květeně České republiky, nebo práce zaměřené na květeny vybraných chráněných území na Moravě a ve Slezsku.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast 5 Entomologie – Mgr. J. Nerudová, PhD. – návrat z mateřské dovolené (1. 8. 2019 – 1. 8. 2021).

Botanika – RNDr. Karel Sutorý, CSc. byl od listopadu 2021 vystřídán Mgr. V. Taraškou, oba se věnovali cévnatým rostlinám. K. Sutorý se však nadále úspěšně podílel na řešení výzkumného cíle, od listopadu 2021 formou OON.

Změna – odchod:

Mgr. J. Nerudová, PhD., 1. 8. 2019 – 1. 8. 2021, RD RNDr. Karel Sutorý, CSc., 11/2021 odchod do penze, na plnění úkolů IP DKRVO se podílel ve formě DPČ.

Změna – příchod:

Mgr. V. Taraška, od 11/2021

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 5

Kolibáč, J., Bocakova, M., Lieberr, J.K., Ramage, T., Porch, N. 2021 (online 2020): Extinct and extant Pacific Trogossitidae and the evolution of Cleroidea (Coleoptera) after the Late Triassic biotic crisis. *Zoological Journal of the Linnean Society*, 191, 846–882.

Vědecký článek v časopise 1. decilu popisuje subrecentní vymírání hmyzích taxonů s příchodem člověka na ostrovy jihozápadní Polynésie v souvislosti se změnami krajiny. Kromě toho článek modeluje fylogenezi nadčeledi Cleroidea od triassového masového vymírání a datuje na základě molekulární genetické analýzy 136 taxonů okamžiky štěpení v průběhu asi 200 milionů let a to

pomocí kalibrace fosilními daty. Kromě toho se v práci modeluje šíření druhů z Jižní Ameriky přes Tichý oceán na západ a vyslovuje např. hypotéza o kenozoických mořských prouděch apod. Práce tak spojuje morfologická, molekulárně genetická, paleontologická a také geologická a klimatická data a patří mezi průkopníky podobného komplexního přístupu k poznání. Publikace byla popularizována v článku Kolibáč, J.: Vymřelí brouci z polynéských ostrovů aneb cesta tam a zase zpátky. *Vesmír* 101 (5): 306–308.

Assing, V. 2022: Monograph of Palaearctic, Oriental, and New Guinean Pinophilina (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Acta musei moraviae, Scientiae biologicae, Supplement* vol. 107, 420 str.

Rozsáhlá kniha V. Assinga z oboru systematické entomologie přináší nové poznatky z oblasti biodiversity řádu Coleoptera a je ucelenou revizí jedné ze skupin Staphylinidae, nejrozsáhlejší čeledi živočichů na Zemi. Kniha vznikla na Entomologickém odd. MZM s podporou DKRVO. Kniha světově známého znalce ohromné čeledi Staphylinidae (asi 66 000 dosud popsaných druhů), která je nejpočetnější skupinou vícebuněčných živočichů. Na 420 stranách textu autor reviduje tribus Pinophilina zejména z oblastí uvedených v názvu, v menší míře ovšem také z dalších zoogeografických regionů – etiopského a australského. V knize je detailně popsáno, revidováno a zobrazeno 480 dosud známých druhů, navíc je popsáno dalších 241 nových, vědě dosud neznámých druhů, které jsou přiřazeny nejen k stávajícím, ale i 11 nově popsaným rodům (+ 1 rod a 4 druhy z Afriky a Nové Kaledonie). Dále autor ustanovil více než 100 nových kombinací, desítky nových synonym a dalších taxonomických aktů, včetně ustanovení druhových a rodových skupin.

Text je doplněn více než 1400 mikrofotografiemi diagnostických znaků (např. kopulačních orgánů, terminálních segmentů) a makrofotografiemi všech pojednávaných druhů. To vše na desítkách celostránkových barevných tabulí. Ke každému druhu jsou uvedeny podrobné morfologické popisy, seznamy lokalit, rozšíření, variabilita a reference. Navíc text doplňuje 55 detailních map, na kterých je přesně znázorněno rozšíření všech druhů.

Knihu doplňují diagnostické klíče ke všem taxonům, tj. od rodových skupin až po druhy. Samo-

zřejmostí je obsáhlý rejstřík všech jmen rodů a druhů, a to včetně synonym, a jejich paginace. Kniha je mimořádným počinem na poli systematické zoologie, resp. entomologie, ale také ekologie a biogeografie. Je příspěvkem k poznání diversity v citlivých tropických a subtropických oblastech, které se potýkají s hrozbou vypalování lesů a znehodnocování původních biotopů i celých ekosystémů. V tomto smyslu autor zachycuje na základě sbírkových fondů světových muzeí i moderních sběrů mizející faunu ohrožené přírody především ohromného území Asie od Blízkého východu po východní Asii a přilehlé oblasti Indonésie a Nové Guineje.

Na knize spolupracoval Jiří Kolibáč, vědecký pracovník a vedoucí entomologického odd. MZM, a to jako odborný editor a také jako tvůrce layoutu celé knihy.

Antonín V., Hosaka K. & Kolařík M. (2022): Taxonomy and phylogeny of *Paramarasmius* gen. nov. and *Paramarasmius mesosporus*, a worldwide distributed fungus with a strict ecological niche. – *Plant Biosystems* 157(2): 286–293.

<https://doi.org/10.1080/11263504.2022.2100503>
V článku je vymezen nový rod *Paramarasmius*, který je hospodářsky a ekologicky významných rodem v celosvětovém hledisku. Jeho typový druh, *P. palmivorus*, je nejvýznamnějším parazitem vůbec při klíčení kosových ořechů a ekonomicky velice významným primárním parazitem palmy olejné. Fylogenetické odlišnosti tohoto rodu od příbuzných marasmioidních hub mohou vést k novým poznatkům v boji proti této infekci. Dalším druhem tohoto rodu je *P. mesosporus*, který je celosvětově důležitým indikačním druhem pobřežních dun několika kontinentů.

Antonín V., Borovička J., Holec J., Piltaver A. & Kolařík M. (2019): Taxonomic update of *Clitocybula* sensu lato with a new generic classification. – *Fungal Biology* 123(6): 431–447.

<https://doi.org/10.1016/j.funbio.2019.03.004>
Publikované výsledky jsou důležitým příspěvkem k členění složité čeledi Porothelaceae a k poznání fylogenie lupenatých hub vůbec; přičemž rody *Leucoinocybe* a *Lignomphalia* jsou popsány jako nové pro vědu. V článku je řešena taxonomie a fylogenie hydropoidního kladu hub v Evropě s ohledem i na mimoevropské druhy. Zkoumané rody *Clitocybula* s. l., *Megacollybia*, *Leucoinocybe*, *Hydropus*, *Trogia*, *Gerronema*, *Porotheleum* a *Lig-*

nomphalia zahrnují větší množství vzácných a ochranářsky důležitých druhů.

Černý, M., Rymešová, D., Šálek, M., 2020. Habitat scarcity forms an ecological trap for the grey partridge (*Perdix perdix*) within a central European agricultural landscape. *European Journal of Wildlife Research* 66, 83.

<https://doi.org/10.1007/s10344-020-01422-w>
Příspěvek se věnuje koroptvi polní, která je deštníkovým druhem pro ostatní živočichy vyskytující se v polní krajině. Obecně je zemědělská plocha z hlediska biodiverzity nejohroženějším biotopem ČR. Příspěvek, tak pomáhá k poznání problémů a na základě výsledků lze doporučit ochranná opatření pro zlepšení biodiverzity. Publikace je významná nejen z hlediska životního prostředí, ale i pro následné výzkumné aktivity. Na článek tak bude navázáno i v dalších výzkumech v rámci VO.

Šebela, M., Prouza A. (2021): Za rybami Amazonie. MZM Brno, 248 s.

K uvedené knize byl zpracován hodinový videodokument *Za rybami Amazonie* a dále soubor originálních zvukových nahrávek z prošetřovaných lokalit (hlášeno ve výsledcích VO jako 2 audiovizuální díla). Jedná se tedy o netradiční komplexní zpracování jednoho projektu.

A. Název oblasti: oblast č. 6 Člověk a jeho kultura v prostoru a čase

B. Zhodnocení naplnění dílčího cíle koncepce pro oblast č. 6

1. Zpracovat vybrané aspekty vývoje člověka a jeho kultury na Moravě od paleolitu do raného novověku v kontextu změn přírodního prostředí.

V průběhu 5 let se dařilo naplňovat definovaný dílčí cíl, a to jak evaluací starších sbírkových fondů MZM, tak i získáváním a zpracováním fondů nových. Obsahová náplň dílčího cíle se průběžně vyvíjela, protože četné nové archeologické a paleontologické objevy, učiněné v průběhu řešení IP DKRVO přinesly nové otázky a výzvy, které bylo potřeba řešit, takže téma je do jisté míry stále otevřené. Na druhou stranu nám umožňuje navázat na stanovený směr výzkumu i v následujících letech. Celkově se podařilo uplatnit všechny definované výstupy s výjimkou jedné monografie plánované na rok 2023, která vyjde v první třetině roku 2024. Publikační produkce byla dokonce mnohem vyšší, což se projevilo velkým počtem neplánovaných uplatněných výstupů.

Plnění dílčího cíle bylo negativně ovlivněno oslabením řešitelského týmu, a to zejména pro kontrolovatelný cíl 1.3; dva pracovníci odešli a jedna členka řešitelského týmu odešla ve druhé polovině řešení na mateřskou dovolenou. Nicméně klíčové výstupy se i v této oblasti podařilo splnit a zbývající výstupy byly nahrazeny výstupy z jiných specializací, kde nové poznatky a výstupy ze spoluprací přinesly na začátku neplánované výsledky, které bylo možné touto cestou zhodnotit.

Druhým negativním faktorem, který se podařilo ve finále překonat, bylo zpoždování výstupů z důvodů pozdního dodání externích posudků. Tento faktor, který lze ze strany MZM jen obtížně ovlivnit, byl brán v potaz v přípravě nové pětiletky.

C. Změny ve složení týmů zajišťujícího oblast č. 6
Změna – příchod:

A. Bedáňová (dříve Čerevková), nástup do MZM 1/2020

H. Čižmářová, nástup do MZM 7/2020

K. Bergerová, nástup do MZM 7/2020

D. Hons, nástup do MZM 4/2023, zástup za RD

Změna – odchod:

A. Humpolová, 12/2019 odchod do penze

Z. Hájek, 12/2019 odchod do penze

A. Bedáňová (dříve Čerevková), 4/2023 odchod na RD

K. Bergerová, 7/2021 – 9/2023 RD

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti č. 6

Oliva, M.: Těžba a rituál, paměť a transformace. Uzavírky šachet a obětiny z doby bronzové v Krumlovském lese. 2019 MZM Brno. ISBN: 978-80-7028-524-4.

Monografické zpracování jednoho z největších objevů posledních desetiletí evropského významu. Detailní popis nalezených důlních situací od mezolitu do doby železné představuje důležitý pramen pro pochopení ekonomického ale i společenského vývoje pravěkých populací na Moravě v širším evropském kontextu. Informace jsou srozumitelné i pro širokou laickou veřejnost, která si tak může budovat povědomí o historii okolní krajiny.

Knihy Uherské Hradiště-Sady. 500 let křesťanství v Evropě II. Archeologické vyhodnocení pohřebiště. 2022 MZM Brno. ISBN: 978-80-7028-585-5. Monografické zpracování jednoho z nejdůležitějších archeologických pramenů, vážících se ke slo-

vanskému osídlení Moravy. Jedná se o společensky velice protěžované téma, které je dlouhodobě řešeno i pracovištěm MZM. Pramen je tedy důležitý jak pro odbornou tak i laickou veřejnost.

1x B. La Tene Glass Ornaments in Moravia / Skleněné šperky doby laténské na Moravě. 2022 MZM Brno. ISBN: 978-80-7028-578-7.

Fenomén Keltů a jejich kultury je společensky stále aktuální a zpracování pro Kelty charakteristického archeologického fondu nejenom ze sbírek MZM je obecně přínosné a lze očekávat, že v budoucnu se publikace stane důležitým pramenem výzkumu minimálně v evropském měřítku.

Z. Nerudová 2022: Po stopách nejstaršího osídlení Brna. 2022 MZM Brno. ISBN: 978-807028-581-7.

Publikace zhodnocuje výsledky práce MZM na poli výzkumu paleolitu v intravilánu Brna. Je zaměřena spíše na veřejnost, které může poskytnout zajímavé informace o mnohdy již neexistujících kvarterních situacích v Brně, ale určitě bude sloužit i jako cenný zdroj informací odborné komunitě, protože mnohé publikované informace jsou archivního charakteru a nebyly dosud zveřejněny.

Petr Kostrhun – Petr Modlitba – Oldřich Neužil – Barbora Půtová – Eva Vaničková 2023: Katalog k výstavě Když Brnem táhli mamuti. Galerie Zdeňka Buriana. 2023 MZM Brno. ISBN: 978-80-7028-592-3.

Moderní publikace o společensky protežovaném tématu - rekonstrukci paleolitického života na obzorech a skicách slavného umělce Zdeňka Buriana. Složení autorského týmu zaručuje odbornou úroveň informací, které přinášejí nejen neotřelý pohled na tohoto slavného umělce, ale zasazuje ho i do širšího kontextu.

Salaš, Milan a kol. Návrší Cezavy u Blučiny v mladší době bronzové: nadkomunitní areál s obětními rituály na Jižní Moravě. 2023 MZM Brno. ISBN 978-80-7028-595-4.

Monografické zpracování dlouholetých výzkumů MZM na této jedinečné lokalitě. Publikací byly zhodnoceny nejenom archeologické, ale i antropologické a zooarcheologické prameny. Interpretací potenciál nálezů a nálezových situací je umocněn efektivním využitím přírodovědných a technických analýz, které řadí monografii k ukázkovým příkladům interdisciplinárního výzkumu.

Nejstarší šperky a ozdoby těla, Pylon Anthropos, MZM, Brno 19. 8. 2022 – 2. 4. 2023. Detailní cha-

rakteristika v kapitole 4.1 Spolupráce s uživateli výsledků

Když Brnem táhli mamuti – Galerie Zdeňka Buriana, Pávilon Anthropos, Brno 21. 6. 2023 – 31. 12. 2024 (neplánovaný výstup)

Detailní charakteristika v kapitole 4.1 Spolupráce s uživateli výsledků

5.2 Shrnutí plnění oblastí jako celku v letech 2019–2023

Jak už bylo napsáno v úvodu Závěrečné zprávy o plnění cílů Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (Moravské zemské muzeum) na léta 2019–2023 (MK000094862), Moravské zemské muzeum plnilo koncepci v šesti naplánovaných oblastech, které byly definovány 28 dílčími cíli, průběžně řešenými po celou dobu platnosti Dlouhodobé koncepce. Celkově bylo naplánováno 378 výstupů, z nichž se podařilo uplatnit 368 výstupů. Neuplatněno zůstává celkem 10 výstupů (9xJ a 1xB). Současně s podporou IP DKRVO bylo uplatněno 130 výstupů neplánovaných. Většina neuplatněných výstupů byla zdržena recenzním řízením (v některých oborech se projevuje nedostatek recenzentů a dochází ke zdržení vydání jednotlivých studií), přetlakem studií určených k publikování (tak došlo k přesunu vydání studií do pozdějších čísel periodik). Všechny studie budou uplatněny do konce roku

2024. V případě jediné neuplatněné monografie předpokládáme její vydání nejpozději v květnu 2024. Vydání bylo pozdrženo zejména nejednoznačnou analýzou pomocí radiokarbonové metody datování C 14, kterou jsme museli opakovat v několika zahraničních laboratořích, abychom potvrdili původní výsledky.

Práce na vědecko-výzkumných úkolech spojených s řešením dílčích cílů byla v průběhu plnění narušena některými vnějšími vlivy, zejména epidemií Covid 19 a také zrušením spolupráce s ruskými výzkumníky po vypuknutí rusko-ukrajinského konfliktu. V plnění koncepce se tato skutečnost projevila zejména v roce 2021, kdy v MZM bylo neuplatněno 64 plánovaných výstupů. Řešitelé IP DRKVO byli na omezení nuceni reagovat částečnou změnou témat výstupů, která ovšem stále vycházela z naplánovaných dílčích a kontrolovatelných cílů. Skluz v plnění plánovaných výstupů byl rovněž řešen kontrolou ze strany nově zřízeného oddělení vědy a výzkumu.

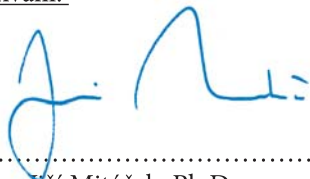
Celkově je možné konstatovat, že jednotlivé dílčí cíle byly splněny. A vzhledem k tomu, že nová koncepce IP DKRVO 2024–2028 plynule navazuje na právě ukončenou koncepci, plně využijeme uplatněné publikační a výstupové, ale i nastavené vědecko-výzkumné metody a postupy v další práci.

Zpracovali:

Mgr. Marek Junek, Ph.D., koordinátor IP DKRVO, 533 435 207, mj unek@mzm. cz

Veronika Exlová, administrátor IP DKRVO, 533 435 211, vexl ova@mzm. cz

Schválil:

Mgr. Jirí Mitáček, Ph.D.
generální ředitel Moravského zemského muzea
533 435 201, jmitacek@mzm.cz

Datum: 12. 3. 2024

Rok uplatnění výsledku (R09)	Druh/podruh výsledku – kód (R05 atd.)	Typ výsledku (aplikční/publikační)	číslo oblasti	Rok, na který byl výsledek plánován	Tvůrci výsledku (A02, A03)	Název výsledku v původním jazyce (R06)	Web odkaz na výsledek (existuje-li) R86 nebo důvod jeho neuvedení	Povinné specifické údaje o výsledku (viz struktura přílohy č. 1 Průběžné zprávy)	Stanoviško RMKPV
2023	Jsc	Publikační	3	2021	Jana Poláková – Lenka Waschková Čísařová	The Maintenance and Transmission of Memory through Media: A Murder in Broadside Ballads, News Periodicals, and Oral Tradition	https://pdfs.semanticscholar.org/909e/a0885a794f9cd0d3893211f053e58d04a06f.pdf	1. ISSN 1213-2144 (print), 2336-4394 (online) 2. Bohemica litteraria 3. roč. 26 4. č. 1 5. 133–152	
2023	Jost	Publikační	3	2023	Věra Colledani, Josef Šuba	Zavádka na Hanáckém Slovácku	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN 0862-1209 2. Folia ethnographica 3. roč. 57 4. 2 5. 77–94	
2023	Jost	Publikační	2	2022	Barbora Orságová	JOSEF HEŘMAN AGAPIT GALLAŠ: NOVÉ POZNATKY KE GRAFICKÉMU ODKAZU OSOBNOSTI	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN 0862-1209 (print) 2. Folia ethnographica 3. roč. 57 4. 2 5. 119–131	
2023	Jsc	Publikační	3	2023	Růžena Gregorová	Isolated fish scales (Teleostei) from the Tertiary sediments of the Central Paratethys (Czech Republic, Slovakia)	http://scigo.aci.tam.cz/en/isolated-fish-scales-teleostei-from-the-paleogene-and-neogene-sediments-of-the-central-paratethys-czech-republic-slovak-republic/	1. ISSN: 1211-8796 2. Acta Musei Moraviae Scientiae geologicae 3. 108 4. 2 5. 283–308	
2023	Jimp	Publikační	4	2023	Gabriela, Calábková, Jakub Březina, Vojtěch Nosek, Daniel Madzia	Synapsid tracks with skin impressions illuminate the terrestrial tetrapod diversity in the earliest Permian of equatorial Pangaea	https://www.nature.com/articles/s41598-023-27939-z	1. ISSN: 2045-2322 2. Scientific Reports 3. 13 4. 1 5. 1–13	
2023	Jsc	Publikační	4	N	Gabriela Calábková, Boris Ekrt, Sebastian Voigt	Early Permian diadectomorph tetrapod footprints from the Bromacker locality (Thuringia, Germany) in the National Museum Prague	http://fi.nm.cz/clanek/early-permian-diadectomorph-tetrapod-footprints-from-the-bromacker-locality-thuringia-germany-in-the-national-museum-prague/	1. ISSN: 2533-4050 2. Fossil Imprint 3. 79 4. 1 5. 1–8	

2023	Jost	Publikační	4	Z	Víšková Eva, Houzar Stanislav, Toman Jiří	Supergenní Pb-As-P minerály oxidáční zóny u Kvasetic v havlíkbrodském revíru	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. 1213-0710 2. Mineral – Svět nerostů a drahých kamenů 3. 31 4. 4 5. 317–322	
2023	Jost	Publikační	4	Z	Toman Jiří, Hrazdil Vladimír, Welsler Petr, Malek Ondřej	Nové mineralogické nálezy z historické lokality Janovice u Nového Jičína	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. 1213-0710 2. Mineral – Svět nerostů a drahých kamenů 3. 31 4. 3 5. 219–226	
2023	Jimp	Publikační	4	Z	Novák Milan, Toman Jiří, Skoda Radek, Šikola Drahoš, Mazuch Jiří	Review of zeolite mineralizations from the high-grade metamorphosed Strážek Unit, Moldanubian Zone, Czech Republic	http://www.igeosci.org/detail/igeosci.37/0/abstract/	1. 1802-6222 2. Journal of Geosciences 3. 68 4. 2 5. 111–138	
2023	Jimp	Publikační	4	2023	Hřeslová Pavla, Houzar Stanislav, Buriánek David, Všiánský Dalibor, Szczerba Marek, Ciesielska Zuzanna, Štelc Jindřich, Nehyba Slavomír	Chromium-rich illite/smectite in the basal Balinka Conglomerate of the Upper Carboniferous-Permian Boskovice Basin (Bohemian Massif)	https://geojournals.pgi.gov.pl/asp/article/view/33694/24710/	1. 0208-9068 2. Annales Societatis Geologorum Poloniae 3. 93 4. 2 5. 195–210	
2023	Jsc	Publikační	4	2023	Houzar Stanislav, Sejkora Jiří, Malíková Radana	Mineralogie masivního serpentinitu a klinochloru z dolomitických mramorů moldanubika na západní Moravě (Český masív)	http://sejgeo.actamm.cz/cs/mineralogie-masivního-serpentinu-a-klinochloru-z-dolomitických-mramoru-moldanubika-na-zapadni-morave-cesky-masiv/	1. 1211-8796 (tištěná verze), 2571-4686 (online) 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae geologicae 3. 108 4. 1 5. 57–78	
2023	Jost	Publikační	4	Z	Houzar Stanislav	Forsterit-serpentinový mramor s klinohumitem a spinelem u Chotěboře (moldanubikum; Český masív); příklad retrogradní metamorfózy dolomitického mramoru	http://www.bullmineral.cz/paper/download/323/fulltext	1. 2570-7337 (tištěná verze), 2570-7345 (online) 2. Bulletin Mineralogie Petrologie 3. 31 4. 1 5. 10–17	
2023	Jost	Publikační	4	Z	Houzar Stanislav, Malý Karel	Mramory Českomoravské vrchoviny jako zdroj surovin pro historické stavby; přehled lokalit a metodika	https://actarumnaturalium.cz/2021-05/	1. 1801-5972 (tištěná verze), 2336-7113 (online) 2. Acta rerum naturalium 3. 26	

2023	B	Publikační			Milán Salaš a kol.	Návšň Cezavy u Blučiny v mladší době bronzové. Nadkomunitní areál s obětními rituály na jižní Moravě.	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	3. 9 (2021, vyšlo 2023) 4. 1 5. 27-44	
2023	C	Publikační	6	2023	Lázničková-Galetová, M., Germonpré M., Bauer C. C.	Évidence de manipulation humaine des os de Canidae dans les sites gravettiens (Dolní Věstonice I et Předměstí I, Moravie, République tchèque)	https://books.openedition.org/ehis/17143	1. ISBN: 978-80-7028-595-4 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 734 5. –	
2023	C	Publikační	6	2023	Germonpré, M., M., Lázničková-Galetová, M. V. Sablin and H. Bocherens	The Advantages of Owning a Palaeolithic Dog.	https://www.archaeopress.com/Archaeopress/ASP/missingPageHandler.asp?404 ; https://archaeopress.com/443/Archaeopress/Products/9781803273549	1. ISBN: 9781803273549 2. Dogs, Past and Present. An Interdisciplinary perspective 3. Archaeopress Publishing Ltd 4. Oxford, UK 5. 63-71	
2023	C	Publikační	6	2022	Tvrď, Zdeněk – Sázalová, Sandra – Dobíšiková, Mlhuše – Kala, Jiří – Živný, Michal	Lidské kosterní pozůstatky z Modřic	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-86399-80-5 2. Nekropole halštatské kultury Modřice 2: Hroby z trati Šádky a Rybníky (svazek II.) 3. Brno 4. Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 5. 5-22	
2023	Jimp	Publikační	6	2023	Vaňátková, Kateřina – Vymazalová, Kateřina – Vargová, Lenka – Tvrď, Zdeněk – Erné, Michal – Pěnička, Robin	Occurrence of calcaneal spurs on skeletal remains of historical populations in the context of footwear development	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0003-5548 2. Anthropologischer Anzeiger. Journal of Biological and Clinical Anthropology 3. 80 4. 3 5. 295-305	
2023	Jsc	Publikační	6	2020	Williams, Frank L'Engle - Tvrď, Zdeněk – Parma, David	Craniofacial pathologies in an early adolescent from the Funnel Beaker site of Modřice, Czechia.	https://czasopisma.uni.lodz.pl/ar/article/view/15854/16905	1. ISSN: 1898-6773 2. Anthropological Review 3. 86 4. 1 5. 1-15	

2023	Jimp	Publikační	6	2019	Petr Kostrhun	JAN JELÍNEK'S ROMANIA, 1974	http://puvodni.mzm.cz/Anthropologie/article.php?ID=2405	1. ISSN: 0323-1119, 2570-9127 (on line) 2. Anthropologie. International Journal of Human Diversity and Evolution 3. LXI 4. 3 5. 343–349
2023	Ekrit	Apilikační	6	N	Petr Kostrhun – Petr Modlitba – Oldřich Neužil – Barbora Půtová – Eva Vaničková	Když Bmem táhli mamuti. Galerie Zdenka Buriana	https://www.mzm.cz/kdyz-bmem-tahli-mamuti-galerie-zdenka-buriana	1. Brno, Pavilion Anthropos MZM 2. 21. 6. 2023 – 31. 12. 2024 3. 9021 (násvětnost 21. 6. – 9. 11. 2023) 4. 1 5. ISBN: 978–80–7028–592-3
2023	B	Publikační	6	2023	Petr Kostrhun – Petr Modlitba – Oldřich Neužil – Barbora Půtová – Eva Vaničková	Když Bmem táhli mamuti. Galerie Zdenka Buriana	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978–80–7028–592-3 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 384 5. –
2023	C	Publikační	6	N	Petr Kostrhun	UČITELSKÁ VĚDA – POČÁTKY ARCHEOLOGIE NA MORAVĚ	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-86935-62-1 2. Učitelé a archeologie 3. Praha 4. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského 5. 25–46
2023	C	Publikační	6	2021	Martin Oliva – Petr Kostrhun	NATIONAL SOCIALIST ARCHAEOLOGY IN BOHEMIA, MORAVIA, AND SLOVAKIA	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-3-031-28023-8 2. National – Socialist Archaeology in Europe and its Legacies 3. Amsterdam 4. Springer 5. 99–126
2023	Ekrit	Apilikační	6	2021	Vlas Vít, Macurová Zuzana	Umění knihtisku a bratská tiskárna v Kralicích	https://www.mzm.cz/umeni-knihitisku-a-bratska-tiskarna-v-kralicich	1. Moravské zemské muzeum, Památník bible kralické, Kralice nad Oslavou 2. 16. 9. 2023 – 31. 12. 2025 3. 1671 4. 1 5. ISBN: 978-80-7028-586-2
2023	Jost	Publikační	1	2023	Junek Marek	Vznik Československé společnosti v roce 1946	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0323-0570 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae Sociales 3. 108

2023	B	Publikační				Vedra Dana	Mesmeři. Příběh jedné společnosti na Moravě.	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	4. 2 5. 181–186 1. ISBN: 978-80-7028-591-6 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 102 5. –
2023	Jost	Publikační	1	2023	Vedra Dana	OBCE URČENÉ K ZÁNIKU. Nucené vnitřní migrace v důsledku rozšiřování vojenských cvičišť v českých zemích s důrazem na Moravu v letech 1940–1950. Stav dosavadního bádání	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN 2336-1387 2. Sborník archivu bezpečnostních složek 20/2022 3. Praha 4. Archiv bezpečnostních složek; Ústav pro studium totalitních režimů 5. 13–50	
2023	Jost	Publikační	1	2019	Jirí Mítáček	Několik poznámek k založení a následné roli královských měst Uherské Hradiště a Uherský Brod na východní Moravě	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0583-5569 2. Slovácko 3. LXVI 4. – 5. 255–276	
2023	C	Publikační	1	N	Břečka Jan	Židlochovice v zahraničním odboji (1939-1945)	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-11-03833-5 2. Židlochovice – dějiny slunečného města 3. Židlochovice 4. Městský úřad Židlochovice 5. 374–385	
2023	Jost	Publikační	1	2021	Břečka Jan	Z T obruku do uniformy SNB	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-88145-55-4, ISSN: 0449-0436 2. Vlastivědný časopis Jižní Morava 3. 61 4. 58 5. 194–201	
2023	Jost	Publikační	1	2023	Břečka Jan – Lexa Lukáš	Od památníku k rozhledně – trnitá cesta pomníku osvobození v Křepicích	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-88145-62-2, ISSN: 0449-1436 2. Vlastivědný časopis Jižní Morava 3. 62 4. 58 5. 70–89	
2023	Jost	Publikační	3	2023	Veronika Valentová	Inszenace podle scénářů Federica Felliniho v	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0323-0570 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae Socialis	

2023	Jost	Publikační				Jaroslav Blecha	moravských a slezských divadlech	politice vydavatele	3. CVIII 4.1 5. 83–95
2023	Jost	Publikační	3	2023		Loutky řezbářů Adámků ve sbírce Moravského zemského muzea	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0323-0570 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae Sociales 3. CVIII 4.2 5. 147–168	
2023	Jost	Publikační	3	2023		Petra Pichlová	Život a dílo Boženy Komárkové v zrcadle fondu Moravského zemského muzea	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0323-0570 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales 3. CVIII 4.2 5. 187–225
2023	Jost	Publikační	3	2023		Tomáš Prokůpek	Bohumil Markalous a obrázkový seriál	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0323-0570 2. Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales 3. CVIII 4.2 5. 169–179
2023	Jsc	Publikační	3	2020		Ondřej Pivoda	Hans Bruckmüller: Mahlerův současník a osobnost německého hudebního života na Moravě	https://journals.phil.muni.cz/musicologia-brunensia/issue/view/231Z	1. ISSN: periodika: 1212-0391 (print), 2336-436X (online) 2. Musicologica Brunensia 3. 57 4.2 5. 29-51
2023	B	Publikační	3	2019		Jiří Zahradka	Osud a Výlety paně Broučkovy Opery Janáčkových naději a zklamání. Fate & The Excursions of Mr. Brouček Janáček's operas of hope and disappointment.	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-275-1789-3 (Host), 978-80-7028-593-0 (MZM) 2. Brno 3. Host, Moravské zemské muzeum 4. 502 5. –
2023	Jsc	Publikační	3	2022		Jochmanová Andrea	Archive of costume designer Inez Tuschnerová.	https://journals.phil.muni.cz/theatralia/article/view/351Z7	1. ISSN: 1803-845X 2. Theatralia 3. 26 4.1 5. 138–151
2023	Jost	Publikační	3	23		Jochmanová Andrea	HERECTVÍ V RODU * OD	jde o publikační výsledek, který nelze	1. ISSN: 0323-0570

2023	Jump	Publikační			Vladimir M. Gnezdilov, Igor Malenovský	First record of the planthopper tribe Adenissini (Hemiptera: Caliscelidae) from Socotra Island, with description of a new genus and two new species	https://doi.org/10.5852/ijt.2023.888.2207	zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	2. Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales 3. CVIII 4. 1 5. 67–82 1. ISSN: 2118-9773 2. European Journal of Taxonomy 3. 888 4. neuvedeno 5. 46–63
2023	Jsc	Publikační	5	2023	Monika Pramatarova, Igor Malenovský, Ilija Gjonov	Psyllids (Hemiptera: Psylloidea) in the entomological collection of the National Museum of Natural History, Bulgarian Academy of Sciences	https://doi.org/10.48027/hmb.45.102	2. Historica naturalis bulgarica 3. 45 4. 10 5. 261–269	
2023	Jump	Publikační	5	2023	Řepka, Radomír – Taraska, Vojtěch	Typification of three Carex nothospecies names dedicated to Czech botanists by J. Podpěra	https://phytotaxa.mapress.com/pt/article/view/phytotaxa.618.2.6	1. ISSN on line 1179-3163 2. Phytotaxa 3. 618 4. 2 5. 172–180	
2023	Jsc	Publikační	5	2023	Dudáš, Matej – Eliáš, Pavol Jr. – Hrivnák, Richard – Jarolímek, Ivan – Király, Angéla – Király, Gergely – Kobiv, Yurii – Kofárová, Nikola – Slabejová, Denisa – Taraska, Vojtěch	New floristic records from Central Europe 11 (reports 149–163)	https://www.upis.sk/pracoviska/botanicka-zahradka/odborne-aktivity/thaiszia-2/volume-33-2023-contents/	1. ISSN: 1210-0420 2. Thaiszia – Journal of Botany 3. 33 4. 1 5. 93–104	
2023	Jost	Publikační	5	2023	Trávníček, Bohumil – Taraska, Vojtěch – Hroneš, Michal	Nasturtium officinale	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 1211-5258 2. Zprávy České botanické společnosti 3. 58 4. 1 5. 103–104	
2023	Jost	Publikační	5	2023	Miroslav Šebela	Betlémské želvy	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0042-4544 2. Vesmír 3. 9/2023 4. –	

2023	Jost	Publikační		2021	Černý M. & Ryměšová D.	Koroptev mezi mlýnskými kameny	https://bigfiles.birdlife.cz/PS/PS_2023_04.pdf	5. 512–515 1. ISSN: 1801-7525 2. Pračí svět 3. 30 4. 4/2023 5. 20–21
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Kolibáč, J., Rosová, K., Pražák, J.S., Hammel, J.U., Prokop, J.	The first larva of the cucujiform superfamily Cleroidea from the Mesozoic and its ecological implications (Coleoptera).	https://doi.org/10.3897/asp.81.e98418	1. ISSN: 1863-7221 (print), 1864-8312 (online) 2. Arthropod Systematics & Phylogeny 3. 81 4. neuvádí se 5. 289–301
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Kolibáč, J.	A new species of the rare monotypic genus <i>Cyrtinoclerus</i> Chapin from Borneo, with notes on <i>Meprinogenus</i> Kolibáč (Coleoptera: Thanerocleridae)	https://doi.org/10.11646/zootaxa.5271.3.9	1. ISSN: periodika: 1175-5326 (print), 1175-5334 (online) 2. Zootaxa 3. 5271 4. 3 5. 569–578
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Hana Ševčíková, Ekaterina F. Malysheva, Vladimír Antonín, Jan Borovička, Francesco Dovana, Giuliano Ferrisín, Guillaume Eyssartier, Django Grootmyers, Jacob Helimann-Clausen, Jacob Kalichman, Oğuzhan Kaygusuz, Renée Lebeuf, Guillermo Muñoz González, Andrew Minnis, Stephen D. Russell, Irja Saar, Ida 6 Broman-Nielsen, Tobias Guldberg Froslev, Alfredo Justo	Holarctic Species in the <i>Pluteus</i> podospileus Clade. Six New Species Described and Old Names Reassessed	https://www.mdpi.com/2309-608X/9/9/898	1. ISSN: 2309-608X 2. Journal of Fungi 3. 9 4. – 5. 1–55 (číslo článku 898)
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Adam Polhorský, Alfredo Justo, Dana Szabóová, Zuzana Konyariková, Bálint Dima, Hana Ševčíková	<i>Pluteus flammans</i> , a new brightly coloured species in <i>Pluteus</i> sect. <i>Celluloderma</i> (Pluteaceae) from Central Europe	https://www.biotaxa.org/Phytotaxa/article/view/phytotaxa.598.L15	1. ISSN: 1179-3155 2. Phytotaxa 3. 598 4. 1 5. 69–79

2023	Jost	Publikační		2023	Hana Ševčíková	Nález vzácné destiče okrouhlé – Gyromitra parma – v Moravském krasu a její rozšíření v České republice	http://www.czechmycology.org/mykologicka-listy-content.php?v.154	1. ISSN: 1213-5887 2. Mykologické listy 3. – 4. 154 5. 24–33	
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Antonin V., Duriška O., Jančovičová S., Kudláček T., Para R., Ševčíková H., Tomsůvský M.	Two new European species of <i>Melanoleuca</i> (Fungi, Agaricales) with comments on the <i>M. graminicola</i> group	https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14772000.2023.2218375?needAccess=true	1. ISSN: 1477-2000 2. Systematics and Biodiversity 3. 21 4. 1 5. 1–25 (číslo článku 2218375)	
2023	Jimp	Publikační	5	2023	Senanayake Indumil C., Rossi Walter, Leonardi Marco, Weir Alex, McHugh Mark, Rajeshkumar Kunhiraman C., Verma Rajnish K., Karunarathna Samantha C., Tibpromma Saowaluck, Ashtekar Nikhil, Ashtamoorthy Sreejith K., Raveendran Sanjay, Kour Gurmeet, Singh Aishwarya, De la Pena-Lastra Saúl, Mateos Antonio, Kolářik Miroslav, Antonin Vladimír, Ševčíková Hana, Esteve-Raventós Fernando, Larsson Ellen, Pancorbo Fermín, Moreno Gabriel, Altés Alberto, Turégano Yolanda, Du Tian-Ye, Lu Li, Li Qi-Rui, Kang Ji-Chuan, Gunaseelan Sugantha, Kezo Kezhocuyi, Kaliyaperumal Malarvizhi, Fu Jizhen, Samarakoon Milan C.,	Fungal diversity notes 1611–1716: taxonomic and phylogenetic contributions on fungal genera and species emphasis in south China	https://doi.org/10.1007/s13225-023-00523-6	1. ISSN: 1878-9129 2. Fungal Diversity 3. 122 4. 1 5. 161–403	

2023	Jimp	Publikační					<p>Vinodhini, Gomdola Deecksha, Rathnayaka Achala R., Dissanayake Asha J., Suwannarach Nakarin, Hongsanan Sinang, Maharachchikumbura Sajeewa S. N., Dissanayake Lakmali S., Wijayawardene Nalin N., Phookamsak Rungtiwa, Lumyong Saisamorn, Gareth Jones E. B., Yapa Neelamante, Wanasinghe Dhanushka N., Xie Ning, Doilom Mingkwai, Manawasinghe Ishara S., Liu Jian-Kui, Zhao Qi, Xu Biao, Hyde Kevin D., Song Jiage</p>	<p>https://doi.org/10.11646/zootaxa.5351.5.4</p>		<p>1. ISSN: 1175-5334 (online) 1175-5326 (print) 2. Zootaxa 3. 5351 4. 5 5. 559–570</p>	
2023	C	Publikační	5	2019		<p>Leonidas-Romanos Davranoglou, Petr Bahař, George Kakiopoulos, Attila Balázs, Dimitrios N. Avtzis & Peter Hlaváč</p>	<p>Three new species of Afropselaphus Jeannel, 1950 (Staphylinidae: Pselaphinae) from Greece and a redescription of Pselaphogenus treskanus (Karaman, 1940)</p>	<p>jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele</p>	<p>1. ISBN 978-80-11-03833-5 2. ŽIDLOCHOVICE. Dějiny slunečního města 3. Židlochovice 4. Město Židlochovice 5. 317–349</p>		
2023	Jimp	Publikační	3	Z		<p>Gabriela Calábková, Daniel Madzia, Vojtěch Nosek, Martin Ivanov</p>	<p>Tracking 'transitional' diadectomorphs in the earliest Permian of equatorial Pangea</p>	<p>https://peerj.com/articles/16603/</p>	<p>1. ISSN: 2167-8359 2. PeerJ 3. 11 4. e16603 5. 1–21</p>		
2023	B	Publikační	6	2023		<p>Čížmařová, Hana - Čížmařová, Jana</p>	<p>NĚMČICE. Small Finds from Surface Surveys in</p>	<p>jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na</p>	<p>1. ISBN: 978-80-7028-602-9 2. Brno</p>		

2023	B	Publikační				Zdenka Měchurová a kol. (D. Grossmannová, D. Rohanová, K. Vadurová)	2023		2023	Archeologie na králické tvrzi. Výsledky výzkumů Vlasty Fialové na tvrzi v Králicích nad Oslavou.	2000–2012	politice vydavatele	3. Moravské zemské muzeum 4. 368 5. – 1. ISBN: 978-80-7028-601-2 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 306 5. –
2023	B	Publikační	6		Zdeněk Fišer	2019			2019	Mezi revolucí a domácností. Korespondence Jozefa Miloslava Hurbana s manželkou Annou a tchánem Samuelem Jurkovičem.		jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-7028-599-2 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 606 5. –
2023	Jost	Publikační	1		Dagmar Kašparová, Karel Mláteček	2023			2023	Nové poznatky k nálezu mincí z Uherčic (okr. Břeclav) z počátku třicetileté války		jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0862-1195 2. Folia numismatica. (Supplementum ad Acta Musei Moraviae. Scientiae sociales.) 3. 37 4. 1–2 5. 31–52
2023	B	Publikační	1		Dagmar Grossmannová	2023			2023	Peníze z počátků Moravského markrabství. Mince a měna 1. poloviny 13. století		jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: MZM 978-80-7028-604-3 / Abalon 978-80-908666-3-8 2. Brno – Praha 3. Moravské zemské muzeum – Abalon s.r.o. 4. 168 5. –
2023	B	Publikační	1		Tomáš Zeman	2023			2023	Mince římského císařství. Moravské zemské muzeum. Systematická sbírka. 1. díl (Augustus-Vitellius)		jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: MZM 978-80-7028-596-1/ Abalon 978-80-908666-2-1 2. Brno – Praha 3. Moravské zemské muzeum – Abalon s.r.o. 4. 152 5. –
2023	Jsc	Publikační	1		Tomáš Zeman	2022			2022	Augustovy denáry typu Gatus/Lucius a intenzita výskytu ražeb julsoko-klauzijské dynastie na Moravě		https://www.arub.cz/wp-content/uploads/PV-64_2_03.pdf	1. ISSN: 1211-7250 2. Přehled výzkumů 3. 64 4. 2 5. 35-72

2023	Jost	Publikační	1	2023	N	Marek Vlách - Tomáš Zeman	Razby Gaia Julia Caesara na Moravě	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0862-1195 2. Folia numismatica. Supplementum ad Acta Musei Moraviae 3. 37 4. 1-2 5. 3-17
2023	Jost	Publikační	1	2023		Pavčina Pončíková	The Algae Collection in Gregor Mendel's Herbarium. The Collections of the Austrian Algologist and Franciscan Priest Pius Titius Vendel (1801-1884) in the Herbarium of the Augustinian Monastery in Staré Brno.	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0085-0748 2. Folia Mendeliana 3. 59 4. 1 5. 39-56
2023	Jost	Publikační	1	2023		Jiří Šekerák	History of the Mendel Memorial Medal	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 0085-0748 2. Folia Mendeliana 3. 59 4. 1 5. 57-63
2023	Ekrit	Aplikační	1	2023		Hana Kraflová	Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literati v Lidových novinách 1893-1939	https://www.mzm.cz/nastoupil-jsem-co-redaktor-literatura-a-literati-v-lidovych-novinach-1893-1939	1. Dietrichsteinský palác MZM, Želný trh, sály Karla V alocha 2. 1. 11. 2023 - 3. 9. 2024 3. 557 4. 1 5. ISBN: 978-80-7028-603-6
2023	B	Publikační	3	2023		Hana Kraflová	Nastoupil jsem co redaktor... Literatura a literati v Lidových novinách 1893-1939	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN: 978-80-7028-603-6 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 126 5. -
2023	C	Publikační	3	2023		Alena Kalinová	Barva v lidové výtvarném umění. Lidová fájans.	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN 978-80-87671-65-8 2. Barva v lidové kultuře. 3. Uherské Hradiště 4. Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, příspěvková organizace 5. 111-120
2023	B	Publikační	3	2023		František Malý, František Voecelka	Vánoční pastorely	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISMN 979-0-706522-34 0 2. Brno 3. Editio Salve Regina

2023	Jost				Jiří Zahradka	Leoš Janáček a Besední dům	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	4. 56 5. - 1. ISSN 0862-8505 2. Opus musicum 3. 55/2023 4. č.7 5. 136–153
2023	Jsc	3		2021	Ondřej Pivoda	Žalmové kompozice Pavla Haase	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN periodika: 1212-0391 (print), 2336-436X (online) 2. Musicologica Brunensia 3. 58 4. 2 5. 69–77
2023	Jost	3		2023	Jiří Procházka	Saproxyliti a epigeičti brouci v Národní přírodní rezervaci Salajka	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 1804-2732 2. Acta Carpathica Occidentalis 3. 14 4. 1 5. 88–103
2023	Jost	5		2023	Vladimírov V., Aylbeke M. a Tan K. (eds), K. Sutorý je členem autorského kolektivu	New floristic records in the Balkans: 51	http://www.bio.baas.bg/~phytolbalkan/PDF/29_2/Phytolbalkan_29-2_2023_10_Vladimirov_&.al.NFRs51.pdf	1. 1310-7771 On-line ISSN: 1314-0027 2. PHYTOLOGIA BALCANICA 3. 29 4. 2 5. 259–310
2023	Jost	5		2023	Dřevojan, Pavel (ed.) a kol., Kubešová S. členkou autorského kolektivu	Zajímavé bryofloristické nálezy XL	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. 0862-8904 2. Bryonora 3. 72 4. prosinec 5. 34–48
2023	Jost	5		2023	Černý M., Horal D. & Sychra J.	Hromadná nocovité špačka obecného (<i>Sturnus vulgaris</i>) v Brně	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN 1213-211X 2. Crex 3. 40 4. - 5. 174–189
2023	Jost	5		2023	Černý M. & Zámečník V.	Hnízdní úspěšnost koroptve v zemědělské krajině a její	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určité době v závislosti na	1. ISSN 0139-6013 2. Úroda

2023	B	Publikační			Alena Kalinová	podpora Poznámka: studie vyšla na začátku ledna 2024, v 1. čísle časopisu, ročník 2024 Moravská lidová fajáns 1750-1880 v Moravském zemském muzeu v Brně.	politice vydavatele	3. 72 4. 1/2024 5. 66-67	
2023	B	Publikační	5	2023	Jana Poláková	Tato knížka byla nejmilejší zápravou... Špalíčky kramářských tisků z etnografické podsbírky Moravského zemského muzea. I. Díl	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISBN 978-80-7028-598-5 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 610 5. -	
2023	B	Publikační	5	2023	František Malý, Antonín Ptáček	Vánoční mše	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISMN 979-0-706522-33-3 2. Brno 3. Moravské zemské muzeum 4. 530 5. -	
2023	Jsc	Publikační	5	2019	Přeifer, S. J., Nerudová, Z., Neruda, P., Nebojsa, A., Douka, K.	EXPECTED AND UNEXPECTED RESULTS FROM 14C DATING AND ZOOMS ON A LATE UPPER PALAEOLITHIC OSSEOUS PROJECTILE POINT FROM THE NOVÁDRÁTENICKÁ CAVE IN THE MORAVIAN KARST (CZECH REPUBLIC)	https://swiatowitwaw.pl/resources/html/article/details?id=617880	1. ISSN: 0082-044X 2. Światowit 3. 2022/61 4. neuvedeno 5. 301-330 (dle webových stránek, pdf je číslováno 1-30)	
2023	Jimp	Publikační	6	2023	K. Sutorý	Contribution to Cynoglossum species (Boraginaceae) in Turkey	jde o publikační výsledek, který nelze zveřejnit po určitou dobu v závislosti na politice vydavatele	1. ISSN: 1179-3155, online ISSN: 1179-3163 2. Phytotaxa 3. 633 4. 3 5. 241-252	
			5						

Vypracováno dne 28. 6. 2024

Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D., generální ředitel Moravského zemského muzea
PhDr. Zdeněk Drahoš, zástupce generálního ředitele,
náměstek pro odbornou činnost, ekonomicko-provozní náměstek
RNDr. Barbora Onderková, náměstkyně pro vnější záležitosti

Grafická úprava: Milan Mačinec, Michaela Tomsová
Ediční oddělení, Moravské zemské muzeum

